

JOHN BUNYAN

**OVER DE TOELATING TOT 'S HEEREN TAFEL
en
De Broederschap der Christenen**

BEHELZENDE

I. Zijn belijdenis des geloofs en wijze van aanbidding;

**II. Verschil omtrent de waterdoop geen beletsel voor de gemeenschap der
broederen;**

III. Vreedzame en ware beginselen.

IV. EEN VERMANING TOT VREDE EN EENHEID

**"U BENAARSTIGENDE TE BEHOUDEN DE ENIGHEID DES GEESTES DOOR DEN
BAND DES VREDES." Efése 4: 3.**

KEUR UIT DE WERKEN VAN

JOHN BUNYAN

UIT HET ENGELS VERTAALD DOOR

H.MILO, G.C. EGER, A.J. KERS, E. UBELS

**DOESBURG,
J.C. SCHENK BRILL
1892**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2018**

INHOUD

Voorwoord: Het standpunt van de Baptisten. Blz. 3

De positie van Bedfords onafhankelijke gemeente in de omgeving ten tijde van Bunyan. Blz. 13

BUNYAN: Toelating tot des Heeren tafel. Blz. 19

I. Zijn belijdenis des geloofs en wijze van aanbidding. Blz. 22

II. Verschil omtrent de waterdoop geen beletsel voor de gemeenschap der broederen. Blz. 65

MR. HENRY JESSEY'S OORDEEL OVER HETZELFDE ONDERWERP. Blz. 109

III. Vreedzame en ware beginselen. Blz. 118

IV. EEN VERMANING TOT VREDE EN EENHEID. Blz. 135

"U BENAARSTIGENDE TE BEHOUDEN DE ENIGHEID DES GEESTES DOOR DEN BAND DES VREDES." Efése 4: 3.

Het standpunt van de Baptisten.

Het Baptistisch standpunt van een aantal theologen zoals Bunyan, Philpot, Warburton en een "wolk van getuigen", werd door hen met zekerheid op grond van de Schrift beleden. Ze baseerden zich voor hun Schriftuurlijk leer onder meer op het volgende:

Johannes de Doper preekte in de Jordaan *de doop der bekering tot vergeving der zonden*, Lukas 3 vers 3. Niet dat het water de zonden kan afwassen maar hij wees op Hem die komen zou. Als het volk dacht dat hij misschien de Christus was antwoordde hij: *ik doop u wel met water, maar Hij komt, Die sterker is dan ik, Wien ik niet waardig ben de riem van Zijn schoenen te ontbinden. Deze zal u dopen met (Grieks, in) den Heiligen Geest en met vuur*. De verzoening ligt in Hem die door Johannes wordt genoemd: *zie het Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt*. Lukas vervolgt deze tekst in de Handelingen van de Apostelen 13 vers 24- 26.

Lukas beschrijft in het 19e hoofdstuk van Handelingen dat Paulus te Eféze kwam en discipelen van Johannes de Doper ontmoette en tot hen zeiden: *Hebt gij de Heilige Geest ontvangen als gij geloofd hebt? En ze zeiden tot hem: wij hebben zelfs niet gehoord of er een Heilige Geest is op*. Paulus vervolgt: *Johannes heeft wel gedoopt de doop der bekering zeggende tot het volk, dat zij geloven zouden in Degenen Die na hem kwam, dat is in Christus Jezus*.

De doop van Johannes was dus wettig in de overgangperiode tussen het Oude en het Nieuwe Testament. De discipelen kregen later de opdracht van Jezus: *Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb*, Mattheus 28 vers 19.

Deze doop zowel van Johannes als van de discipelen vond door *onderdompeling* plaats; het oude Nederlandse woord *dopen* betekent precies hetzelfde. In het Nederlands staat in de Bijbel enkele keren *dopen met water en met de Geest*, maar de Griekse tekst *En* luidt in de volle betekenis, *in water, in de Geest*.

Een nieuwe bekeerde zowel uit de Joden als uit de heidenen, werd ná zijn belijdenis van zonden en zijn geloof in Christus gedoopt. Daarin ligt een diepe geestelijke betekenis. *Weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat gelijk Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, also ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding*. Rom. 6: 3-14.

De gelovige daalde naakt af in het water en komt daar weer uit en wordt bekleed. Dit beeld gebruikt Paulus om aan te tonen dat een dood schuldige zondaren door het geloof in een stervende maar nu opgestane Christus, vergeving van zonden heeft ontvangen. De doop is dan niet iets overtolligs omdat iemand al tot het geloof gekomen is. Het bevestigt zijn geloof en wordt aan zijn persoon verzegeld door God de Heilige Geest. De gelovige leeft nu niet meer met hartenlust in de zonden zoals tevoren, maar zijn hoogste lust is om Christus gelijkvormig te worden in leven en in sterven. Zijn vroegere oude zondeleven heeft hij afgelegd en wil een nieuw leven wandelen naar de wil van Christus. Uit Romeinen 7 weten wij dat Paulus onderscheid maakt tussen *de vorige wandel in de zonde en de wereld* en tussen *de inwendige oude mens der zonde* die soms zo krachtig kan werken in een gelovige, dat de zonde hem gevangen neemt, en soms doet doorbreken, enz.

In Galaten 3 wordt hetzelfde aspect van de doop door Paulus duidelijk aangewezen. *Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus. Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan; daarin is noch Jood noch Griek, daarin is noch dienstbare, noch vrije, daarin is geen man en vrouw. Want gij allen zijt één in Christus Jezus.*

Paulus ziet daar op het onderscheid wat er onder de ceremoniële wet in Israël plaats vond. De Heere had geboden dat alle jongetjes besneden moesten worden. Deze besnijdenis was een teken dat zij in het Nationaal verbond van God met Israël waren opgenomen. Hier werd onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes, tussen man en vrouw. Onder het Nieuwe Testament neemt de Heere dit onderscheid weg, niet in een lichamelijke betekenis, maar in de geestelijke betekenis, nl. dat iedere gelovige, man of vrouw, één is in Christus; en in Hem niet onderscheiden wordt door geslacht of Nationale afkomst. De *geestelijke* vereniging in Christus is wat de *ziel* betreft, evenals de Engelen. Zoals het eens met lichaam en ziel zal zijn. Want Jezus zegt: *in de opstanding zullen ze niet trouwen of ten huwelijk gegeven worden, maar ze zijn als de engelen Gods.*

Hetzelfde schrijft Paulus in Kolossenzen 2 vers 10-15. *En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht. In Welken gij ook besneden zijt met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus. Zijnde met Hem begraven in de doop, in welken gij ook met Hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden heeft opgewekt. En Hij heeft u als gij dood waart in de misdaden en in de voorhuid uws vleses mede levend gemaakt met Hem, al de misdaden u vergevende, enz.* Paulus wijst hier Christus aan als het Hoofd van al de overheden en machten, waaronder hij in het bijzonder ook de engelen bedoelt in hun onderscheiden rangen en standen, volgens Kol. 1 vers 16.

Daarna zegt Paulus dat Christus de noodzakelijkheid van besnijdenis heeft vervuld in Zijn eigen lichaam en heeft daarmee de Bijbelse verplichting ook geëindigd. Een gelovige is in een zekere zin in zijn Hoofd Christus begrepen en in Zijn besnijdenis, is hij mede met Hem besneden. Maar inzonderheid wordt een gelovige besneden door God de Heilige Geest, die de voorhuid van het goddeloos, heidens hart wegneemt en een nieuwe mens schept. Paulus noemt het de *besnijdenis van Christus*, omdat deze geestelijke besnijdenis door Hem Zelf is ingesteld en uitgewerkt wordt.

Dit houdt in dat de doop van een *oprechte gelovige* gekomen is in plaats van de lichamelijke besnijdenis. Het gaat hier over de doop van een gelovige, niet van een ongelovige of iemand die zijn zonde nog niet kan belijden en onwetend is zowel van zijn ellende als van de verlossing in Christus.

In letterlijke zin kan dus de doop niet gekomen zijn in plaats van de besnijdenis, want dan zou volgens de analogie [overeenkomst tussen 2 zaken] de meisjes niet behoeven gedoopt te worden zoals onder het Oude Verbond deze niet besneden werden. Tegenovergesteld: dan zouden de meisjes vroeger ook besneden moeten zijn.

Dit is de leer van Paulus in Romeinen 4: 9-15. Abraham was in de voorhuid en geloofde Gods belofte en de Heere rekende het hem tot rechtvaardigheid.

Hoe is het hem toegerekend? Als hij in de besnijdenis of in de voorhuid was? Niet in de besnijdenis maar in de voorhuid; en hij heeft het teken der besnijdenis ontvangen tot een zegel der rechtvaardigheid des geloofs die hem in de voorhuid was toegerekend, enz.

Abraham was een voorbeeld van allen die geloven; en de besnijdenis was een ceremonieel voorbeeld van de verzegeling van een gelovige door de Heilige Geest.

Dus niet het water op zichzelf, maar de doop des Geestes. Abraham en zijn zaad, dat wil zeggen, Israël onder het Oude testament, was een schaduwachtig volk. Een Verbondskind werd iemand door geboorte en besnijdenis, en na de komst van Christus en de prediking van Zijn evangelie wordt iemand een Verbondskind door wedergeboorte en het verbondsteken van de doop.

Thans is de besnijdenis in Israël alleen een Nationaal teken. Dit teken werd door Mohammed in Arabië overgenomen. Ze zijn immers broedervolken vanuit vader Abraham.

Visie van Bunyan over de (over)doop.

Bunyan was Anglicaans gedoopt. Hij ging na zijn bekering over tot de Baptistengemeente en werd herdoopt. Hij had een gematigd standpunt.

"Als de doop dus geen *fundamenteel* vereiste is tot zaligheid, heeft dat tot gevolg, dat verschil in opvatting over kinder- of volwassendoop van nog minder belang is. Overdoop van een gelovige die als kind al was gedoopt, is bij toetreding tot Bunyans gemeente geen noodzaak. Zowel wie als kind als wie als volwassene is gedoopt, kan behoren tot de zichtbare heiligen en aan het Avondmaal deelnemen."

In november 1672 gaan John Bunyan en zijn vrouw Elizabeth naar de nabijgelegen St. Cuthbert, waar ze hun jongste zoon Joseph, **Anglicaans** laten dopen. Bunyan was toen al 17 jaar bij de Baptistische gemeente.

Zie ook: *Vershil in oordeel omtrent de waterdoop geen beletsel voor gemeenschap*, J. Bunyan, verschenen 1673.

"Het is een kwade zaak om beletselen op te werpen, als God dit niet doet. Uit Romeinen 14 en 15 blijkt duidelijk, dat God en Christus wel ongedoopte zichtbare heiligen in de gemeente hebben opgenomen.

Duidelijk stelt Bunyan, dat hij de doop niet veracht, maar wel verdraagzaamheid wil betonen jegens een broeder in het geloof, bij wie het licht om zich te laten dopen nog ontbreekt. De waterdoop mag nooit een scheidsmuur tussen de ene rechtvaardige en de andere zijn." [Beide citaten: Dr. H. van 't Veld. *De pelgrimsstaf is in mijn hand*. John Bunyan, 1628-1688. Blz. 219-220]

De Presbyterianen, sommige Independenten, e.d. die de Calvinistische en / of Gereformeerde Religie én de persoonlijke bevinding zijn toegedaan, hielden vast aan de Kerkleer over de doop van de Anglicaanse Staatskerk, zonder de bijgelovige rituelen. Een aantal hebben de opkomst van het Baptisme meegemaakt en gezien dat er later extreme standpunten ontstonden over diverse leerstukken uit de Schrift. Deze dingen nodigden niet uit om tot het Baptisme over te gaan.

Kerkvernieuwing

Zo is het nu nog. Onder de nieuwgevormde groepen en kerken vervallen een aantal in oppervlakkig geloof. Bijvoorbeeld; met voorwendsel, we hebben de Schriftuurlijke leer van de Doop en beleven de *vrijheid* van de kinderen Gods, komen ze onder *dienstbaarheid* van hun eigen leerstellingen en opinies. Dit is geen wettisch juk in de betekenis van Farizeïsme, maar een groepsjuk. Deze mening komt op, als we de publicaties lezen van de *Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland*.

We moeten ons wachten om kerken te vormen met onder meer een praktische verwerking van de volwassendoop. Het Reformatorisch kerkelijke leven en de leden onderling zijn er zeker niet rijp voor. Dit rijpingsproces is het werk van God de Heilige Geest. En daar wacht het op. Want als Christus Zijn kerk komt doorzuiveren, het gaat heel onze uitwendige dode en vormelijke Doopspraktijk, besprenging en

indompeling overboord. Dat wil zeggen, als Christus terugkomt tot Zijn Kerk, doopt Hij met de *Heilige Geest in met vuur*. En wie zal dan bestaan buiten Christus?

De doop is immers een sacrament van Gods kerk, van Gods volk en kinderen. Het Doopsformulier ademt *de geest van het levend geloof* en daardoor is het een heel dierbaar formulier. Maar er is een levendig geloof nodig in de personen die gedoopt worden en/of laten dopen.

Zélf hieraan werken tot verandering of verbetering toont wellicht wel de liefde tot Schriftuurlijk instellingen van God, maar in dit stadium zal men weinig bereiken; hoogstens alleen voor onze eigen personen vrede in onze consciëntie. Het wacht op de vervulling van de Goddelijke beloften om Zijn kerk te vernieuwen.

Kom Heere Jezus, ja kom haastig!

Kerkelijk leerstuk anders dan Schriftuurlijk leerstuk

Wat moeten we doen met de overtuiging, dat een leerstuk van de Kerk niet in de Schrift te vinden is, of anders wordt uitgelegd dan de veel beproefde oude schrijvers?

En / of wanneer de *doopsleer niet Bijbels* door onderdompeling wordt uitgeleefd, zoals de Eerste Christengemeenten in de eerste 2 eeuwen?

Zijn er voorbeelden in de kerk onder het oude en Nieuwe Testament te vinden hoe men in tijd van verval bv. met Doop en Avondmaal, de 2 Verbondsteken moet omgaan?

Onder de gruwelen die in Ezechiël 44 vers 6-10 genoemd worden was ook dat onbesnedenen des Heeren Pascha wel of niet aten, uitgeroeid moesten worden uit hun volkeren. Exodus 112 en 13.

We kunnen niet doen wat we zelf willen.

- Het Pascha was in Josia's dagen niet meer zo Schriftuurlijk gehouden vanaf de uittocht. 2 Kronieken 35 vers 18. Dat toont een groot verval aan; nochtans bleef Israël Gods volk. De priesters moesten blijven dienen.
- Mozes had 2 zonen die hij *niet wilde besnijden* in Midian. Op zijn reis naar Israël kwam de Heere hem tegen en wilde hem doden vanwege deze nalatigheid. Zippora greep nog tijdig in en voorkwam de dood van Mozes. Dat is een zaak voor lering. De ordonnantie van God moeten nagekomen worden en zo niet dan volgt er straf. Gods instellingen zijn nooit vrijblijvend. Evenwel werd Mozes gespaard.

Een andere tijdsomstandigheid.

* God stelde het *Pascha* in bij de uittocht uit Egypte. De besnijdenis was reeds ingesteld door Abraham en werd tot die tijd onderhouden. Maar wat gebeurde er?

* De *besnijdenis* werd nagelaten na de Uittocht totdat het volk over de Jordaan getrokken was bij Gilgal. Onbesneden zijn en toch het Pascha eten; en verder de tempeldienst gewoon bijwonen zoals Israël dat deed. In feite stond daar de doodstraf op. Toch werd deze straf niet uitgevoerd.

Waar is Mozes nu, om met zijn eigen voorbeeld de mensen op hun plicht te wijzen?

De priesters dienden en offerden "gewoon" voor onbesnedenen in de tabernakel en waren - in een later stadium - zelf ook onbesneden tijdens de woestijnreis.

We zouden kunnen denken, is deze doodstraf niet voltrokken aan alle Israëlieten van 20 jaren oud en daarboven, nadat de verspieters het land Kanaän bezichtigd hadden?

Nu, niemand van 20 jaar en ouder heeft het beloofde land gezien, althans *over* de Jordaan, behalve Jozua en Kaleb. Toch lezen we niet dat de straf hen overkwam vanwege nalatigheid van het Verbondsteken, maar vanwege hun *ongeloof*. Zie Psalm 95 en Hebrëen 3, 4.

Al we bovenstaande toepassen op de (Kinder) Doop en het Avondmaal, dan kunnen we hieruit concluderen dat het ongeloof indien men erin volhardt, de deur van de hemel toesluit. Maar het gemis – zonder grove opzet - van beide Verbondstekens doet het niet.

Nog een voorbeeld hoe anders de praktijk soms is, ***dan het oorspronkelijk gebod.***

Het huwelijk was oorspronkelijk met één vrouw, maar onder de vaders van Israël was het al anders. Jacob had vier vrouwen en uit één is Jezus geboren; te prijzen tot in eeuwigheid. Wat een ZEGEN!

Vraag je Jezus naar deze ontwikkeling van meerdere vrouwen, dan zegt Hij: *van het begin is het zo niet geweest.* "Waarom heeft Mozes geboden een scheidbrief te geven en haar te verlaten. Hij zei tot hen: Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uw vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het also niet geweest." Matth. 19: 7. 8.

We mogen ervan uitgaan dat Mozes deze mogelijkheid van een scheidbrief niet op eigen houtje heeft gegeven zonder de heilige Rechter te raadplegen. Hij was met Hem op de berg Sinaï.

Bunyan schrijft ergens *dat de wisseling van tijden, plaatsen en gewoonten onder Gods toelating dikwijls afwijkt van de eerste of voorgaande inzetting.*

Reflectie op zijn Doop

Als iemand een persoonlijke overtuiging krijgt in een bepaald leerstuk dan zoekt hij dat ook te bespreken en te praktiseren. Voor een lid is dat al heel moeilijk als het de Kinderdoop betreft; voor een voorganger nog meer.

Bunyan verklaart zijn mening over *de uitwendige manier van dopen* uit Romeinen 14 en hoofdstuk 15 vers 1 tot en met 13. Het gaat daar immers over ***uitwendige, middelmatige consciëntiezaken*** en wellicht ook over *de besnijdenis, na de dood van Jezus*, hoofdstuk 15 vers 8.

In theorie hadden de Puriteinen *de leer* van de eerste Christengemeente, maar in de praktijk hield men zich aan de *kerkelijke* gewoonte van de Kinderdoop. Schriftuurlijke leer en kerkelijke leer verschilt hier dus.

Bunyan was er ten volle van overtuigd dat de Puriteinen in de Angelicaanse Kerk en daarbuiten, zowel als de Presbyterianen – overeenkomend met de Gereformeerden – die de Kinderdoop door besprenging handhaafden - ook na de Reformatie - door de Heere kenbaar gezegend werden. Hij had er zijn vrienden, o.a. Dr. John Owen. Bunyan vroeg hem om een voorwoord te schrijven in zijn boek over de waterdoop. Maar andere baptisten zetten Owen onder druk, zodat hij ervan afzag.

Bunyan rekende de manier van dopen, besprenging of onderdompeling ná belijdenis, *alleen als een middelmatige zaak* omdat de discussie erover in zijn tijd tot haat, verbittering en kerkscheuring leidden. Deze zijn groter zonde dan een van de manieren om te dopen met kracht en kerkdwang door te zetten.

Het is dus wel zeker dat God Zijn zegen wil geven aan de kinderdoop *als* die gevolgd wordt op latere leeftijd door *oprechte Belijdenis*. De waarde ervan ligt hierin: als iemand die als kind gedoopt werd tot berouw en bekering komt en het geloof in Jezus Christus, dan gereflecteerd hij op zijn gedoopt voorhoofd, door een gelovig gezicht op de zalige, aanbiddelijke Verbondsgod. Zoals water symbolisch gesprengd werd op zijn voorhoofd, en hij daarop *gelovig gereflecteerd*, zo is het ook met het geloof in de heilsweldaden door Christus zelf. ***Het geloof reflecteert op Zijn Besnijdenis, Zijn doop, Zijn dood, en opstanding van Christus. Zijn dood is tot ons leven en Zijn opstanding tot onze rechtvaardigmaking.***

Vanzelfsprekend is de doop door onderdompeling veel meer een beeld van het *met* Hem lijden, sterven en opstaan.

Grote verdraagzaamheid over de doop.

Zie: *Vershil in oordeel omtrent de waterdoop geen beletsel voor gemeenschap*, door J. Bunyan, verschenen 1673.

"Het meeste dat volgens mijn gedachte gezegd kan worden is, dat wij geen voorbeeld hebben om zonder de doop aan te nemen, maar ook geen voorbeeld om iemand bij gemis er van te verwerpen. Daarom wens ik, dat hetgeen gezegd is, in overweging genomen worde; opdat wij, terwijl wij naar een voorbeeld zoeken, door een vergissing niet een gebod over het hoofd zien, veronderstellende dat zij allen tevoren in de kerkelijke gemeenschap waren; daar de tekst dit niet zegt, maar "degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan."

"Het is een kwade zaak om beletselen op te werpen, als God dit niet doet. Uit Romeinen 14 en 15 blijkt duidelijk, dat God en Christus wel ongedoopte zichtbare heiligen in de gemeente hebben opgenomen.

Blz. 502:

"Maar voor deze dingen," zegt gij, *werpt gij niemand uit, of houdt gij iemand uit de gemeente.*"

Antwoord. Maar in welke daden van ongehoorzaamheid geven wij dan toe?

"In de zonde van de kinderdoop."

Antwoord.

"Wij geven hier niet in toe; maar omdat wij bevolen zijn de zwakheden van elkander te verdragen, daarom laten wij het toe; daar het inderdaad in onze ogen zodanig is; maar in de hunne zeggen zij, *is het een plicht, totdat de Heere hen een andere overtuiging geeft.*

Indien gij zonder enige zwakheid zijt, werpt gij dan de eersten steen op hen. Zij houden in dat opzicht hun geloof voor zichzelf en vallen hun broeders daar niet lastig mee. Wij geloven dat God hen aangenomen heeft zij behoeven bij ons geen bewijs van hun kinschap bij God. Hij heeft ook de dood niet tot een muur van afscheiding tussen ons gemaakt, en daarom nemen wij hen aan."

Duidelijk stelt Bunyan, dat hij de doop niet veracht, maar wel verdraagzaamheid wil betonen jegens een broeder in het geloof, bij wie het licht om zich te laten dopen (de waterdop) nog ontbreekt. De waterdoop mag nooit een scheidsmuur tussen de ene rechtvaardige en de andere zijn."

Bunyan schrijft *over de Waterdoop en het vervolg hiervan*, dat hij 13 jaar lang getergd werd door extreme Baptisten; en veroordeeld werd met de scherpste woorden van duivelskind en dergelijke meer.

Zie ook Dr. H. van 't Veld. *De pelgrimsstaf is in mijn hand. John Bunyan*, blz. 219-220]

Op de sacramenten

Twee sacramenten slechts heeft Christus ingesteld

Ze zijn de doop en 't Avondmaal des Heeren.

Waarmee de Heere ons Zijn grote liefde meldt,

Waarmee Hij ons geloof ook wil vermeren.

*Maar zijn ze nu mij god; of denkt gij dat ik zoek,
Door hun gebruik aan het verderf te ontlopen?
Dat niemand zoiets denk; want weet dat van den vloek
Ons brood, noch wijn, noch water vrij kan kopen.*

AL DE WERKEN VAN JOHN BUNYAN. Deel 4, Een boek voor jongens en meisjes.
Geestelijke zinnenbeelden, blz. 449

Abraham de vader van de gelovigen

Abraham kreeg in Genesis 15 en kostbare bemoediging te midden van vijandschap en moeilijke omstandigheden: *vrees niet Abram, Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot.* Precies wat jij nu ook nodig hebt. *Wat wilt U mij gegeven Heere? Ik heb geen kind. Zal de belofte van een zaad waarin het Zaad inbegrepen is, op Eliëzers overgaan?.* Nee, niet Eliëzer zegt de Heere. Daarna vernieuwt God Zijn beloften. Ondanks Abrahams twijfel en verkeerde inschatting *gelooft hij in de Heere.* Hoewel hij impotent is en Sara onvruchtbaar gelooft hij God en Zijn belofte van het Zaad. En *Hij rekende het hem tot gerechtigheid.* Een zeer belangrijk moment in zijn leven. Het begin van een vernieuwde geloofs-leerschool. Deze geloofsgang werd naderhand verdiept, vermeerderd en versterkt en uitgebreid door een weg van diepe beproevingen.

In hoofdstuk 16 kan Sara niet langer meer wachten. En omdat ze verstorven is geeft ze haar dienstmaagd Hagar aan Abram.

Daarop volgt in het volgende hoofdstuk het verbondsteken van de besnijdenis waarin Ismaël ook uitwendig deelde. Ook een les: op Gods bevel het Verbondsteken ontvangen maar de betekende zaak te missen!

Alles loopt in Abrahams leven klem en loopt op de dood uit. Hij mag verder wachten op de Heere ... in het vervullen van Zijn belofte in de Weg van de Voorzienigheid.

Toen Izak geboren was kwam Abram weer in de problemen met de dienstbare Hagar en Ismaël. We zien hieruit: voor elke geloofsoefening in de leer der zaligheid, vanuit de Heilige Schrift, en in de plichten die God op ons hart legt, is het nodig dat de uitvoering en uitwerking, met lijdzaamheid betracht wordt en een gelovig wachten op de Heere.

Paulus zegt in Romeinen 4, dat allen die oprecht de voetstappen van Abraham volgen deelgenoten zijn van dezelfde verbondsweldaden.

Helaas, zijn kleinzoon Ezau, had wel het verbondsteken, maar miste de levende relatie met de Verbondsgod.

Abrahams zaad en Verbondskinderen

Abrahams zaad leefde tot de Wetgeving op de Berg Sinaï. Op grond van Gods belofte-verbond ontving Israël Zijn wet. Moreel en ceremonieel. De Heere zegt, *dat Hij Israël getrouwd had als Zijn volk.*

Paulus zegt: Zij waren allen in Mozes en in de zee gedoopt, maar in het merendeel van hen had de Heere geen welgevallen. Ze zijn verslagen in de woestijn. 1 Kor. 10.

Israël als natie was een type of beeld van de *Kerk onder het nieuwe Verbond.* Die oprecht de beloofde Messias gelooft als zijn Zaligmaker, nu in de Heerlijkheid des hemels, bezit en geniet dezelfde Verbondsweldaden als de oprechte gelovige Israëlieten.

Het verbondsteken van de besnijdenis heeft afgedaan, want Christus is de Vervuller. Het nieuwe verbond kent een nieuw verbondsteken en zegel, de Doop.

En zoals in Israël velen het verbondsteken van de besnijdenis ontvingen, die niet oprecht gelovig waren, zo gaat het ook nu. Of de kinderen als baby gedoopt worden, dan als volwassenen ná belijdenis, - wanneer het oprechte geloof niet aanwezig is, heeft het geen Zaligmakend nut.

Maar het heeft wel *een kerkelijk* voordeel. De doop zoals wij die als kind hebben ondervonden, wordt eigenlijk *pas voltooid wanneer we persoonlijk de doop overnemen in openbare belijdenis*. Wanneer dit uitwendig gebeurt, hoe onberispelijk en voortreffelijk iemand ook kan zijn, mist hij het zaligmakend geloof in Christus. De doop en zijn belijdenis, want dit behoort één te zijn, kan hem niet behouden.

In de Gereformeerde Gezindte, in breedste zin van het woord, hebben velen vragen over de leer van het Doopsformulier en het dankgebed. Men heeft het enigszins opgelost door te zeggen, dat de doop uitsluitend de *beloften* van het genadeverbond verzegelt.

Maar een kind krijgt water op zijn hoofd, *samengaand met de beloften van het verbond*, en zo wordt het kind uitwendig verzegeld.

Een gedoopte mag pleiten op een trouw Verbondsgod, wiens Naam hij draagt op zijn voorhoofd! Wat is dat een grote zaak!

Ds. Ledeboer zegt in zijn Vragenboekje, waarin al onze kinderen onderwezen worden: *Moeten de kinderen bidden om bekeerd te worden? Ja gewis.*

Hebben wij grond daartoe? Ja, in onze doop.

Hoe een grote zaak dat is, wanneer dat recht beoefend wordt door het geloof! Mist men het geloof, dan *nóg* behoren wij te pleiten of te smeken tot de Heere, of Hij in liefde en genade op ons wil neerzien. Want de doop en de roeping van het eeuwig Evangelie zijn beslist niet vrijblijvend en brengen een grote verantwoordelijkheid met zich mee.

Een kerkelijke heiligheid

We worden geleerd, dat de gedoopten geheiligd zijn met een *kerkelijke heiligheid* samengaand met het opdragen van de ouders van de Heere onder de bediening van het Evangelie. Jeremia zegt in hoofdstuk 2, sprekend over de uitgang van Egypte en de wetgeving: *Israël was de Heere een heiligheid*. Nu zo is het ook met gedoopten, vooral wanneer ze Geloofsbelijdenis hebben gedaan.

Dat deze heiligheid een heel groot voorrecht is, is niet genoeg te waarderen. Wij weten wel dat het niet genoeg is, maar we worden er toch met veel nadruk op gewezen door oude en nieuwe theologen en predikanten. Jammer dat de hartelijke, welmenende en noodzakelijke aanbidding van Gods genade door het Evangelie, geminimaliseerd wordt bij een aantal Baptisten. Dat was wellicht ook een gemis bij J.C. Philpot en anderen. Maar het behoorde bij hun gemeentevisie.

Gedoopte kinderen dragen het merk- en veldteken van Christus Koning. Ja meer, men draagt het *verbondsteken van de Heilige Geest*. Want de apostel, leert *dat de doop het bad der wedergeboorte is en de vernieuwing van de Heilige Geest*; als het met oprecht geloof samengaat, natuurlijk. Het water van de onderdompeling en het water van de besprenging, wijst op dezelfde zaak: God de Heilige Geest wederbaart, leert, leidt, rechtvaardigt en heiligt goddelozen. De Geest Zelf is het Zegel en Onderpand van de toekomende erfenis in het Licht.

Een eeuwigdurende heiligheid

De Reformatorisch kerken stellen de noodzaak van de kinderdoop, maar beklemtonen dat een gedoopte blijft liggen onder het oordeel van de eeuwige verdoemenis zonder

ware genade. Het zijn geen Verbondskinderen die zaligmakend in het Genadeverbond zijn overgegaan, *maar ze leven op en onder de bediening van het Genadeverbond*. Het oprecht geloof en geloofsbelijdenis in later jaren, effectueert de doop in kindse jaren ondergaan. Als het geloof echt werkzaam wordt met Naam van de Drie-enige Verbondsgod die iemand als kind symbolisch gesprengd kreeg, dan krijgt de geestelijke betekenis die in het Formulier van de Doop verklaard wordt, een zeldzame rijke betekenis. Als de Heilige Geest deze doop bovendien verzegelt door een gelovig gebruik maken ervan, dan krijgt ze de betekenis van een waarborg. Zo zeker het water op het hoofd gesprengd werd, zo zeker zal men eens staan op de Berg Sion met het Lam Gods en de 144.000 verzegelden. En het grootste van alles: *met de Naam des Vaders geschreven aan hun voorhoofden*. Openbaring 14 vers 1.

Ik hoop dat dit vrij onbekende boek van Bunyan en de practicalle leringen over de Doop gezegend mogen worden, met berouw over de zonden en de hartelijke droefheid en naar de levende God; en een opstanding uit de doodstaat door het geloof in Christus, met de vruchten van de Geest, die onder andere de oprechte verdraagzaamheid en respect uitwerkt tegenover mensen die de Schrift in bijzaken anders ervaren dan onze eigen inzicht en bevinding. Dat bewaart ons en de kerken die ons lief zijn, voor verwarring en bittere discussies. Romeinen 14 vers 22: *Hebt gij geloof? Hebt dat voor uzelfen bij God. Zalig is hij die zichzelf niet oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt. Zó wordt het smalle pad naar de hemel bewandeld*

*Met de pelgrimsstaf in de hand,
Tot het zalig Vaderland.*

Middelburg, op de dag van gedachtenis van het grote werk van de Hervorming, 2018.

Willem Westerbeke

Ps. Zie ook mijn brochure Genadeverbond en doop. www.theologienet.nl

De positie van Bedfords onafhankelijke gemeente in de omgeving

Reeds in 1643, kort nadat de Burgeroorlog is uitgebroken, lijken leden van de Anglicaanse Staatskerk met zijn bisschoppen en rituelen zich in zekere mate hebben losgemaakt van hun kerk in Bedford, de woonplaats van Bunyan.

In 1650 ontstaat er een gemeenteverband, als twaalf van de 2000 inwoners van Bedford, vier mannen en acht vrouwen, allen 'eerwaardige en ernstige christenen' in gebed bijeenkomen en daarna 'zich gezamenlijk eenstemmig eerst aan de Heere geven en daarna overeenkomstig Gods wil aan elkaar'. Het zijn John Grew en zijn vrouw Martha, John Eston senior, John Gifford, Anthony Harrington en zijn vrouw Anne, Joane Coventon, Elizabeth Munnes, Hanna Fenne, Margaret Bosworth, Mary Spencer en zuster Norton.

Na veel gebed, onderlinge gesprekken en in biddend opzien tot God besluit men 'to walk together in the fellowship of the Gospell' (samen op te trekken in verbondenheid met het Evangelie). Eerst komt men tot overeenstemming, om zich aan God te geven, daarna om zich gehoorzaam aan Zijn wil aan elkaar te wijden. De kerkgemeenschap is niet zo zeer gebouwd op een belijdenis dan wel op een geschreven en door de leden ondertekend 'convenant' (verbond).

Zij kiezen tot hun geestelijk leider de uit Kent afkomstige **John Gifford**, die mogelijk medicijnen heeft gestudeerd, tijdens de burgeroorlog als officier in het koninklijke leger heeft gediend, in 1646 hij Maidstone gevangen is genomen door de troepen van Fairfax en met de hulp van zijn zuster de gevangenis is ontvlucht.

Als dokter Banister wegens hoge ouderdom en lichaamsgebreken het kalmer aan moet gaan doen, vestigt Gifford zich als 'arts' in Bedford.

Na eerst nog een losbandig leven geleid te hebben, komt hij tot bekering. Daarna is hij bereid 'met hen door het leven te gaan, over hen te waken en de geheimen van het Evangelie aan hen uit te delen'.

Lang niet alle gemeenteleden behoren tot de onaanzienlijken uit 1 Kor 1: 27. Verschillende zijn in de loop der tijden zelfs vooraanstaande plaatselijke grootheden. John Grew is in 1635 een van de kerkvoogden van de anglicaanse St. Paul's geweest; zowel in 1646 als in 1655 is hij burgemeester van Bedford en ook vervult hij een tijd lang de functie van vrederechter.

De bejaarde John Eston was kerkvoogd van St. Paul's, toen in 1639 aartsbisschop Laud de gemeente dwong om rails rond het altaar aan te brengen en het Avondmaal knielend te vieren. Als de gemeente gesticht wordt, is hij burgemeester van de stad en die functie zal hij nog tweemaal bekleden.

Kuiper Harrington wordt in 1659 lid van de gemeenteraad. In 1640 en 1641 hebben de gemeenteleden de afvaardiging ondersteund van Samuel Luke namens Bedford in het Korte en het Lange Parlement.

Het precieze karakter van John Giffords gemeente, congregationalistisch of separatistisch, is moeilijk te omschrijven. In elk geval is het een vrije gemeente, die in Bunyans tijd in Bedford de 'Meeting' (Ontmoeting) wordt genoemd.'

Men staat vrijheid van geweten voor en komt dientengevolge in verzet tegen gedwongen kerkgang en vervolging. Vrije genade kan volgens hen alleen door vrije mensen genoten worden. Ook heeft het principe van vrijheid betrekking op de manier, waarop de kerk wordt samengebracht en de leden worden toegelaten. Daar Cromwell de oude regels die voorschreven, dat men elke zondag naar de eigen parochiekerk moet gaan, heeft afgeschaft, komen de kerkgangers en lidmaten uit diverse

anglicaanse parochies in het noorden van Bedfordshire gelegen. De gemeente te Bedford zal in februari 1658 zelfs hun voorganger en vier broeders opdragen om de wijdverspreide leden in Elstow, Kempston), Wilshamstead, Houghton Conquest, Stevington, Oakley en Radwell te bezoeken.

(Vanaf 1772 heet de gemeente na een afscheiding van voorstanders van de kinderdoop de 'Old Meeting' en vanaf 1850, na de verbouw van de kerk, 'Bunyan Meeting'.)

Verslag van een gemeente van Christus

Heel veel over het gemeentelijk leven komen we te weten uit A Booke, Containing a Record of the Acts of a Congregation, of Christ, in and about Bedford (Een boek dat een verslag bevat van de handelingen van een gemeente van Christus in en rond Bedford).

Dit boek, dat we het 'notulenboek' zullen noemen, opent met 'A Briefe account of their first gathering' (Een kort verslag van hun eerste bijeenkomst) in 1650 en wordt vanaf 24 april 1656 regelmatig en gedetailleerd bijgehouden, al zijn er - zoals nog aan de orde zal komen - ook jaren waarin men om veiligheidsredenen niet bijeenkomt.

De regels voor toelating zijn niet talrijk. Belangrijk is het zich een schaap te weten van de Goede Herder en ook een zwak lam is welkom. Vragen de Presbyterianen niet meer dan *een belijdenis van geloof*, de vrije gemeenten verlangen van hen die willen toetreden de bereidheid om in het openbaar in de kerk - of als men schuchter is privé in de pastorie - getuigenis af te leggen van wat God voor hen gedaan heeft om hen aan Christus te verbinden; ook eist men van hen een nauwgezette levenswandel.

Op een bijeenkomst van de kerk op 25 december 1656 wordt de procedure duidelijk beschreven:

"Wij komen ook overeen ten aanzien van personen die tot onze gemeente willen toetreden: als op grond van de gesprekken tussen hen en onze vrienden die voor dat doel naar hun toegestuurd worden, genoemde vrienden tevreden zijn over het genadewerk in hun harten, zal hun gevraagd worden om naar de eerstvolgende kerkdienst te komen en bij de aangewezen plaats van bijeenkomst te wachten, totdat ze binnengeroepen kunnen worden."

Als men nog niet toegelaten wordt, dan wordt aan zo'n persoon veel pastorale zorg besteed, opdat hij of zij niet ontmoedigd wordt en terugvalt in het wereldse leven.

Het notulenboek vermeldt, hoe op 27 januari 1657 broeder Smith uit Kempston zich bij de gemeente wenst te voegen en hoe de broeders Crow en Robert Wallis aangewezen worden om met hem te spreken. Indien die tevreden zijn over het gesprek, moeten ze hem uitnodigen, om op de volgende kerkelijke bijeenkomst een getuigenis van zijn 'experience' (bevinding) te geven aangaande het werk van Gods genade in zijn hart.

Gezien het principe van vrijheid mogen die getuigenissen variëren, al is er vaak wel een bepaald patroon in te ontdekken.

Ook uit het vrijheidsprincipe zich in het geoorloofd zijn van persoonlijke meningen in zaken die van secundair belang zijn. In het notulenboek wordt dit soms expliciet vermeld: op 15 juli 1657 krijgen zes personen volle toegang tot de kerkelijke gemeenschap, nadat zij zich hebben overgegeven aan God en beloofd hebben in de kracht van Christus samen met de kerk op te trekken, 'hoewel zij niet in alle uiterlijke zaken met ons in mening overeenkwamen'.

Deze vrijheid is ook nadien geoorloofd, als men al kerklid is; men ziet haar zelfs als een teken van geestelijke gezondheid van de kerk. Van belang is het, wat allerlei regels en voorschriften betreft, naar Romeinen 14 : 2 en 3 elkaars zwakheden te verdragen en met de mantel der liefde te bedekken. De Geest die in alle waarheid leidt

- niet drijft - kan de gemeente en zal haar, zo verwacht men, steeds meer verlichten.

Kinderdoop en / of volwassendoop

De ene onafhankelijke gemeente is voor de kinderdoop zijn en een andere gemeente is er tegen.

In Kensworth, een in het zuiden van Bedfordshire gelegen dorp, leidt Edward Harrison, die kapelaan in Cromwells leger is geweest, sedert 1645 een gemeente, waarvan de leden uit een dertigtal omringende gemeenten komen en waar bij toetreding van volwassenen doop door onderdompeling verplicht is.

Als men zich heeft afgescheiden van de Anglicaanse kerk, waar kinderen door besprenkeling worden gedoopt, willen velen daardoor de eigen positie nog eens onderstrepen.

Ook binnen een gemeente zijn verschillende opvattingen aangaande de doop geoorloofd.

Wie volwassendoop voorstaan, stellen die niet altijd als voorwaarde voor toetreding tot de gemeente of toegang tot het Avondmaal. Die positie zal later ook John Bunyan innemen, als hij in 1672 voorganger van de vrije gemeente te Bedford is geworden, getuige zijn geSchrift Differences in Jugment about Water-Baptism, No Bar to communion (*Vershillen in opvatting aangaande de waterdoop, geen beletsel voor gemeenschap.*)

Als voorstanders van de bediening van de doop aan gelovigen echter zover gaan, dat zij in woord of geSchrift de absolute noodzaak ervan beklemtonen en bovendien hun wil ook willen opleggen aan hen die andere opvattingen over de doop hebben, zeggen zij de tolerantie in feite vaarwel. In dat geval zwijgen de voorstanders van de kinderdoop op hun beurt ook niet. Maar zelfs dan draagt men elkaar geen kwaad hart toe; in vele andere zaken trekt men broederlijk met elkaar op.

Het is opmerkelijk, dat in het notulenboek tijdens Bunyans leven geen enkele vermelding voorkomt, dat er iemand gedoopt is.

Wanneer in de praktijk van het alledaagse leven leden van de vrije gemeente te Bedford naar Londen verhuizen, krijgen zij de aanbeveling mee om zich aan te sluiten bij een gemeente met soortgelijke opvattingen, zoals die van **Henry Jessey**. Deze heeft zich in 1645 laten herdopen, maar in zijn gemeente worden nog steeds kinderen gedoopt, zij het dan dat dit gebeurt door onderdompeling. Zie over Jessy: **Sarah Wight** etc.

Na zijn dood huldigt de gemeente onder invloed van de William Kiffin (1616-1701), die de Devonshire Square Church dient en leider is van de Strict (particuliere) baptisten, weer de traditionele opvattingen.

Zichtbare heiligen

De leden van een afgescheiden, maar hecht verbonden vrije gemeente moeten, zoals reeds terloops aan de orde kwam, zichtbare heiligen zijn. Dit verlangen ligt aan de basis van hun zucht naar afscheiding, bepaalt hun onderlinge gemeenschap, geeft ruimte voor een zekere vrijheid.

Men moet als leden van het lichaam van Christus uitkomen voor zijn geloof en een vroom, nauwgezet leven leiden, zonder in openbare zonden te vervallen. Het moet duidelijk zichtbaar zijn in hun leven, dat zij Jezus hebben ontmoet.

Wie zich hieraan niet houdt, kan de toegang tot het Avondmaal ontzegd worden en aan censuur, uiteindelijk zelfs uitsluiting, worden onderworpen.

Kerkleden en kerkgangers

Groot is de Meeting in Bedford in Bunyans tijd niet: hoogstens 40 leden op een

inwonertal van 2000. Drie- of viermaal zoveel mensen komen 's zondags trouw naar de kerk, steunen de gemeente in belangrijke mate in financieel opzicht, maar verzoeken niet om toetreding.

Voor sommigen is de reden, dat zij niet overtuigd zijn van hun verkiezing en bekering; voor anderen is het beslag op hun tijd of het moeten leven als 'zichtbare heiligen' te bezwaarlijk.

Ook het begaan van kleinere zonden of van zonden die dat naar wereldse normen gemeten niet zijn, kan een aanleiding zijn, dat leden van de vrije gemeente broeders op bezoek krijgen die hen komen vermanen: bijvoorbeeld vanwege een glaasje te veel op hebben, trouwen met een wereldse of anglicaanse partner, bankroet gaan ook al is het buiten je schuld. Is dit de reden, dat mannen vaak alleen maar kerkganger blijven, als hun vrouwen toetreden tot de gemeente?

Een befaamde voorstander vinden de onafhankelijke kerken in de intellectueel William Dell ($\pm$ 1607-1669), die nadat hij in Cambridge is afgestudeerd aan het Emmanuel College, het voornaamste puriteinse seminarie, rector van Yelden is geworden.

Tijdelijk is hij kapelaan geweest in het Nieuwe Leger van Cromwell, waar Bunyan hem kan hebben leren kennen.

Bunyans connecties na zijn gevangenschap

De eerste zondag dat hij officieel op vrije voeten is, preekt hij als 'congregationalist', nadat hij aan de burgemeester zijn vergunning heeft getoond, in het ver ten noordwesten van Bedford gelegen Leicester, ten huize van Nicholas Kestian, die in de omtrek ook wel Presbyteriaanse diensten leidt.

Voor andere contacten met Leicester zijn geen bewijzen voorhanden. Over Bunyans connecties met een viertal belangrijke non-conformisten te Londen Cokayne, Griffith, Palmer en Owen - is veel meer bekend.

Hen heeft hij in het begin van zijn gevangenschap, toen de cipier hem nog veel vrijheid liet, opgezocht voor geestelijke bijstand en juridisch advies.

Naar hun gemeenten worden de leden van zijn eigen gemeente verwezen als ze naar Londen verhuizen.

Hen zal hij, als hij in 1682 *The Holy War (De Heilige Oorlog)* schrijft, op het oog hebben als de vier kapiteins **Boanerges, Conviction, Judgment en Execution**, die de goede, mooie stad Mensenziel, die heerschappij voerde over het gehele land, uit de macht van Diabolus, de duivel, trachten te bevrijden.

- **George Cokayne** heeft in 1672 evenals Bunyan gebruik gemaakt van de Declaration of Indulgence' in zijn huis aan de Red Cross Street, Londen. Hij belegt bijeenkomsten van non-conformisten in zijn huis aan de Soper Lane. Cokayne's vriend George Griffith heeft tot zijn afzetting in 1661 eveneens in Londen gepreekt en er daarna een conventikel geleid. Sinds 1672 heeft hij vergunning om als congregationalist voor te gaan in zijn eigen huis in Addle Street (Londen). Zijn verzoeningsgezinde houding en zijn vrij toegankelijke bijeenkomsten moeten Bunyan wel aangesproken hebben.
- **John Owen** (1616-1683), die Cromwell als legerpredikant heeft gediend en van 1652-1657 vice-voorzitter van het bestuur van de universiteit v Oxford is geweest, fungeert in de zeventiger jaren, als Bunyan er komt preken, als de voorman van de congregationalisten te Londen. Hij dient van 1673 een gemeente in Leadenhall Street, Londen. Owen raakt onder indruk van Bunyans manier van preken. Als Karel II hem vraagt, waarom h als geleerd man zich

onder het gehoor van een eenvoudige ketellapper schaaft, antwoordt Owen, dat hij graag van zijn geleerdheid afstand zou doen, als hij net zo goed zou kunnen preken als die ketellapper.

- **Anthony Palmer** (1616-1679), die in het notulenboek van Bunyans gemeente 'onze zeer beminde broeder' wordt genoemd, is in 1660 afgezet rector te Bourton-on-the-Water en leidt vanaf 1669 een gemengde gemeente van baptisten en onafhankelijken die 's zondags bijeenkomt in de Pinners Hal. Andere non-conformisten geven er elke dinsdag lezingen.
- Een vijfde persoon met wie Bunyan contacten onderhoudt, is **Matthew Meade**. Hij is omstreeks 1630 te Leighton Buzzard in Bedfordshire geboren, heeft van 1649-1651 zitting gehad in het universiteitsbestuur van King's College te Cambridge en dient vanaf 1671 de grootste congregationalistische gemeente in de buurt van Londen te Stepney. Owen en Griffith zijn bij zijn intrede aanwezig geweest.

Geloofsbelijdenis

Op een algemene kerkvergadering, die op 25 juni 1672 in Bedford gehouden wordt, besluit men,

dat een korte geloofsbelijdenis opgesteld zal worden door de ouderlingen en de begaafde broeders van de gemeente vóór de volgende bijeenkomst; opdat deze, nadat de kerk haar heeft goedgekeurd, kan worden voorgelegd aan allen die zich hierna overeenkomstig Gods wil aan Hem en ons willen overgeven, en hun ongeveinsde instemming hiermee gevraagd kan worden.

Of en wanneer die belijdenis er gekomen is, is niet duidelijk. Het punt wordt van (le agenda van een bijeenkomst te Bedford op 29 augustus 1672 afgevoerd 'vanwege de afwezigheid van broeder Bunyan'.

Eveneens in 1672 verschijnt bij Francis Smith te Londen van Bunyans hand: A Confession of my Faith and a Reason of my Practice or With who, and who not, I can hold Churchfellowship or the Communion of Saints (*Een belijdenis van mijn geloof en een verantwoording van mijn praktijk of: Met wie kan ik wel en met wie niet lid van één kerk zijn en de gemeenschap der heiligen belijden*).

Bunyan belijdt hierin als fundamente van de christelijke leer de Drie-eenheid, het reddingswerk van Christus, verkiezing en roeping, rechtvaardiging door het geloof, bekering en heiliging. Hij stelt duidelijk, dat hij geen gemeenschap kan hebben met hen die in het openbaar goddeloos of ongelovig zijn. Vandaar dat hij een pleidooi voert voor een kerk die alleen uit 'zichtbare heiligen' bestaat.

Goddelijke instellingen

Doopt en Avondmaal zijn voor hem symbolische instellingen van de hoogste betekenis, zinnebeelden van de dood en de opstanding van Christus en als zodanig hulpmiddelen in Gods hand. Ze zijn echter geen grondpilaren van het christendom, noch vereisten voor het toetreden tot een gemeente of bindende voorschriften voor de beleving van de geloofsgemeenschap. Wie dat voorstaat, geeft ze een grotere plaats dan God ze heeft toegekend. Men moet ervoor oppassen, dat men met Gods hulpmiddelen geen afgoderij bedrijft!

In het Oude Testament was de besnijdenis wel een inwijdingsritueel, maar Mozes en Jozua lieten honderdduizenden onbesnedenen toe.

In het Nieuwe Testament is de doop echter niet zo'n ritueel, gelovigen kunnen al zichtbare heiligen zijn, vóórdat ze gedoopt zijn.

Als de doop op zich al geen fundamenteel vereiste is tot zaligheid, heeft dat tot gevolg, dat verschil in opvatting over kinder- of volwassendoop van nog minder belang is. Overdoop als gelovige voor wie als kind was gedoopt, is bij toetreding tot Bunyans gemeente geen noodzaak. Zowel wie als kind als wie als volwassene is gedoopt, kan behoren tot de zichtbare heiligen en aan het Avondmaal deelnemen.

In november 1672 gaan John Bunyan en zijn vrouw Elizabeth naar de nabijgelegen St. Cuthbert, waar ze hun jongste aanwinst, zoon Joseph, **Anglicaans laten dopen**. Daar Bunyan al weer een half jaar vrij man is, ligt het niet voor de hand aan te nemen, dat de doop bedoeld is om te voldoen aan de verplichte aangifte van de geboorte. De mogelijkheid bestaat, dat Elizabeth, hoezeer zij ook tegen de vervolging van haar man heeft geprotesteerd, nimmer met de Anglicaanse kerk heeft gebroken.

Reactie op Bunyans standpunt over de Baptistendoop

De kritiek op Bunyans doopopvattingen komt, zoals te voorzien is, van twee kanten.

- (1) De **algemene** baptist John Denne, zoon van de baptistenleider Henry Denne, die in oktober 1659 Bunyans recht om te preken tegenover Thomas Smith heeft verdedigd, publiceert in 1673 *Truth Outweighing Error* (Waarheid corrigeert dwalingen).
- (2) De **particuliere** baptist Thomas Paul komt in hetzelfde jaar met *Some Serious Reflections* (Enige ernstige bedenkingen), een geschrift dat voorzien is van een woord vooraf van de hand van **William Kiffin**, de voorganger van de Londense Devonshire Square gemeente, waartoe Paul mogelijk behoort.

Denne, die terloops verzet aantekent tegen Bunyans calvinistische opvattingen, wijst er op, dat Paulus en Cornelius vroom en heilig waren evenals Bunyans ongedoopte gelovigen, maar dat er wel van hen verlangd werd, dat zij gedoopt werden.

Paul en Kiffin benadrukken, dat zichtbare heiligheid ook inhoudt, dat men gehoorzaam moet zijn aan wat Christus heeft ingesteld.

Alle drie opposanten geven ook blijk van hun verontwaardiging, Hard moet de beschuldiging bij Bunyan aangekomen zijn, dat ook hij zich evenals de quakers kennelijk beroept op een innerlijk licht.

Bunyan antwoordt eveneens nog in 1673 met *Differences in Judgment About Water-Baptism, No Bar to Communion* (Verskil in oordeel omtrent de waterdoop geen beletsel voor gemeenschap), waarin hij alleen ingaat op wat Paul en Kiffin te berde hebben gebracht. Hij wijst er nog eens op, hoe baptisten die voorstanders zijn van lidmaatschap na de geloofsdoopt, al achttien jaar lang gepoogd hebben om verdeeldheid in zijn gemeente aan te brengen.

Opnieuw benadrukt hij, dat er geen enkele lettergreep in de Schrift staat die uitsluiting van ongedoopte heiligen voorschrijft. Het is een kwade zaak om beletselen op te werpen, als God dit niet doet. Uit Romeinen 14 en 15 blijkt duidelijk, dat God en Christus wel ongedoopte zichtbare heiligen in de gemeente hebben opgenomen.

Duidelijk stelt Bunyan, dat hij de doop niet veracht, maar wel verdraagzaamheid wil betonen jegens een broeder in het geloof, bij wie het licht om zich te laten dopen nog ontbreekt. De waterdoop mag nooit een scheidsmuur tussen de ene rechtvaardige en de andere zijn.

Als hij zijn manuscript bij de Londense drukker John Wilkins ter perse bezorgt, krijgt hij een kopie van een geschrift van **Henry Jessey** in handen, waardoor hij zich gesteund weet in zijn opvattingen betreffende het open lidmaatschap.

Nog is het jaar niet ten einde, als er al weer twee reacties op de markt zijn. Paul reageert met een inmiddels verloren gegaan geschrift, in de titel waarvan blijkens Bunyans latere reactie de woorden Short Reply (Kort antwoord) voorkomen.

De particuliere baptist **Henry Danvers** (1619-1687) komt vervolgens met een Treatise of Baptism... And, a brief Answer to Mr. Bunyan about Communion with Persons Unbaptized (Verhandeling over de doop ... en een kort antwoord aan de heer Bunyan betreffende gemeenschap met ongedoopte personen).

Danvers is heus niet de eerste de beste opponent. Hij is van aanzienlijke a (komst, studeerde waarschijnlijk theologie in Oxford, was tijdens de burgeroorlog kolonel in het parlamentsleger, werd algemeen en later particulier baptist, had zitting in Barebones parlement en sympathiseerde met de Fifth Monarchists. Nadat Karel II aan de macht is gekomen, houdt Danvers zich bezig met opruiende pamfletten en het smeden van complotten met het doel een einde aan de monarchie te maken Zowel in Londen als daarbuiten leidt

Nieuw in de polemieek is de *vergelijking van de doop met het huwelijk*.

Zo slecht als het is, dat ongehuwden zonder de openbare plechtigheid van de hnwelijksvoltrekking samenwonen en de voorrechten van de echtelijke staat genieten, zo aanstootgevend, is het volgens Danvers, om tot een kerk toegelaten te worden en de kerkelijke voorrechten te genieten, zonder dat er in de doop tussen Christus en de gelovige een plechtige overeenkomst is gesloten.

Bron: Dr. H. van 't Veld. *De pelgrimsstaf is in mijn hand*. John Bunyan (1628-1688). De Banier, Utrecht. 2004

BUNYAN OVER DE TOELATING TOT 'S HEEREN TAFEL

Zijn belijdenis des geloofs en wijze van aanbidding

VOORREDE.

Welwillende lezer,

Dit zijn buitengewone pennenvruchten van Bunyan, die een aandachtige lezing goed belonen zullen. Het is de belijdenis des geloofs van een Christen, die bijna twaalf jaren in de gevangenis heeft doorgebracht om des gewetens wille. Opgesloten met zijn Bijbel, vindt gij hier de uitslag zijner biddende studiën. Het bracht een verschil te weeg tussen zijn medechristenen van ALLE gezindheden, waarvan de redenen bij deze belijdenis gevoegd zijn met een verdediging zijner zienswijzen. In dit alles legde een ongeletterd man een scherpzinnigheid aan de dag als van een degelijk opgevoed theoloog.

De Schrijver werd als 't ware *gedwongen om deze geschriften uit te geven*, om zich te zuiveren van de laster, die van alle partijen op hem nederregende gedurende **achttien** jaren, en om de pogingen, die aangewend werden om de lidmaten zijner gemeente van hem af te scheuren, om de vrede in zijn gemeente te storen en hem van de kerk te vervreemden, waaraan hij met zulke tere banden gebonden was.

Zijn eerste onderzoek is: *Wie moeten aan 's Heeren tafel toegelaten worden?*

Zijn antwoord is: *zij, die door God zijn aangenomen*; deze zijn Zijne kinderen geworden en hebben daarom recht om aan de tafel huns Vaders aan te zitten; dezen alleen, die zichzelf onderzocht hebben en door hun levenswandel de kerk de hoop geven dat zij van de dood tot het leven zijn overgegaan.

De gewoonte om onbekeerden aan de tafel des Heeren toe te laten, omdat zij aan enige uitwendige vormen hebben voldaan, keurt hij ten strengste af. De vermenging der gemeente met de wereld beschouwt hij als een geestelijke hoererie, als de grootste bron der zonde en als een van de oorzaken der velerlei dwalingen. Des Heeren tafel is Schriftuurlijk omheind:

"Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen;" "wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis; Christus met Belial; de tempel Gods met de afgoden; scheidt u af, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen." "Neemt elkaar aan, gelijk Christus ook ons heeft aangenomen tot de heerlijkheid van God, niet tot twistige samensprekingen." "Onttrekt u van een iegelijk broeder, die ongeregeld wandelt; niet werkende, maar ijdele dingen doende. Maar de zodanigen bevelen wij, dat zij met stilheid werkende, hun eigen brood. eten." "Indien iemand een andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus, en met de leer, die naar de Godzaligheid is, die is opgeblazen en weet niets, maar hij raast omtrent twistvragen en woordenstrijd; uit welke komt nijd, twist, lasteringen, kwade nadenkingen, verkeerde krakelingen van mensen, die een verdorven verstand hebben en van de waarheid beroofd zijn, meende dat de Godzaligheid een gewin zij. Wijk af van dezen."

Bunyan bouwt alles op het Woord - de personen, die niet aan 's Heeren tafel mogen worden toegelaten, worden beschreven, maar nergens wordt iemand van de gemeenschap buitengesloten omdat hij niet gedoopt is met water. En wie durft iets aan

het Woord van God toevoegen?

De gewoonte, om de wijze, waarop de waterdoop werd toegediend, tot een voorwaarde van gemeenschap te stellen, bestond onder de Independenten reeds lang voor Bunyan's tijd.

Crosby geeft in zijn geschiedenis *over de Doop* enige lange uittreksels uit een boek, getiteld: "Over de zonde en het gevaar om wederdopers als lidmaten der kerk te blijven beschouwen en de onbestaanbaarheid van zulke gewoonten met de beginselen van beide."

In Amerika vervolgden **Cotton en de Independenten**, hun broeders de Dopers, streng en bedreigden hen zelfs met verbanning. Toen de Doopsgezinden in getal toenamen, weigerden zij zelfs voor één enkele maal iemand tot des Heeren tafel toe te laten, die niet in het water gedoopt was, na een belijdenis des geloofs.

Inderdaad, het verschil tussen hen, die de doop beschouwen als een *betrekkelijke* plicht, die door de ouders aan hun kinderen moet volbracht worden door besprenging, en hen, die de indompeling als een *persoonlijke* plicht beschouwen, is zo groot, dat de grootst mogelijke toegevendheid vereist wordt om de vrede te bewaren. Aldus was het tijdens werp, zullen wij weldoen aandachtig de verschillende betekenissen van het woord "dopen" op te merken en er niet altijd het gebruik van water aan te hechten. Er is een dopen in een wolk en in de zee om Gods volk van hun vijanden te verlossen; een dopen in verdrukkingen; een dopen in water tot bekering; een dopen met vuur of de Heiligen Geest; een dopen in de Naam der Drieëenheid; Matth. 28: 19.

Bij Bunyan bestond omtrent dit onderwerp geen twijfel; hij oordeelde, dat de waterdoop een belangrijke persoonlijke plicht was; waaromtrent ieder mens overtuigd moet zijn in zijn eigen gemoed. En waarover geen kerk enige heerschappij had. En dat het enige onderzoek aangaande de geschiktheid van een lid voor de kerkgemeenschap hierin moest bestaan, of de wederbarende kracht van de Heiligen Geest, de geest van het voorgestelde lid in nieuwigheid des levens gedoopt had.

Dit is het enige kenmerk, waaraan een christen gekend moet worden. Bunyan veroordeelt met recht de mening, dat de waterdoop het kenmerk van een waar christen zou zijn.

In onze onderzoekingen, aangaande dit onderwerp zullen we weldoen de verschillende betekenissen van *het woord dopen* opmerken en er niet altijd het gebruik van water aan te hechten.

Er is een dopen in een wolk en in de zee om Gods volk van hun vijanden te verlossen, (uit Egypte). Er is een dopen in verdrukkingen, een dopen in water tot bekering, een dopen met vuur of met de Heilige Geest, een dopen in de Naam der Drie-eenheid, Mattheus 28 vers 19.

Bij Bunyan bestond omtrent dit onderwerp geen twijfel. Hij oordeelde dat de waterdoop een belangrijke *persoonlijke* plicht was en dat een dood-zijn in de zonde en een weer opstanding tot een nieuwigheid des levens het best werd voorgesteld door indompeling in water; *hij liet het echter aan een ieder persoon over om in zijn eigen gemoed overtuigd te zijn aangaande dit uitwendige teken der onzichtbare genade.*

Vreemd is het, zegt hij, twee christenen te vinden, die over alle punten, behalve dit, hetzelfde gevoelen hebben; ja, laat de een de ander in genade en heiligheid, verre overtreffen, dan zal deze zaak van het water toch al zijn schoonheden wegvagen. Men zal hem niet die ontvangst waardig keuren, die met hart en hand aan een nieuweling in de godsdienst zal gegeven worden, omdat hij toestemt in de waterdoop.

Wegens deze Katholieke beginselen werd hij zeer ruw behandeld. Denne noemde hem

in een vlugschrift een duivel, en vergeleek hem bij Timri, die zijn meester sloeg. De geleerdste predikanten bonden de strijd tegen hem aan. Zij nodigden hem uit op een groot godsdienstig steekspel, waar hij gestaan zou hebben als één tegenover legio.

In Londen werd een grote vergadering bijeengeroepen tot een openbare bestrijding der gevoelens van Bunyan - zo als gewoonlijk bij de Puriteinen plaats had - en het arme volk moest overladen worden met boekengeleerdheid en twistredenen.

Maar Bunyan vermeed wijselijk een botsing, die tot geen goed doel geleid zou hebben, maar wel de gelegenheid gaf om de toorn op te wekken.

Bunyan zag al de moeilijkheden van deze nam zijn toevlucht tot de pers, als de kalmste zaak; hij was van oordeel, dat de doop een en beste wijze om een geschil te voeren over geloofspunten, en hieraan hield hij zich vast.

Drie geleerde mannen ondernamen de strijd tegen Bunyan; zij waren **d'Anvers, William Kiffin en Thomas Paul**. Hetgeen deze geletterde, bekwame en voorname twistredenaars uitgaven, bevatte vele lompe smaadredenen.

Hun broeder Bunyan was in de gevangenis, en zij bezochten hem met gal en edik. Hij daarentegen sloot zijn antwoord met deze merkwaardige woorden: "Christenen, ik ben de uwe, om u te dienen, zolang ik uit deze ogen, waarin zoveel vuil geworpen wordt, kan zien. Moge de tijd spoedig aanbreken, waarin het water de liefde niet meer zal uitblussen, maar waarin al de strijdende kerken één leger zullen vormen met één doel - de uitbreiding van het Koninkrijk des Verlossers.

Naar het Engels van GEORGE OFFOR.

EEN BELIJDENIS VAN MIJN GELOOF,
 of
 MET WIE, EN MET WIE IK NIET GEMEENSCHAP KAN HOUDEN;
 OF DE GEMEENSCHAP DER GELOVIGEN.

AANTONENDE MET VERSCHILLENDE BEWIJZEN, DAT, HOEWEL IK GEEN GEMEENSCHAP DURF HOUDEN MET DE OPENBAAR GODDELOZEN, IK TOCH AVONDMAAL KAN HOUDEN MET DIE ZICHTBARE GELOVIGEN, DIE OMTRENT de WATERDOOP VERSCHILLEN. WAARIN OOK WORDT AANGETOOND OF DAT DE HOOFD-ZAAK IS VOOR DE GEMEENSCHAP DER BROEDEREN, OF NIET.

"Ik heb geloofd, daarom sprak ik." Ps. CXVI: 10.

Eveneens in 1672 verschijnt bij Francis Smith te Londen van Bunyans hand: A Confession of my Faith and a Reason of my Practice or With who, and who not, I can hold Churchfellowship or the Communion of Saints. (*Een belijdenis van mijn geloof en een verantwoording van mijn praktijk of: Met wie kan ik wel en met wie niet lid van één kerk zijn en de gemeenschap der heiligen belijden*).

AAN DE LEZER.

Het verwondert mij niet, dat mijn langdurige gevangenschap u en andere vreemd zal toeschijnen (of liever vreemd ter oorzaak van dat punt), want waarlijk, het zou mezelf zo toegeschenen zijn, indien niet de Heilige Geest mij dat verboden had, 1 Petr. IV: 12; 1 Joh. III: 13. Ja, indien de vijand mij van schuld had kunnen overtuigen, dan zouden mijn veelvuldige verhoren de zaak hebben kunnen oplossen. Want ik ben tot heden toe nog niet zo armzalig geweest dat ik aan een leerstuk zou vasthouden, of het goed of verkeerd ware en veel minder wanneer een **meer dan elfjarige inkerkering** mij voortdurend aanzette om stil te staan, om de gronden en het fundament van die beginselen te overwegen, waarvoor ik aldus verdrukt ben geweest.

Maar daar ik ze niet alleen bij mijn verhoor verdedigd heb, maar ze ook sedert die tijd in kalmte en bedaardheid wel duizendmaal bij het Woord van God heb onderzocht en bevonden heb, dat zij goed zijn, zo durf en kan ik ze nu niet verloochenen of ontrouw worden.

En opdat mijn beginselen en wijze van aanbidding aan alle mensen openbaar en ter beoordeling mogen zijn, hoewel zij voor niets staan en vallen; dan voor het Woord van God alleen, daarom heb ik in deze kleine verhandeling aan mijn tijdgenoten voorgesteld: "Een belijdenis van mijn geloof en een bewijs voor mijn wijze van eredienst", waardoor, hoe kort 't zij, een oprecht christen, naar ik hoop, zonder schending van het geloof of de liefde, kan oordelen, dat ik de grond der zaak in mij heb.

Ook heb ik in deze verhandeling mijn lezer niet vals andere leerstellingen of gebruiken voorgesteld, dan die ik omhelsde, beleed, en predikte, toen ik in hechtenis genomen en in de gevangenis geworpen werd. Ook heb ik nimmer een leerstuk aangekleefd, en doe dit ook nu niet, dat niet op het Woord van God gegrond was. Het onderwerp, waarover ik altijd sprak, zelfs toen de gerechtsdienaar mij arresteerde, was: "Gelooft gij in de Zoon van God?"

Waaruit ik de volstreckte noodzakelijkheid van het geloof in Jezus Christus wilde aantonen. En dat het voor de mens van het hoogste gewicht was om zichzelf te onderzoeken en te beproeven, of hij dit geloof had of niet.

Geloof en heiligmaking zijn mijn beginselen, met een trachten om, zoveel in mij is, vrede te houden met alle mensen.

Wat zal ik u zeggen; laten mijn vijanden zelve oordelen, of iets in de volgende leerstellingen, of iets dat Enig mens mij ooit heeft horen prediken gelijk naar, of volgens de ware bedoeling van mijn woorden een zweem heeft van ketterij of oproer. Ik zeg nog eens, laten mijn vijanden zelve rechters zijn om te oordelen of iets, dat zij in mijn geschriften of prediking vinden, mij een bijna twaalfjarige gevangenschap heeft waardig gemaakt, of mij de strop of verbanning heeft doen verdienen, overeenkomstig hun verschrikkelijk vonnis.

Mijn beginselen zijn zodanige, die mij verbieden om in de dingen van het koning rijk van Christus gemeenschap te houden met de onbekeerden en openbaar goddelozen, en ook kan ik niet toestemmen dat mijn ziel in haar naderingen tot God beheerst zou worden door de bijgelovige verzinselen dezer wereld, omdat Gods woord juist het tegenovergestelde gebiedt, en dus dit te weigeren, aanbeveelt.

Daarom zal ik, uitgezonderd deze een zaak, waarover men mij niet behoort te bestraffen, ik vertrouw, ten spijt van allen laster en verdichtsels, mezelf ten allen tijde als een vreedzaam en gehoorzaam onderdaan doen kennen. Maar als niets baten zal, tenzij ik van mijn geweten een moordkuil maken en mezelf de ogen uitsteke om mij te laten leiden door blinde leidlieden, zoals sommigen van mij wensen; dan heb ik vast besloten, zij de Almachtige God mijn hulp en schild! om zolang te lijden als dit broze en vergankelijke lichaam duren zal, zelfs tot het wier om de slapen van mijn hoofds gegroeid zij, liever nog dan mijn geloof en mijn beginselen te verzaken. "Zal men ook om een rotsteen des velds verlaten de sneeuw van Libanon? Zullen ook de vreemde, koude, vlietende wateren verlaten worden?" Jer. 18: 14. "Heeft ook een volk de goden veranderd, hoewel dezelve geen goden zijn?" Jer. II: 11. "Want alle volken zullen wandelen, elk in de naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in de naam des HEEREN, onzes Gods eeuwiglijk en altoos." Micha IV: 5.

Aangaande mijn gewoonte om met zichtbare gelovigen Avondmaal te houden, hoewel zij niet met water gedoopt zijn, dit is naar mijn oordeel niet tegen de Bijbel en ik ben bereid om aan de hand des Heeren hiervoor ten allen tijde het bewijs te leveren.

De uwe in banden om des Evangelies wil.

JOHN BUNYAN.

Koning Karel II gaf omtrent een jaar hierna pardon aan bijna vijfhonderd Kwakers, die in de kerker opgesloten waren, omdat zij de openbare godsdienst van de Staatskerk niet bijwoonden.

Hierop zonden Bunyan en zijn medegevangenen een smeekschrift om hun vrijheid weer te verkrijgen. En in een geheime zitting van de kabinetsraad, waar de Koning en vier en twintig zijner raadsheren tegenwoordig waren, werd op de 17en Mei 1672 de volgende akte opgesteld

"Daar, op bevel van de kabinetsraad van de 8sten dezer het nederige smeekschrift van John Penn, John Bunyan, John Bonn, Thomas Haynes, Simon Haynes en George Par, gevangenen in de gevangenis te Bedford, in hechtenis genomen wegens overtreding van verscheiden voorschriften der Engelse kerk en wegens het bijwonen van onwettige vergaderingen, verwezen werd naar de Sherif van het graafschap Bedford, wie gelast werd om deze Raad in kennis te stellen of voornoemde personen in verzekerde bewaring gesteld werden wegens de misdaden vermeld in voornoemd smeekschrift, EN WEGENS GEEN ANDERE, hetgeen hij diens overeenkomstig door zijn certificaat van de hen dezer gedaan hebbende; wordt vanwege zijn Majesteit op deze dag bevel gegeven dat voornoemd smeekschrift en certificaat gezonden

worden naar Zijner Majesteits Staatssecretaris, wie volmacht gegeven, en die gelast wordt om hen te stellen onder het algemeen pardon dat geschonken zal worden aan de Kwakers."

Dit bevestigt ten volle wat Bunyan noemt als de oorzaak zijner langdurige en gevaarvolle gevangenschap. Het was omdat bij de Staatskerk niet bezocht en God aanbad naar Zijn wil, zoals wij die in de Bijbel vinden kunnen. Zie hierover verder de levensgeschiedenis van Bunyan in de late Serie. Vertaler.

EEN BELIJDENIS VAN MIJN GELOOF EN EEN BEWIJS VOOR MIJN WIJZE VAN GODSDIENST.

"Zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk, die u rekenschap afeist van de hoop, die in u is, met zachtmoedigheid en vreze. En hebt een goed geweten, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners zij beschaamd mogen worden, die uw goeden wandel in Christus lasteren." 1 Petr. III 15, 16.

1. Ik GELOOF, dat er slechts één enig waar de Vader, uit welken alle dingen zijn." Waarachtig God is, en dat er geen andere is dan Hij. 1 Cor. VIII: 6. "En dit is het eeuwige leven dat zij Hij. "Nochtans hebben wij maar een God, u kennen, de enige waarachtige God," enz. Joh. XVII: 3. [Zie ook] Mark. XII 32 en Hand. XVII: 24.

2. Ik geloof, dat deze God is almachtig, eeuwig, onzienlijk, onbegrijpelijk enz. "Ik ben God de Almachtige! Wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht," Gen. XVII: 1. "De eeuwige God zij u een woning," Deut. XXXIII: 27. "Den Koning nu der eeuwen, de onverderfelijken, de onzienlijken, de alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen." 1 Tim. I: 17. [Zie ook] Job XI: 7 en Rom. XI: 33.

3. Ik geloof, dat deze God oneindig volmaakt is in al zijn eigenschappen, in Zijn macht, zijn wijsheid, zijn rechtvaardigheid, waarheid, heiligheid, genade, liefde enz. Van zijn macht wordt gezegd, dat zij eeuwig is, Rom. I: 20; van Zijn verstand en wijsheid, dat zij oneindig zijn Ps. CXLVII: 5; Hij wordt de rechtvaardige God genoemd in tegenoverstelling van alle dingen, Zef. III: 5. Hij wordt de waarheid zelve genoemd en de God daarvan, 2 Thess. II: 10. Deut. XXXII: 4. 'Niemand is heilig dan God. "God is liefde." "Zult gij de onderzoeking Gods vinden? Zult gij tot de volmaaktheid toe de Almachtige vinden?" Job XI: 7.

4. Ik geloof dat er in de Godheid drie Personen of wezens zijn. "Want drie zijn er, die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest." 1 Joh. V: 7. [Zie ook] Gen. I: 26; III: 22; XI: 7. En Jes. VI: 8.

5. Ik geloof dat deze Drie in natuur, in wezen, en eeuwigheid EEN zijn. "Deze drie zijn een." 1 Joh. V: 7.

6. Ik geloof, dat er is "een toekomende wereld." Heb. II: 5, VI: 5.

7. Ik geloof, "dat er een opstanding der doden zal wezen, beide der rechtvaardigen en onrechtvaardigen," Hand. XXIV: 15. "En velen van degenen, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, deze ten eeuwigen leven, en genen tot versmaadheden, en tot eeuwige afgrijzing." Dan. XII: 2. "Verwondert u daar niet over. Want de ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, zijn stem zullen horen. En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis." Joh. V: 28.

8. Ik geloof, dat zij, "die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven en de opstanding uit de doden, noch zullen trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden: want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn de engelen gelijk. En zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn," Luk. XX: 34

36, [zie ook] Joh. X: 2729; Openb. VII: 16; XX: 6.

9. Ik geloof, dat zij, die als onboetvaardigen sterven, met de duivel en zijn engelen gepijnigd zullen worden, en geworpen zullen worden "in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer," Openb. XXI: 8. "Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgeblust wordt," Mark. IX: 44, 48, [zie ook] Matth. XXV: 41, 46; Joh. V: 29.

10. Ik geloof, dat allen gezondigd hebbende, niemand zonder een Verlosser zalig kan worden, omdat God zowel heilig en rechtvaardig als goed en barmhartig is. "Zoo zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, ik

heb verzoening gevonden," Job XXXIII: 24. "In denwelken wij de verlossing hebben door zijn bloed, namelijk, de vergeving der zonden," Col. I: 14. "En zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving." Heb. IX: 22.

11. Ik geloof, dat Jezus Christus onze Heere zelf de Verlosser is. "Zij gedachten, dat God hun Rotssteen was, en God, de Allerhoogste, hun Verlosser," Ps. LXXVIII: 35. "Wetende, dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uw ijdele wandeling, die u van de vaders overgeleverd is. Maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam." 1 Pet. T: 18, 19.

12. Ik geloof, dat de grote oorzaak, waarom de HEERE de tweede persoon in de Godheid ons vlees en bloed aannam, was, opdat Hij voor ons de verlossing zou kunnen verkrijgen, die voor de grondlegging der wereld voor ons was weggelegd. "Overmits dan de kinderen des vlezes en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks deszelfs deelachtig geworden, (Merkt op), opdat Hij door de dood te niet doen zon degene, die het geweld des doods had, dat is, de duivel: en verlossen zou al degenen, die met vreze des doods, door al hun leven, der dienstbaarheid onderworpen waren," Heb. II: 14, 15. "Wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou," Gal. IV: 4, 5. "Waarom Hij in alles de broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn, in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen. Want in hetgeen Hij zelf, verzocht zijnde, geleden heeft kan Hij degenen die verzocht worden, te hulp komen," Heb. II: 17, 18. "Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt. Opdat de zegening van Abraham tot de Heidenen komen zou (door het geloof in Jezus Christus)" Gal. III 13, 14.

13. Ik geloof, dat het in de dagen van de Keizer Augustus was, dat Hij zelf ons vlees heeft aangenomen; toen, zeg ik, en niet eerder dan toen "is het Woord vlees geworden" of met de menselijke natuur bekleed, Job. I: 14. 1 Tim. III: 16. "En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de Keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Názareth, naar Judéa, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit het huis en geslacht van David was) om beschreven te worden met Maria zijn onder. trouwde vrouw, welke bevrucht was. En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zoude." Luk. II: 46. Hij was dit Kind, omtrent hetwelk aan de ouden Simeon door de Heilige Geest werd bekend gemaakt, dat hij de dood niet zien zoude, eer hij de Christus des Heeren zou zien, vers 25-27.

14. Ik geloof daarom, dat dit zelfde Kind, zoals tevoren getuigd is, beide God en mens is, de Christus des levenden Gods. "En zij baarde haar eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken, en leidde hem neder in de kribbe, omdat voor hen lieden geen plaats was in de herberg. En er waren herders in die zelfde landstreek, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zei tot hen: Vreest niet! want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal: namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal het teken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe." Luk. II: 7-12.

Nogmaals: "Maar wijl hij deze dingen in de zin had, ziet, de engel des Heeren verscheen hem in de droom, zeggende: Jozef, gij zone Davids! wees niet bevreesd Maria, uw vrouw, tot u te nemen: want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit de

Heiligen Geest. En zij zal een zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten JEZUS, want hij zal zijn volk zalig maken van hun zonden. En dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden, hetgeen van de Heere gesproken is door de profeet, zeggende: Ziet, de maagd zal zwanger worden, en een zoon baren, en gij zult Zijn naam heten Emmanuel; hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons." Matth. I: 21., 22.

15. Ik geloof daarom dat de rechtvaardigheid en de verlossing waardoor wij, die geloven, rechtvaardig voor God staan, als verlost van de vloek der wet, de rechtvaardigheid en verlossing is, die bestaat in de persoonlijke daden en handelingen van dit kind Jezus, deze Godmens de Heere Christus; zij bestaat, zeg ik, in zijn persoonlijke vervullingen der wet voor ons, die Hij tot iii de hoogste graad voldaan heeft, zo als met de rechtvaardigheid van God overeenkwam. "Meent niet (zegt Hij), dat ik gekomen ben, om de wet of de profeten te ontbinden; ik ben niet gekomen, om die te ontbinden, maar te vervullen," Matth. V: 17. Waardoor "Hij het einde der wet is, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft," Rom. X: 4. Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, zijn Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde veroordeeld in het vlees. Rom. VIII: 3. Zo heeft Hij, door een einde te maken aan de overtredingen en de zonden, en door verzoening te doen voor de ongerechtigheid, een eeuwige rechtvaardigheid teweeg gebracht. 1 Joh. III: 8; 2 Tim. I: 9; Heb. X: 510; Dan. IX: 24.

16. Ik geloof, dat Hij voor de volbrenging van dit werk altijd zonder zonde was; Hebr. IV: 15, altijd de dingen deed, die welbehaaglijk waren voor het rechtvaardig oog van God, Joh. VIII: 29; dat elk Zijner daden, zowel in het doen als in het lijden, en Zijn wederopstaan van de dode werkelijk oneindig volmaakt waren, daar zij gedaan werden door Hem, als Godmens; Hebr. VII: 2628. Daarom worden zijn daden, vóórdát Hij stierf, genoemd: "de rechtvaardigheid Gods", Rom. III: 21,22; Zijn bloed, "het bloed Gods", en "hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft", 1 Joh. III: 16. De Godheid, welke kracht gaf aan al de handelingen der menselijke natuur, was toen volkomen een daarmee, toen Hij aan het hout hing voor onze zonden. Hand. X: 36; Joh. XX: 28; Rom. I: 4.

17. Ik geloof dus, dat de rechtvaardigheid, die de zondaar verlost van de toekomstige toorn, persoonlijk het eigendom van Christus is, en dat zijde onzen slechts is, wanneer wij in Hem zijn; wanneer God uit genade ons dezelve toerekent. "Ja gewis ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om wies wil ik alle dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen. En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof", Filip. III: 8, 9. "Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing," 1 Cor. I: 30. "Want dien, Die geen zonden gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem." 2 Cor. V: 21. ["In de Heere zijn gerechtigheden en sterkte." Jes. XLV: 24].

18. Ik geloof, dat God, als de beloning op hetgeen Christus voor ons ondernam, Hem verhoogd heeft aan Zijn eigen rechterhand, als onze Middelaar, en Hem een naam gegeven heeft boven allen naam. En Hem gemaakt heeft tot Heere over allen en tot Rechter over de levenden en de doden. En dit alles, opdat wij, die geloven, moed zouden vatten om in God te geloven en op Hem te hopen, Efése I: 17- 22. "En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij zichzelf vernederd ... tot de dood, ja tot de dood des kruises, (waaraan Hij stierf voor onze zonden). Daarom heeft hem God ook uitermate verhoogd, en heeft Hem een naam gegeven - boven allen naam; opdat in de naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel, en die op de

aarde, en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders," Filip. II: 8- 11. "En Hij heeft ons geboden den volke te prediken en te betuigen, dat Lij is degene, die van God. verordend is tot een Rechter van levenden en doden," Hand. X: 42, en XVII: 31. Dewelke wel voorgekend is geweest voor de grondlegging der wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden om uwentwil, die door hem gelooft in God, welke hem opgewekt heeft uit de doden, en hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijn zou," 1 Petr. I: 20-22.

19. Ik geloof, dat Hij, gezeten aan de rechterhand Zijns Vaders in de hemel, gedurig het werk doet van zijn heerlijk Priesterschap en Middelaarschap voor God, in de rechtvaardigheid die Hij voor ons heeft teweeggebracht, toen Hij in de wereld was. Want door de algenoezaamheid Zijns bloeds ging Hij niet alleen in, in de heilige plaats, maar daar zijnde, en door zijn bloed de eeuwige verlossing voor ons verkregen hebbende, schenkt hij ons nu, als het loon dat Hij daarvoor van de Vader ontvangen heeft, genade, bekering, geloof, en de vergeving der zonden; ja, Hij ontving ook voor ons de Heiligen Geest, om die tot ons te zenden om ons te verzekeren van onze aanneming tot kinderen en tot de heerlijkheid: "Want indien Hij op aarde ware zo zou Hij zelfs geen priester zijn," Hebr. VIII: 4. "Dewijl wij dan een groten Hoge priester hebben, die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, de Zoon van God, zo laat ons onze belijdenis vasthouden," Hebr. IV: 14. "Want er is een God, er is ook een Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus," 1 Tim. II: 5.

Want "door Zijn eigen bloed is Hij eenmaal ingegaan in het heiligdom, een eeuwige verlossing voor ons teweeggebracht hebbende. Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons," Hebr. IX: 12,24. "Hij dan, door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de beloften des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van de Vader, heeft dit uitgestort, dat gij nu ziet en hoort." Hand. II: 33,31.

20. Ik geloof, dat Hij, daar zijnde, dit werk zal doen tot de weeroprichting aller dingen, en dan zal Hij komen in heerlijkheid en alle vlees oordelen. En ik geloof, dat overeenkomstig zijn vonnis hun straf zijn zal. "Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden; wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren: en Hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u tevoren gepredikt is; welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der weeroprichting aller dingen, die God gesproken heeft door de mond al Zijner heilige profeten van alle eeuw." Hand. III: 19-21. Want "deze Jezus, die van u opgenomen is in de hemel, zal alsoo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heen varen," Hand. I: 11. "Want de Heere zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel," enz. 1 Thess.: IV: 16. "En wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon Zijner heerlijkheid. En voor Hem zullen al de volkeren vergaderd worden, en Hij zal ze van elkaar scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt. En Hij zal de schapen tot zijn rechterhand zetten, maar de bokken tot zijn linkerhand. Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot zijn rechterhand zijn: "Komt, gij gezegenden mijns Vaders! beërft dit Koninkrijk, hetwelk u bereid is van voor de grondlegging der wereld. Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linkerhand zijn; Gaat weg van mij gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is En deze zullen gaan in de eeuwige pijn. Maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven." Matth. XXV: 31 -33, 41, 46, Want "de dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht, in welken de

hemelen met een gedruis zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken, die daarin zijn, zullen verbranden. Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en Godzaligheid! Verwachtende en haastende tot de toekomst van de dag Gods, in welchen de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de, elementen brandende zullen versmelten." 2 Pet. III: 1012.

21. Ik geloof dat Zijn gelovigen bij Zijn weerkomst hun loon zullen hebben voor al hun werk en arbeid der liefde, welke zij in Zijn Naam op de wereld verricht hebben. "Een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijn arbeid," 1 Cor. III: 8. En alsdan zal een iegelijk lof hebben van God." IV: 5. "En ziet, Ik kom haastiglijk. En Mijn loon is met mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn." Openb. XXII: 12. "Zo dan, mijn geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere." 1 Cor. XV: 58. "Wetende, dat gij van de Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis. Want gij dient de Heere Christus." Col. III: 24.

Hoe Christus de onzen wordt; of door welke middelen deze of gene mens door Hem het voorrecht heeft om nu en in de grote oordeelsdag rechtvaardig voor God te staan.

Over de rechtvaardigmaking.

1. Ik geloof, dat wij in ons zelf zondige schepselen zijn, dat gene goede dingen door ons gedaan, de toerekening der gerechtigheid van Jezus Christus kunnen teweegbrengen. Maar dat de toerekening daarvan een daad der genade is, een vrije gift die buiten onze verdienste ligt. "En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is." Rom. III: 24 en V: 17. "Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met een heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus." 2 Tim. I: 9.

2. Ik geloof ook, dat de macht der toerekenende gerechtigheid alleen in God door Christus woont

1. Omdat de zonde de overtreding der wet is.

2. Omdat de ziel die gezondigd heeft Zijn schepsel is en de rechtvaardigheid ook de zijn en de zijn alleen is, "Gelijk ook David. de mens zalig spreekt, welchen God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken, zeggende: "zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn"; "zalig is de man, welke de Heere de zonde niet toerekent," Rom. IV: 68. Van hier dat wij opnieuw lezen: "Zij zullen de gedachtenis der grootheid uwer goedheid overvloedig uitstorten, en zij zullen uw gerechtigheid met gejuich verkondigen." Ps. 146: 7. "Want Hij zegt tot Mozes: Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij out ferm en zal barmhartig zijn, die Ik barmhartig ben. Zo is het dan niet desgenen, die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermen de Gods." Rom. IX: 15, 16.

3. Ik geloof dat het aanbod dezer gerechtigheid zoals wij het in het Evangelie vinden, door het geloof moet worden aangenomen, waar wij in ons eigen oog nog zondaren zijn. "Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere." Rom. VII: 24, 25. "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden." Hand. XVI: 31. Het Evangelie wordt onder alle volkeren verkondigd tot gehoorzaamheid des geloofs. "En worden om niet gerechtvaardigd, uit zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is: welchen

God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die tevoren geschied zijn, onder de verdraagzaamheid Gods; tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordigen tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degenen, die uit het geloof van Jezus is." Rom. III: 24-26. "Zo zij u dan bekend, mannen " broeders I dat door deze u vergeving der zonden verkondigd wordt. En dat van alles, waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door deze een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd wordt," Hand. 13: 38, 39,

4. Ik geloof dat dit geloof, waar het betrekking heeft op de toerekening dezer rechtvaardigheid tot rechtvaardigmaking voor God, zich in zulke daden openbaart, die zuiver betrekking hebben op een aanbod van een gave. Het ontvangt, het neemt aan, het omhelst, het vertrouwt. "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk, die in Zijn Naam geloven." Job. I: 12. "Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben." 1 Tim. I: 15 en Hebr. XI: 13. "In Welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heiligen Geest der belofte." Efeze I: 13. Ik geloof derhalve, dat ik met betrekking tot mijn rechtvaardigmaking van de vloek der wet uit en van mezelf onbekwaam ben om die gerechtigheid aan te nemen en te omhelzen, die reeds teweeg is gebracht door - en opgesloten ligt in de daden en in het lijden van Christus. Het is het geloof daarin, en dat alleen dat een zondaar van de vloek der wet voor Gods aangezicht kan rechtvaardigen.

5. Ik geloof, dat het geloof, dat zo handelt alleen in diegenen gevonden wordt, in wie de Geest van God met zijn kracht werkt; daar alle andere vreesachtig en ongelovig zijn om hierop hun zielen in de eeuwigheid te wagen. En hierom wordt het genoemd het geloof, dat gewrocht wordt door de alles heerlijke en grote macht van God; het geloof der werking Gods. En het is hierom, dat van andere gezegd wordt, dat zij vreesachtig en ongelovig zijn; dezen en alle andere goddeloze zondaars moeten hun deel hebben in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer. Eféze I: 18, 19; Col. II: 12; Ef. II: 8; Phil. I: 19; Openb. XXI: 8.

6. Ik geloof dat dit geloof in geen andere werkt dan in die, welke van vóór de grondlegging der wereld lot de eeuwige heerlijkheid bestemd zijn. "En er geloofden zovelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven." Hand. XIII: 48. "Opdat Hij zou bekend maken de rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid," Rom. IX: 23. "Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden; zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en de arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hoop, op onze Heere Jezus Christus, van onze God en Vader, wetende, geliefde broeders! uw verkiezing van God," 1 Thess. I: 24.

Maar van de overigen zegt Hij: "Gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van mijn schapen, gelijk Ik u gezegd heb," Joh. X: 26., welke laatste woorden terugzien op het 16e vers, dat spreekt over de uitverkiezing Gods.

"Daarom konden zij niet geloven, dewijl Jesaja opnieuw gezegd heeft: Hij heeft hun ogen verblind, en hun hart verhard; opdat zij met de ogen niet zien, en met het hart niet verstaan, en Ik hen geneze." Joh. XII: 39, 40.

Over de uitverkiezing.

1. Ik geloof, dat de uitverkiezing vrij en blijvend is, daar zij gegrond is op de genade en de onveranderlijke wil van God. "Alzo is er dan ook in deze tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade. En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer. En indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer," Rom. XI: 5, 6. "Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende deze zegel: de Heere kent degenen, die de Zijne zijn," 2 Tim. II: 19 "In Hem, in welken wij ook een erfdeel geworden zijn, wij, die tevoren verordineerd waren naar het voornemen desgenen die alle dingen werkt naar de raad van zijn wil.." Ef. 1: 11.

2. Ik geloof, dat dit besluit, deze keuze of uitverkiezing voor de grondlegging der wereld was en alzo voordat de uitverkorenen zelf aanschijn hadden: want, "God, die de doden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren," (Rom. IV: 17) wacht niet op het aanzijn der dingen, om zijn eeuwig voornemen vast te stellen, want, daar Hij, alle dingen voor zich had, deed Hij in zijn wijsheid. de keuze vóór de wereld was." Ef. I: 4; 2 Tim. I: 9.

3. Ik geloof, dat het besluit der verkiezing niet rust op de werken, die in ons vóórzien waren, daar het niet alleen de personen, maar ook de werken die hen verzeilen zouden, in zich bevatte. En van hier is liet, dat er geschreven staat, dat wij verordineerd zijn, "den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn;" Rom. VIII: 29. Niet, omdat wij heilig en onberispelijk zijn maar, "opdat wij heilig en onberispelijk ZOUDEN zijn voor Hem in de liefde." EL I: 4. "Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen." Ef. II: 10.

Hij zegende ons, nadat Hij ons in Christus had uitverkoren. En van hier is het, dat de zaligheid en de roeping waarvan wij deelgenoten genoemd worden geen andere is, dan die ons in Christus Jezus vóór de grondlegging der wereld. gegeven werd; naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere. EL III: 811; 2 Tim. I: 9; Rom. VIII 29.

4. Ik geloof, dat het Christus Jezus is, in Wie de uitverkorenen altijd beschouwd worden, en dat er buiten Hem geen verkiezing noch genade, noch zaligheid is. "Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil; tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde: in welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar de rijkdom Zijner genade, . . . om in de bedoeling van de volheid der tijden, opnieuw alles tot een te vergaderen in Christus, beide dat in de hemel en dat op de aarde is." Efeze I: 57, 10. En de zaligheid is in geen andere: want er is ook onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden." Hand. IV: 12.

5. Ik geloof, dat er niet enig beletsel de uitverkiezing van God vergezelt, dat hun bekering en eeuwige zaligheid kan verhinderen. "Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen. En die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd. En die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt, Wie is het die verdoemd?. enz. Rom. 8: 33. 'Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen. Maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de andere zijn verhard geworden.'" Rom. XI: 7. "Want Israël of Juda zal niet in weduwschap gelaten worden van Zijn God., van de Heere der heirscharen, (hoewel hunlieder land vol van schuld is) van de Heiligen Israëls." Jer. LI: 5.

Toen Ananias tegen Saulus bad, zeggende: "Heere! ik heb uit velen gehoord van deze man, hoeveel kwaad hij Uw heiligen in Jeruzalem gedaan heeft. En heeft hier macht van de overpriesters om te binden allen, die uwen naam aanroepen." Wat zei God tot hem? "Ga heen. Want deze is mij een uitverkoren vat, om Mijn Naam te dragen voor de heidenen, en de koningen en de kinderen Israëls." Hand. IX: 1215.

6. Ik geloof, dat niemand zijn uitverkiezing kan kennen dan door zijn roeping. De vaten der barmhartigheid, welke God tevoren tot de heerlijkheid bereid heeft, hebben dus deel daarin: "Namelijk ons [zeggen zij] welken Hij geroepen heeft niet alleen uit de Joden maar ook uit de Heidenen; gelijk Hij ook in Hozen zegt: Ik zal hetgeen mijn volk niet was, mijn volk noemen, en die niet bemind was mijn beminde." Rom. 1X: 24, 25.

7. Ik geloof derhalve, dat de uitverkiezing de middelen niet voorkomt of verhindert, die van God beschikt zijn om ons tot Christus, tot de genade en tot de heerlijkheid te brengen, maar ons veeleer de noodzakelijkheid oplegt om van die middelen gebruik te maken; omdat wij als uitverkorenen daardoor tot de hemel. gebracht moeten worden, d. i. door het geloof van Jezus Christus, welke het einde onzer roeping is. "Daarom broeders benaastigt u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken." 2 Pet. I: 10; 2 Thess. II: 13; 1 Pet. I: 12.

Over de roeping.

Ik geloof, dat tot een ware roeping het woord van het Evangelie vergezeld moet worden, door de Heiligen Geest, en dat wel door zijn kracht - ik bedoel die roeping, welke door God gemaakt is tot de vrucht der uitverkiezende liefde. "Wetende," zegt Paulus tot de Thessalonicensen, geliefde broeders! uw verkiezing van God: want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in de Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid, enz. 1 Thess. I: 4, 5. Anders willen en kunnen de mensen niet horen en zich bekeren. Zoals blijkt, wanneer de profeten hen riepen, dat zij in plaats van tot hen te bekeren "den Baäls offerden en de gesnedenen beelden rookten." Jes. XI: 2. De reden hiervan is omdat de mensen van nature dood zijn in de zonde, en vijanden in hun verstand wegens hun goddeloze werken: de roepstem is dus: "Ontwaakt gij, die slaapt! en staat op uit de doden. En Christus zal over u lichten." Ef. V: 14. Verstaat daarom dat de werkelijke roeping gelijk dat woord van Christus is, dat Lazarus uit de doden opwekte, een woord is, dat verzeeld gaat van een arm die almachtig is. "Lazarus, kom uit." Joh. XI: 43. Het was een woord tot de dode. Maar niet alleen dit, het was ook een woord voor de dode; een woord dat hein uit de doden opwekte, een woord dat allen tegenstand overtrof. En dat bracht hem uit het graf, hoewel hij daarin aan handen en voeten gebonden was. Gal. I: 15. En van hier dat de roeping soms genoemd wordt een levendmaking, Ef. II: 1, 2; een opwekking, een verlichting of een trekken uit de duisternis tot het licht. Hebr. X: 32. Hand. IX: 6.

Want even vreemd als het is, dat een mens, reeds lang gestorven, uit het graf opgewekt wordt. of dat een blinde ziende gemaakt wordt, zo is het ook met de ware roeping gesteld. Hierom is het dat Paulus toen hij geroepen werd stond, "bevrende en verbaasd zijnde," en dat Petrus zei: "Die u uit de duisternis geroepen heeft, tot Zijn wonderbaar licht." 1 Pet. II: 9; Ef. IV: 24; Hand. IX: 6. Bij een ware roeping wordt de stem van God gehoord en de poorten des hemels worden geopend; toen God Abraham riep verscheen Hij tot hem in heerlijkheid. Dat van Ananias tot Saulus wordt slechts door weinigen ondervonden. "En hij zeide: de God onzer vaderen heeft u tevoren verordend, om Zijn wil te kennen, en de Rechtvaardige te zien, en de stem uit Zijn mond te horen." Hand. XXII: 14. Weliswaar was de roeping van Saulus buiten de

gewone weg, maar in de hoofdzaak was zij niet anders dan hetgeen plaats heeft bij al de uitverkorenen, namelijk:

(1.) Een werkelijke opwekking uit de slaap der zonde, en inzonderheid uit die des ongeloofs. Joh. XVI: 9. En daarom ontdekte God aan Adam, toen Hij deze riep, ook werkelijk zijn zonde, en wel in die mate, dat Hij hem al zijn eigengerechtigheid ontnam. Gen. III. Zo was het ook met de stokbewaarder. Hand. XVI: 29, 30. Ja, het is zulk een opwekking, waardoor hij ziet, dat hij zonder Christus was, vervreemd van het burgerschap Israëls, een vreemdeling van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld. Ef. II: 12. Maar hoe vreselijk en ontzettend de schuld der zonde moge zijn, die in de ziel gevoeld wordt, wanneer zij door de God van de hemel geopenbaard wordt, nog groter is de blijdschap bij het gezicht der genade, wanneer het God behaagt, die ons door zijn genade roept, Zijn Zoon in ons te openbaren.

(2.) Bij een ware roeping worden de ogen geopend voor de dingen der toekomstige wereld en de eeuwige heerlijkheid; de opstanding der doden en het eeuwige oordeel; de zaligheid die God bereid heeft voor degenen, die Hem liefhebben, voor de zegeningen, die over ons zullen komen bij de komst van onze Heere Jezus Christus. Dit zijn de grote zaken waarmee de ziel wordt bezig gehouden onder de levendmakende roepstemmen Gods. En hierom is het dat er geschreven staat, dat wij tot de heerlijkheid geroepen worden. 1 Thess. II: 12. Tot verkrijging der heerlijkheid van onze Heere Jezus Christus." 2 Thess. II: 14.

(3.) In een levendmakende roeping ligt ook een heiligmakende kracht. En van hier is het, dat er geschreven staat, dat wij geroepen worden tot heiligmaking, 1 Thess. IV: 7, met een hemelse roeping Heb. III: 1. Geroepen tot heerlijkheid en deugd. "Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht." 1 Pet. II: 9. Ja, de ware roeping heeft tot onafscheidelijke metgezel, de belofte der heiligmaking. "Hij, die u roept, is getrouw, die het ook doen zal." 1 Thess. V: 24.

Over het geloof.

1. Ik geloof dat de levendmakende roeping daarom voortbrengt: GELOOF. En daarom staat er geschreven, "het geloof is uit het gehoor" Rom. 10: 17. Door dat woord te horen dat ons roept: "tot de genade van Christus." Gal. I: 6. Want door het woord dat ons roept, wordt Christus ons voorgesteld, en ons tot onze rechtvaardigheid aangeboden. En daarom zegt de apostel opnieuw dat God ons geroepen heeft, "tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere; 1 Cor. I: 9 dat is, om deelgenoten gemaakt te worden van de rijkdom der genade en der rechtvaardigheid, die in Hem is.

2. Zij brengt voort, de hoop. Zij geeft een grond der hope. En daarom wordt van de hope gezegd, dat zij de hope onzer roeping." Ef. I 18, En opnieuw, "gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot een hoop uwer beroeping." Ef. 4: 4. Nu, de goddelijk verstandigen weten dat al wie de ware roeping mist ook het eeuwige leven mist; omdat God niemand rechtvaardigt dan die Hij roept. En dat Hij niemand verheerlijkt, dan degenen, die Hij rechtvaardigt. En daarom is het, dat Petrus tevoren zei, "maakt uw roeping vast, en alzo uw verkiezing:" maakt haar vast, dat is, onderzoekt bij het woord van God, of uw roeping de rechte is. Want al wie twijfelt aan de zekerheid zijner roeping kan geen geruste hoop hebben op een deel in het eeuwige leven. "Gedenkt des woords, tot uwen knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. Mijn ziel is bezweken van verlangen naar uw heil; op uw woord heb ik

gehoopt." Ps. 119: 49.

3. Zij brengt de bekering voort. Want, wanneer een mens de hemel en de hel voor zijn ogen heeft (hetgeen zo zijn zal, indien hij onder de macht der levendmakende roeping is) of wanneer een mens een openbaring heeft van de barmhartigheid en de rechtvaardigheid Gods, in vereniging met een zieltreffende uitnodiging om het aanbod der genade aan te nemen. En wanneer zijn ogen geopend worden om de hoeveelheid der heiligmaking te zien; dan moet de bekering volgen, en zich zelve openbaren in diepe zelfverootmoediging voor al zijn ongerechtigheden, waarin hij zich verlustigde in de dagen der onwetendheid. En van hier de uitdrukking, "Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot de bekering." Marc. II: 17. Tot welker uitwerking de prediking van het koninkrijk het geschiktst is: "Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabijgekomen." Matth. IV: 17.

Over de bekering.

De bekering is een keren van het hart tot God in Christus: een keren van de zonde, de duivel en van de duisternis tot de goedheid en de genade en de heiligheid die in Hem is. Daarom staat er van hen die zich in de dagen vanouds bekeerden, dat zij zichzelf verfoeiden wegens al hun verfoeilijkheden. "Daarom verfoei ik mij (zegt Job) en ik heb berouw in stof en as." Job. 42: 6. Zie ook Ezech. VI: 9; XX: 43; 36; 31; 42: 6.

De ware bekering vervult de ziel niet alleen met een afkeer voor begane zonden, maar ook met een heiligen haat tegen de zonden die nog komen kunnen. Toen Mozes vreesde dat onder zijn zware arbeid enig ongeregelde of zondige hartstocht zich in hem zou vertonen, wat zei hij toen? "Doodt mij toch slechts, indien ik genade in uw ogen gevonden heb, en laat mij mijn ongeluk niet aanzien!" Num. XI: 15. Zie ook hoe datgene, hetwelk Paulus ware bekering noemt, werkt in de oprechte Korintiërs, "Ziet (zegt hij,) dit zelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheid heeft het in u gewrocht? ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak: in alles hebt gij n zelf bewezen rein te zijn in deze zaak." 2 Cor. VII: 11.

Over de liefde.

Zij [de levendmakende roeping] brengt ook voort liefde; daarom zegt Paulus, wanneer hij der gemeente in gedachtenis brengt, dat zij van God geroepen waren: "van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van node, dat ik u schrijfve." 1 Thess. IV: 9, alsof hij zeggen wilde, indien God zo goed voor ons is om ons onze zonden te vergeven, onze zielen te verlossen en ons het koninkrijk der hemelen te schenken, laat dan dit boven alle andere beweegredenen zijn, om ons tot weerliefde aan te sporen. Verder, indien wij, die aldus door God bevrijd zijn, leden van Zijn lichaam gemaakt worden, deelgenoten van zijn genade, bekleed met zijn heerlijke gerechtigheid en bestemd zijn om de kinderen der toekomstige wereld te zijn, waarom zouden wij elkaar dan niet beminnen?

"Geliefden! indien God ons alzo lief heeft gehad, zo zijn ook wij schuldig elkaar lief te hebben." 1 Joh. IV: 11. En voorwaar dit zullen wij doen, indien de genade van God waarlijk in ons is, omdat wij dan zien, dat onze broeders ook de geroepenen van Jezus zijn. Reizigers, die uit hetzelfde land afkomstig zijn, beminnen elkaar en hebben een welbehagen in elkaar, wanneer zij elkaar ontmoeten in een vreemd land. Wij vertoeven hier in een vreemd land met hen, die mede-erfgenamen zijn van het beloofde koninkrijk en de heerlijkheid. Hebr. XI: 9. Nu, zoals ik gezegd heb, deze heilige liefde werkt door liefde; let wel, door de liefde in God en in Christus." Deze liefde is het, die ons dringt om elkaar lief te hebben. 2 Cor. V: 14.

Dit liefdewerk en de gehoorzaamheid van God in Christus, samen met de oprechtheid

der genade, des geloofs en der heiligheid in ons, zijn de heerlijke voorwerpen dezer liefde. Ps. CXIX: 47, 3, 127, 132, 159; V: 11; LXI'i: 36; CI: 6. Want zij omarmt met blijdschap en vreugde, als zij het beeld van God en Christus in de ziel onderscheidt, zijn tegenwoordigheid in de dienst en een gepastheid en onze aanbidding in het woord en de wil van Christus. Ps. XXVI: 8; XXVII: 4; LXXXIV: 14; 1 Thess, V: 13; Fil. I: 37; Ef. IV: 32.

De liefde heeft tevens het gezegende en hemelse vermogen om verdrukkingen te verdragen ongelijk te lijden, de zwakheid der broederen over het hoofd te zien, en in alles de gelovigen te dienen. "De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardig, zij is niet opgeblazen; zij handelt niet ongeschikt, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad; zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid: zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen. De liefde vergaat nimmermeer." 1 Cor. XIII: 48. Zie ook 1 Pet. IV: 8. Gal. V: 13. In één woord, zij dringt ons tot een heiligen levenswandel in deze wereld; opdat God en Christus en het woord van Christus daardoor verheerlijkt moge worden. 2 Cor. XI: 1012; 1 Pet. I: 12,111: 16.

Over de Schriften.

Aangaande deze geloof en belijd ik, 1. Dat al de heilige schriften de woorden Gods zijn. "Al de schrift is van God ingegeven." 2 Tim. III: 16. Want de profetie (der schrift) is voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods van de Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken. 2 Pet. I: 21. 2. Ik geloof dat de heilige schriften uit zichzelf zonder de bijvoeging van menselijke verzinselen in staat zijn de mens in alle dingen volkomen te maken, en geschikt tot alle goed werk. Het zijn de Schriften, "die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is." 2 Tim. III: 15. Zij kunnen u in alle dingen onderwijzen, zowel met betrekking tot uwen godsdienst als tot uwen heiligen wandel voor de mensen. 2 Tim. 3: 17; 2 Pet. I: 1921. 3. Ik geloof dat het grote doel waarom God de schriften in schrift liet stellen, dit was, opdat wij weten zouden hoe wij tot Christus moeten komen, opdat wij leren zouden hoe te geloven. 1 Joh. V: 13, en opdat wij aangespoord zouden worden tot geduld en tot hoop voor de genade die tot ons gebracht moet worden bij de openbaring aan Jezus Christus." Tevens opdat wij zouden verstaan wat de zonde is en hoe haar te mijden. "Aangaande de handelingen des mensen (zegt David) ik heb mij, naar het woord uwer lippen, gewacht voor de paden des inbrekers," Ps. 17: 4. "Uit uw bevelen krijg ik verstand, daarom haat ik alle leugenpaden." Ps. 119: 104. "Ik heb uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen n niet zondigen zou." Ps. CXIX: 11. 4.

Ik geloof dat zij niet gebroken kunnen worden maar zeker vervuld zullen worden in al de profetieën, bedreigingen en beloften, hetzij aangaande de zaligheid of de verdoemenis der mensen. Zij zijn gelijk die vliegende rol, die uit zal gaan over het gehele land om uit te roeien en te vervloeken. Zach. V: 24. In hen is ook de zegening vervat, zij prediken ons ook de weg der zaligheid. Gal. III: 8. "Ziet dan toe, dat over ulieden niet kome hetgeen gezegd is in de profeten: ziet, gij verachters I en verwondert n, en verdwijnt: want Ik werk een werk in uw dagen, een werk, hetwelk gij niet zult geloven, zo het u iemand verhaalt." Hand. XIII: 40, 41; (zie ook) Joh. X: 35; XII: 37-41; III: 17 -19. 5.

Ik geloof dat Jezus Christus naar het woord der Schriften alle mensen in de grote oordeelsdag zal oordelen. Want dat is het boek der wet des Heeren, naar het Evangelie van Paulus. Joh. XII: 44-50; Rom. II: 16, 6. Ik geloof dat deze God "de wereld

gemaakt heeft en alles wat daarin is," Hand. XVII: 24, "want in zes dagen heeft de HEERE, de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is." Ex. YX: 11.

Ook dat Hij na die tijd der schepping daarvan een deel beschikt heeft voor de kinderen der mensen, en een ander deel voor de kinderen Gods die in alle eeuwen daartoe zouden geboren worden. "Toen de Allerhoogste aan de volken de erfenis uitdeelde, toert Bij Adams kinderen vaneen scheidde, heeft Hij de landpalen der volken gesteld naar het getal der kinderen Israëls. Deut. 32: 8. Want gelijk Hij uit een bloede het gotische geslacht der mensen gemaakt heeft, om op de gebeden aardbodem te wonen, zo heeft Hij ook de tijden bescheiden en tevoren verordend en de bepaling van hun woning." Hand. XVII: 20.

Over de overheid.

Ik geloof dat de overheid een verordening Gods is, welke Hij bestemd heeft om de wereld te regeren. En dat het een oordeel van God is deze dienaars van God te moeten missen, welke Hij verwekt heeft om de goddeloosheid tot schande te maken. Richt. XVIII: 7. "Alzo dat die zich tegen de macht stelt, de verordening van God weerstaat. En die ze weerstaar, zullen over zichzelf een oordeel halen. Want de oversten zijn niet tot een vreze de goeden werken, maar de kwaden. Wilt gij nu de macht niet vrezen, doe het goede, en ge zult lof van haar hebben. Want zij is Gods dienaars, u ten goede, Maar indien gij kwaad doet, zo vreest. Want zij draagt het zwaard niet te vergeefs: want zij is Gods dienaars, een wreekster tot straf degenen, die kwaad doet. Daarom is het nodig onderworpen te zijn, niet alleen om der straffe, maar ook om des gewetens wil. Want daarom betaalt gij ook schattingen: want zij zijn dienaars van God, in dit zelve gedurig bezig zijnde." Rom. XIII: 36. Vele zijn de barmhartigheden, die wij ontvangen van een goede overheid, en indien sommigen hunner te enige tijd anderszins geneigd zijn, zo laat ons dan onze Christelijke belijdenis tonen in een geduldig verdragen met weldoen van hetgeen de Heere God ons door hen wil opleggen.

EEN REDEN VOOR MIJN GEWOONTE IN DE GODSDIENST.

Na een belijdenis van mijn geloof te hebben afgelegd ben ik thans genaderd om u mijn gebruik in zake tien godsdienst met de redenen, die ik daarvoor heb, aan te tonen. Hetgeen ik doen zal onder twee afzonderlijke hoofdpunten.

1. **Met wie ik geen Avondmaal durf houden.**
2. **Met wie ik wel Avondmaal durf houden.**

Alleen merkt ten eerste wel op dat ik met het woord "Avondmaal" bedoel "gemeenschap" in de dingen van het koninkrijk van Christus, of hetgeen wij gewoonlijk noemen het Avondmaalvieren in de kerk of de gemeenschap der gelovigen. Want in burgerlijke zaken en in dingen dezer wereld die eerlijk zijn, ben ik niet volkomen afgezonderd van de hoereerders daarvan; 1 Cor. V: 9, 10, daarom moet gij mij in mijn volgende verhandeling verstaan in de eerste zin: - Nu dan,

TEN EERSTE.

Ik durf geen Avondmaal houden met hen die geen geloof en heiligmaking kennen; of die geen zichtbare gelovigen zijn door de roeping.

Maar let wel, dat ik met deze bewering slechts dan de uitverkorenen bedoel, wanneer hij door de roeping een zichtbare gelovige is; ook weer ik de verborgen huichelaar niet, indien hij voor mij verborgen is door een zicht, hun heilige hoedanigheid. Ik durf derhalve met mensen geen Avondmaal houden op de blote veronderstelling, dat zij uitverkorenen kunnen zijn, en ik weer een andere niet op de blote veronderstelling dat hij een bedekten huichelaar kon zijn. Met deze dingen laat ik mij hier niet in; ik weer alleen hem, die geen zichtbare gelovige is. Hij, die een zichtbare of openbaar goddeloze is, kan geen zichtbare gelovige zijn. Want hij die een zichtbare gelovige is, moet het geloof en de bekering bezitten, en bijgevolg een heiligen levenswandel. En met niemand anders durf ik Avondmaal houden.

Ten tweede.

Omdat God zelf het verschil zo gestreng gesteld heeft beide door woorden en daden. Want van de beginne heeft Hij niet alleen verschil gemaakt tussen het zaad der vrouw en de kinderen der ongerechtigheid, Gen. III: 15, maar Hij heeft ook van Zijn aangezicht wege geworpen de vader der goddelozen, de gevloekte Kaïn, toen hij zich aanstelde als een openbaar goddeloze, en Hij verbande hem, om zwervende en dolende te zijn op aarde, en hij was voor altijd verstoken van het voorrecht en de gemeenschap der gelovigen. Gen. IV: 8-16.

Bovendien toen door de sluwheid van de satan daarna de nakomelingen van Kaïn en het zaad van Seth zich met elkaar vermengden in de godsdienst en daardoor hunnen weg voor God verdorven hadden, wat volgt?

Ten eerste, dat God het een goddeloosheid keurde, Noach verwekte om tegen hen te prediken en daarna dat Hij, omdat zij zich niet wilden bekeren, de vloek bracht over de gehele wereld dezer ongerechtigen, en Noach en de zijn alleen in het leven behield, omdat hij rechtvaardig gebleven was. Gen. VI: 113. Ik zou hier nog broeder over kunnen uitweiden en nog meer voorbeelden van gelijken aard kunnen aanhalen, maar het is hier mijn taak om kort te zijn.

Ten tweede. Omdat het zo dikwerf in de Schriften bevolen wordt, dat de gehele vergadering heilig behoort te zijn. "Want ik ben de HEERE uw God; daarom zult gij u heiligen, en heilig zijn, dewijl Ik heilig ben." Lev. XI: 44. "Gij zult heilig zijn,

want Ik, de HEERE uw God ben heilig." XIX: 2. "Daarom heiligt u, en weest heilig. Want Ik ben de HEERE, uw God." XX: 7; 1 Pet. I: 15, 16. Bovendien

1. de poorten van de tempel moesten gesloten zijn tegen alle andere. "Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daarin ga, hetwelk de getrouwheden bewaart." Jes. XXVI: 2. "Dit is de poort des HEEREN, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan." Ps. 118: 20. "Alzo zegt de Heere HEERE: geen vreemde, onbesneden van hart en onbesneden van vlees, zal in mijn heiligdom ingaan; van enige vreemde, die in het midden der kinderen Israëls is." Ezech. 44: 9.

2. Omdat de dingen van de godsdienst heilig zijn; "reinigt u, gij, die de vaten des HEEREN draagt." Jes. LII: 11.

3. Omdat al de grenzen en landpalen der gemeenschap heilig zijn. "Dit is de wet van het huis: Op de hoogte des bergs zal zijn gehele grens, rondom henen, een heiligheid der heiligheden zijn. Ziet, dit is de wet van het huis " Ezech. 43:12.

Ten derde.

Ik durf geen Avondmaal houden met hen, omdat, het voorbeeld der gemeenten onder het nieuwe testament een gemeenschap is geweest van zichtbare gelovigen. Paulus schrijft aan de Romeinen aldus: "Aan allen, die te Rome zijt, geliefden Gods, en geroepene heiligen!" Rom. I: 7. En aan de overige gemeenten aldus: "Aan de gemeente Gods, die te Korinthe is, de geheiligden in Christus Jezus, de geroepene heiligen." 1 Cor. I: 2. "Aan de heiligen, die te Efeze zijn gelovigen in Christus Jezus." Eféze 1: 1. "Al de heiligen in Christus Jezus, die te Philippi zijn, met de opzieners en diakenen." Phil. I: 1. "Den heiligen en gelovigen broederen in Christus, die te Colosse zijn." Col. I: 2. "Aan de gemeente der Thessalonicenzen, welke is in God de Vader, en de Heere Jezus Christus," enz. 1 Thess. I: 1. Aldus ziet gij onder welke benaming diegenen vanouds gingen, die waardig geacht werden om leden ener zichtbare kerk van Christus te zijn. Bovendien de leden van zulke gemeenten worden ook duidelijk omschreven.

- (1.) "De geroepenen van Jezus Christus." Rom. 1: 6.
- (2.) Mannen, die allen tot één Geest gedrenkt zijn. 1 Cor. XII: 13.
- (3.) Mannen, in wie God de Vader was. Ef. IV: 6.
- (4.) Zij waren allen de genade deelachtig. Phil. I: 7.
- (5.) Personen, die inwendig besneden waren. Col. II: 11.
- (6.) Personen, die tot God bekeerd zijn van de afgoden, om de levenden en waarachtige God te dienen. 1 Thess. I: 9.
- (7.) Diegenen, die het lichaam van Christus en zijn leden in het bijzonder waren, dat is, zij die zichtbaar zodanigen waren; omdat zij belijdenis aflegden van hun geloof, hun heiligmaking, hun bekering, hun liefde tot Christus en zelfverloochening bij hun opname in de gemeenschap.

Ten vierde.

Ik durf geen Avondmaal houden met de openbare goddelozen.

(1.) Omdat het aan de gemeente beloofd is dat zij alleen zal wonen; d. w. z. als een geestelijke gemeente; ziet dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de Heidenen niet gerekend worden. Num. XXXIII: 9.

(2.) Omdat dit hun voorrecht is. "Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht." 1 Pet. II: 9.

(3.) Omdat dit de vrucht is van de dood van Christus, "die Zichzelf voor ons

gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken." Tit. II: 14.

(4.) Omdat dit het bevel Gods is: "Wordt behouden van dit verkeerd geslacht." Hand. II: 40.

(5.) Omdat wij met de 4ulken onmogelijk ware en geestelijke gemeenschap kunnen hebben. Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen: want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstelling heeft Christus met Belial? Of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de tempel des levenden Gods gelijkterwijs God gezegd heeft. Ik zal in hen wonen, en Ik zal onder hen wandelen. En Ik zal hun God zijn en zij zullen Mij een volk zijn. Daarom ga uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen. En Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige. 2 Cor. VI: 14-18.

Ten vijfde.

Ik durf geen Avondmaal houden met de openbaar goddelozen. Omdat,

(1.) Dit zou ploegen zijn met een os en met een ezel te gelijk, Deut. XXII: 10; hemelse personen zijn het best geschikt voor gemeenschap in hemelse zaken.

(2.) Hij onderwerpt niet de aard van onze tucht, welke niet gedwongen is, maar vrij in onderwerping aan het bevel van Christus, daar de andere door Gods eigen gebod geweerd worden, Lev. 1: 3. Rom. VI: 17; 2 Cor. VIII: 12; IX: 7, 13; VIII: 5. Ook Paulus toen hij Timotheüs vermaande om de rechtvaardigheid, het geloof de liefde en de vrede na te jagen (welke de hoofdzaken der heilige gemeenschap zijn) zei, dat hij dit doen moest "met degenen, die de Heere aanroepen uit een rein hart." 2 Tim. II: 12.

Ten zesde.

In één woord Avondmaal te houden en gemeenschap te oefenen met de openbaar goddelozen is aller-verderfelijkt en zielverwoestend.

(1.) Het was het gemeen volk, dat met lust bevangen werd, en dat Christus verzocht in de wildernis. Num. XI 4.

(2.) Het waren de goddeloze heidenen, van wie de Israëlieten de afgodendienst geleerd hebben. "Maar zij mengden zich met de heidenen, en leerden hun werken. En zij dienden hun afgoden, en zij werden hun tot een strik." Ps. CVI: 35, 36.

(3.) Het is het vermengde volk dat God bedreigd heeft te zullen straffen met die dodelijke straffen, waarmee Hij Babylon zelfs bedreigd heeft; zeggende; het zwaard zal zijn over de leugenaars, over haar helden, over haar wagens en haar schatten; het zwaard zal zijn over de gehelen gemengden hoop, die in het midden van hen is.

En geen wonder: want

(1.) Een gemengde gemeenschap verontreinigt de verordeningen Gods. Zegt tot die wederspanningen (zegt de Heere), tot het huis Israëls: zo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor ulieden, van wege al uw gruwelen, o huis Israëls! dewijl gijlieden vreemden hebt ingebracht, onbesnedenen van kart en onbesnedenen van vlees, om in Mijn heiligdom te zijn, om dat te ontheiligen, te weten mijn huis; als gij Mijn brood, het vette en het bloed offerdet, en zij mijn verbond braken, nevens al uw gruwelen."

(2.) Overtreedt de wet. "Haar priesters doen mijn wet geweld aan, en zij ontheiligen mijn heilige dingen: tussen het heilige en het onheilige maken zij geen onderscheid,

en het verschil tussen het onreine en reine geven zij niet te kennen." Ezech. XXII: 26.

(3.) Ontheiligt de heiligheid Gods. "Juda handelt trouweloos en er wordt een gruwel gedaan in Israël, en in Jeruzalem: want Juda ontheiligt de heiligheid des HEEREN, welke Hij liefheeft: want hij heeft de dochter eens vreemden Gods getrouwd." Mal. II: 11. (4.) Verontreinigt de ware begenadigden. "Weet gij niet, dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt?" 1 Cor. V: 6. Ziet daarom naarstig toe, "dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen verontreinigd worden." Heb. XII: 15.

Ten zevende en ten laatste.

Zulks verwekt God tot toorn om met strenge straffen de gemeente te bezoeken. Wees daarom voorzichtig, en let er wel op

(1.) Dat de zondvloed veroorzaakt werd door de kinderen Gods, die zich vermengden met de kinderen der mensen, en door het diep bederf in de godsdienst als gevolg daarvan. Gen. VI; VII.

(2.) Hij zond een plaag over de kinderen Israëls omdat zij zich vermengden met het volk van Moab en om dat zij hun verfoeilijkheden aankleefden in zake de godsdienst. Num. XXVI: 15; Jos. XXII: 17. En laat niemand nu denken dat ik een wending aan de vraag gegeven heb, want het is juist hetzelfde met de kerk des Heeren, wanneer zij gemeenschap houdt met de openbaar goddelozen, en niet aan God, maar aan de duivelen offert.. Deut. XXXII: 16-19; Ps. CVI: 36-40; de reden is omdat dezen de bewaring des hemels verlaten hebben en zich aan de lusten huns harten overgegeven. En over, gelaten zijn om door de goddelozen overwonnen te worden met wie zij zich verbroederd hebben. Deut. XII; VII: 16. "Vermaagschap u niet, zegt de Heere, met de goddelozen, noch in de godsdienst noch in het huwelijk: "want zij zouden uw zonen van Mij doen afwijken, dat zij andere goden zouden dienen. En de toorn des MEREN zou tegen ulieden ontsteken en u haast verdelgen." Deut. VII: 4. "Heeft niet Salomo, de koning van Israël daarin gezondigd? Hoewel er onder vele Heidenen geen koning was, gelijk hij, en hij zijn God lief was." Neh. XIII: 26.

Hoort hoe Paulus dit punt behandelt: "Ja ik zeg, dat hetgeen de Heidenen (de openbaar goddelozen) offeren, zij de duivelen offeren, en niet Gode. En ik wil niet dat gij met de duivelen gemeenschap hebt. Gij kunt de drinkbeker des Heeren niet drinken en de drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn aan de tafel des Heeren en aan de tafel der duivelen. Of tergen wij de Heere? Zijn wij sterker dan Hij?" 1 Cor. X: 20-22.

Ik besluit derhalve dat het een kwaad en gevaarlijk ding is om met de openbaar goddelozen in de gemeente Avondmaal te houden. Het is een verontreiniging Zijner verordeningen; overtreding zijner geboden; een ontheiliging Zijner heiligheid; een verontreiniging van zijn volk. En het verwekt de Heere tot toorn om, de gemeente met zijn gestrengte oordelen te tuchtigen.

Tegenwerping. *Maar wij kunnen bewijzen, dat er ten allen tijde openbaar goddelozen in de gemeente des Heeren geweest zijn.*

Antwoord. Gedurende vele eeuwen is dit werkelijk zo geweest, maar let wel, zij deden zich niet voor als zodanigen, wanneer zij pas in de gemeenschap werden opgenomen Exod. XII: 48. En wij lezen ook nergens dat het Gods goedkeuring wegdroeg, dat zij, als zodanigen, met de broeders samenleefden. Maar wel, dat de Heere hen liet vermanen tot berouw en bekering, en indien zij zich niet veranderden, dat God dan de gemeente dreigde met zware oordelen, en óf de afgodendienaars,

hoereerders murmureerders, sabbatbrekers, zoals Koran, Dathan, Achan, en andere alleen uitroeide uit de gemeente: 2 Cor. VI: 1; 1 Cor. V; Exod. XXXII: 25; Num. XXV: -9; XXI 5, 6; XIV: 37; XVI; XV: 32-36; Jozua VII: 2; 2 Kon. XVII; Ezech. 22 en 23 anders, dat Hij dezen en de gehele gemeente straffe, zoals Hij eens gedaan heeft met de tien stammen, en met de twee stammen op een andere tijd. "Mijn God zal ze wegwerpen, omdat zij naar Hem niet horen. En zij zullen omzwervende zijn onder de Heidenen." Hos IX: 17.

Ik zou hierover nog verder kunnen uitweiden maar ik wil kort zijn; laat mij u evenwel zeggen, dat toen Nehemia verstond door het boek van Mozes, dat de Ammonieten en Moabieten niet in de gemeente Gods mochten komen, Hij verbood "dat zij alle vermenging van Israël moesten afscheiden." Neh. XIII: 13. Velen hebben voor de openbaar goddelozen gepleit, dat zij in de gemeente Gods blijven moesten. Maar dezen hebben niet bedacht, dat Gods toorn ten allen tijde in grote mate geopenbaard is tegen zulke overtreders en onheiligen.

In deze zin pleiten zij niet voor hen, maar veeleer als Koran en zijn metgezellen: "Deze gehele vergadering, zij allen, zijn heilig." Num. XVI: 3. Maar het doet er niet toe, met welken naam zij genoemd worden, als zij met hun daden bewijzen, dat zij openbaar goddelozen zijn. Want de naam heiligt het hart niet; hij maakt de ondeugd niet tot een deugd, en de naam kan ons niet redden van de toekomstige toorn. Spr. XVII: 15; XXIV: 24. "Rechtvaardige mannen daar, die zullen haar richten naar het recht der overspeelsters. En naar het recht der bloedvergietsters. Want zij zijn overspeelsters, en bloed is in hun handen." Ezech. XXII[: 45.

TEN TWEEDE.

Aldus heb ik u aangetoond met wie ik geen Avondmaal durf houden, en moet. **Thans doen zien met wie ik dit wel durf doen.**

Maar voor ik daartoe overga, wens ik u te doen opmerken.

Ten eerste. Dat er slechts twee schaduwachtige, of zinnebeeldige verordeningen door de Heere Jezus aan de gemeente verordineerd zijn, namelijk de waterdoop en het heilig Avondmaal des Heeren, die beide van groot nut zijn voor de kerk in deze wereld, daar zij tekenen zijn van de dood en van de wederopstanding van Christus, en hulpmiddelen tot versterking van ons geloof daarin.

Maar ik beschouw deze tekenen of verordeningen niet als de grondregels van onze Christelijke godsdienst, en ook niet als grond of regel om met de gelovigen Avondmaal te houden; zij zijn bedieningen, en onze verborgen dienaars om ons te onderrichten en te onderwijzen in de gewichtigste dingen van het koninkrijk Gods.

Ik leg hier dus een verklaring af van mijn hoge eerbied en achting voor hen; maar durf hen niet uit hun plaats en doel wegnemen waarin zij geplaatst, en waartoe zij door God zijn ingesteld; ook schrijf ik er niet meer kracht of gewicht aan toe, dan die zij hadden in de eerste christengemeenten. De mogelijkheid bestaat om ook met Gods instellingen afgoderij te plegen.

Maar dit zal ik stilzwijgend voorbijgaan en tot de behandeling van ons punt overgaan.

Ten tweede. *Ik durf dus Avondmaal houden, Avondmaal in de gemeente, met hen die door de levendmakende roeping zichtbare gelovigen zijn;* met dezen die door het woord van het Evangelie tot geloof en heiligmaking gebracht zijn. En het doet bij mij niets ter zake hoe hun vroeger leven was, als zij NU maar "afgewassen" als zij NU maar "geheiligd" als zij NU maar "gerechtvaardigd" zijn in de Naam van de Heere

Jezus Christus, en door de naam onzes Gods." 1 Cor. VI: II.

Tot ontdekking van dit geloof en deze heiligmaking beschouw ik het als een vereiste dat door de betrokkene persoon een getrouwe en eerlijke belijdenis werd afgelegd, voordat hij in de gemeenschap der broeders worde opgenomen.; ja dat, indien nodig, zijn belijdenis tot voldoening der gemeente met getuigen bevestigd worde, opdat alleen zij opgenomen worden, die door een heilige belijdenis het best geschikt voor de gemeente zijn, Hand. IX: 26-28; 1 Cor. XVI: 10; 2 Cor. VIII: 23. Merkt het wel op, deze teksten betreffen personen, die een hoge waardigheid in de gemeente bekleden, en toch werd er van deze personen geëist een getrouw verhaal van hun geloof en heiligmaking. Want niemand mag de kerk binnendringen, niemand mag zich in de schoot van de gemeente van Christus werpen zonder dat de gemeente vooraf, wete wie zij in haar midden opneemt; anders zou de deur geopend zijn voor alle ketters die op aarde zijn; ja voor de duivelen zelfs, indien deze in menselijke gedaante verschenen.

Maar Paulus laat u de wijze van aanneming zien, door (nadat hij door de valse apostelen belasterd is) voor zijn eigen toelating zijner metgezellen te pleiten: "Geef ons plaats, wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht." 2 Cor. VII: 2. En zo aangaande Timotheüs, "zo nu Timotheüs komt, ziet, dat hij buiten vreze bij u zij. Want hij werkt het werk des Heeren, gelijk als ik." 1 Cor. XVI: 10.

Ook toen Paulus meende dat Titus door sommigen verdacht zou worden; ziet hoe hij voor hem pleit: "hetzij dan Titus, hij is mijn metgezel, en medearbeider bij u; hetzij onze broeders; zij zijn afgezanten der gemeente eer van Christus. Zie ook hoe hij ten behoeve van de Febé pleit toen zij door de gemeente te Rome moest ontvangen worden. "En ik beveel u Febe onze zuster, die een dienaar is der gemeente die de Kenchreën is; opdat gij haar ontvangt in den Heere, gelijk het de heiligen betaamt. En haar bijstaat in welke zaak zij u mogen van doen hebben. Want ze is een voorstandster geweest van velen, ook van mijzelf. Romeinen 16 vers 1, 2. Ja, toen de apostelen en de broeders brieven zonden van Jeruzalem naar Antiochië - onder welke getuigenschriften gingen zij die hun boodschappers waren? "Zo heeft het ons eendrachtig tezamen zijnde goedgeacht, enige mannen te verkiezen en tot u te zenden, met onze geliefde Barnabas en Paulus, mensen, die hun zielen overgegeven hebben voor de Naam van onze Heere Jezus Christus" enz. Hand. XV: 25-27.

Nu, hoewel de gelegenheden, waarbij deze aanbevelingen geschreven werden niet eenvoudig en alleen tot mededeling voor de gemeente waren, maar ook voor andere oorzaken; daarom, omdat de betrokkene personen door de gemeente moesten ontvangen worden als getrouwen en als zodanigen, die ook deel zouden hebben met hen aan de voorrechten der gemeente, daarom wordt hun geloof en hun getrouwheid vermeldt aan de gemeenten, als van personen die daar als 't ware, lidmaten zullen worden. Timotheüs en Titus bovendien stonden, daar zij buitengewone dienaren waren, als lidmaten en als dienaren in elke gemeente, waar zij ontvangen werden.

Barnabas en Saulus, Judas en Silas vertoefden gelijkerwijs als lidmaten en als dienaren overal, waar zij gezonden werden. Het was derhalve een vereiste dat de aanbevelingsbrieven in hoofdzaak hetzelfde bevatten als hetgeen aan de gemeente moest meegedeeld worden, wanneer iemand daar als lidmaat der gemeente werd opgenomen.

Maar om tot ons punt terug te keren

IK DURF AVONDMAAL HOUDEN IN DE GEMEENTE MET DIEGENEN, DIE ZICHTBARE GELOVIGEN ZIJN DOOR DE LEVENDMAKENDE ROEPING.

Vraag. *Maar naar welke regel zou u he in de gemeenschap met uzelf willen opnemen?*

Antwoord. Zelfs op een openbaring van hun geloof en heiligmaking; en een verklaring van hun bereidheid om zich te onderwerpen aan de wetten en het bestuur van Christus in Zijn gemeente.

Vraag. Maar oordeelt gij niet dat zij door middel van de waterdoop en door niets anders (daar bezig nu de inleidende verordening is) in de gemeenschap behoren opgenomen te worden?

Antwoord. Nee, maar wacht een ogenblik en vat de bedoeling van mijn woord. Want hierin ligt de fout, dat men denkt dat de doop daarom een verordening is voor de gemeenschap, omdat deze vroeger na de bekering werd toegediend, hetwelk volstrekt niet bedoeld wordt.

En dat *de doop geen waarborg geeft om iemand in de gemeenschap der broederen op te nemen* zal spoedig blijken als wij de aard en de strekking van deze verordening nader schade

Die verordening, dat is, de binnenleidende verordening (van vroeger) geeft aan hen, die hieraan deel hebben het recht tot het lidmaatschap van die bijzondere gemeente, waardoor zij is toegediend.

Ik zeg, zij alleen geeft het recht tot lidmaatschap zonder bijvoeging van een andere Kerkelijke daad. Dit blijkt uit de wet der besnijdenis, welke in de dagen vanouds de wet der toelating was. Want door de bediening van die verordening werd de doelhebber daarvan een lidmaat der gemeente, zonder de bijvoeging van een andere kerkelijke daad. Gen. XVII.

Dit wordt verklaard in de eerste inzetting, en daarom wordt het een *verbondsteken* genoemd. Het teken der gerechtigheid, van Abrahams geloof, en van het zichtbare lidmaatschap dergenen, die zich met hem tot de gemeente verenigd hadden; de toelating tot het heilig Avondmaal, die hen tot lidmaten der gemeente maakten. En zo verklaart Mozes zichzelf: "doch alle knecht van iedereen, die voor geld gekocht is, nadat gij hem zult besneden hebben, dan zal hij daarvan eten." Exod. XII: 44 van het paasoffer; zijn besnijdenis heeft hem reeds een plaats in de gemeente gegeven en een recht tot de broederlijke gemeenschap.

"Als nu een vreemdeling bij u verkeert, en de Heere het Pascha houden zal, dat alles wat mannelijk is, bij hem. besneden worde, en dan kome hij daartoe, om dat te houden" (want dan is hij een lid der gemeente) "en hij zal wezen als een ingeborene des lands. Maar geen onbesnedene zal daarvan eten." Exod. XII: 48.

Ook was er niets anders, naar de wet der besnijdenis, dat zelfs aan de vroomste mens een recht op lidmaatschap kon geven."

"De ingeborene van uw huis, en de gekochte met uw geld zal zekerlijk besneden worden en wiens voorhuids vlees niet zal besneden worden, dezelve ziel zal uit haar volken uitgegroeid worden," Gen. XVII : 13, 14.

Merk dus op datgene, hetwelk de inleidende verordening is, niemand tot de gemeenschap der broeders toelaat dan hen die daarvan eerst deelhebber zijn. De engel zocht Mozes zelfs te doden omdat deze zijn kind zonder deze verordening tot lidmaat wilde maken, Exodus 4: 24 - 26.

Merkt ook op, dat gelijk niemand zonder de besnijdenis werd toegelaten, zo ook een ieder recht had tot het lidmaatschap alleen door de besnijdenis zonder bijvoeging van

andere kerkelijke reglementen.

Maar zo kan men niet over de doop spreken. Er staat nergens in de Bijbel dat iemand van de vergadering zal worden afgesneden, omdat hij niet eerst gedoopt is.

En ten tweede wordt niemand lid van deze of gene kerk door middel van de doop. Johannes bracht geen bijzondere kerk bijeen, en toch was hij de eerste en grote Doper, die met water doopte; hij predikte de toekomende Christus en doopte de doop der bekering en liet zijn leerlingen over, om door Hem bijeen vergaderd te worden. Hand. 19: 3-5. "En denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn." Gen. XLIX : 10.

Bovendien, na de hemelvaart van Christus doopte Filippus de kamerling, maar maakte hem daardoor geen lid van enige gemeente. Wij lezen slechts dat Filippus van hem werd weggenomen, en de kamerling zag hem niet meer, maar ging en reisde zijnen weg met blijdschap. Hand. VIII : 35-40.

Ook Cornelius, die op bevel van Petrus te Cesaréa gedoopt werd, werd daardoor niet tot lid van de gemeente te Jeruzalem gemaakt Hand. X en XI.

Ook zij die te Antiochië bekeerd werden, werden niet door de doop, indien zij al gedoopt werden door de verstrooide broederen, tot lidmaten der gemeente te Jeruzalem gemaakt. Hand. XI : 19. Neen zij werden naderhand onder elkaar tot een gemeente vergaderd door andere kerkelijke reglementen. Hand. XVI.

Wat zal ik zeggen? In welke bijzondere gemeente werd Lydia door Paulus gedoopt, of de eerste bekeerlingen te Filipi? Ja zelfs het dopen en het inlijven in een gemeente schijnen afzonderlijke daden te zijn; maar indien de doop de verordening voor de toelating is, dan was een gedoopte ook een lidmaat der gemeente; een lidmaat van een bijzondere gemeente door de doop.

Ook zou niemand op Gods bevel enigen hebben mogen dopen, dan met betrekking tot de toelating van hen door die daad een lidmaat te zijn van een bijzondere gemeente. Want indien de doop een verordening is tot de toelating, zo leidt hij hen in de kerk. In welke kerk?

In een zichtbare kerk. Nu er is geen andere zichtbare kerk, dan deze welke een bijzondere is; de algemene is volkomen onzichtbaar en aan niemand bekend dan aan God. De persoon die gedoopt is, wordt dus door de doop geen lidmaat van enige kerk, noch van de zichtbare, noch van de onzichtbare. Een *zichtbare gelovige* is hij, maar niet door de doop. Want hij moet een zichtbare gelovige zijn van tevoren, anders behoort hij niet gedoopt te worden. Hand. VIII : 37; IX : 17; XVI : 33.

De doop maakt u geen lidmaat der kerk, noch van de zichtbare noch van de algemene; hij maakt u ook geen zichtbare gelovige, en geeft u dus bijgevolg in 't geheel geen recht op lidmaatschap.

Vraag. Maar waarom worden zij dan gedoopt?

Antwoord. Opdat hun eigen geloof door dat zinnebeeld zal versterkt worden in de dood en de opstanding van Christus. En dat zij zelf zouden zien, dat ze de leden hebben dat ze dood en begraven hem met de Hem in nieuwigheid des levens zijn opgestaan. Kolossenzen 2: 12; Romeinen 6: 4.

Hij was geen zegel voor de gemeente dat zij zo waren, maar leerde de personen zelf, dat zij zo behoorden te zijn. De doop verzegelde aan hun eigen geweten de vergiffenis der zonden, indien zij met een ongeveinsd geloof Jezus Christus hadden aangenomen. Gal. III: 26; 1 Cor. XV: 29; Hand. II: 38; XII: 1 6; 1 Pet. III: 21.

Indien nu de doop niet de verordening der toelating is, dan moeten wij naar een andere weg zoeken om binnen te komen, door een andere inzetting van Christus, tenzij wij beweren, dat wij zonder regel, zonder wet en zonder verordening van Christus Zijn zichtbaar koninkrijk kunnen binnenkomen.

De kerk ouder de wet had haar verordeningen voor de toelating, en indien wij nu niet denken dat Mozes juister en nauwgezetter was dan Christus, dan moet er ook bij onze Heere een verordening voor de toelating zijn. Nu hetgeen door Christus tot de deur gemaakt is, waardoor wij in Zijn koninkrijk, in zijn gemeente kunnen ingaan, hierdoor kunnen wij ongetwijfeld binnengaan. En aangezien de doop niet die verordening is, zo moeten wij daardoor niet trachten binnen te komen, maar wij kunnen met een goed geweten zonder deze binnengaan.

Vraag. Maar naar welken regel zou ge dan personen aannemen in de gemeenschap der broederen?

Antwoord. Naar die regel, waardoor zij als zichtbare gelovigen aan de gemeente openbaar worden, en als gewilligen, om in die vergadering opgenomen te worden. Naar dat **Woord van God** dus, waardoor hun geloof, ervaring en levenswandel, na onderzoek, goedgekeurd wordt; daarnaar behoort de gemeente hen te oordelen en in haar midden op te nemen.

Let wel, wij moeten niet letten of zij naar het uiterlijk in sommige dingen onberispelijk zijn, maar of zij wezenlijk het geloof deelachtig zijn met een heiligen levenswandel zoals de Schrift ons leert. Nadat Paulus rekenschap gegeven heeft van zijn geloof, daarna valt hij neder onder het lichaam der wet. "Geeft ons plaats (zegt hij) wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht." Bij zegt niet, ik ben gedoopt, maar ik heb niemand verongelijkt enz. 2 Cor. VII. [Zie ook] V: 1821.

En indien na de belijdenis des geloofs meer gebruik gemaakt werd van de Tien Geboden, om over de geschiktheid eens persoons te oordelen tot de toelating aan 's Heeren tafel dan zouden zovelen zich geen oordeel eten, en de kerk geen oorzaak der zonde zijn.

Ten tweede wordt niemand lid van deze of gene kerk door middel van de doop.

Johannes bracht geen bijzondere kerk bijeen, en toch was hij de eerste en grote Doper, die met water doopte; hij predikte de toekomstige Christus en doopte de doop der bekering en liet zijn leerlingen over, om door Hem bijeen vergaderd te worden. Hand. XIX 35. "En denzelve zullen de volken gehoorzaam zijn." Gen. 49: 10. Bovendien, na de hemelvaart van Christus doopte Filippus de kamerling, maar maakte hem daardoor geen lid, van enige gemeente. Wij lezen slechts dat Filippus van hem werd weggenomen, en de kamerling zag hem niet meer, maar ging en reisde zijn weg met blijdschap. Hand. VIII: 35-40.

Ook Cornelius, die op bevel van Petrus te Cesaréa gedoopt werd, werd daardoor niet tot lid van de gemeente te Jeruzalem gemaakt, Hand. X en XI. Ook zij die te Antiochië bekeerd werden, werden niet door de doop, indien zij al gedoopt werden door de verstrooide broederen, tot lidmaten der gemeente te Jeruzalem gemaakt. Hand. XI: 19. Nee zij werden naderhand onder elkaar tot een gemeente vergaderd door andere kerkelijke reglementen. Hand. XVI. Wat zal ik zeggen?

In welke bijzondere gemeente werd Lydia door Paulus gedoopt, of de eerste bekeerlingen te Filippi? Ja, zelfs het dopen en het inlijven in een gemeente schijnen afzonderlijke daden te zijn. Maar indien de doop de verordening voor de toelating is, dan was een gedoopte ook een lidmaat der gemeente; een lidmaat van een bijzondere gemeente door de doop.

Ook zou niemand op Gods bevel enige hebben mogen dopen, dan met betrekking tot de toelating van hen door die daad een lidmaat te zijn van een bijzondere gemeente. Want indien de doop een verordening is tot de toelating, zo leidt hij hen in de kerk: in

welke kerk?

In een zichtbare kerk. Nu er is geen andere zichtbare kerk, dan deze welke een bijzondere is; de algemeen is volkomen onzichtbaar en aan niemand bekend dan aan God. De persoon; die gedoopt is, wordt dus door de doop geen lidmaat van enige kerk, noch van de zichtbare, noch van de onzichtbare. Een zichtbare gelovige is hij, maar niet door de doop. Want hij moet een zichtbare gelovige zijn van tevoren, anders behoort hij niet gedoopt te worden. Hand. VIII: 37; IX: 17; XVI: 33.

De doop maakt u geen lidmaat der kerk, noch van de zichtbare noch van de algemene; hij maakt u ook geen zichtbare gelovige, en geeft u dus bijgevolg in 't geheel geen recht op lidmaatschap.

Naar het *woord des geloofs* en der goede werken, zedelijke plichten volgens het Evangelie, moeten wij derhalve oordelen over de geschiktheid der lidmaten, en daarnaar behoren wij hen ook in de gemeenschap te ontvangen. Want hij die in deze dingen goed is, hij is het tegenbeeld, de antitype der besnijdenis, deelachtig, en dat wel voor hij toegelaten werd. "Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is; noch die is in de besnijdenis, die het in het openbaar in het vlees is. Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en de besnijdenis des harten, in de geest; - wiens lof niet is uit de mensen, maar uit God." Rom. II: 28, 29.

Nu, een belijdenis hiervan door woord en levenswandel maakt die inwendige verborgen besnijdenis zichtbaar; wanneer gij dus weet dat hij inwendig besneden is zo moet gij hem tot 's Heeren Paasoffer toelaten; daar hij niet alleen deel heeft aan de gemeenschap hier op aarde, maar ook een zichtbaar recht op het koninkrijk der hemelen heeft.

Nogmaals. "Want het koninkrijk Gods [of onze dienst voor Christus] is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid en vrede, en blijdschap door de Heiligen Geest. Want de Christus in deze dingen dient, is Gode welbehaaglijk en aangenaam de mensen." Rom. XIV: 17, 18. Met welk woord "rechtvaardigheid" hij even als Jakobus bedoelt' *de koninklijke wet, de volmaakte wet*, welke bestaat in het geëvangeliëerde morele voorschrift, of door de hand van Christus aan ons overgeleverd. Jak. II: 8, 9. De wet werd tweemaal gegeven op Sinaï, de laatste maal met een afkondiging van de genade en ontferming Gods en der vergeving der zonden. Exod. XIX. En 34: 1-10.

De tweede Wetgeving wordt hier bedoeld. Want zo komt zij na het geloof, hetwelk eerst de bekendmaking der vergiffenis ontvangt. En van daar dat er van ons gezegd wordt, dat wij de Heere Jezus dienen in rechtvaardigheid en vrede en blijdschap. Na, hij die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehaaglijk en aangenaam de mensen. Want wie kan iets tegen hebben op degenen, die de koninklijke wet houdt uit een beginsel van geloof en liefde. "Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: Gij zult uwen naasten liefhebben als uzelf; zo doet gij wel; dan zijt gij aangenaam de mensen.

Nogmaals, hij, die zijn naasten liefheeft heeft de wet volbracht, want liefde is de vervulling der wet. Hij die dus Christus dient naar de koninklijke wet; uit geloof en liefde, hij is een geschikt persoon voor de gemeenschap der broederen; God nam hem aan, en hij is de mensen aangenaam. Dat de koninklijke wet het morele voorschrift is, lees daarvoor de plaats Jak. 2: 8-12. Zij wordt ook *de wet der vrijheid* genoemd, omdat de slavernij wordt opgeheven door de vergeving der zonden. En hiernaar worden wij geoordeeld, of wij ge schikt of ongeschikt zijn tot de toelating aan 's Heeren tafel.

Daarom zeg ik, de regel waarnaar wij gemeenteleden moeten aannemen, is *het woord des geloofs van Christus en der morele wet in evangelische zin*, zoals Paulus zegt: "ik

ben voor Christus onder de wet." 1 Cor. IX: 21.

Degenen, met wie wij dus geen Avondmaal mogen houden, zijn zodanigen die het geloof in Jezus Christus missen en in overtreding der morele wet leven, "maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, namelijk indien iemand een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover; dat gij met zo danig een ook niet zult eten." 1 Cor. V: 11. Hij zegt niet, dat wij ons onthouden moeten van de ongedoopten, dit zou onbijbels zijn. "Want dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet doden, gij zult niet stelen, gij zult geen valse getuigenis geven, gij zult niet begeerd]. En zo er enig ander gebod is, wordt in dit woord als in een hoofdsom begrepen, namelijk in dit: Gij zult uwen naasten liefhebben gelijk uzelf. De liefde doet de naasten geen kwaad. Zo is dan de liefde de vervulling der wet." Rom. XIII: 9, 10.

Het woord des geloofs en van het morele gebod, dit is het wat Paulus de Galaten en Filippenzen voorschrijft met vermijding van uitwendige zaken, daarom handelt hij dadelijk nadat hij tot de Galaten gesproken heeft over het geloof, over de zedelijke plichten. "Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel. En zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods." Gal. VI: 15, 16. Zovelen als er naar deze regel zullen wandelen; naar welken regel?

Naar het woord des geloofs en naar het morele gebod. Daarom vermaant Paulus die van Efëze "niet meer te wandelen gelijk als de andere Heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds," aangezien zij Christus aangenomen hadden en naar Hem gehoord hadden, en door Hem geleerd waren, gelijk de waarheid in Jezus is, te weten dat zij de ouden mens zouden afleggen; wat is dat?

Wel, "de vorige wandeling," die verdorven is door de begeerlijkheden der verleiding; de leugen, de toorn, de zonde; geen plaats gevende aan de duivel, vuile rede, alle bitterheid, toornigheid, en gramschap, en geroep, en lastering en alle boosheid. En dat zij de nieuwen mens zouden aandoen? Wat is dat?

Hetgeen "geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid," en "vernieuwd worden in de geest huns gemoeds" en een afleggen van al deze dingen. Efeze 4. "Gelijkerwijs ook God in Christus"; deze woorden zijn er bepaald bijgevoegd om ons het wezen en de aard van de bedieningen van het Nieuwe Testament te doen zien, en hoe deze verschillen van de oude.

In Mozes was een uitwendige vorm en vleselijke verordening voldoende (indien men zich daaraan onderwierp) om recht tot lidmaatschap te geven onder de Joden, maar in Christus Jezus is dit zo niet; van Abrahams vlees was de nationale Joodse vergadering. Maar het is Abrahams geloof dat de gemeenten des nieuwen Testament maakt; zij, die de kinderen des geloofs zijn, zij zijn de kinderen van de gelovigen Abraham. Degene, die uit het geloof zijn, deze zijn, de kinderen Abrahams. Gal. III: 29. Daar nu het zaad geestelijk is, zo moet ook de regel geestelijk zijn, nl. het woord des geloofs en der heiligheid.

Dit is het Evangelische besnijdenis-mes, scherper dan een tweesnijdend scherp zwaard, en datgene, waardoor de gelovigen des Nieuwen Testaments besneden worden, in hun hart, oren, en lippen. "Want in, Christus Jezus" [is] geen uitwendige zaak, maar het nieuwe schepsel; geen zijn onderdanen van het zichtbaar koninkrijk van Christus dan de zichtbare gelovigen door de roeping. En een christen wordt als een zichtbare gelovige openbaar, wanneer hij in overeenstemming is met het woord des geloofs en der heiligmaking. "Die van Christus zijn, hebben het vlees gekruisigd met de bewegingen en begeerlijkheden." Gal. V: 24.

Luistert hoe heerlijk Paulus het punt behandelt: de nieuwe schepselen zijn het Israël Gods. Het nieuwe schepsel heeft een regel, waarnaar hij wandelen moet. *En zo velen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods.*

Tot de Filippensen zegt Paulus, als 't ware, het zelfde; waar hij handelende over zijn eigen regel in het leerstuk des geloofs en der heiligmaking, van hen eist, dat zij naar de zelfden regel zullen wandelen, op het zelfde ding acht zullen geven. Ik wens in Hem gevonden te worden, zegt hij, ik jaag naar hetgeen voor mij is, mijn wandel is in de hemel, en lijnrecht tegenover hen, welker God is de buik, die zich beroemen in hun schande, dewelke aardse dingen bedenken. "Broeders!" zegt hij, "weest mede mijn navolgers, en merkt op degenen, die alzo wandelen." Fil. III: 17. Merkt op hen? Hoe? Als op personen, die in de gemeenschap opgenomen moeten worden, en aan de dis des Heeren met ons moeten aanzitten als broeders en zusters. En inderdaad dit is de veiligste weg om over de geschiktheid van personen te oordelen. Want neemt de belijdenis des geloofs en de heiligen levenswandel weg, en wat is er dat een christen onderscheidt van een Turk? Hem, die in der waarheid geloof ontvangen heeft, en die zijn leven richt naar de koninklijke, volmaakte, zedelijke wet, en die daarin wandelt in de vreugde en vrede des Heiligen Geestes, hem kan niemand verwerpen. Hij, die tegen zulk een persoon iets inbrengt, kan geen mens, geen *mens in Christus* Jezus, geen mens van verstand zijn. "Den rechtvaardigen is de wet niet gezet; d. w. z. de wet is niet gemaakt voor een rechtvaardige, noch om hem buiten de gemeenschap der gelovigen te houden, indien hij dezelve begeert, noch hem daarbuiten te werpen, indien hij er in is. "Den rechtvaardigen is de wet niet gezet, maar de onrechtvaardigen en de halstarrigen, de goddelozen en de zondaren, de onheiliger en de ongoddelijken, de vadermoorders en de moedermoorders, de doodslagers, de hoereerders, dien, die bij mannen liggen, de mensendieven, de leugenaars, de meinedigen, en zo er iets anders tegen de gezonde leer is: naar het Evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is." 1 Tim. I: 911.

Toen Paulus de Efeziërs een eeuwige getuigenis wilde laten aangaande zijn geloof en heiligmaking, voegde hij er bij, na eerst over de algenoegzaamheid van het bloed van Christus en de ontferming Gods om ons te behouden, gesproken te hebben: "Ik heb niemands zilver, of goud, of kleding begeerd;" hij brengt hun tot het zedelijke gebod, om daardoor de oprechtheid van zijn levenswandel te bewijzen. Hand. XX: 33. En wanneer mensen met allerhande goocheltoeren, al spreken zij ook nog zo druk over godsdienst, het niet verder brengen dan een uitwendige belijdenis, en als hun grootste heerlijkheid hierin bestaat, dat zij zich slechts voor het uiterlijke aan sommige bepalingen der godsdienst onderwerpen, dan is hun belijdenis geen cent waard. "Laat ons, als in de dag, eerlijk wandelen; niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkamers, en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid. Maar doet aan de Heere Jezus Christus, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Rom. XIII: 13, 14.

En het is opmerkelijk, dat, nadat de apostel ons in het 9de en 10de vers van dit hoofdstuk gezegd had, dat het morele voorschrift de regel voor een goeden levenswandel is, en ons vermaand had om het vlees niet te verzorgen tot begeerlijkheden; hij er bijvoegt, dat wij, uitgezonderd deze dingen, een ieder, die in Christus Jezus gelooft, tot de gemeenschap der broeders mogen toelaten, hoe zwak en duister zij ook mogen zijn in sommige bijzaken. En het bewijs levert hij hoofdzakelijk in het overige gedeelte van de brief. Want hij die gezond in het geloof is, en van een eerlijke levenswandel, mag, hoe gebrekkig hij ook zij in bijzaken, niet klakkeloos berispt of gelasterd worden. Zulke personen zijn een eer voor de Christelijke kerk.

Inderdaad is hij bevooroordeeld uit gemis aan licht in die dingen omtrent de doop of dergelijke. Maar aangezien dit niet de hoofdzaak of het zichtbare kenmerk van een gelovige is; ja, aangezien dit geen inbreuk maakt op een goede en heilige levenswandel en op niemands recht dan op zijn eigen. En aangezien zijn geloof zonder dat punt zaligmakend zijn kan, en zijn leven kan goedgekeurd worden door zijn bitterste vijanden, zoo mogen Zijne vrienden hem niet verstoten en daardoor God outeeren. "Broeders! spreekt niet kwalijk van elkander. Die van zijnen broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter." Jak. IV : 11. Hij die geoordeeld wordt, moet in enige zaak schuldig zijn in de opvatting van hem die hem oordeelt; waarom zou hij anders geoordeeld worden. Maar hij moet in de hoofdzaak verkeerd zijn, want dan eerst mag hij geoordeeld worden. 1 Cor. V : 12. Zijn fout ligt dus in een bijzaak en daarom mag hij niet geoordeeld worden.

Tegenwerping. Maar niettegenstaande al hetgeen gij gezegd hebt, moet toch de waterdooop voorafgaan aan het lidmaatschap der kerk; toon mij er een aan in het gehele Nieuwe Testament, die zonder dat in de gemeenschap der broederen werd opgenomen.

Antwoord.

1. Dat de waterdooop vroeger eerst voorafging, wordt toegestemd; maar dat dit noodzakelijk moet geschieden, hiervoor heb ik nooit een bewijs aangetroffen.

2. Niemand ontving de doop zonder dat het licht voorafging, tenzij zoo een de huichelaar speelde : en geen wonder dat dit laatste menigmaal het geval was bij de eerste gemeenten, want de onbekeerden wisten zelve, dat de doop toekwam aan de discipelen van Jezus Christus. Joh. 1 : 24-27.

Om nochtans te bewijzen, dat allen die in de gemeenschap werden opgenomen zelfs toen eerst gedoopt werden, zou wel wat al te veel inspanning vergen van een zwak mensenverstand, indien er tegenwerpingen gegrond werden op de drie volgende teksten der heilige Schrift. 1 Cor. I : 14-16. Gal. III : 27. Rom. VI : 3.

Maar ik ga deze stilzwijgend voorbij, en zeg, indien gij mij een christen kunt laten zien, die in de eerste tijden omtrent de doop duister was, dan zal ik u de christen doen zien, die zonder dezen aangenomen werd. Maar zou ik meer toestemmen dan bewezen kan worden, nl., dat de doop de verordening was die recht gaf tot het lidmaatschap, gelijk de besnijdenis vanouds; ja stel het geval dat het toen verboden was zonder dezen in de gemeenschap opgenomen te worden, zo is nochtans het geval mogelijk, dat er, niettegenstaande deze dingen, toch mensen in de broederschap werden ontvangen. Al deze dingen behoorden tot de besnijdenis; dat was de verordening die recht op lidmaatschap gaf; dat was de verordening zonder dewelke niemand in de gemeenschap mocht worden opgenomen. Joz. V.

En toch werden er meer dan zeshonderd duizend zonder haar deelachtig te zijn in de kerk opgenomen, ja aangenomen en bewaard, en dat wel door Mozes en Jozua, zelfs degenen aan wie het land beloofd werd, toen de onbesnedenen afgesneden werden. Maar waarom werden zij dan niet besneden? Daarvoor bestond ongetwijfeld een oorzaak; hetzij dat hun de tijd ontbrak, of de gelegenheid, of de werktuigen of iets anders. Maar zij konden geen gewichtiger reden geven dan deze, ik heb geen licht er in: hetgeen de oorzaak is dat er op de huidige dag nog menig getrouw mens is die de verordening van de doop niet op zich durft nemen. Maar ik zeg, welke verhindering er ook ware, dit doet niets ter zake; onze broeders hebben een geopenbaarde, een onoverwinlijke reden, een, die alle mensen op aarde en alle engelen in de hemel niet uit de weg kunnen cijferen. Want het is God, die het licht schept; en indien zij het

zonder licht doen, dan zouden zij ontrouw aan zichzelf worden en zondigen tegen God: "Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde. Rom. XIV : 23.

Indien derhalve Mozes en Jozua het goed dachten om gemeenschap te houden met zes honderd duizend onbesnedenen waar het hij de wet verboden was dezulken in de broederschap op te nemen, waarom mag ik dan geen, niet de innigste gemeenschap hebben met de nog zichtbare gelovigen, zoals wij die te voren beschreven, ofschoon zij geen licht hebben in die zaak, en zich dus niet kunnen onderwerpen aan hetgeen noch door God noch door ons ooit tot een muur des afscheidsel gemaakt was.

Ik zal daarom met dezen Avondmaal houden.

Ten eerste.

Omdat de ware zichtbare gelovige reeds onderworpen is aan hetgeen beter is; namelijk aan de rechtvaardigheid Gods, welke is door het geloof in Jezus Christus; waardoor hij rechtvaardig voor God staat en hij heeft de strengste en juiste regel onder de hemel gemaakt tot hetgeen waarnaar hij zijnen wandel richt onder de mensen. Hij heeft een even dierbaar geloof als de beste der gelovigen, en een levenswandel naar het licht dat hij ontvangen heeft, zoals overeenkomt met het evangelie van Christus. Hij moet daarom aangenomen worden, aangenomen, niet naar uw licht, niet omdat hij in bijzaken met uw gevoelens verschilt; maar naar zijn eigen geloof hetwelk hij voor God voor zich zelve houden moet. "Om het geweten niet van u zelve, maar des anderen. Want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van een ander geweten?" 1 Cor. X : 29.

Sommigen werpen ons tegen, dat hetgeen de apostelen schreven zij dat schreven aan bijeenvergaderde gemeenten, en dus aan zodanigen, die gedoopt waren. En derhalve hebben de bewijzen, die in de brieven voorkomen omtrent bijzaken geen betrekking op de zaak in handen.

Maar ik zeg rondweg tot dezen, dat zij, wat het eerste deel hunner tegenwerping betreft, volkomen dwalen. De eerste brief aan die van Korinthe, de brief van Jakobus de beide brieven van Petrus, en de eerste van Johannes waren zowel aan al de gelovigen geschreven als aan de bijzondere gemeenten.

Nogmaals. Indien de doop hun vrede verstoort en hun geweten verwondt en hun gemeenschap verbreekt, dan moet hij voorzichtig vermeen worden, hoewel hij een verordening is.

Tot opbouw en tot stichting der gemeente behoort hij echter vooraf te gaan, hetgeen ik nader hoop te bewijzen.

Ten tweede.

En merkt wel op: "één Geest, één hoop, één Heere, één geloof, één doop (niet met water want door een Geest zijn wij allen tot één lichaam gedoopt) één God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen." Ef. IV: 16. Dit is een voldoende regel voor ons, naar dewelke wij gemeenschap kunnen houden en ook die gemeenschap kunnen trachten te handhaven binnen de grenzen des vredes, tegen alle aanvallen van buiten. 1 Cor. XII: 16.

Ten derde.

Ik heb daarom de moed om met dezen Avondmaal te houden. Hebr. VI: 1, 2, Omdat zij ook de leer der dopen hebben; ik zeg de leer daarvan. Want hier moet gij wel opmerken, *dat ik onderscheid maak tussen de leer en de uitoefening der waterdoop*; daar de leer datgene is, hetwelk ons door het uitwendige teken wordt voorgesteld of

hetgeen door de uitwendige omstandigheid der daad aan de gelovige gepredikt wordt, nl. DE DOOD VAN CHRISTUS; MIJN DOOD MET CHRISTUS; zijn opstanding uit de doden en de mijne met Hem in nieuwigheid des levens. Dit is de leer welke de doop verkondigt of hetgeen door de uitwendige handeling aan de gelovige ontvanger te kennen gegeven wordt. Nu hij die in Jezus Christus gelooft, bezit iets rijkers en beters dan de waterdoop, nl.: hij is dood voor de zonde, hij bezit het HART, de KRACHT en de LEER van de doop, al hetgeen hem dus ontbreekt, is slechts het teken; de schaduw of het uitwendige beeld daarvan. En dit wordt in hem niet veracht, maar verdragen. De beste der dopen heeft hij. Hij is gedoopt door die ene Geest. Hij heeft het hart van de waterdoop. Het uitwendige teken dat geen bewijs zou zijn, dat hij een ware gelovigen is, ontbreekt hem slechts. Dat zou geen bewijs voor mij zijn, dat hij genade in zijn hart had, namelijk dat uitwendige teken. Dit is geen kenmerk voor een ander van mijn kindschap bij God.

Het is een teken voor de gedoopte persoon en een hulp voor zijn eigen geloof. Door het ontvangen van dat merkteken behoort hij te weten dat hij vergeving van zonden ontvangen heeft, indien zijn geloof even waar is als hij voelde dat hij gedoopt werd. Maar indien hij uit gebrek aan licht van dat teken geen gebruik maakt, zo kan zijn geloof het zien in andere dingen, die grote en dierbare beloften te boven gaan.

Ja, zoals ik reeds te kennen gegeven heb, indien iemand niet als een broeder openbaar wordt voor de doop, zo zal hij juist door de doop niet tot een broeder worden en zij die dit tot een teken van ware gemeenschap stellen, denken heel licht over het kindschap bij God.

Ten vierde.

Ik heb de moed om met zichtbare gelovigen, zoals die hierboven beschreven zijn, gemeenschap te houden; omdat God gemeenschap met hen houdt, Wies voorbeeld wij in deze naar Zijn bevel volkomen moeten volgen. *"Neemt elkaar aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods."*

Rom. XV: 17. Ja, al zijn zij gelovigen die in gevoelens lijnrecht tegenover u staan, al gaat het tegen het gemoed van hen; die sterk zijn. "Wij, die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet onszelf te behagen. Rom. XV: 1. Welke zwakheden?

Die, welke van nature eigen zijn aan allen, zij zijn dus zwakheden, die zondig zijn, die een mens uit gebrek aan licht doen dwalen in bijzaken. En de reden waarop hij deze vermaning grondt is, dat ook Christus zichzelf niet behaagd heeft, *"maar gelijk geschreven is: de smadingen dergenen, die U smaden, zijn op Mij gevallen."*

Gij zegt, dat *gemeenschap te houden met zulke zwakke broederen in strijd is met uw gevoelens en uw gewoonten.*

Toegestemd, maar uw lauwheid en dodigheid en uw gebreken zijn ook in strijd met de heiligheid Gods. Indien gij nee zegt: *want Christus heeft onze zonden gedragen*, dan blijft het antwoord nog hetzelfde, want ook hun zonden zijn op Christus gevallen. Hij dus, die uw zonden van vóór de troon van God heeft weggenomen, heeft ook hun tekortkoming in eensgezindheid met een uitwending teken in de godsdienst weggenomen. uw zwakheden zijn op Christus gevallen. Welnu, indien gij, niettegenstaande uw grote zonden. door Christus volkomen rechtvaardig voor God staat, waarom kan dan niet uw broeder, niettegenstaande zijn kleine feilen, volmaakt staan voor u in de gemeente?

IJdele mens! denk niet dat door uw nauwgezetheid in uitwendige en vleselijke gelijkvormigheid uw vrede met God bewaard zal worden, want de vrede met God is

door het geloof in het bloed Zijns kruises, die de gebreken van beiden gedragen heeft. Hij dan, derhalve, die om Christus wille gemeenschap met God heeft, is evengoed en vroom genoeg als gij, om gemeenschap met de gelovigen te hebben.

Hij dwaalt in een BIJZAAK, gij dwaalt in een HOOFDZAAK, wie moet deze dwalingen verstaan? Op wie moeten deze smadingen vallen? Fil. I: 10.

Sommige dingen van het Koninkrijk Gods die heerlijk zijn, worden door sommige gelovigen niet goedgekeurd; moeten deze nu daarom uit de gemeente uitgeworpen worden? Nee, "deze smadingen waarmee de wijsheid des Hemels gesmaad is, zijn op Mij gevallen," zegt Christus.

Maar om tot ons punt terug te keren; **GOD HEEFT HEM AANGENOMEN.**

Christus heeft hem aangenomen, daarom moet gij Hem aannemen. In deze reden ligt meer degelijkheid dan indien al de gemeenten Gods hem hadden aangenomen. Dit aannemen dus, is zodanig, omdat het tot een voorbeeld voor de gemeente gezet is, dat zichtbaar voor hen moet zijn, en wordt het best omschreven door dat woord, hetwelk de zichtbaar ongelovige openbaar maakt. Wie gij dus naar dat woord als een zichtbare gelovige kunt beschouwen, als een, die met God wandelt, van hem moogt gij zeggen volgens datzelfde woord, dat God hem aangenomen heeft. En hem, die God aangenomen heeft, en met wie Hij gemeenschap houdt, hem moet gij aannemen, en met hem moet gij gemeenschap houden.

Indien iemand zegt niet te kunnen geloven dat God iemand zou hebben aangenomen die niet met water gedoopt is; - ik wil niet veronderstellen dat een broeder zó onverstandig is, en zal daarom hierop niet antwoorden.

Neemt hem aan "TOT DE HEERLIJKHEID GODS."

Tot de heerlijkheid Gods is hier met opzet bijgezet, om aan te tonen welke oneer zij God aandoen, die geen gemeenschap willen hebben met hen, die nochtans volgens hun weten, gemeenschap hebben met God. Want hoe zal deze mens of gene kerk God verheerlijken, of hoe zullen zij de wijsheid en heiligheid des Hemels boven de hunnen stellen, indien zij weigeren gemeenschap te houden met hen, omtrent wie zij, naar het woord van God overtuigd zijn, dat zij met God gemeenschap hebben? "Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, dat gij eensgezind zijt onder elkaar naar Christus Jezus." Rom. XV: 5.

Met dit woord "lijdzaamheid" gaf Paulus te kennen, hoeveel gebreken zelfs de besten Christen nog aankleven in zijn heiligste verrichtingen. En door het woord " vertroosting", hoe bereidvaardig de Heere is, om deze over het hoofd te zien, hen voorbij te gaan, en u, niettegenstaande uw gebreken, te vertroosten. Nu, dat zulk een geest de christenen moest bezielen is duidelijk, omdat Paulus bidt, dat het zo zijn moge. Maar deze geest der eensgezindheid is een hemelse gave, en daarom moet zij van daar gehaald worden. Laat daarom de lijdzaamheid van God en de gewilligheid van Christus om de zwakheden der en sterken te dragen, en de vertroosting, die zij in God hebben, uw hartstochten aan banden leggen en u aansporen tot het gebed, om van dezelfde geest te zijn als Jezus Christus.

Ten vijfde.

Omdat een gebrek in zulk een bijzaak als water, ons niet tot een ongelovige maakt. Dit moet toegestemd worden, niet alleen om hetgeen reeds vroeger gezegd is, maar ook omdat duizenden en duizenden, die daartoe niet konden overgaan, gelijk wij, meer dan wij wellicht ooit zullen doen, als christenen hun licht hebben laten schijnen voor de mensen, en die nu in de eeuwige heerlijkheid juichen met de engelen en de geesten, de

volmaakt rechtvaardigen.

Wat gezegd is met betrekking tot het eten, of het tegendeel, kan ook in dit opzicht van de waterdoop gezegd worden. Ik ben er niet beter om als ik wel gedoopt worde, en ook niet slechter, als ik niet gedoopt worde; niet beter voor God; niet slechter voor de mensen: mitsdien ik volgens de bedoeling van de Apostel Paulus, naar mijn licht hierin, naar de wil van God handelt. Anderszins is het verkeerd. Want indien een mens, die de doop als zijn plicht beschouwt, hem met verachting zal verwaarlozen, of indien hij, die daarin niet gelooft hem toch dwaselijk op zich zal nemen, deze zijn beiden er te slechter om, daar zij beiden in zichzelf overtuigd zijn, dat zij zondigen.

Hij, die de doop dus op zich neemt naar zijn licht, hij doet wel, en hij, die dit niet doet, of dit niet durft doen uit gemis aan licht, handelt niet kwalijk. Want hij wenst, dat zijn hart voor God oprecht zij; hij durft niets te doen dan bij het licht van Gods woord. Al is hij nu door, genade geen deelgenoot met u van dat licht, dat gij in die bijzaak hebt, zo is hij evenwel een deelgenoot van die vrijheid en die genade, waardoor gij staat. Hij heeft even als gij, de vrijheid om God zijn Vader te noemen, en om te geloven dat bij door Jezus zalig zal worden; zijn geloof heeft even als het uwe, zijn hart gezuiverd, hij zoekt de heerlijkheid Gods even als gij, en door genade kan hij zeggen, dat ook voor hem een plaats in de hemel bereid is, hetgeen gij niet zeggen kunt, alleen omdat gij met water gedoopt zijt; gij zijt dus beide zonder de doop, christenen voor God en mensen. En laat hij die het kan, tot zichzelf prediken dat hij door de doop een christen wordt, en hij die dit niet kan, dat hij het alleen door de genade en door de beloftenissen wordt, maar laat ons beiden ons in God verheugen en Zijn Naam tezamen grootmaken.

De gedoopte kan God danken voor dingen, waarvoor de andere Hem niet kan danken. Maar kan hij, die ongedoopt is, God niet danken voor hetgeen, waarvoor de gedoopten Hem niet kunnen danken? Zou u tevreden zijn, dat ik u veroordeelde omdat gij God niet kunt danken voor dezelfde dingen, waarvoor ik Hem loof? Waarom zou men mij dan veroordelen, omdat ik niet hetzelfde licht hebt als andere in Gods woord, om God voor dingen te danken, waarvoor andere Hem wel kunnen danken? *"Laat ons dan elkaar niet meer oordelen. Maar oordeelt dit liever, namelijk, dat gij de broeder geen aanstoot of ergernis geeft."* Rom. 14: 13.

En aangezien de dingen, waarin wij elkaar overtreffen, niet van zodanige aard zijn, dat het christendom er mee staat of valt, zo laten wij elkaar liefhebben en naar de hierboven vermelden heerlijke regel wandelen, een ieder in al zulke bijzaken aan zijn eigen overtuiging en zijn eigen geloof overlatende. *"Wie zijt gij, die eens andere huisknecht oordeelt? Hij staat, of hij valt zijn eigen heer. Maar hij zal vastgesteld worden, want God is machtig hem vast te stellen."* Rom. 14: 4.

Ten zesde.

Ik ben er daarom voor om aldus Avondmaal te houden, ***omdat de opbouw der zielen in het geloof en de heiligheid van het Evangelie van groter belang is dan een eensgezindheid in uitwendige zaken;*** ik zeg, dit is van groter gewicht voor ons en tot meer nut voor onze broeder dan onze overeenstemming of verschil omtrent de waterdoop. Joh. XVI: 10; 1 Cor. XIV: 26; 2 Cor. X: 8; XII: 19; Ef. IV: 12; 2 Tim. III: 17; 1 Cor. VIII: 1; XIII: 14.

Dat de opbouw der ziel van het grootste gewicht is, is ongetwijfeld waar, omdat de hemel en de eeuwige gelukzaligheid zo onmiddellijk daarin betrokken zijn. Bovendien, dit is het waarvoor Christus gestorven is, waarvoor de Heilige Geest gegeven is, ja, waarvoor de Schriften en de gaven van al de Godvruchtigen aan de kerk gegeven zijn; ja, indien de giften niet tot dit werk gebruikt worden, zo zegt men

zelfs, dat de bezitters er van trots of onmededeelzaam zijn, en staan slechts voor cijfers of erger onder de gemeenten van God.

De opbouw, de stichting der ziel maakt de Christenen levend en verheugd, verzwakt de zonde en vervult de mond met dankzegging aan God. Maar het twisten met begenadigde zielen, met mensen die met God wandelen, het uitsluiten van dezen uit de gemeenten, omdat zij niet tegen hun ziel zondigen willen, maakt u openbaar als een onbarmhartige en een die ergernis geeft. Rom. 14: 25, 26. Gij zoekt het goed van God te vernietigen, gij verwekt twisten, krakeling en murmuringen en kwade samensprekingen. U geeft oorzaak voor achterklap en laster, - in plaats van dat gij een Goddelijke stichting bevordert, - hetgeen indruist tegen de Schriften en de vrede der gemeenten. Laat ons daarom deze twisten afleggen, *"en najagen hetgeen tot de vrede, en hetgeen tot de stichting onder elkaar dient."* Rom. 14: 9.

En bedenk dat de stichting der gemeente van God niet afhangt van - en niet gebonden is aan deze of gene bijzaak. Inzonderheid wanneer daaromtrent in de harten der gelovigen verschillende overtuigingen zijn; het betaamt daarom om in de wijsheid Gods meer zorg te dragen voor de vrede en de eensgezindheid onder elkaar, dan de breuk wijder en groter te maken door over bijzaken te twisten.

- Hoewel Aäron het gebod overtreden had omdat hij niet van het zondoffer van het volks gegeten had, zo was Mozes nochtans tevreden dat hij dit had nagelaten, aangezien hij het niet kou doen met voldoening aan zijn eigen geweten. Lev. X: 16-20.
- Jozua was zo vol ijver tegen Eldad en Medad omdat zij in het leger profeteerden zonder eerst tot de Heere, tot de deur der tabernakel gegaan te zijn, zoals bevolen was; dat hij van Mozes begeerde hun dat te verbieden. Num. XI 27, 28. Maar Mozes noemde zijn ijver *zelfzucht* en bad tot God om meer zulke profeten omdat hij wist, dat zij, hoewel zij in bijzaken gebrekkig waren toch in de hoofdzaak goed waren. De stichting van het volk in liet leger was hetgeen aan Mozes behaagde.
- Hoewel het volk ten tijde van koning Hizkia op een onbehoorlijke wijze tot het Pascha kwam, en het aten "niet gelijk geschreven is," zo wilde de wijze koning hen nochtans niet verbieden, maar hij liet het hun toe, daar hij wist, dat hun stichting van groter gewicht was dan het nakomen van een of twee uitwendige ceremoniën. 2 Kron. XXX 13-27. Ja, God zelf had een welbehagen in de wijsheid des konings, en heelde het volk, dat wil zeggen, Hij vergaf het volk hun zonden op het gebed van Hizkia. En merkt wel op, niettegenstaande deze onordelijkheid, wat betreft de ceremoniën, werd het feest toch met grote blijdschap gehouden, en de Levieten, en de Priesters prezen de Heere dag op dag, met sterk luidende instrumenten des Heeren, ja van de dagen van Salomo was er zulk een grote blijdschap in Jeruzalem niet geweest. Wat zullen wij zeggen?

Alle dingen moeten plaats maken voor het welzijn van het volk Gods, zelfs wetten, wanneer het tot stichting der gelovigen is.

Toen de discipelen van Christus aren lazen op de Sabbatdag, ongetwijfeld door de honger daartoe gedrongen, en zij daarvoor door de Farizeeën berispt werden, omdat zij deden, hetgeen ongeoorloofd was, hoe heeft de Heere hen toen geholpen? Door hen te verontschuldigen en hun tegenstanders te berispen; "Hebt gij niet gelezen, gelezen, zegt Hij, wat David gedaan heeft, toen hem hongerde, en hun, die met hem waren? Hoe hij gegaan is in het huis Gods; en de toonbroden gegeten heeft, die hem niet geoorloofd waren te eten, noch ook hun, die met hem waren, maar de priesters alleen? Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de priesters de sabbat ontheiligen in de

tempel, op de sabbatdagen, en nochtans onschuldig zijn? Matth. XII : 1-5. Waarom onschuldig? Omdat zij het deden tot stichting van het volk.

Indien in de dagen vanouds, toen het houden der uitwendige dingen strenger bevolen was dan nu, de wetten en de verordeningen gebroken werden en de overtreding verdragen werd, wanneer het tot nut en tot stichting van het volk was, hoeveel te meer vrijheid hebben dan wij om Avondmaal te houden, waar geen wet daarvoor overtreden wordt.

Ten zevende.

Ik ben er voor om aldus avondmaal te houden, ***omdat de liefde, die wij bovenal moeten aandoen, van meer waarde is dan het twisten over de doop.***

De liefde wordt tevens meer openbaar, wanneer zij om de wil en om de genade van Christus aanneemt, dan wanneer zij een lid verwerpt om gemis aan water; en let er wel op, zoals ik reeds vroeger heb gezegd, deze vermaning tot liefde is gegrond op het aandoen van de nieuwen mens, die alle onderscheid heeft weggenomen, welke vroeger onder de gemeenten aanwezig was. Zoals: ik ben een Jood, gij zijt een Griek; ik ben besneden, gij niet; ik ben vrij, gij zijt gebonden. Omdat Christus alles en in allen is, "doet daarom aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, langmoedigheid," dat wil zeggen, met betrekking tot de zwakheden der zwakken, verdragende elkander, en vergevende de een de anderen, zoo iemand tegen iemand enige klacht heeft; gelijkewijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo. En boven dit alles doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid." Col. III : 12-14.

Welke verdraagzaamheid en vergevensgezindheid niet alleen betreft bijzondere en persoonlijke beledigingen, maar ook dwalingen in het verstand omtrent punten, die aanleiding geven tot verdeeldheden en afscheidingen.

Sommige gelovigen vonden geen vrijheid om aan iemand anders het evangelie te verkondigen dan aan de Joden; zij weigerden het evangelie tot de Heidenen te brengen en twistten met hen, die de Heidenen wél de blijde Boodschap wilde verkondigen; hetgeen een grotere dwaling was dan die van de doop. Hand. XI : 1-19.

Maar wat moesten wij doen met zulke gelovigen? Wel, hen toch liefhebben, hen vergiffenis schenken verdragen en Avondmaal met hen houden.

Waarom? Omdat zij nieuwe schepselen zijn. Omdat zij van Christus zijn, want dit doet alle verschil verdwijnen. Verder omdat zij de uit verkorenen en de geliefden Gods zijn.

Verdeeldheden en scheuringen zijn van kortere duur dan de uitverkiezing, en laten daarom deze dingen de banden der eeuwige gemeenschap niet verbreken. Het is de liefde en niet de doop die ons openbaar maakt als ware christenen. *Liefde is het kenmerk van ons kindschap bij God*, ik bedoel, wanneer wij liefhebben als gelovigen en naar gemeenschap verlangen met anderen, omdat zij gemeenschap met elkander hebben, in hunne gemeenschap met God de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus. 1 Joh. I : 3. En hoewel de echtheid en oprechtheid onzer liefde jegens God zich openbaart in het houden van Zijn geboden, moeten wij nochtans niet vergeten dat de twee voornaamste geboden zijn, het geloof in Jezus, en de liefde tot de broederen. 1 Joh. III: 23. Hij die dus zegt "dat hij de liefde bezit, en niet het belang zijns broeders zoekt; hij heeft lief, ja; maar slechts zijn eigen mening en dwaze gevoelens. Jak. IV : 11. Rom. XIV : 21. "De liefde is een dader der wet," maar hij is geen dader, die van zijn broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt; die zich stoot en ergert aan de zwakheden van zijn broeder; en dat alles ter wille van een bijzaak, waarin hij niet kan toegeven, tenzij hij zondige tegen zijne eigene ziel, of gelijk de Roomsens, blindelings

volgt. De liefde wordt derhalve meer gezien en getoond in de verdraagzaamheid dan in het opdringen.

"En ik, broeders!" zegt Paulus, „ik kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleselijken, als tot jonge kinderen in Christus. Ik heb u met melk gevoed, en niet met vaste spijs. Want gij vermoogt toen nog niet; ja gij vermoogt ook nu nog niet." 1 Cor. III : 1, 2. De apostel dacht niet alleen aan de kennis, die hij had van de verborgenheden van Christus, maar ook aan de kracht, de groei, en de geaardheid der gemeenten.. En dienovereenkomstig zweeg hij, of deelde hij hun bijzonderheden mede, al hetgeen tot hun voordeel was. Hand. XX : 18-20.

Zo ook Christus: "Nog vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet verdragen." Joh. I XVI : 22. Het is mogelijk dat sommigen dit oude en afgezaagde teksten noemen, maar dezulken behoren te bedenken, dat het woord van God blijft tot in eeuwigheid. Jes. XL : 8. En ik zou durven zeggen tot dezulken: als de besten uwer nieuwe verzinselen slechts dienen moeten om de oude Schriften te verachten en te verfoeien, dan toont gij hierdoor, dat gij meer houdt van uw eigen onbetrouwbare gevoelens, dan van naar Gods woord te horen en u daaraan te onderwerpen.

Doch om van dit punt af te stappen, indien wij onze broeder willen dwingen te geloven boven zijn licht, of zijn hart willen vervullen met smart; of hem iets op willen dringen, dat hij niet gelooft, of hem uitsluiten van de voorrechten, omdat hij niet juist zó gelooft als wij geloven (in bijzaken), hoe kunnen wij dan zeggen: "Ik heb de liefde?"

Wat zal ik zeggen? Avondmaal en gemeenschap met elkaar te houden door overeenstemming in een uitwendige belijdenis of die tot de toegangsdeur te maken, hetgeen God niet gedaan heeft; ja die tot hoofdzaak te stellen voor de gemeenschap of de niet-gemeenschap; waarvoor in het woord van het eeuwige Testament geen waarborg is; indien het niet is uit gebrek aan liefde, zo geschiedt dit uit gemis aan kennis van de verborgenheden van het koninkrijk van Christus.

Hoe vreemd! Zet twee christenen die in alle delen gelijk zijn, behalve in dit, bij elkaar, ja, laat de een de ander overtreffen in genade en Godvruchtigheid, dan zal nog dit een punt deze doopkwestie, de reden zijn waarom die een Godvruchtige niet waardig gekeurd wordt aan de dis aan te zitten, terwijl een ander, al zij hij een nieuweling in de godsdienst, met open armen ontvangen wordt, omdat hij in de waterdoop heeft toegestemd.

Ten achtste.

Maar voor Gods volk om zich in partijen te verdelen, of elkaar van de gemeenschap uit te sluiten, al zij 't ook om nog gewichtiger punten dan dit van de waterdoop, is voorheen gebrandmerkt als vleselijk, en de drijvers er van als kinderachtige christenen. Paulus en Apollos, Cefas en Christus stonden ongetwijfeld hoger dan de punten, waarover wij thans twisten, en hoe scherp werden nochtans diegenen vermaand, die om hen scheuring maakten? Zijt gij niet vleselijk; vleselijk, VLESELIJK? "Want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedracht, zijt gij niet vleselijk?" 1 Cor. I: 11, 12; III: 14. Want als de een zegt: Ik ben van Paulus. En een ander: Ik ben van Apollos; zijt gij niet vleselijk?

Let daarom op, waaruit al uw ijver en arbeid voortkomt, om scheuring te maken onder de gelovigen; laat Paulus of Cefas, of Christus zelf de toon van uw lied zijn, zo is het hart waaruit zij voortkomen evenwel vleselijk. En uw handelingen openbaarmakingen van kinderachtigheid.

Maar ongetwijfeld, toen deze twisten en scheuringen onder de Korinthiërs waren, en de een mens gelasterd werd, opdat een ander geprezen kon worden, werd een

verheffing van een vleselijke broeder als grote wijsheid beschouwd om de breuk groter te maken. Maar waarom zou HIJ berispt worden, die zei dat hij van Christus was? Omdat hij voor Hem was, in strijd tegen Zijn heilige apostelen?

Daarom zegt hij: "Is Christus gedeeld of afgescheiden van zijn dienstknechten?

Merkt daarom wel op dat deze scheuringen gemeen zijn en verworpen werden door de personen over wier de scheuring ontstond; noch Paulus, noch Apollos, noch Cefas, noch Christus is hier. Al roepen zij ook nog zo hard, *dat zij van Christus zijn*, dat zij het gebod houden willen of dergelijke, in de grond der zaak laten zij zich door hun vlees beheersen, en zijn zij, die zo op de persoon en op het gebod staan, slechts als kinderen, hun ijver is slechts opgeblazenheid. I Cor. IV: 6.

En let er op, de grote scheuring te Korinthe was voornamelijk ontstaan door de waterdoop, hierop zinspeelt de apostel duidelijk door te zeggen: "*Of zijt gij in Paulus naam gedoopt?*"

Ach broeders! vleselijke christenen met een uitwendige belijdenis zullen altijd, als zij aan zichzelf overgelaten worden, een treurige invloed uitoefenen in de gemeente van Christus en de geestelijken wasdom tegenstaan.

Maar zegt Paulus, "*Ik dank God, dat ik niemand van ulieden gedoopt heb*" enz. Niet omdat het niet een gebod en een instelling des Heeren was, maar omdat ze hem (de waterdoop) misbruikten en daardoor partijen vormden. "*Ik heb niemand gedoopt dan Crispus en Gajus en het huisgezin van Stéfanus;*" mannen van aanzien onder de broederen, van een gezond oordeel, en die door al de overigen geëerd werden; zij kunnen u verzekeren dat het niet in mijn bedoeling lag daardoor een partij voor mezelf te vormen.

"*Voorts weet ik niet, of ik iemand anders gedoopt heb.*" Door zo op zulk een onnauwkeurige ja bijna onverschillige wijze te verhalen wie, of wie niet door hem gedoopt waren, laat hij ons zien dat hij van de doop niet zulk een gewichtige zaak maakte, zoals sommige in onze dagen doen; ja, dat hij de doop niet eens in aanmerking nam met betrekking tot de gemeenschap der broederen. Want indien hij er geen acht op sloeg, wie door hem zelf gedoopt waren, dan lette hij er nog minder op, wie door andere gedoopt werden. Maar indien de doop de van God ingestelde verordening was om recht op de gemeenschap der broederen te geven, of de inzetting, waardoor iemand een broeder werd, dan zou hij er ongetwijfeld meer een gewetenszaak van gemaakt hebben en niet zo ligt daarover heen gegleden zijn.

"*Want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het Evangelie te verkondigen.*"

Het Evangelie kan dus met kracht gepredikt worden, zonder dat nu juist de doop vermeld of toegediend wordt. Het Evangelie behelst een blijde boodschap aan zondaren ter oorzaak van de vrije genade door Jezus Christus. Maar de doop en dergelijke zijn plichten die aan een volk opgelegd worden, dat reeds tevoren het Evangelie omhelsd heeft.

Ik zeg dit nu niet, alsof ik de mensen leren wil het kleinste der geboden Gods te overtreden, maar om mijn broederen, *die zo veel ophef van de waterdoop maken, te overtuigen, dat zij daarop niet te sterk moeten aandringen, deze niet als een hoofdzaak van het Evangelie van Christus moeten beschouwen, of als een hoofdvereiste voor de gemeenschap der gelovigen.*

"Christus heeft mij niet gezonden om te dopen." Deze woorden worden gesproken met een heilige verontwaardiging over hen, die deze verordening Gods misbruiken. Zo ook, wanneer hij spreekt over de dienstknechten zelf, die ook misbruikt worden; in zijn spreken over deze, vertreedt hij hen als 't ware, als of zij volstrekt niets waren.

"*Wie is dan Paulus, en wie is Apollos?*" zo is dan noch hij, die plant, iets, noch hij, die

nat maakt, maar God, die de wasdom geeft." 1 Cor. III: 5, 7.

Desniettegenstaande, zijn èn de dienstknechten èn hun arbeid een heerlijk werk Gods in de wereld. Ook de doop is een heilige verordening, maar wanneer de Satan hem misbruikt en uit zijn plaats en wrikt, door juist hetgeen van God tot stichting en tot opbouw der gelovigen verordend was, tot het enige wapen te maken om de liefde te verflauwen en de eensgezindheid en overeenstemming der gelovigen te verbreken wat is dan de doop? Dan is hij niets, en dient slechts tot scheuring en nijd.

En dit is geen nieuwe leer. Want God heeft in de dagen vanouds door de mond van Zijn getrouwe profeten tegen zijn eigen inzettingen gesproken wanneer deze door zijn volk misbruikt werden: "Waartoe zal Mij zijn de veelheid uwer slachtoffers? zegt de HEERE; Ik ben zat van de brandoffers der rammen, en het smeer der vette beesten, en heb geen lust aan het bloed der varren, noch der lammeren, noch der bokken. Wanneer gijlieden voor mijn aangezicht komt te verschijnen, wie heeft dat van uw hand geëist, dat gij mijn voorhoven betreden zoudt? Brengt niet meer vergeefs offer, het reukwerk is Mij een gruwel; de nieuwe maanden en sabbatten, en het bijeenroepen der vergaderingen vermag Ik niet, het is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen. uw nieuwe maanden en uw gezette hoogtijden haat mijn Ziel, zij zijn Mij tot een last; Ik hen moede geworden die te dragen." Jes. I: 11-14.

En toch waren al deze zijn inzettingen. Maar waarom verfoeide Hij hen dan zo? Omdat zij toch hun ongerechtigheden aankleefden, en even lichtzinnig met deze als met andere inzettingen handelden, en hen gebruikten "tot twist en gekijf, en om goddeloos met de vuist te slaan hfd. 58: 4. Derhalve wanneer datgene van God, hetwelk groot is, overtroffen wordt door hetgeen klein is; zo is het wijsheid van hen die het zien, om aan het andere einde der balans een tegenwicht te hangen, totdat de dingen die aldus misbruikt worden, weer op hun eigen plaats komen. Maar wij zullen voortgaan.

Ten negende.

Indien wij zichtbare gelovigen, door de levendmakende roeping geheiligd, die gemeenschap met God oefenen, die de wet uit de hand van Christus ontvangen hebben, die van een heiligen en onberispelijke levenswandel zijn onder de mensen, verwerpen, wanneer zij verlangen om Avondmaal met ons te houden en gemeenschap met ons te oefenen, dan beroven wij hen juist van die voorrechten en zegeningen waartoe zij uit God geboren zijn.

Want Paulus zegt niet alleen tot de bijeenvergaderde gemeente te Korinthe maar tot alle verstrooide gelovigen die in elke plaats de Naam des Heeren aanroepen: *dat Jezus Christus de hunne is, dat Paulus en Apollos en de wereld en het leven en de dood en alle dingen de hunne zijn, omdat zij van Christus zijn en Christus van God is.*

Maar zegt hij, laat niemand roemen in mensen zoals in Paulus en in Cefas, al zijn zij ook nog zo Godvruchtig en voortreffelijk, want dit voorrecht komt tot u op een andere grond nl. door het geloof van Jezus Christus. "Drinkt allen daaruit" is verbonden met het geloof, niet met de doop, ja gedoopte personen mogen van de tafel geweerd worden, waar hij, die ongedoopt maar door de kracht Gods wedergeboren is een recht heeft om aantezitten. 1 Cor. XI: 28, 29.

Maar om christenen uit te sluiten van de Kerkelijke gemeenschap en hun de voorrechten te onthouden waarop zij door een hemelse geboorte aanspraak hebben, alleen omdat zij niet met ons kunnen instemmen over zaken die nooit door God tot de muur der afscheiding zijn gemaakt.

- (1.) Dit heeft veel weg van een geest der vervolging. Job. XIX: 28.
 - (2.) Dit betreft meer een vorm dan de geest en de kracht der godsvrucht 2 Tim. III: 5.
 - (3.) Dit is wetten maken waar God geen wetten gemaakt heeft, en wijs zijn hoven hetgeen geschreven is, tegen Gods woord en onze eigen beginselen.
 - (4.) Het is een bedillen van de Geest van God.
 - (5.) Het bindt het geloof en het licht van alle mensen aan mijn gevoel.
 - (6.) Het neemt het brood der kinderen weg.
 - (7.) Dit weerhoudt hen van de wasdom des geloofs.
 - (8.) Het geeft aanleiding tot verharding van de harten der goddelozen.
 - (9.) Het kon oorzaak zijn waardoor de harten van zwakke christenen goddeloos gemaakt worden.
 - (10.) Dit zet de deur open voor allerlei verzoeking.
 - (11.) Het brengt de duivel in de gelegenheid om diegenen aan te vallen die alleen zijn en niemand hebben om hen te helpen.
 - (12.) Het is een broeinest voor allerlei ijdel gekijf, achterklap en vreemdigheden onder de christenen.
 - (13.) Het geeft de wereld oorzaak om ons te lasteren.
 - (14.) Het houdt wankelende zielen aan het dobberen en in twijfel over de rechten weg des Heeren.
 - (15.) Het geeft oorzaak aan velen om van de rechten weg tot vele verderfelijke ketterijen over te gaan.
 - (16.) Het misbruikt de heilige schriften, en wrikt Gods verordeningen uit hun plaats. (17.)
- Het is een steunpilaar voor de antichrist.
- (18) Zal ik hier nog meer bijvoegen, is het niet de doopkwestie die oorzaak geworden is dat er zulke zware vonnissen geveld zijn waaronder wij thans zuchten en waarvan wij het gewicht zo smartelijk gevoelen; ik durf te zeggen: dit was de aanleidende oorzaak.

Ten tiende.

Verdraagt elkaar. Welke grotere smet kan op de vromen geworpen worden, dan dat zij elkaar uitwerpen of elkaar de gemeenschap misgunnen? Denkt gij niet, dat de wereld met recht zal kunnen zeggen; er schuilen ongerechtigheden in de boezem der broederen, wanneer in der waarheid de overtreding bij u ligt?

Maar ik zeg, wat meer kan de kerk doen aan de zondaren en openbaar goddelozen? Burgerlijke zaken zult gij met de slechtsten hebben, en wat meer hebt gij met deze te doen?

Misschien zult u zeggen: wij kunnen tot hen prediken en met hen bidden, en hen als christenen, als gelovigen en Godvruchtigen beschouwen.

Goed, maar laat mij u nog iets verder vragen: gelooft gij, dat zij inderdaad uit gewetenszaak, niet zo als gij, in de waterdoop kunnen toestemmen? En dat zij, indien zij licht in de zaak hadden, even gewillig als gij daarin zouden toestemmen?

Welnu, dan is onze weigering, om Avondmaal met hen te houden, ongegrond en buiten Gods woord. Maar kunt gij uw ziel aan hen toevertrouwen en u met hen in 't gebed verenigen, en hen nochtans de voorrechten van het Evangelie misgunnen?

Ik zou wel willen weten naar welke Schrift gij also handelt?

Misschien zegt gij, *ik vertrouw hun mijn ziel niet toe, maar ik hoor hen slechts bij*

gelegenheid tot zelfonderzoek.

Indien dit al de achting is, die gij voor hun dienst hebt, dan kunt gij evengoed de slechtsten hebben, die tegen de wand pist.

Maar indien gij hen kunt aanvoeren als dienstknechten van God en onder de prediking kunnen meer zitten als onder Gods instelling, toon mij dan aan waar God zulk een Evangelie bediening heeft, waar de personen die het Evangelie bedienen, niet in uw gemeenschap en indien der gelovigen mogen worden opgenomen.

Maar indien gij onder hun prediking met vleselijke en staatkundige bedoelingen neerzit, dan hoort gij het woord als een atheïst en verkeert zelf, waar gij uw broeder veroordeelt, in de slechtste toestand. Waar leest gij het, dat gij geen Avondmaal moogt houden met mensen, die evenals gij het geloof en de heiligmaking deelachtig zijn en afgescheiden leven van de wereld?

Indien gij mij tegenwerpt, dat mijn beginselen er toe leiden, om met allen Avondmaal te houden,

Dan antwoord ik: met al de zodanigen, die tevoren beschreven zijn; indien zij Avondmaal met mij willen vieren.

Tegenwerping. *Dan zou u Avondmaal kunnen houden met de leden van de antichrist.*

Antwoord. Indien er nog een zichtbare gelovige in die kerk is overgebleven, laat hem tot ons komen, en wij zullen Avondmaal met hem houden.

Vraag. *Hoe, Avondmaal houden met een, die nog bekend staat als een lid van dat zondige lichaam en die zelf nog belijdt, dat hij een van hen is?*

Antwoord. Gij veronderstelt een ongerijmdheid, een onmogelijkheid. Want het kan niet zijn, dat een papist tegelijkertijd lid is van twee lichamen, die lijnrecht tegenover elkaar staan. Daarom moet aangenomen worden, dat hij, die belijdt dat hij een lid van de gemeente van Christus is, aanstonds, ja tevoren de anti-Christelijke gemeente reeds verlaten heeft. Hetgeen, indien hij dat weigert te doen, een bewijs is, dat hij niet in oprechtheid verlangt naar de gemeenschap der gelovigen.

Vraag. *Maar hij zegt, dat hij niet zien kan, dat die vergadering, tegenover dewelke gij staat, werkelijk de anti-Christelijke kerk is.*

Antwoord. Indien dit zo is, dan kan hij geen begeerte gevoelen om zich met een andere te verenigen, indien hij weet dat zij in belijdenis lijnrecht tegenover de zijne staat. Ik blijf dus bij hetgeen ik eerst gezegd heb, namelijk, indien er in de anti-Christelijke kerk enige gelovigen zijn, mijn hart en de deur van mijn kerk staan open om hen te ontvangen en hen in onze broederschap op te nemen.

Tegenwerping. *Maar hoe, indien nog enige anti-Christelijke beginselen bij hen blijven aankleven.*

Antwoord. Indien het zodanigen zijn, die de kanker voor de gemeente zouden worden, dan moeten zij, wanneer zij ontdekt worden, buiten gehouden worden, wanneer zij nog buiten zijn, óf uitgeworpen worden, wanneer zij binnen zijn. Want elke gemeente moet haar eigen eensgezindheid met vrede en waarheid bewaren. Maar neemt evenwel dezen aan, die alleen met u verschillen omtrent de waterdoop. Want het doen of nalaten daarvan maakt volstrekt niet de hoofdzaak of het fundament uit der gemeenschap.

Tegenwerping. *Maar dit is iemand aannemen ter wille van een gevoel, zoals gij tevoren tot ons gezegd hebt.*

Antwoord. Nee; wij nemen hem aan om de wil van Christus, en de genade, en tot onze onderlinge stichting en opbouw in het geloof. En dat wij geen gevoelens aanbidden, ik bedoel in zaken van minder aanbelang, dit is duidelijk. Want de zaken., waarin wij verschillen, zijn geen oorzaak voor een verbreking der onderlinge broederschap; wij laten elk mens zijn eigen zienswijze in zulke zaken voor God behouden.

NU EEN KORT WOORD VAN TOEPASSING.

1. Scheidt u af van de openbare goddelozen en houdt, ik bid u, geen Avondmaal met hen, en laat niemand zijn vrijheid in de kerkelijke betrekking gebruiken tot een gelegenheid voor het vlees. Maar dient elkaar in liefde, "toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet enige wortel der bitterheid, die gal en alsem drage. Deut, 29: 18, "opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelfde velen ontreinigd worden." Heb. 12: 15. En laten zij die voorheen oorzaak waren voor mijn verwijdering, voor u beweegredenen zijn om dezelfde te handhaven. En bedenk dat, wanneer de mensen alles gedaan en gezegd hebben wat zij kunnen om een zondige vermenging in de gemeente des Heeren in te brengen, de arm des Heeren tegen hen wordt opgeheven.

2. Bedenk wel in het vuur van uw ijver voor de Heere, dat de zichtbare gelovige de Zijne is, en dat hij ook bevoorrecht is met al die geestelijke dingen, die gij hebt in het woord en waardoor gij leeft, en dat hij ook deel daaraan moet hebben overeenkomstig zijn licht erin. Twist niet met hen over dingen die bijzaak zijn, maar ontvangt hem in de Naam des Heeren, zoals gelovigen betaamt; als hij geen Avondmaal met u wil houden, welnu dan ligt de schuld niet bij u, maar bij hem. Maar zegt de openbaar goddeloze, waarom kunnen wij ook niet als gelovige beschouwd worden? Wij zijn gedoopt, wij gaan trouw ter kerk, wij komen aan het Avondmaal.

Arm schepsel! Dit is niet genoeg, want zolang gij in uw leven en uwen wandel uzelf doet kennen als een openbaar goddeloze, zolang kunnen wij, tenzij wij zondigen, u niet opnemen in de gemeenschap. Want door uwen goddelozen wandel toont gij, dat gij geen kennis hebt aan Jezus Christus. En zolang gij een zodanige zijt naar het woord, zolang wordt gij slechts geacht als een beest; oordeel nuzelf; of het geen vreemde verhouding zou zijn, dat een mens gemeenschap zou oefenen met een beest; laat de beesten bij de beesten zijn, gij weet dat gij zelf desgelijks handelt; gij ontvangt uw paard of uw hond niet aan tafel, gij hebt, een afzonderlijke plaats voor hen. Bovendien, ik heb u reeds tevoren aangetoond, dat wij om vele redenen geen Avondmaal mogen houden en geen gemeenschap mogen oefenen met de openbaar goddelozen.

(1.) De gemeente des Heeren moet zijn heilig. Lev. XI: 44; XIX: 2; XX: 7; 1 Pet. I: 15, 16; Jes. XXVI: 2; Ps. CXVIII: 20; Ezech. XLIII: 7.2; XLIV: 9; Jes. LII: 11.

(2.) De eerste christengemeenten zijn een voorbeeld geweest van een broederschap der gelovigen. Rom. I: 7; 1 Cor. I: 2; Eféze I: 1; Col. I: 2; 1 Thess. 1; 1; 2 Thess. I: 15.

Arme vleselijke mens, er zijn nog vele andere redenen in dit boek, die aan tonen waarom wij geen gemeenschap met u kunnen hebben; niet dat wij het u misgunnen uit trotsheid of eigenwaan, of omdat wij uit de hoogte op u neer zien. Nee, wij hebben medelijden met u en bidden voor u tot God. En indien gij bekeerd waart, konden wij u

met vreugde in onze gemeenschap aannemen; hebt gij nooit in Daniël gelezen dat het ijzer niet vermengd mag worden met modderig leem? Dan. II: 43.

Welnu, zo ook kan de gelovige met u geen gemeenschap oefenen in de zaken die het Evangelie betreffen. Toen zij, van wie gij in het vierde hoofdstuk van Ezra leest, zich niet de kinderen der gevangenschap in het tempelwerk wilden verenigen, wat zeiden toen de kinderen van Juda? "Het betaamt niet, dat gijlieden en wij onze God een huis bouwen. Maar wij alleen zullen het de HEERE, de God Israëls, bouwen, gelijk als de koning Kores, koning van Perzië, ons geboden heeft. Ezra IV: 3.

Ik keer nu terug, tot degenen die door de levendmakende roeping zichtbare gelovigen zijn, en ter oorzaak van de vroeger vermelde zaken op een afstand van elkaar staan: Broeders, SLUIT VREDE, SLUIT VREDE! *Zijt één gelijk de Vader in Christus één is.*

1. Dit is de wijze waarop gij de wereld zult overtuigen, dat gij van Christus zijt, en onderdanen van een Heere, daar het tegendeel hen hieraan doet twijfelen. Joh. 13: 34, 35; 17: 23.
2. Hierdoor zal de liefde wassen, hetgeen door zovelen begeerd en door zo weinigen gesmaakt wordt. 2 Cor. XII: 15.
3. Hierdoor zal men de Geest van God in elkaars bevinding smaken en proeven, waarvoor gij, indien gij ware gelovigen zijt, niet anders kunt doen, dan de naam van onze Heere Jezus verheerlijken. 1 Thess. I: 24.
4. Dit is de weg waarin uw kennis verrijkt zal worden of waardoor gij meer in het woord van God zult zien: Want hetgeen door twee gezien kan worden, dat wordt niet gezien door één. Jes. 52: 8.
5. Hierdoor zullen verborgen hatelijkheden en murmureringen tegen elkaar uit de weg geruimd worden, ja vele zonden zullen gekeerd, en de plannen der duisternis verijdeld worden. Spr. VI: 6, 19.
6. Dit is de weg om diegenen uit de wereld in de gemeenschap te brengen die nu vervreemd zijn van de voorrechten van het Evangelie wegens ons ijdel geklap.
7. Hierdoor zullen wij de antichrist doen schudden, waggelen en schokken. Jes. XI: 13, 14.
8. Dit is de weg om Babylon tot een woonstede der duivelen te laten, en haar tot een verblijf te maken voor onreine geesten, en een woonplaats voor elk onrein en hatelijk gevogelte.
9. Dit is de weg om het werk van het koninkrijk van Christus in de wereld te verhaasten, en Zijn komst tot het eeuwige oordeel te bevorderen.
10. En dit is de weg, waarin wij uit des Heeren mond zullen horen: GIJ HEBT WELGEDAAN, MIJN GOEDE EN GETROUWE DIENSTKNECHT.

"Ik bid u broeders! verdraagt het woord dezer vermaning. Want ik heb u in het kort geschreven." Hebr. 13: 22.

VERSCHIL IN OORDEEL OMTRENT DE WATERDOOP, GEEN BELETSEL VOOR DE GEMEENSCHAP.

Het bewijs geleverd dat het geoorloofd is met gelovigen, als gelovigen
Avondmaal te houden.

IN ANTWOORD OP EEN BOEK, GESCHREVEN DOOR DE BAPTISTEN, EN
UITGEGEVEN DOOR T. PAUL EN W. KIFFIN, GETITELD: "ENIGE ERNSTIGE
BEDENKINGEN TEGEN DAT GEDEELTE VAN BUNYAN'S GELOOFSBELIJDENIS,
DAT HANDELT OVER DE AVONDMAALSVIERING MET ONGEDOOPTE
GELOVIGEN."

WAARIN HUN TEGENWERPINGEN EN ARGUMENTEN WEERLEGD EN HET
LEERSTUK VAN HET HEILIG AVONDAAL BEVESTIGD EN VERDEDIGD WORDEN.

Engelse titel van het boek:

Differences in Judgment About Water-Baptism. No Bar to Communion, een
verdediging van de eigen open dooppraktijk tegenover Londense baptisten. 1673.

door JOHN BUNYAN.

*"Zou de veelheid der woorden niet beantwoord worden? en zou een klapachtig man
recht hebben? Zouden uw leugenen de lieden doen zwijgen? En zoudt gij spotten en
niemand u beschamen?" JOB 11: 2, 3.*

"Ik ben vreedzaam. Maar als ik spreek, zijn zij aan de oorlog." – Psalm 120: 7.

Welwillende lezer!

Houdt u verzekerd dat ik over dit twistpunt geen pen op papier gezet zou hebben, als
men ons maar met rust en vrede geladen had in onze Christelijke broederschap. Maar
daar men ons reeds sedert **zestien jaar** heeft aangevallen, en de baptisten, onze
broeders, elke gelegenheid ten nutte maken om onze gemeente te verwoesten, louter
omdat wij niet, zoals zij, alle eerst gedoopt zijn, kan en mocht ik het niet langer
uitstellen eens een enkel woord tot onze verdediging te spreken tegen de valse
geruchten welke men tegen ons in omloop brengt.

Dat ik de verordening van de waterdoop verguis of misken, of dat ik een enkel bewijs
daartegen heb aangevoerd, is, hoewel zij het veinzen, geheel en al bezijden de
waarheid. Al hetgeen ik gezegd heb en nog zeg is dit, dat de gemeente van Christus
geen recht en geen order heeft om die christen van het Avondmaal te weren, die naar
het woord van God ais een zichtbare gelovige openbaar wordt, die christen, die
overeenkomstig zijn licht, met God wandelt.

Ik zal hier niet stilstaan bij de onaangename uitdrukkingen die mij door de broederen
naar het hoofd geslingerd zijn, zoals bijv. dat ik een machiavellist, {onbetrouwbaar,
emotieloos} een duivels, trots, onbeschaamd, laatdunkend mens ben en dergelijke;
noch wil ik zeggen zoals zij, *de Heere schelde u!* Woorden die beter zijn om tot de
duivel dan tot een broeder gericht te worden

Maar lezer, leest en vergelijkt; legt vooroordeel en vooringenomenheid terzijde en

oordeelt.

Hetgeen **Kiffin** gedaan heeft in de zaak, vergeef ik hem graag en mijn liefde jegens hem is er niet te minder om, maar ik moet mijn beginselen handhaven, omdat zij vreedzaam, Bijbels en nuttig zijn en wel zodanige die tot de stichting van mijn broeders strekken en eenmaal in de grote oordeelsdag, naar mijn beste weten, gerechtvaardigd zullen worden.

Ik heb u hier tevens aangeboden het gevoel van de heer **Henry Jessey** in deze zaak, die ik in de weg der voorzienigheid ontmoette, toen ik naar London ging om mijn kopieën naar de pers te brengen. En dat het zijn gevoel was, werd mij verzekerd, reeds vele jaren bij sommigen der Baptisten bekend, tot wie het gezonden werd, maar evenwel nooit beantwoord. En dit kan nog bevestigd worden indien het vereist wordt. Vaarwel.

De uwe in de dienst des Heeren, overeenkomstig mijn licht en kracht.

JOHN BUNYAN.

VERSCHIL VAN GEVOELEN OMTRENT DE WATERDOOP, GEEN BELETSEL VOOR DE AVONDMAALSVIERING

Mijnheer!

Uw schijnbaar ernstige bedenkingen tegen dat gedeelte van mijn oprechte geloofsbelijdenis, hetwelk de redenen opnoemt, waarom ik vrijheid gevoel om Avondmaal te houden en gemeenschap te oefenen met diegenen der gelovigen en getrouwen, die van mij verschillen omtrent de waterdoop heb ik gelezen en overwogen, in zover mijn rang en bekwaamheden mij dat toelieten.

Maar daar uw antwoord, indien ik mij niet vergis, ver van een rondborstige repliek is, zo heb ik het goedgeacht u niet alleen te wijten op die onbeschaamdheden, die overal in uw boek verspreid liggen. Maar u ook te zeggen dat naar mijn eenvoudige opvatting uw harde en kerk-verontrustende beginselen niet geschikt zijn voor enige staat of toestand in de kerk.

Veroorloof mij echter de vrijheid, voor dat ik met de eigenlijke inhoud van uw boek aanvang, een weinig met u te spreken over uw voorafgaand woord daarvan, waarin twee misslagen uit uw pen gevloeid zijn, die uw vermeende ernst onwaardig zijn, omdat zij van liefde en nederigheid ontbloot zijn.

In de eerste plaats *keurt gij mijn persoon alle achting onwaardig, omdat ik van geringe afkomst ben, en brandmerkt mij als een persoon van zulk een klas in de maatschappij, die men niet behoeft te achten of te woord te staan.*

Wat het is dat een mens achting bij u doet verwerven weet ik niet, maar zeker is het, dat hij, die de arme veracht, zijn Maker onteert; nochtans "een arm mens is beter dan een leugenaar." Prachtige kleding en de gouden ring of de personen die hen dragen te eren, of partijdig te zijn in uw oordeel of achting ter wille of ter oorzaak van vlees en bloed verkondigt u een overtreder der wet en niet zonder partijdigheid te zijn te midden van uw schijnbare heiligheid.

Opnieuw zegt gij, "ik zou mij volstrekt niet in de twist gemengd hebben, indien iemand anders er vermaak in geschept zou hebben, notitie van u te nemen."

Antwoord. Welke noodzaak bestond er, om, voordat gij een enigszins redelijk tegenbewijs hadt ingebracht aldus *mijn persoon, mijn gaven en genade, indien ik enige heb, zo smadelijk onder uw voeten te vertreden?* Welke soort van u ben IK toch? en waarom is mijn rang in de maatschappij zo laag dat de meest begenadigde en Godvruchtigste onder u niet behoorlijk zou kunnen overwegen hetgeen ik gezegd heb? Was het niet de wijze der valse apostelen vanouds om aldus te spreken? Een mens te belasteren, opdat zijn leer veracht zou worden? "is deze niet de Zoon des timmermans?" En, "zijn lichamelijke tegenwoordigheid is zwak en zijn spraak verachtelijk," 1 Cor. X: 10.

Dit placht niet in de mond der gelovigen te zijn, want zij wisten dat "de wind blaast, waarheen hij wil." Job. III: 8. Het is niet de hoge geboorte, wereldse opvoeding of rijkdom, waarvoor zij, die naar orde streven in de dingen van het Koninkrijk van Christus, achting en eerbied moeten hebben, maar voor de uitverkiezende liefde, de genade en de wijsheid die van boven komt. Jak. III: 17. Behoef ik u een les te geven? "Heeft God niet het dwaze - het zwakke - het lage en onedele der wereld, en hetgeen niet is, uitverkoren, opdat Hij, hetgeen iets is, te niet zou maken?" 1 Cor. I: 27, 28. Waarom veracht gij dan mijn rang en stand en waardigheid in de maatschappij?

Wat betreft *mijn geloofsbelijdenis*, welke gij ook heimelijk veracht, indien zij goed en Bijbels is, waarom mag zij dan niet goedgekeurd worden? Indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade, maar indien wel, waarom slaat gij mij? Indien gij, en de broederen van uw mening het betamelijk achtten om de wereld te laten zien wat gij geloofd, opdat gij daardoor misschien de gevangenis zou kunnen ontgaan, waarom zou ik dan niet naar een meer dan **elfjarige inkerkering** de wereld een blik doen slaan in mijn geloof en mijn levenswijze opdat wellicht daardoor verkeerde gedachten en valse gevoelens over mij verminderd en weggenomen zouden worden.

Maar gij veronderstelt dat ik het deed, omdat ik zo graag in de wereld bekend wilde worden *om mijn ZONDERLING geloof en levenswijze*.

Hoe zonderling mijn geloof en levenswijze is, moge u hierna beter bekend worden. Maar dat ik het deed om eer en roem bij de mensen te verwerven, zoals uw woorden schijnen uit te drukken, want zij komen voort uit een smalende geest, dat zal u beter bekend worden in de dag der dagen, wanneer uw kwade verdenkingen van uw broeder en mijn bedoelingen in het schrijven van mijn boeken op de daken der huizen gepredikt zullen worden. Luk. XII: 14.

En zelfs nu, waar ik verder ga, wil ik u een weinigje geven van de reden, waarom ik dat deel er van uitgaf, waartegen gij u zo heftig aankant. Het was ter oorzaak van die gedurige aanvallen, die de strenge broederen van uw gevoelen deden, niet alleen op deze vergadering om haar te verstoren, maar ook op vele andere om ons heen, of zij ons misschien uiteen zouden kunnen jagen, en discipelen van ons tot hun volgelingen zouden kunnen maken. Aanvallen, zeg ik, die niet minder dan zestien of achttien jaar geduurd hebben. Ja, zij hebben zelfs mij aangevallen en mij trachten over te halen om de gemeenschap met mijn broederen te verbreken, hetgeen zij ook bij verscheiden andere beproefd hebben of ook hun zaad der verdeeldheid wortel mocht schieten. Hun pogingen hebben ook niet volkomen gefaald, want zij hebben sommigen van ons afgescheurd, maar geen andere dan over wie zij zich nu beginnen te schamen. Het oordeel van God is zo op hun plannen gevolgd, dat de lieden, die zij toen overhaalden, thans tot een stank en een verachting voor de kerk zijn.

Ook waren deze geesten niet tevreden met het zaad der oNeeigbeid, dat zij onder ons strooiden, maar zij grepen ook andere aan maar laat ons dit voorbijgaan. De smalende uitdrukkingen en de bittere woorden, waarvan zij zich bediend hebben om hun gedrag te verdedigen, zouden te groot en te veel zijn om ze hier in te laschen.

En nu, mijnheer, om de broederen te bevestigen, de broederen onzer gemeente en om zulke wanordelijkheden onder andere te voorkomen, dit was de oorzaak van mijn geschrijf. En mijn betrekking in het huis Gods in aanmerking genomen kon ik niets minder doen dan hen waarschuwen, "opdat een iegelijk mens zijn ziel mocht verlossen."

Gij vervolgt, zeggende: "Ik heb de vrijheid, zowel als andere, in wier handen uw geschrijf valt, om, hetgeen gij gezegd hebt, in de schaal der waarheid te wegen en, als het te licht bevonden wordt, het te verwerpen, hetzij het naar uw wens zij of niet."

Antwoord. Sta mij slechts toe, zonder met mij te spotten, de vrijheid, die gij wenst te gebruiken, en God is mijn Getuige, dat ik niets vuriger begeer dan mij naar Zijn woord te verdedigen, en schuld te belijden waar ik dwaal.

Aangaande uw uitdrukking *dat ik trots en heerszuchtig ben, omdat ik zeg, dat zij "kinderen des vleses zijn, die de rust en de vrede der gemeenten trachten te verstoren, hoewel op betere voorwendsels dan water"*; moet gij weten, dat ik nog van dat

gevoelen ben en blijven zal, zolang ik de vruchten zie, die daarop volgen, nl.: de breuk der liefde, waardoor de christenen van God worden afgetrokken en in zielverdervende twisten met elkaar geraken.

Waar gij er behagen in schept mij ten laste te leggen dat ik raas, omdat ik die achttien misdaden ten laste leg van dezen, die de christenen van de kerkelijke gemeenschap uitsluiten en hun hun hemelse voorrechten onthouden bij gemis van datgene, hetwelk echter nooit door God tot een muur des afscheidsel tussen ons gemaakt was.

Ik zeg, wanneer gij bewijzen kunt dat God de waterdoop tot die muur gemaakt heeft, en dat de strekking van die *achttien punten van beschuldiging* geheel en al daarin alleen ligt, dan zou het nog tijd genoeg zijn om mijn taal voor onbarmhartig uit te krijten. Maar ik twijfel er aan, al ware dit toegestaan, of uw gezegde, DAT IK RAAS, in de dag des oordeels gerechtvaardigd zou worden

Van mijn grote geschreeuw, zoals gij het noemt, **over een inwijdingsverordening**, zegt gij, zult gij geen notitie nemen.

Antwoord.

1. Hoewel gij liet niet doet, ik moet het wel doen. Want indien de doop het niet is, maar een andere, en indien de zichtbare gelovigen door die andere in de gemeenschap kunnen komen, en nergens verboden zijn zó te doen, omdat zij meer licht in de waterdoop hebben, is het van gewicht om door mij overwogen te worden. En niet alleen door mij, maar ook door andere die onbevooroordeeld zijn.

2. Hoe onkundig gij zijt van dezen, die hem voor de inwijdingsverordening houden, weet ik niet, en ook niet, hoe lang gij van dat gevoel geweest zijt. Dit weet ik echter, dat mannen van uw eigen partij even ernstig en Godvruchtig en mogelijk geleerder dan gij zelf dit hebben uitgesproken in minder dan deze twaalf maanden. De **heer D.** verzekerde het in mijn bijzijn op de vergadering in Lothbury en grondde zijn bewering op Rom. VI: 1, 2, hetgeen ook mijn zeer **geachte vriend D' Anvers** tweemaal op een conferentie verzekerd heeft.

3. Maar wat hij ook zeggen moge, hetzij vóór of tegen, dit doet er niet toe. Want waar gij aan de ene kant ontkent, dat het de inwijdingsverordening is, beschouwt gij die aan de andere kant als de muur, de slagboom, de grendel en de deur; zelfs als datgene, hetwelk scheiding moet maken tussen rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Ja, gij stelt de doop zo hoog, dat gij recht meent te hebben om de dierbaarste gelovigen van de tafel te weren, omdat zij liet merk van de doop missen, terwijl elke nieuweling in de godsdienst door u in uw boezem wordt ontvangen en door u met achting en eerbied behandeld wordt, omdat hij, op welke gronden weet God, zich de waterdoop heeft laten welgevalen.

Het verblijdt mij, dat gij op pagina 4 met mij besluit wat de inwijdingsverordening is, maar veroorloof mij de vrijheid u op een gevaarlijke uitdrukking te wijzen.

Gij zegt: "het is de TOESTEMMING op alle mogelijke punten en NIETS anders dat hen tot lidmaten van bijzondere gemeenten maakt, en niet het geloof en de doop."

Bij "en niets anders" hadt gij kunnen ophouden, gij behoefde niet inzonderheid het geloof te hebben verworpen, uw eerste dwaling was erg genoeg.

Wat, NIETS anders dan toestemming? Hoe, zelfs niet zoveel als eerbied voor de zaak of het doel? Zijn dan niet alle vergaderingen van struikrovers waarlijk samengestelde gemeenten van Christus, tenzij gij bewijzen kunt dat zij niet uit toestemming samenscholen? Hoe? toestemming en niets anders? Maar waarom werpt GIJ het GELOOF uit? Wel, omdat IK de doop uitwerp, en dus, omdat de doop uitgeworpen wordt, daarom moet *het geloof* ook uitgeworpen worden.

Deze daad gelijkt veel op die van de overspelige vrouw, die voor Salomo stond om geoordeeld te worden, toen zij begeerde dat ook het kind van haar naasten gedood zou worden, omdat haar eigen kind dood was. 1 Kon. III: 26. Het geloof is zowel in de gelofte als in de belijdenis van onmiddellijk en volstrekt aanbelang, zelfs in de daad der aanneming van deze of gene lidmaat. Werpt het geloof uit en er bestaat geen zodanig wezen als een christen, noch zichtbaar, noch onzichtbaar.

Gij behoort niemand aan te nemen dan na een behoorlijke overtuiging aan de gemeente dat gij een gelovigen aanneemt. *Het geloof*, hetzij het zaligmakend is of niet is de grote beweegreden voor de gemeente om iemand aan te nemen. Wij nemen de mensen niet aan als mensen, maar de mens onmiddellijk onder de veronderstelling: hij heeft geloof, hij is een christen. Toestemming, een blote toestemming, zonder geloof, maakt niemand tot een lidmaat der gemeente Gods; anders zou een gemeente nooit ophouden een gemeente te zijn; wie zij ook in haar midden mocht opnemen.

Ja, door deze bewering hebt gij erkend dat de kerk van Rome zelf tot op deze dag goed en Bijbels is, tenzij gij bewijzen kunt dat zij in de *eerste tijden* en ook nu nog hun ongelovige lidmaten aannemen zonder hun eigen toestemming. De gemeente heeft geen vrijheid om mensen aan te nemen zonder op het geloof te letten; ja geloof en heiligmaking moeten de hoofdvereisten zijn, de grond, waarop, en de oorzaak, waarom gij hen aanneemt.

De heiligmaking, niet die zich bepaalt tot bijzaken, maar die zich openbaart in de wandel als door God in het hart begonnen te zijn.

Ik bid u daarom, brengt een volgende maal uw gedachten beter in woorden, opdat gij niet uzelf berispelijk maakt, waar gij mij bespot en verguist.

De teksten, waarover gij spreekt, bracht ik *niet te berde om aan te tonen dat ongedoopte lieden Avondmaal met de gemeente mogen houden*, hoewel ik ten volle overtuigd ben dat dit geoorloofd is. Maar om te laten zien, dat een kennis van die personen, van hun geloof en godsvrucht in het algemeen eerst aan de gemeente behoort te blijken, voordat zij zulke lieden naar recht in haar midden mag opnemen. Hand. 9: 26-31; 1 Cor. XVI: 10; 2 Cor. VIII: 23. Een openbaarmaking van het geloof en de godsvrucht en een verklaring van bereidvaardigheid om zich aan de wetten en het bestuur van Christus in Zijn gemeente te onderwerpen, is een voldoende reden om zo iemand tot lidmaat der gemeente aan te nemen.

EERSTE BEWIJSGROND

Maar gij vraagt, *is de doop een van de wetten van Christus?*

Antwoord. Het is niet een van die wetten, noch enig deel er van, waardoor de gemeente als een gemeente haar gehoorzaamheid behoorde te tonen. Want al is het dat de doop door Christus onze Heere aan de gemeente gegeven is, zo heeft Hij hem thans nog niet *gegeven om door middel daarvan aangebeden te worden*. Toon mij wat voor een kerkverordening het is, en wanneer of waar de kerk als een kerk hem in toepassing moet brengen als een der wetten en inzettingen, die Hij aan Zijn Gemeente gegeven heeft om Hem daardoor haar gehoorzaamheid te tonen.

Nogmaals, dat de onderwerping aan de waterdoop een kenmerk of teken is, dat ooit geëist werd door een *der eerste gemeenten*, indien iemand in de gemeenschap wenste opgenomen te worden; of dat de bediening van de doop zulke genade en heiligheid in de persoon legt die zich daaraan onderwerpt dat hij daardoor burgerrechten verkreeg in de gemeente; of dat de doop erkend werd als een bewijs daarvan. Ik lees dit nergens in de gehele Bijbel.

Ik lees nergens, zoals ik u reeds vroeger gezegd heb dat de doop voor iemand anders een teken is, *dan voor de persoon zelf*, die gedoopt is. Col. II: 12; Rom. VI: 14; 1 Cor.

XV: 29; Hand. II: 38; XXII: 16. De gemeente moet betere waarborg, hebben dan de doop, om te oordelen over de geschiktheid eens mensen om als lidmaat der gemeente te worden aangenomen, en Avondmaal te houden met de gelovigen. 1 Pet. III: 21.

Ik heb u gezegd, *dat de doop u niet tot een lidmaat der gemeente maakt, en hij maakt u ook niet tot een zichtbaar gelovige; derhalve geeft hij u geen recht tot lidmaatschap.* Waarom hebt gij deze punten niet beantwoord, maar hen ter zijde gelegd, met zoveel andere zaken, even alsof die u niet raakten.

Integendeel hebt gij uw lezers trachten te vermaken met een opeenhoping van beledigingen, die onwelkom moeten zijn in de oren van rechtgeaarde gelovigen.

Gij beschouwt de morele wet niet als van Christus maar als van Mozes; niet als van de Zoon maar van de dienstknecht. En gij zegt, dat Mozes heerlijker in mijn ogen is dan Christus, omdat ik pleit voor geloof en heiligmaking, *overeenkomstig de geëvangelizeerde zedelijke plichten* (dit zijn mijn eigen woorden) waarnaar wij over de geschiktheid der lidmaten behoren te oordelen.

Antwoord. Weet gij niet, mijnheer, dat er verschil gemaakt moet worden tussen die regels die de hoofdvereisten der heiligmaking openbaren en die, welke in zichzelf niet zodanig zijn, en dat die van het geloof en de morele wet de éne is, en de doop, enz. de andere? Is niet de liefde jegens God de verfoeiing der afgoden, laster te verdragen, onze ouders te eren, geen moord te begaan, niet te stelen, geen vals getuigenis te spreken, niet te begeren, enz. Ik zeg, zijn deze niet de voorschriften van de Heere Jezus, omdat zij door Mozes overgeleverd werden? Of zijn deze van zodanige aard, dat men hen eerder mag overtreden dan uit gebrek aan licht de doop na te laten? Of eert hij Christus het meest, die, terwijl hij deze geboden overtreedt zich druk maakt met die, welke gij *Evangelische instellingen* noemt; maakt zo iemand zich het meest geschikt voor de gemeenschap der gelovigen? Behoef ik u te zeggen, dat het geloof in Jezus Christus *met de Tien Geboden zowel als de doop geboden van het Evangelie zijn*, en evenzeer, indien niet meer geëerbiedigd moeten worden dan deze?

Is het nodig, dat ik u zeg, dat de doop niemand tot de gemeenschap toelaat noch hem daarin bewaart, indien hij een overtreder van het morele voorschrift is. En dat een mens die in Jezus Christus gelooft, en de koninklijke wet houdt, God meer verheerlijkt en de Christelijke kerk meer tot sieraad strekt dan hij, die meer dan tienduizend beeldsprakige wetten onderhoudt?

Aangaande die geboden, die Gods ingestelde dienst in een gemeente, als gemeente, betreffen, heb ik u gezegd, dat de doop niet één van hen is. en gij zijt er toe gekomen om dit met mij te belijden. De gemeente moet dus eerst op het geloof letten, en daarna op een goeden levenswandel overeenkomstig de Tien Geboden. En dan volgen die instellingen van onze Heere Jezus die betrekking hebben op haar uitwendige orde en tucht, en dan handelt zij overeenkomstig haar roeping; zondigende, indien zij dit nalaat, of indien zij dit overdrijft.

Maar waarom hebt gij die teksten, die ik tot overdenking van mijn bewijs had aangevoerd, niet weerlegd, nl: Rom. XIV: 17, 18; Deut. 27: 47; Jak. II: 8-12; 1 Cor. IX: 21; V: 9-11; Gal. VI: 15, 16; Phil. III: 1; Tit. I: 9, 11; Hand. XX: 28: 32; Rom. XIII: 13; Jak. IV: 11; 1 Cor. V: 12. Handel billijk. Weerleg die teksten, en de bewijzen, die daarop gegrond zijn. En wanneer gij dit op een Christelijke wijze gedaan hebt, dan kunt gij mijn gevoelens te scherper veroordelen.

Gij zegt, dat ik gezegd heb, *dat niemand ooit de doop ontvangen heeft, zonder licht daarin te hebben.*

Wat, indien ik dit gedaan had? (maar ik deed dat niet) evenwel gij stemt hierin toe. En nu wil ik u een vraag doen, en bid u tevens om eerlijk te zijn in uw antwoord. Kan een mens een zichtbare gelovige zijn, zonder dat hij licht in de doop heeft? Kan hij een goed geweten hebben, zonder licht daarin? En aangezien die doop niet tot de dienst behoort, die Christus in zijn Gemeente ingesteld heeft, om die als een gemeente in toepassing te brengen, moet hij dan duister omtrent alle andere dingen betreffende de dienst des Heeren in zijn Gemeente gehouden worden, totdat hij daarin licht ontvangt?

Gij hebt reeds geantwoord, "dat zij schaamrood moesten worden, en berouw moeten hebben over die ongerechtigheid (hun BEPRENKELING) VOORDAT zij bekend zijn met de vorm van het huis Gods, en zijn gestaltenis en zijn uitgangen en zijn ingangen." Ezech. XLIII: 10, 11.

Maar, mijnheer, waar hebt gij gelezen dat iemand uit gemis aan licht in de waterdoop of, omdat hij besprenkeld is in alle andere tempelordonnantien onwetend gehouden moet worden tot hij daarover schaamrood worde en berouw daarover hebbe?

Eilieve, brengt de teksten te voorschijn, want Ezechiël helpt u niets; hij spreekt slechts van de vorm van het huis en de uitgangen en ingangen daarvan.

Wat de ingang betreft, hebt gij reeds erkend, dat de doop niet de inwijdingsordonnantie is.

En wat betreft de dienst die Christus heeft ingesteld in zijn gemeente, als een gemeente, ik zeg, de doop is geen vorm daarvan, geen ordonnantie daarvan; geen Wet daarvan. Want de doop is, wat de toepassing er van betreft, datgene, hetwelk buiten de kerk is, buiten het huis Gods.

["Buiten de kerk;" een persoonlijke gehoorzaamheid aan het Goddelijke bevel, die voorafgaat aan het binnenkomen in de gemeente: eerst bekeerd en daarna gedoopt; geen van beide zijn plichten, die door de gemeente, als zodanig, maar die individueel vervuld moeten worden. welker nalatigheid hem tot het lidmaatschap onbekwaam zouden maken, kan hij evenwel in de gemeenschap opgenomen worden. Vert.]

Dan volgens uw eigen tekst, mag iemand indien hij berouw heeft over zijn doop in zijn jeugd in de gemeenschap opgenomen worden, zonder dat hij zich aan de doop onderwerpt. Maar ik wil u niet te veel op de proef stellen.

Gij zegt verder: "Is het 't licht van een persoon, dat aanzijn geeft aan een instelling?"

Antwoord. Wie heeft gezegd van ja? Nochtans is het zijn geloof en licht in die zaak, dat hem bekwaam kan maken om het welbehaaglijk te doen.

Gij vraagt verder, "veronderstel eens, dat iemand klaagt over gemis aan licht in andere geboden?"

Antwoord. Indien het niet zodanige geboden zijn, welker nalatigheid hem tot het lidmaatschap onbekwaam maken, kan hij evenwel in de gemeenschap opgenomen worden

"Maar wat, indien iemand geen licht in het Avondmaal heeft?"

Antwoord. In dat geval valt er meer te zeggen dan in enig ander. Want dit is een gedeelte der eredienst, dat Christus voor Zijn gemeente heeft ingesteld, om daarin als een gemeente bezig te zijn; hun als zodanig voorstellende in hun gemeenschap met hun Hoofd, en met elkaar als leden van Hem. "De drinkbeker der dankzegging, die wij dankzeggende zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus? Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen eens broods deelachtig

zijn." 1 Cor. X: 16, 17.

Dit is dus een plicht, die op de gemeente, als gemeente, rustende is, en ook op elk lid van dat lichaam als zodanig; daarom zijn zij verplicht in dit geval ernstiger te handelen met de leden dan in dat, waarin zij niet zo betrokken zijn, en waarmee zij als zo danig niets te doen hebben. Niemand doopt krachtens zijn betrekking in de gemeente, en niemand wordt gedoopt krachtens zijn lidmaatschap daarin,

"Maar hoe, indien iemand licht ontbreekt omtrent zijn plicht jegens de armen?"

Antwoord. Indien dit zo is, moet God het hem geven; ik bedoel, God moet hem zijn plicht leren kennen als een lidmaat der gemeente.

Maar nu wil ik vragen, maar hoe, indien hij, die een gulden kan geven, niets geeft? Ik veronderstel, dat alles, wat de gemeente in dit geval doen kan is zo iemand te waarschuwen, te vermanen en hem op zijn plicht te wijzen. En indien hij evenwel zijn plicht blijft verwaarlozen hem er op te wijzen, dat hij "die spaarzaamlijk zaait, ook spaarzaamlijk zal maaien." 2 Cor. IX: 6.

Maar, een mens hierom af te snijden, als gij stoutweg aanraadt, zou een bewijs zijn, ik denk zo ten minste, dat die gemeente te voorbarig is met een zo ernstige en gewichtige censuur.

Ik pleit hier niet voor de hardheid van het lot maar ik zoek uw hitte tot bedaren te brengen, en al werd er in toegestemd dat zodanigen zulk een harde behandeling verdienen, dan moet ik u zeggen, dat dit niets te maken heeft met het punt in geschil.

Nu, waar gij veronderstelt "dat een zedelijk kwaad slechts een zonde tegen het schepsel is," zijt gij te onbedachtzaam. Het zedelijk kwaad, zoals gij het noemt, hetzij ge de eerste of tweede overtreding der tafel bedoelt, is allereerst en onmiddellijk een zonde tegen God, en een onduldbardere, ja verdoemelijker dan voor een mens om uit gebrek aan licht de doop of het Avondmaal na te laten.

Maar zegt gij, "wij hebben nu een voorspraak voor de zonde tegen God gevonden in de overtreding van een ZIJNER heilige geboden."

Antwoord. Alsof de morele voorschriften niet de Zijne waren!

Maar, mijnheer, voor wie heb ik gepleit, die de ordonnantiën Gods niet nakomt of dezelve verwaarloost? Wat ik zeg, is dit slechts, dat de mensen licht moeten hebben, dat zij het niet in onkunde of in donkerheid mogen doen, of gelijk de papisten in een blind geloof.

Maar ik zie, dat gij geen verschil stelt tussen een persoonlijke overtreding der wet, en een nalaten van hetgeen twijfelachtig voor iemand is.

Maar ik wil een geval veronderstellen: er is iemand, die gebrek aan licht heeft in de doop en evenwel wordt hij door zijn naasten daartoe gedrongen: hij zegt, dat hij niet inziet, dat het zijn plicht is zich te laten dopen; de andere zegt, dat hij zondigt, indien hij het zich niet laat doen. Nu, aangezien, "al, wat niet uit het geloof is, zonde is", Rom. XIV: 13; wat moet deze mens nu doen?

Indien gij zegt; laat hem de middelen gebruiken, ik zeg het ook.

Maar hoe, indien hij na het gebruik daarvan evenwel in het donker daaromtrent blijft; wat zult gij hem nu aanraden?

Indien gij zegt, dat hij wachten moet, spoort gij hem dan niet aan, zoals ik, om in de zonde te leven?

Ja, en aangezien gij hem, uit gemis aan licht daarin, God niet in andere Zijner instellingen wil laten gehoorzamen; wat zegt gij dan anders, dan dit: Aangezien gij uit gemis aan licht de doop verwaarloost, zo willen wij u, zolang gij hierin voortgaat, ook

tot een overtreder van al de andere geboden maken, al zij dat volkomen tegen uw licht in. En WAAR gij aldus geboden wordt te handelen, kunt gij mij laten zien, wanneer gij het leest.

En waar gij te kennen geeft, dat gij een van degenen zijt, die zeggen: "Die brieven werden aan bijzondere gemeenten geschreven en zijn dus volstrekt niet van toepassing op onze soort van gemeenschap." En verder uitdrukkende, dat het mij moeilijk zal zijn te bewijzen, dat zij ook tot bijzondere gelovigen gericht waren."

Antwoord. Ik wenste wel, dat er niets moeilijker voor mij was om te doen dan dit. Maar wat zou toch de reden wel zijn, dat de schrijver en vele andere die van zijn gevoelen zijn, er zo sterk op staan om te bewijzen, dat al de brieven aan bijzondere gemeenten geschreven werden? Wel, omdat die leden, zoals zij denken, allen gedoopt waren, en zo zouden dus de brieven, waaruit wij onze bewijzen halen voor de liefde en de eensgezindheid der gelovigen, alleen van toepassing zijn op zichzelf. [Op de bijzondere gemeenten, vert.]

Maar, als dit waar is, dan is er inderdaad meer kracht in de deelneming aan de waterdoop, dan ik ooit gedroomd heb. Want indien die de brieven en bijgevolg de gehele Bijbel ontnemen zal aan allen die niet gedoopt zijn, dan zijn de andere gemeenten, en ook de bijzondere gelovigen in een zeer beklagenswaardige toestand. Want gij vraagt mij, ernstig gemeend, "of er enige ongedoopte lieden in deze brieven betrokken waren?" Maar waarom zouden zij ons de Heilige Schriften ontnemen?

Inderdaad, opdat wij niet zouden hebben om ons gebruik te rechtvaardigen. Want, indien de schriften alleen voor de gedoopte gelovigen zijn, dan behoren zij niet aan de overigen. En in der waarheid, als zij ons konden overtuigen om hun dit voordeel te geven, dan zou het er droevig met onze verdediging uitzien. Maar dan zou ik de zodanigen vragen: "Is het Woord Gods van u uitgegaan? of is het tot u alleen gekomen?" 1 Cor. XIV: 36. Of Christus niet Zijn gehele Woord aan een iegelijk gegeven heeft, die gelooft, hetzij zij gedoopt zijn, of in, of buiten de kerkelijke gemeenschap zijn? Joh. XVII: 4, of, dat niet iedere gelovige enigermate de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen heeft, welke zijn de schriften en hun macht? Gave God, dat zij meer nederigheid geleerd hadden, dan aldus van alle andere te ontnemen, en op zich zelve toe te passen, en dat ter wille van hun beschouwing van een bijzaak in de godsdienst, een zo verheven en heerlijk voorrecht!

Maar wij willen een weinig gaan bewijzen welke gemeente vindt deze schrijver in Rome op die tijd, toen de brief aan de broederen daar gezonden werd, behalve die gemeente, die in Aquila's huis was, hoewel er toen veel meer gelovigen in die stad waren? Rom. XVI: 5.

Ja, de apostel sluit in de aanhef van zijn groet hen alleen als broederen in, zonder de geringste aanduiding dat zij daar in gemeenschap bijeenvergaderd waren: "allen, die te Rome zijt, geliefden Gods en geroepene heiligen! genade zij u", enz. Rom. 1: 7.

Aan allen daar, aan allen in die stad, geliefden Gods, en die bekeerd zijn tot de Heere Jezus Christus. Een gemeente was er in het huis van Aquila, en dat er buitendien nog veel meer gelovigen waren, blijkt duidelijk uit de tekst. Bovendien leveren mij de voorschriften, die hen in het veertiende en vijftiende hoofdstuk, omtrent het ontvangen van elkaar gegeven worden, de duidelijkste bewijzen, dat zij nog niet in gemeenschap waren, maar op het punt stonden dit te doen, toen Paulus zijn brieven aan hen schreef. De eerste brief, geschreven aan die van Korinthe, was ook geschreven aan allen, "die de Naam van de Heere Jezus Christus aanroepen in alle plaats." 1 Cor. I: 2. Maar het zal een moeilijke taak voor onze schrijver zijn, om te bewijzen, dat niemand in die dagen de naam van onze Heiland aanriep, dan diegenen die eerst gedoopt waren. Ook

de tweede brief was niet alleen aan de gemeente te Korinthe geschreven, maar ook "aan al de heiligen, die in geheel Achaje waren." 2 Cor. 1: 1.

Bij de Galaten en de Thessaloniërs was zijn aanspraak alleen gericht tot de gemeenten aldaar. Maar de drie voorgaande brieven luiden zowel aan alle andere Heidenen, alsook die aan de Efeziërs, de Philippensen en de Colossenzen, in dewelke de getrouwen en DE GELOVIGEN in Christus Jezus begrepen waren, een iegelijk van hen. Bovendien, aan welke bijzondere gemeente werd de brief aan de Hebreeën geschreven? Of de brief van Jakobus? de beide brieven van Petrus en de eerste van Johannes? Ja, die van Johannes was aan sommigen geschreven, die in die tijd buiten de gemeenschap waren, "opdat zij met ons gemeenschap zouden hebben." Joh, 1: 14, zodat deze broederen niet al de schriften moesten hebben.

Wij hebben dus een gelijk voorrecht met al de gelovigen om de Schriften tot onze goddelijke stichting te gebruiken, en om ons daarmee te verdedigen tegen de aanvallen van diegenen, die ons willen uitwerpen. Maar laat ons voortgaan, en tot het volgende punt komen.

Gij maakt bedenkingen, omdat ik gezegd heb, "Indien de waterdoop (gelijk de bijzaken waarmee de gemeente vanouds verpest werd), de vrede verstoort, en het geweten der Godvruchtigen kwetst, en hun gemeenschap losmaakt en verbreekt, zo moet hij, hoewel hij een ordonnantie zij, voor het tegenwoordige voorzichtig vermeen worde."

Hiertegen (zoals ik gezegd heb) maakt gij bedenkingen, en zegt, "heb ik ooit gevonden, dat de doop een pest of een plaag is voor de gemeenten? era heeft God ooit een ordonnantie ingesteld om een pest en een plaag voor Zijn volk te worden?"

Ik antwoord: ik heb niet gezegd, dat God een ordonnantie zendt tot zulke doeleinden, volstrekt niet; Gods ordonnantiën zijn zodanigen niet in zichzelf, en ook niet als zij goed en voor het doel gebruikt worden, waartoe God hen heeft ingesteld. *Evenwel zijn de doop en het Avondmaal des Heeren, daar zij uit hun plaats gewrikt zijn tot een grote droefheid geworden voor de gelovigen, zowel in deze als in andere tijden.*

Wat zegt gij wel van de breking des broods, hetwelk de duivel door misbruik tot een instrument gesteld heeft in de handen der papisten, om duizenden de marteldood te doen sterven? Wat zegt gij met betrekking tot Jan van Leiden? Welk werk heeft hij gedaan door de verordening van de waterdoop te misbruiken?

En ik wenste wel dat deze eeuw geen oorzaak gegeven had door de kerkverscheurende geesten, waarvan sommigen bezeten zijn, om over deze zaak te klagen; die ook de waterdoop tot hun werktuig gehad hebben.

Ja, gijzelf Mijnheer, voor zover ik bemerken kan, indien gij de gelegenheid slechts krijgen kon, onder voorwendsel van *deze onschuldige ordonnantie*, zoals gij haar noemt, er niet voor zou blijven staan, om in alle gemeenten door het gehele land, die niet met uw gevoelen overeenkomen, een verwoesting aan te richten. Want gij hebt reeds de overmoed gehad om te beweren "dat allen, *die gedoopte kinderen* hebben schaamrood moeten worden, voordat zij de vorm van het huis hebben gekend."

En wat is dit anders dan een bedreiging, dat gij, indien gij uw zin kon krijgen, *hen van hun tegenwoordige kerkprivilegiën ineens beroven zou, en hen daarvan niet zou laten zien*, totdat zij zich aan alle uw eisen, inzonderheid aan die van de waterdoop, hadden onderworpen?¹

Aangaande de personen, van wie gij spreekt, "die de gemeenten in stukken gescheurd

¹ De auteur tegen wie Bunyan schrijft wilde dat men degenen die de Kinderdoop ondergaan hebben niet accepteren voordat ze deze herroepen hadden.

hebben door het prediken naar methode, leerstelling, rede en gebruik, antichristelijk te noemen;" Of, omdat zij geen andere bedieningen naar hun inbeeldingen konden zien volbrengen "de onvoorzichtigheid van zodanigen en van uzelf is hartverscheurend geweest voor menige begenadigde ziel; een grote oorzaak tot struikelen voor de zwakken en tot een oneer voor de wegen des Heeren."

Opdat zulke onvoorzichtigheden algemeen zouden worden, heb ik u tot bewijs verwezen, naar hetgeen naderhand zou worden aangeboden, maar hierop zijt gij tegen mij uitgevaren en laat de zaak rusten.

En nu lezer, hoewel deze schrijver op deze wijze bedenkingen gemaakt heeft tegen enige gedeelten in dit mijn eerste argument, om gemeenschap te houden met ongedoopte personen, zo gaat hij nochtans de hoofdzaak van mijn argument stilzwijgend voorbij als een zaak die geen antwoord waardig is, of omdat hij het vergeten heeft, of omdat hij zichzelf bewust was, dat hij niet wist hoe het aan te vangen. Ik wil dit echter niet beoordelen.

1. Ik heb bewezen, dat de doop niet de inwijdingsordonnantie is.
2. Dat, al ware het zo, het geval toch zou kunnen zijn, dat lidmaten zonder deze zouden kunnen aangenomen worden.
3. Dat de doop niemand tot een zichtbare gelovige maakt, noch enig recht geeft op de gemeenschap der gelovigen in de gemeente.
4. Dat het geloof en een levenswandel overeenkomstig de wet der Tien Geboden de hoofdzaak en het degelijkste bewijs moet zijn voor de ware gemeenten, om gelovigen in de gemeenschap aan te nemen.²
5. Dat de besnijdenis des vleses, die in de dagen vanouds de inwijdingsverordening was, een type was van de besnijdenis des harten.

Deze zaken en andere, gaat onze schrijver stilzwijgend voorbij, hoewel in het bewijs dezer dingen de sterkte van dit eerste argument schuilt, waarom ik hem nederig vragen moet hierop in zijn volgend schrijven het oog te willen slaan, en een billijk antwoord te geven; als ook op de teksten, waarop elk punt gebouwd is, of hij moet mij de uitdrukking ten goede laten, dat ik deerlijk mishandeld ben.

Verder heb ik over drie Schriftuurplaatsen een vraag gedaan, of al de gelovigen zelfs in de eerste tijden met water gedoopt waren? Waarop hij ook niets heeft geantwoord, hetgeen hij toch had moeten doen, indien hij mij eerlijk had willen bestrijden. De Schriftuurplaatsen zijn. 1 Cor. I 14-16; Rom. VI: 4; Gal. III: 27. En al werden zij met goed gevolg beantwoord, zo zou mijn argument nog niets verzwakt zijn.

Tweede bewijsgrond

Gij komt thans tot mijn tweede bewijsgrond, die ik afgeleid heb uit Ef. IV: 46. Waarover wij nu enigszins breedvoeriger zullen spreken, en dan op uw tegenwerping zullen letten. De apostel vermaant dan in dat vierde hoofdstuk van Eféze de gemeente daar "te wandelen met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkaar in liefde; zich te benaastigen de enigheid des Geestes door de

² Bij deze Tien Geboden moet nog gevoegd het nieuwe gebod van de Zaligmaker: "lerende hen onderhouden alles dat IK u geboden hebt", Matth. 28. Het complete Evangelie van Christus, de Wet van Christus, bevat alle geboden, voorschriften, bedreigingen en wetten die ooit door God gegeven zijn. Red.

band des vredes te behouden, vers 2, 3. Dit gedaan hebbende, levert hij hen zodanige bewijsgronden, die zijn vermaning met goed gevolg op het nart kunnen drukken.

1. Het eerste luidt, omdat het lichaam EEN is; "het is een lichaam;" daarom moesten zij niet gedeeld worden. Want indien de gemeente van Christus een lichaam is, dan behoort er onder hen geen vriendschapsbreuk of scheuring te zijn. 1 Cor. XII.

2. Zijn tweede bewijsgrond luidt, "er is een geest of één levendmakend beginsel, waardoor het lichaam levend gemaakt wordt: want na verzekerd te hebben, dat Christus inderdaad een lichaam heeft, was het betamelijk, dat hij ook aantoonde, dat dit lichaam leven en beweging heeft.

Nu, dit leven, niets anders zijnde dan dat voedsel of die geest des levens, waardoor en "waaruit het. gehele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in zijn maat, de wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfsopbouw in de liefde. Ef. IV: 16. Nu deze geest allereerst en voornamelijk in het hoofd zijnde, zo kan dit voedsel aan geen andere worden toegediend dan aan degenen, die het hoofd behouden: bovendien is dit de geest, die het gehele lichaam door de zamenvoegselen en samenbindingen tezamen voegt, en het doet opwassen met Goddelijke wasdom. Col. 2: 19. Dit is "de enigheid des Geestes" waartoe hij hen opwekt.

3. De derde bewijsgrond is, omdat hun hoop slechts een is. "Gelijkerwijs gij ook geroepen zijt (zegt hij) tot één hoop uwer beroeping;" alsof hij zeggen wilde, mijn broeders, indien gij met één roeping geroepen zijt, indien uw hoop beide met betrekking tot de genade der hoop, en tot het voorwerp, slechts een is: indien gij hoopt voor één hemel en voor één eeuwig leven; benaarstig u dan, die enigheid des Geestes, en der hoop zolang gij op aarde zijt, in liefde te behouden "door de band des vredes." Efése IV: 3.

4. De vierde bewijsgrond is 'er is één Heere," of man of Vorst aan Wie deze gemeente toebehoort; derhalve, indien wij slechts een Heere en slechts een Vorst hebben, laat ons dan niet in vele partijen scheuren, alsof wij vele heren en vorsten hadden om ons te regeren als zijn vrouw, zijn huis en koninkrijk. "Is Christus gedeeld?" 1 Cor. I: 13.

5. De vijfde bewijsgrond is "er is één geloof," waardoor wij allen gerechtvaardigd staan door een Heere Jezus Christus; "één geloof," waardoor wij de toorn Gods ontkomen; één geloof, waardoor alleen zij, die "het hebben, gezegend worden; ja, aangezien er slechts "één geloof" is, waardoor wij allen in één weg der zaligheid gesteld worden, laat ons daarom bij elkaar blijven als zodanigen

6. De zesde bewijsgrond is, "**er is één doop.**"

Nu zijn wij aan het punt in geschil gekomen, nl. of dat de waterdoop is of niet?

Hetgeen ik beslist moet ontkennen.

(1.) Omdat de waterdoop niets te maken heeft in een gemeente, als een gemeente; hij brengt ons noch in de kerk, noch is enig deel van onze eredienst, wanneer wij daarin komen; hoe kan dus de vrede en eensgezindheid ener gemeente afhangen van de waterdoop?

Bovendien, hij zegt uitdrukkelijk, het is de "enigheid des Geestes," niet het water, dat hier bedoeld word. En de bewijsgronden die aangevoerd worden om dit te

bekrachten, zijn zodanige, die geheel en onmiddellijk betrekking hebben op de plicht der gemeente, als een gemeente.

(2) Verder, die andere tekst, die handelt over het gedoopt worden *tot één lichaam* zegt uitdrukkelijk, dat dit door de Geest geschiedt; "want ook wij allen zijn door een Geest tot en lichaam gedoopt." 1 Cor. XII: 13. Hier wordt de gemeente voorgesteld in het beeld van "een lichaam"; hier wordt gesproken over een doop, waardoor zij tot dit lichaam gebracht of ingeleid worden: Nu, dat dit de waterdoop is, is geheel tegen de woorden van de tekst; "want wij allen zijn door een Geest tot een lichaam gedoopt." Bovendien indien de doop hier de waterdoop is, dan is het de inwijdingsordonnantie.

Maar het tegendeel heb ik bewezen, en deze schrijver staat aan de zijde van mijn leerstuk. Derhalve de doop, die hier de gemeente betreft als een lichaam, en het water niets te doen hebbende om mensen in de kerk binnen te leiden, noch om hen te bevelen, om het als een gemeente in toepassing te brengen voor hunnen vrede of hun gemeenschap, of betreffende de dienst van God als zodanig: en (ik zeg nog eens) daar de doop in het zesde bewijs juist met geen ander doel uitgedrukt is dan met betrekking *tot de vrede der gemeente als één lichaam*; zo moet het noodwendig DIE doop zijn, waardoor zij ingeleid en met de gemeente tot een lichaam verenigd werden. En daar die doop alleen diegene is, welke de Geest verricht, zo is dit derhalve die ene doop.

7. De andere bewijsgrond is ook van kracht; "er is en God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u. allen." Ef. IV; 6. Indien wij "één lichaam" zijn; indien daarvoor slechts " één Geest" is; indien wij slechts " één hoop," één geloof hebben. En allen door " één Geest" tot dat " één lichaam" gedoopt zijn. En indien wij slechts " één Heere" en één God hebben, en Hij in ieder onzer is; laat ons dan ook één zijn: en laat hen die aldus gesteld zijn zich met elkaar verenigen en één blijven.

Maar de schrijver brengt hier tegenin, dat ik nu mijn pen tegen iedereen gebruik en alle uitleggers tot leugenaars maak, want deze houden deze een voor geen andere dan de waterdoop.

Bunyan's tegenstanders hadden ongelijk, toen zij beweerden dat alle uitleggers overeenstemden dat deze "een doop" de waterdoop was. Joh. Canne, 1662, verwijst ons naar 1 Kon. XII: 13, als een verklaring van Ef. IV: 5, "één doop," "door één GEEST zijn wij allen ge doopt."

De Aantekeningen der Assembly, 1657, luiden dat "één" betekent "eens," en verwijzen ons naar de Nicene geloofsbelijdenis, welke zegt, "één doop voor de afwassing der zonden," kan zeker niet betekenen dat het aanwenden van water de zonden afwast. Diotatie, 1648, zwijgt over dit onderwerp. Dr. Hammond, 1653 zegt, "dezelfde gelofte die aan allen moet toegediend worden."

In deze zin zijn ook de aantekeningen van de Hollandse godgeleerde Theodorus Haak.

Antwoord. Hoe, indien ik eens van u vergde al die uitleggers te weerleggen, die zekere teksten verklaren ten gunste van de kinderdoop en die ons bij deze als wederdopers brandmerken; moet dit u van uw geloof van de waarheid afdrijven?

Ik eerbiedig UITLEGGERS, maar ik moet uit mijn eigen geloof. leven. Heb. II: 4. God heeft zich nergens meer aan hen dan aan andere gebonden niet betrekking tot de openbaring van Zijn wil in Zijn woord. Maar het betaamt u niet om aldus uw toevlucht

te nemen tot uitleggers, die volgens uw eigen mening, in vele zaken slechts van gisteren zijn; "tot de wet en tot de getuigenis." Jes. 8: 20. Want "uit de mond der kinderkens en der zuigelingen" heeft de Heere "sterkte gegrondvest." Ps. VIII: 3.

Maar gij vraagt mij om u te zeggen, wat ik bedoel met '*den doop des Geestes.*'

Antwoord.

Gij vergist u, mijnheer, ik handel hier niet over het gedoopt worden met de Geest, met betrekking tot *Zijn komst van de hemel in ons*. Maar over die daad des Geestes, welke ons doopt tot één lichaam of gemeente.

In de eerste zin met de Geest gedoopt te worden is een, en in de zin gedoopt te worden als waarover ik handel is een tweede zaak. Want voor de Geest om op mij te komen is een zaak, en om, wanneer Die gekomen is, mij in het lichaam van Christus in te planten of te dopen, is een andere zaak.

Uw vraag berust dus op een misverstand, beide over mijn oordeel en over de woorden van de apostel. Op deze wijze maak ik dus spoedig een einde aan uw tegenwerpingen. Want voor de Geest, om op mij te komen is een, en voor de Geest, om mij te dopen of in te lijven in een gemeente, is een andere zaak. Want de Geest te ontvangen is een zaak, en door die Geest geleid te worden is een andere zaak. Ik besluit dus; aangezien de bewijsgrond getrokken uit die ene doop, wezenlijk betrekking heeft op de kerkelijke gemeenschap, en aangezien de waterdoop daarmee als zodanig niets te doen heeft, zo is het die andere, namelijk die in 1 Cor. XII: 16, die hier bedoeld wordt, en geen andere.

Maar gij zegt: "Als, strikt genomen, niets dan buitengewone gaven de doop van de Geest genoemd worden, dan moet die doop in 1 Cor. XII zowel als die in Eféze de waterdoop zijn."

Zacht wacht, gij maakt uw gevolgtrekkingen voordat gij oorzaak hebt; bewijst eerst dat die in de brief aan de Efeziërs de waterdoop is; en dat de doop in 1 Cor. XII: 16 de doop is, die gij meent dat het is. En besluit dan dat mijn bewijsgrond vals is.

Dat het de doop van de Heilige Geest is naar de gewone opvatting, zeg ik niet. Maar door te beweren dat het de waterdoop is, maakt gij de tekst tot een leugenaar. Ik zeg, dat het een daad van de Heilige Geest is, waardoor de gelovigen tot één lichaam, tot één gemeente gedoopt worden. En gij zult nauwelijks in staat zijn het tegendeel als waarheid te verkondigen.

Maar ziet, hoe gij, terwijl gij het hier *de waterdoop* wilt hebben; uw eigen gevoelens tegensprekt en veroordeelt: gij zegt dat de waterdoop niet de inwijdingsverordening is hoewel de doop die hier genoemd wordt, zodanig een is, die ons doopt tot een lichaam. Eer gij dus een volgend maal zegt, dat dit in 1 Cor. XII: 16 bedoeld wordt van de waterdoop, bewijst dan eerst dat de waterdoop de inwijdingsverordening is, opdat uw mening en uw leer beter aan elkaar mogen hangen.

Derde bewijsgrond

Thans zijn wij genaderd tot mijn derde bewijsgrond, *dat dienen moest om te bewijzen dat het geoorloofd is Avondmaal te houden met de Godvruchtigen en oprechte gelovige*, hoewel hij niet met water gedoopt zij, omdat hij de LEER der dopen heeft. Heb. VI: 2. Welke leer ik onderscheid van de toepassing daarvan; daar de leer datgene is, hetwelk ons door het uitwendige teken wordt aangeboden; óf hetgeen door de uitwendige gebeurtenis der daad aan de gelovige gepredikt wordt, *namelijk, de dood van Christus, mijn dood met Christus; ook Zijn opstanding uit de doden, en de mijn met Hem in nieuwigheid des levens*.

Dit noemt onze schrijver een van de zonderlingste paradoxen, die hij LICHT beschouwd heeft.

Antwoord.

Hoe licht hij in zijn beschouwing van dingen is, weet ik niet. Maar hiervan ben ik zeker, dat de apostel melding maakt van de leer der dopen. En dat de leer van een mens, of ordonnantie, de aanduiding is van hetgeen gepredikt wordt, is duidelijk volgens mijn gevoelen.

Wat is de leer van Christus, de leer van Paulus, de leer der Schriften, anders dan de waarheid neergelegd in de woorden die gesproken worden? Zo zijn de leer der dopen en de leer van het Avondmaal des Heeren die waarheden of verborgenheden, die zulke verordeningen ons verkondigen.

En dat de leer van de doop, in deze zin, het grote doel is, waarvoor die en des Heeren Avondmaal ingesteld werden, blijkt uit al de Schriften; dit is het, waarnaar de apostel zoekt in dat voortreffelijke zesde hoofdstuk aan de Romeinen. "Of weet gij niet, dat zo velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven, door de doop in de dood, opdat, gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, also ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met Hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking zijner opstanding." vers. 35.

Wat anders is hier verhandeld dan de leer van de doop, of hetgeen de doop leert; met een te kennen geven, dat dit de hoofdzaak was ter wille waarvan die schaduw was ingesteld, of hetgeen daardoor wordt te kennen gegeven, dat zij alleen met Christus moet heersen.

Opnieuw, dit is hetgeen hij zoekt onder de Corinthiërs; "Indien de doden geheel niet opgewekt worden? Waarom zijt gij dan voor de doden ook gedoopt?" 1 Cor. XV: 29. Waarom werd gij dan gedoopt? Wat heeft de doop u geleerd? Welke leer heeft hij u gepredikt?

Verder, "zijnde met Hem begraven in de doop, in welken gij ook met Hem opgewekt zijt, door het geloof der werking Gods, die hem uit de doden opgewekt heeft." Col.: 12. Wat wordt hier in hoofdzaak anders geleerd dan de leer alleen, die de waterdoop verkondigt? Met een aanduiding, dat zij, en zij alleen, de verlost des Heeren zijn, die deze leer gehoord en aangenomen hebben, en in dezelve leven.

Hetzelfde kan van des Heeren Avondmaal gezegd worden; ook dat heeft zijn leer.

Maar hiertegen zegt onze schrijver: "dat dit de leer van de doop genoemd wordt, moet ik nog leren."

Antwoord.

Uw onkunde maakt de waarheid niet tot een dwaalleer. Maar ik bid u, wat is dan toch de leer van de doop, als het niet is hetgeen de doop leert, zelfs hetgeen daardoor wordt aangeduid? Als die is de leer van Christus, en van de Schriften; hetgeen Hij en zij als de wil van God verkondigen.

Maar gij zegt, dat ik de leer van de doop voor het gebod hield, dat een gelovige gedoopt moest worden tot zulke doeleinden als het Evangelie uitdrukt.

Antwoord. Te beweren dat een beeldsprakige verordening van God is, is één; maar de leerstellige betekenis van die verordening is een andere zaak. Een mens kan het gebod prediken en toch niet de leer, welke de doop verkondigt. De leer ligt niet in het gebod, maar de verborgenheid, die door de daad aan het geloof geopenbaard wordt.

Gij zegt verder, "indien de opstanding de leer des doops is, waarom maakt de apostel dan die en de leer van de doop tot afzonderlijke zaken in Heb. VI."

Antwoord. De opstanding, eenvoudig beschouwd, is niet de leer van de doop, maar van Christus, en de mijne door Hem. Buitendien, er ligt meer in dan de verborgenheid dezer opstanding; daar is allereerst mijn dood en dan mijn opstanding met Hem.

Maar, zegt gij: "Onder de wet waren al de offeranden dier bedeling en hun sabbatten, typen van die Christus die de inhoud was van al die ceremoniën. Indien dan iemand hunner, die het geloof beleed in de toekomstige Messias, de gehele, of een gedeelte dier typische eredienst verwaarloosde, waarom mag men dan van hen niet zeggen, zoals deze advocaat doet over het punt thans in kwestie, zij hadden een rijkere en betere offerande?"

Antwoord.

Ten eerste, dat de broeders, die weigeren zich te laten dopen, hetgeen gij en ik graag wensten, dit doen uit gemis aan vermeend licht, moogt gij u niet voorstellen, tenzij gij vermetel genoeg wilt zijn om te oordelen, dat allen onoprecht zijn, die niet handelen overeenkomstig uw en mijn oordeel. Hun geweten kan wellicht beter zijn dan het uw of het mijne; nochtans kan God, voor doeleinden Hem zelf het best bekend, nalaten hun de overtuiging te geven van hun plicht in dit bijzondere punt. Maar hoe, hebben zij nu, omdat zij niet gedoopt zijn, Jezus Christus niet? Of, moeten wij nu bevreesd zijn om te zeggen dat Christus beter is dan de waterdoop?

Ja, God zelf heeft ter wille van dit betere sommige zijner verordeningen in zijn gemeente doen ophouden en erkende ze toch als zijn ware samengestelde gemeente. Wat zegt gij van de gemeente in de woestijn? Ik sprak hierover reeds vroeger in mijn eerste schrijven, maar ik bemerk dat gij geen lust had hierop te antwoorden.

Die gemeente nam lidmaten aan, niet op de wijze als voorgeschreven was, maar lijnrecht tegen de geopenbaarde wil van God. En toch was zij een ware gemeente en haar leden ware leden. En die gemeente in die staat was tevens zodanig een voor wie, onder wie, en aan wie God zich voortdurend openbaarde als hun God en erkende hen als zijn eigen volk.

En nu ik er over spreek, laat mij er nu een weinig over uitwijden: die gemeente had overeenkomstig de toen ingestelde dienst des Heeren de besnijdenis tot haar inwijdingsverordening, Gen. XVII: 13, 14, zonder welke het ongeoorloofd was iemand in de vergadering op te nemen; ja, hij, die zonder haar aangenomen was, moest afgesneden en weer uitgeworpen worden.

Verder, met betrekking tot het Paasoffer; daarvan te eten was de onbesnedenen ten strengste verboden. Exod. XII: 48. Nu indien onze broederen een even uitdrukkelijk verbod konden vinden om hun ongegronde bewering te rechtvaardigen, zoals hier is om de onbesnedenen van de gemeenschap der gemeente en het Paasoffer te verwijderen - ik zeg, indien zij konden vinden dat er geschreven stond, "Geen ongedoopte lieden zullen in de vergadering komen, geen ongedoopte lieden zullen van des Heeren Avondmaal eten," wat zouden zij een misbaar daarover maken!

Maar laat de lezer wel opmerken, dat, hoewel de besnijdenis de inwijdingsordonnantie was en onze schrijver zegt dat de doop dit niet is; ja, hoewel aan deze gemeente uitdrukkelijk verboden was de onbesnedenen aan te nemen, en wij hebben nu geen letter om de ongedoopten te weren; zo heeft deze gemeente evenwel lidmaten aangenomen zonder, én anders dan door deze inwijdingsverordening. Zij lieten hen ook tot het Paasoffer toe, ja, hielden gemeenschap met hen gedurende veertig jaren,

zonder dat zij besneden waren.

Ik zeg opnieuw, dat het getal van deze soort van Avondmaalgangers niet minder was dan zeshonderd duizend.

Bovendien werd aan deze onbesnedenen het land Kanaän gegeven, ja, het bezit van een deel daarvan, voordat zij besneden waren. Maar de oude besnedenen mochten daar niet inkomen. [Ouder dan 20 jaar, red.]

Ik sla hier juist te langer bij stil, omdat onze schrijver mijn eerste vermelding daarvan over het hoofd schijnt gezien te hebben.

En nu vraag ik, wat was toch de reden, dat God voortging met zijn tegenwoordigheid te blijven in deze gemeente, niettegenstaande deze overtreding? Was het niet, omdat zij dat rijkere en betere ding hadden "de Heere Jezus Christus?" Want zij hebben allen van die geestelijke spijs gegeten, en gedronken "uit de geestelijke steenrots, die volgde: en die steenrots was Christus." 1 Cor. X: 3, 4.

Ik erken, ik vind hen dikwijls onder beproevingen en oordelen in de woestijn, en zij werden menigmaal met verwoesting bedreigd. Maar ik lees nergens, dat zij gestraft werden wegens het aannemen van onbesnedenen lidmaten.

Verder, in het Nieuwe Testament, waar wij een register van hun zonden, en tevens van hun straffen daarvoor vinden, lezen wij geen enkel woord omtrent de besnijdenis, noch de geringste aanduiding van het minste verwijt voor het nalaten dezer inwijdingsordonnantie. 1 Cor. X: 5-10. Ik wil derhalve van hen zeggen, hetgeen ik ook van mijn broeders gezegd heb: "Zij hadden een heerlijker en beter ding."

Maar gij brengt verder in "dat dit de gehele door God ingestelde eredienst, beide onder de wet en het Evangelie tot de grootste onzekerheden stelt."

Antwoord.

Dit drijft onze tegenstanders uit hun sterkte, en blust de vlam van hun ongegronde ijver uit. Want indien de inwijdingsverordening, indien de verordening zonder welke geen mens aan de gemeente mocht toegevoegd worden gedurende veertig jaren terzijde gesteld werd; ja, indien meer dan zeshonderd duizend zonder deze, gemeenschap met hen hadden - ik zeg opnieuw, indien zij dit desniettegenstaande deden, en gemeenschap met God hadden; ja, en niet het geringste verwijt hoorden wegens hun handelwijze, vol zover wij lezen; waarom kunnen wij dan nu geen gemeenschap hebben en behouden, zonder door u geoordeeld en veroordeeld te worden? Daar wij toch uit gemis aan licht niet allen eerst tevoren gedoopt kunnen worden; inzonderheid, als wij in aanmerking nemen dat de doop niemand tot een gelovige maakt, dat hij niet de inwijdingsordonnantie is, en ook geen deel uitmaakt van de dienst van God, die der gemeente, als gemeente, is opgelegd.

Om te besluiten, hoewel wij ongedoopte lidmaten aannemen, zo laten wij Gods ingestelden dienst niet over aan onzekerheden, inzonderheid, hetgeen Hij ons geboden heeft als zijn gemeente; wij bekennen alleen ons gemis aan licht in sommige zaken. Maar wij vinden geen woord om onze nalatigheid in alle andere plichten te rechtvaardigen uit gemis aan overtuiging in een ervan.

Gij roept mij tegen, dat ik de doop een gebeurtenis noem, en dat ik die bestempel met de SPOTNAAM van "uitwendig teken."

Antwoord.

Een grof verwijt. Maar waarom hebt gij mij mijn euvel niet aangeduid, toen ik hem met deze naam bestempelde? Is hij dan de zaak zelve, is hij het bedoelde voorwerp? En waarom mag ik hem niet de naam van een teken geven, wanneer gij hem een zinnebeeld noemt, en vergelijkt met de livrei van een heer?

Maar gij zegt: dat ik het een uitwendig teken noem.

Antwoord. Is hij dan een inwendig teken? Of wat is hij?

Gij zegt: "Hij is een gebod."

Antwoord. Maar brengt dit hem in die plaats en waardigheid, die nooit voor hem bestemd was?

Gij werpt verder tegen: "Zij kunnen de leer van de doop niet hebben, die hem niet vatten, zoals wij hem toedienen."

Antwoord. Hier ligt uw fout, beide met betrekking tot de leer en de zaak zelve. Maar indien gij het niet beneden u wilt achten notitie van mij te nemen, dan raad ik u opnieuw aan om te bedenken: dat een mens bevinden kan, dat de doop bevolen is; dat hij geleerd kan hebben, wie hem toe moet dienen; dat hij het eigenlijke onderwerp kennen kan, en dat de wijze van dempen bestaat in indompelen, dat hij hem voor zich begeren kan, omdat hij weet dat het een gebod is, en nochtans niets geen kennis kan hebben van hetgeen de waterdoop predikt, of van de verborgenheid, die de doop openbaart aan het geloof. Maar dat de leer van de doop niet bestaat in de toepassing er van, dat zij niet de uitwendige daad is, maar de aangeduide zaak zelf, en dat elke gelovige die heeft, moest een sterker bewijs voor u zijn dan om het stoutweg te ontkennen.

Maar gij zegt: "Wie heeft u geleerd Christus van Zijn voorschrift te scheiden, dat gij het in zulke bewoordingen uitdrukt? Dat hij, die de een heeft," enz.

Antwoord. Om nu niet te spreken van het geloof en het woord, waarlijk de rede zelf leert het ons. Want indien Christus en niet het water mijn Rechtvaardigheid is; indien Christus en niet het water mijn Voorspraak is; indien er dat goed en die zaligheid in Christus is die niet in het water is; dan is Jezus Christus beter dan het water, en in deze ook eeuwig gescheiden van het water; tenzij wij hen gelijk willen stellen als zaligmakers en voorspraken, en als zodanigen, die beiden, op dezelfde wijze goed en nuttig zijn voor de mensen.

Maar zegt gij: "Ik dacht, dat hij, die Christus heeft een stelselmatig recht heeft en had op al de beloften en voorschriften van Christus. En dat de voorschriften van Christus een deel uitmaken van de rijkdom, die een gelovige heeft in en door Christus."

Antwoord. Een gelovige heeft meer in Christus dan beloften of voorschriften. *Maar alle gelovigen hebben geen kennis aan alle zaken, die hun van God door Christus gegeven zijn.* Maar moeten zij nu niet gebruiken en genieten hetgeen zij kennen, omdat zij niet alles kennen? Of moeten zij de gewichtiger zaken nalaten, omdat zij de munt en de dille en de komijn missen?, Uw vermeend stelselmatig recht is uw inbeelding; er is geen woord in de gehelen Bijbel dat een christen leert zijn plicht in andere zaken te verwaarlozen, omdat hij, zoals gij hem noemt, het zinnebeeld, of de waterdoop mist.

Maar zegt gij: "Hij, die zijn geboorterecht der instellingen onze kerkelijke voorrechten veracht, zal bevonden worden in Gods oog, gelijk Ezau een onheilig mens te zijn:"

Antwoord. De doop is niet het voorrecht van een gemeente, als zodanig. Maar hoe? Zijn zij inderdaad allen Ezau's? Moeten wij naar de hel gaan en verdoemd worden uit gemis aan geloof in de waterdoop?

En let wel, ik pleit niet voor een verwaarlozing van de doop, maar om onze broeder te dragen, die hierin uit gemis aan licht niet kan toestemmen. Het beste van de doop heeft hij, nl. *de betekenis er van*; hij mist slechts het uitwendige merkteken, hetgeen, indien hij het had, geen bewijs zou zijn, dat hij een ware zichtbare gelovige was. Dit

zou geen bewijs voor mij zijn, dat hij de genade Gods in zijn hart had; dit is geen kenmerkend teken voor een ander van mijn kindschap bij God.

Maar waarom hebt gij dit gedeelte van mijn argument niet beantwoord? Waarom hebt gij slechts over woorden geredekaveld, die, al waren zij er uitgelaten, toch aan het bewijs niet te kort zouden hebben gedaan.

"Hij, die niet in het water gedoopt is, heeft, als hij een waar gelovige is, evenwel de LEER, der dopen; ja, hij behoort te hebben voor hij overtuigd zij, dat het zijn plicht is zich te laten dopen, of ander speelt hij de huichelaar. Er is derhalve geen verschil tussen die gelovige, die is, en tussen hem die nog niet gedoopt is met water, dan slechts zijn nederdaling in het water, om daar een uitwendige ceremonie te vervullen, waarvan hij de hoofdzaak reeds heeft; welke hij echter niet behoeft te vervullen met betrekking tot zijn lidmaatschap in de gemeente, maar om daardoor een nadere kennis te krijgen van zijn voorrecht door Christus, waarvan hij tevoren belijdenis heeft afgelegd, en dat als een zichtbare gelovige.

Hoewel wij het gewicht erkennen van de waterdoop, waaraan Christus zich onderwierp, zo doen wij nochtans wel daarbij op te merken dat die niet bedoeld werd als een middel om zijn oneindige reinheid te reinigen. En evenmin reinigt het de gelovige, die zijn Verlosser in deze verordening volgt. Hij was zowel een gelovige vóór als na deze plechtigheid. Hij onderwerpt zich er aan als een daad van gehoorzaamheid aan het goddelijk gebod, in de nederige hoop dat zijn geloof versterkt en zijn ziel verkwikt moge worden.

Vierde bewijs

Maar om tot mijn vierde bewijsgrond over te gaan die gij zo voorzichtig aanraakt alsof gij vrees koestert dat gij uw vingers zult branden: "Ik heb de moed (zo sprak ik) om gemeenschap te houden met zichtbare gelovigen. als hierboven, omdat God gemeenschap met hen heeft, wiens voorbeeld wij in deze strikt moeten volgen, overeenkomstig zijn gebod." "Daarom neemt elkaar aan, gelijk ook Christus ons aangenomen. heeft, tot de heerlijkheid Gods." Rom. XV: 7.

Ja, al zijn zij gelovigen die in tegenspraak zijn met uw of mijn gevoelen. "Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet ons zelf te behagen." Rom. XV: 1. Zwakheden, die zondig zijn. Want zij die natuurlijk zijn, zijn eigen aan allen. Het zijn dus zwaklieden, die een mens uit gemis aan licht doen dwalen in bijzaken, en de reden waarop Paulus deze vermaning grondt is: "Want ook Christus heeft zichzelf niet behaagd, maar gelijk geschreven is, de smadingen dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen." Rom. XV: 3.

Gij antwoordt hierop, dat Paulus deze onderrichting gaf aan de gemeente te Rome, hoe zij hun broederen in de gemeenschap moesten aannemen.

Ik antwoord

1. Hoe? Zijn er nu in die stad geen arme gelovigen? Zijn zij niet betrokken in deze onderrichtingen? Of wordt door deze woorden aan de gemeente in 't geheel niet geleerd hoe zij zich gedragen moet jegens degenen, die nog niet in de gemeenschap waren opgenomen? een stoute bewering! maar die op geen andere grond berust, dan dat gij het zo graag wenste te zien.

2. Maar hoe zult gij bewijzen, dat er behalve die in het huis van Aquila te Rome, nog een andere wettig samengestelde gemeente was? hoofst. 16. Noch deze brief, noch enig ander boek in de gehele Bijbel verzekert het u. Bovendien, daar Paulus in het laatste hoofdstuk de gemeente groet, als in het huis van deze man, maar de andere als afzonderlijke gelovigen, geeft dit verdere grond tot overtuiging voor u,

dat die andere nog niet in zulk een gemeenschap belichaamt waren.

3. Maar veronderstel eens voor een ogenblik dat er nog een gemeente buiten die was, dan volgt hieruit nog niet, dat de apostel hen vermaant, om slechts personen aan te nemen; die reeds in gemeenschap waren. Maar "degenen", zelfs "degenen, die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samensprekingen. Rom. XIV: 1.

4. Veronderstel opnieuw dat de vermaning, hier bedoeld, zodanig was, als gij hem graag wenst, dan is nog de regel waarnaar zij dat moeten doen, die, waardoor wij bemerken dat Christus hen heeft aangenomen. Maar Christus heeft hen niet aangenomen door de waterdoop, maar zoals zij Hem van de Vader gegeven zijn. Idem dus, aangaande wie wij overtuigd zijn, dat hij door de Vader aan Christus gegeven is, "hem moeten wij aannemen."

5. Maar waarom zou ik u gewonnen geven, hetgeen niet bewezen kan worden? En al kon gij het bewijzen, zo zou het toch tot niets nuttig zijn; omdat gij de vermaning om iemand aan te nemen niet kan, niet mag, niet behoort en niet moest durven te binden aan uw eigen gevoelen.

Maar gij zegt verder; dat het in alle gevallen niet opgaat om Gods aanneming tot regel onzer aanneming te stellen.

Antwoord. Blijft bij uw punt, mijnheer; als het opgaat met de zaak in geschil, dat is genoeg, hetgeen gij zelfs niet ontkend hebt. En dat het opgaat in deze zaak is klaar, omdat het geboden is.

Maar laat de lezer weten, dat gij door op die wijze over het aannemen te spreken, welke onzichtbaar voor ons is, slechts op een onfraaie wijze over mijn bewijs heen glijdt, hetwelk alleen handelt over een zichtbaar aannemen; zodanig als openbaar is voor de gemeente.

Dit weet gij, maar gij zocht door ontwijkingen de lezer er af te brengen om de kracht van dit mijn bewijs te beschouwen. "De aanneming (heb ik gezegd) is, omdat zij tot een voorbeeld voor de gemeente gesteld is, zodanig een als noodwendig zichtbaar voor hen moet zijn, en wordt het best ontdekt door dat woord, dat de zichtbare gelovige beschrijft."

Al wie gij dus kunt beschouwen als een zichtbare gelovige, als een die met God wandelt, moogt gij, ja moet gij beoordelen naar datzelfde woord, dat God hem aangenomen heeft. Nu, hem, die God aangenomen heeft, moet gij aannemen.

Maar zullen enige tegenwerpen, zij kunnen niet geloven, dat God de ongedoopte gelovigen aanneemt.

Antwoord. Ik wil niet veronderstellen, dat gij deze dwaze veronderstelling aankleeft, en daarom zal ik hier niet op antwoorden.

Maar gij schijnt erg beledigd te zijn, omdat ik gezegd heb "ijdele mens! denk niet, dat door uw nauwgezetheid in uitwendige en lichamelijke enigheid, in uitwendige en beeldsprakige bijzaken gij uw vrede bij God zult bewaren."

Maar waarom hierover zo beledigd? Wel zegt gij, "omdat gij hiermede de broederen bedoelt, die voor de doop zijn."

Antw. Als zij ijdele lieden zijn, en hun EIGEN verordening instellen, dan moeten zij, hoe nauwgezet zij ook zijn, op hun fout gewezen worden; als "zij het woord des Heeren verworpen hebben, wat wijsheid zouden zij dan hebben?" Jer. VIII : 9. En waar gij het eerste veronderstelt, beweer ik het tweede. Maar indien gij gerechvaardigd wilt worden, in het weren van hen, met wie gij ziet dat God nochtans gemeenschap heeft, omdat zij nog niet kunnen zien, zoals gij ziet; noemt mij de tekst

voor zulk een verordening, opdat wij geloven kunnen, dat het een bevel Gods is. Maar handel billijk, opdat wij uw naaktheid niet tonen, en anderen uw schande zien.

Gij spreekt over het bevel aan de Colossenzen hoofdst. II: 5. Maar indien gij bewijzen kunt, dat die gemeente geweigerd heeft gemeenschap te houden met die gelovigen, van wie zij wisten, dat zij door Christus aangenomen waren, en met Hem (met Christus) gemeenschap hielden, of dat geen anderen dan die gedoopt waren (met water) door Hem aangenomen werden en met Hem gemeenschap hielden, dan wettigt gij uw gebod. Evenwel staat mijn gehele bewijs vast tegenover u, "gij moet gemeenschap met zichtbare gelovigen hebben, omdat God gemeenschap met hen heeft, wiens voorbeeld ons tot gebod moet strekken."

Maar gij vraagt mij, *of uitwendige en lichamelijke enigheid een misdaad geworden is?* Antwoord. Dit heb ik nergens gezegd; maar weet, dat God met onze lichamen te verheerlijken, voornamelijk hogere en gewichtiger zaken bedoelt, dan die van de waterdoop; "al wat uit het geloof niet is, dat is zonde." Rom. XIV : 23, en een verordening instellen (ofschoon een ordonnantie Gods) opdat daardoor de gemeente verscheurd zou worden, of de ware zichtbare gelovigen geweerd zouden worden van de gemeenschap van hun broederen; ik zeg nog eens, om de doop tot een scheiding te maken tussen gelovigen en gelovigen, dit is gelijk het vasten, waarvan wij lezen bij de profeet Jesaja, hoofdst. 58 : 4., Ziet, tot twist en gekijf vast gijlieden, en om goddelooslijk met de vuist te slaan; en is in de gehele Bijbel niet te vinden, maar is geheel en al een verordening, of liever een gebod uit uw eigen brein.

Aangaande de vrede, waaromtrent gij een tegenwerping maakt, hebt gij mij toegestemd, wat ik bedoelde; en nu zeg ik verder, dat het een arme vrede is, wanneer men om des vredes wille gefundeerd moet zijn in de waterdoop, of in enige andere uitwendige kerkelijke plechtigheid, welke niets te maken heeft met de gemeente, als gemeente. De vrede der gemeente is gefundeerd in het bloed en in de liefde tot elkander om Jezus' wil. Fil. II : 1-4. "Alle bitterheid zij van u geweerd, maar zijt jegens elkander goedertieren en barmhartig," verdragende elkander in alle kerkelijke ceremoniën, die niet het fundament der gemeente betreffen.

En in mijn andere verhandeling heb ik bewezen, dat de doop dit niet doet, en derhalve behoort deze niet gebruikt te worden om scheuringen en verdeeldheden onder de broederen te brengen.

Maar vraagt gij, *wordt mijn vrede bewaard in een weg van ongehoorzaamheid? En gij besluit, als dit zo is, dat gij dan vreest dat de vrede vals is.*

Antwoord. Indien het eerste waar was, behoefde u aan het tweede niet te twijfelen; maar men mag vrijelijk beweren, dat hij weinig heeft in te brengen, die gedwongen is zijne bladzijden te vullen met zulk onnodig geschrijf.

Vijfde bewijs

Mijn vijfde argument is, dat de nalatigheid in zulk een zaak als de waterdoop, ons niet tot een ongelovige maakt, en dit zijt gij gedwongen toe te stemmen. En ik besluit met uwe woorden, dat personen christenen moeten zijn, voordat zij zichtbare christenen zijn; zodanigen, die elke gemeente in den lande mag aannemen, omdat God ons getoond heeft, dat Hij hen heeft aangenomen. "Neem hem aan tot de heerlijkheid Gods." Tot de heerlijkheid Gods wordt hier met opzet bijgevoegd, om te doen zien, welk een oneer zij hem aandoen, die weigeren gemeenschap te hebben met zulk een, van wie hun bekend is, dat hij gemeenschap met God heeft.

Ik zeg wederom, hoe verheerlijkt deze man of gene gemeente God, of acht de wijsheid

en heiligheid des hemels boven zich, wanneer zij weigeren gemeenschap te hebben met zodanigen, van wie zij evenwel de stelligste overtuiging hebben, dat zij gemeenschap met God hebben?

Maar gij hebt mijn argument niet ontkend, noch u in het geringste ingelaten met de gevolgtrekking, welke is "dat derhalve een nalatigheid in de doop ons niet onoprecht of tot een ongelovige maakt. En ik voeg er bij, dat dit ons ook niet blootlegt voor enig geopenbaard oordeel van Gods ongenoegen (indien wel, toon ons waar) derhalve moest dit ons ook niet hinderlijk maken voor de gemeenschap met de broederen der gemeente des Heeren.

Maar gij zegt, *dat ik de instellingen van het Evangelie gelijk stel met de opgeheven ceremoniën in het Oude Testament.*

Antwoord. Gij hadt uwen lezer mijn eigene woord de moeten voorleggen, opdat hij uit mijn eigen mond zou kunnen oordelen: ik heb gezegd, na eerst over de Christelijke godsdienst zelf gesproken te hebben, "dat duizenden die evenmin *als wij* in het water konden toegeven, thans het ontelbare gezelschap der engelen en der volmaakt rechtvaardigen zijn."

Wat omtrent het eten of het tegendeel gezegd werd kan ook met betrekking tot de waterdoop gezegd worden; ik ben er niet beter om als ik gedoopt wordt en niet slechter om als ik niet, gedoopt wordt; niet beter voor God, en niet slechter voor de mensen; altijd in de geest zoals Paulus het bedoelde, wanneer ik wandel overeenkomstig het licht dat ik van God ontvangen heb, anders is het verkeerdt.

Want indien iemand ziet dat het zijn plicht is zich te laten dopen, en het nalaat; of indien hij, die geen geloof daaromtrent heeft het toch dwaas onderneemt, die beiden zijn er te slechter om; ik bedoel voor zich zelen, daar zij in zichzelf de overtuiging hebben, dat zij overtreders zijn.

Hij derhalve, die het laat doen naar zijn licht, doet wel. En hij die het nalaat uit gemis aan licht, handelt niet kwalijk. Want hij benaastigt zich zijn hart oprecht voor God te hebben, zelfs in het nalaten van de doop.

En ik zeg u opnieuw, dat nergens opgetekend staat, dat deze mens onder enige geopenbaarde bedreiging van God valt, omdat hij niet met water gedoopt is, daar hij daarin geen licht heeft, maar door zijn genade heeft hij zowel als gij toegang tot evenveel beloften. Al heeft hij dus geen deel aan de zaak, waaraan gij wel deel hebt, zo heeft hij nochtans die vrijheid en die genade, door dewelke gij staat.

Maar dat ik een ingestelde eredienst heb, op dezelfde wijze als Paulus met de besnijdenis en het Nazireërschap, is te voorbarig door u beweerd. Hoe?

Omdat ik niet wil toelaten dat het water de brieven aan de christenen ontnemt. En omdat ik het water niet tot regel, deur, grendel, slagboom of muur des afscheidsel wil laten stellen tussen rechtvaardigen en rechtvaardigen, moet ik daarom veroordeeld worden als een mens zonder geweten in zake de godsdienst van Jezus Christus?

De Heere verlosse mij van bijgelovige en afgodische wanbegrippen omtrent enige der instellingen van Christus of van God.

Maar mijn vijfde argument staat ongedeed tegen over u; gij hebt geen woord daarvan ontkend nog minder ontzenuwd of weerlegd.

Zesde bewijs

Gij zegt mij, dat mijn zesde bewijsgrond de opbouw of stichting is.

Antwoord. Indien dit zo is, waarom het dan niet omhelst? Maar mijn eigen woorden zijn deze: "Ik ben er voor om aldus gemeenschap te houden. Omdat de opbouw der zielen in het geloof en de heiligmaking van het Evangelie van groter aanbelang is dan

overeenstemming in uitwendige zaken; ik zeg, het is van groter gewicht voor ons, en van oneindig meer nut en voordeel voor onze broeder, dan ons overeenstemmen in of ons twisten over de waterdoop." Joh. XVI: 13; 1 Cor. XIV: 12; 2 Cor. X: 8; XII: 19; Efése IV: 12; 1 Cor XIII: 1,2; VIII: 1.

Nu, waarom hebt gij dit bewijs niet weerlegd en die Schriftuurplaatsen beantwoord, waarvan de kracht van het bewijs afhing. Maar indien het beter is om over de waterdoop te twisten en scheuring te maken dan het huis Gods op te bouwen, toon ons dan de teksten, die dit leren, opdat wij ze weten mogen.

Gij zegt, de opbouw is het doel van alle gemeenschap, maar alle dingen moeten in orde en ordelijk geschieden.

Antwoord. Wanneer gij bewezen zult hebben dat er niet zulk een ding is als een ordelijk opbouwen der gemeente zonder dat de waterdoop voorafga, dan zal het tijd genoeg zijn om te denken, dat gij iets gezegd hebt.

Gij zegt, "De opbouw betreffende de gemeenschap in de gemeente, een opbouwen zijnde, doet veronderstellen dat er een gemeente is. Maar ik bid u, toon ons een gemeente zonder de doop."

Antwoord. Zie hier de geest van deze mensen, die alle gemeenten Gods, op aarde, die de doop missen,³ verketteren. Maar hiertegen breng ik in, dat de waterdoop geen bestaan aan een gemeente geeft, noch enig deel uitmaakt van die ingestelde eredienst van God, die de gemeente, als zodanig, moet uitoefenen. Daarom kan, ja moet haar opbouw zonder deze verkregen worden.

Maar gij zegt: "Toon ons een Nieuw Testamentische gemeente zonder doop."

Antwoord. Wat zegt gij van de gemeente in het boek der Openbaringen gedurende de gehele regering van de Antichrist? Was dat een Nieuw Testamentische gemeente of niet?

Opnieuw, indien de doop staat buiten de gemeente, als een gemeente; indien hij niets te maken heeft met de samenstelling ener gemeente; indien hij niet de toegangsdeur is tot de gemeente; indien hij geen deel uitmaakt van de dienst, als zodanig; dan is een gemeente nog *een gemeente zonder de doop, al waren ook alle lidmaten dier gemeente gedoopt*. Omdat hetgeen mijn eigen persoon alleen, mijn eigen geweten alleen betreft; hetgeen geen kenmerk is van mijn zichtbaar kindschap voor de gemeente, geen bewijs voor hen kan zijn om mij in hun gemeenschap op te nemen. Maar dit is waar. Derhalve, enz.

Gij vervolgt, indien met de opbouw bedoeld wordt de bijzondere wasdom der genade, in elkaar, in het gebruik van bijzondere middelen, als bijzondere christenen in het bij elkander komen; hoe wordt dit verhinderd door het beginsel, waartegen gij u aankant? Beproof het om de mensen zo heilig te maken als gij kunt, opdat zij geschikt mogen worden voor de kerkelijke gemeenschap, wanneer God hen de ordelijke weg daartoe zal tonen."

Antwoord. Welke aantal bijzondere zaken zijn er thans onder 't oog van het publiek gebracht. Bijzondere christenen, bijzondere middelen, en een bijzondere wasdom der genade.

Maar, mijnheer, zijn geen andere dan die van uw richting. de openbare christenen? Of behoren geen andere dan zij die gedoopt zijn de openbare middelen der genade te

³ Nl. de doop zoals wij, Baptisten doen

hebben? Of moeten hun gaven wassen door geen andere dan bijzondere middelen? Was u nu goed wakker? Of zijt gij thans zo gerezen in uw verbeelding, dat niemand iets anders heeft of moet hebben dan bijzondere middelen der genade? En zijn er geen openbare Christenen, of openbare Christelijke bijeenkomsten, dan die van uw richting? Ik dacht niet dat allen, uitgenomen gedoopten, alleen in hollen moesten wonen.

Maar gij gevoelt u gekwetst, omdat ik gezegd heb, *de opbouw is van groter gewicht dan het twisten over de waterdoop*.

Antwoord. Indien dit niet zo is, weerlegt mij. En indien wel, laat dan af van redekavelen. De waterdoop en al Gods instellingen moeten tot onze opbouw gebruikt worden, niet om twisten en krakelingen op te wekken onder de gelovigen, daarom is de opbouw de beste.

Tegenwerping. Ik had gedacht, dat de prediking en de openbare doop als een deel onzer opbouw beschouwd konden worden.

Antwoord. De verrichting van de waterdoop heeft niet plaats in de kerkelijke eredienst, noch in zijn geheel, nóg ten dele, het is derhalve volkomen doelloos hem der gemeente op te dringen.

Tegenwerping. Waarom zegt gij niet even goed, dat de opbouw van groter gewicht is, dan het breken des broods.

Antwoord. Dit is ook zo, anders zou dit nooit tot stichting en opbouw zijn ingesteld; hetgeen dient is niet groter dan hij, die daardoor gediend wordt. De doop en het heilig Avondmaal des Heeren, worden beide voor ons gemaakt, en niet wij voor hen; derhalve werden beide ingesteld tot onze opbouw en niet tot onze verwoesting.

Maar opnieuw, des Heeren Avondmaal, niet de doop, is voor de gemeente, als een gemeente; willen wij dus de opbouw der gemeente bevorderen, dan moeten wij het heilig Avondmaal daarin in ere houden; ja, menigmaal gebruiken om de dood des Heeren te verkondigen, totdat Hij komt. 1 Cor. XI: 22-26. Bovendien, omdat het een groot deel uitmaakt van de eredienst der gemeente, als zodanig daarom wordt het uitgesproken met dankzegging, de Heere zegende het openlijk, voor Hij het gaf. En ook wij behoren dit te doen. "De drinkbeker der dankzegging, die wij dankzeggende zegenen," om niet meer te zeggen. Derhalve houdt uw redenering van het ene op het andere geen steek.

Tegenwerping. Hoe komt het, dat gij u zo verzet tegen de strijd voor de waterdoop?

Antwoord.

Ten eerste, omdat zwakke broederen dit niet kunnen verdragen die wij nochtans, volgens het bevel, moeten aannemen, maar niet tot twistige samensprekingen; samensprekingen, die twijfelachtig voor hen zijn, daarom moet ik het nalaten. Rom. XIV: 1.

Ten tweede, omdat ik nooit enige goede vruchten gezien heb van deze strijd, maar wel het tegendeel, waar zulke strijdlustige geesten voor mij geweest waren: "Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle boze handel." Jak. 3.

Ten derde, omdat wij naar het voorbeeld van de Heere en van Paulus de huidige toestand der gemeente in aanmerking moeten nemen, en hen niet bezwaren mogen met wat zij niet dragen kunnen. Joh. XVI: 13; 1 Cor. III: 13.

Ik besluit dus, dat de opbouw der gemeente verkozen moeten worden boven al hetgeen, waarmee de gemeente, als een gemeente, niets te maken heeft. "Alle dingen, geliefden zijn tot onze stichting." 1 Cor. XIV: 5; .XII: 26; 2 Cor. XII: 19; Ef. IV: 16; Rom. XV: 2; 1 Cor. XIV: 3; 2 Cor. X: 8; XIII: 10; Rom. XIV: 19.

Voor ik deze bewijsgrond sluit, bied ik u verscheiden voorbeelden aan, aantoonende, dat de overtreding van sommige van Gods voorschriften is geduld geworden, wanneer zij in strijd kwamen met de stichting.

Zoals ten eerste, die van Aäron, die de offerande voor de zonde liet verbranden, dat inderdaad gegeten had moeten worden. Lev. X: 16-20. Omdat hij het echter niet kon doen tot zijn stichting, daarom was Mozes tevreden. Maar de wet was feitelijk daardoor overtreden, "de priester die het voor de zonde offert, zal het eten." VI: 26.

Hierop antwoordt gij: "Dat was niet een bestendig, voortdurend nalaten van godsdienst maar een opschorting er van voor een tijd."

Antwoord. Wij schorten het ook slechts voor een tijd; wanneer personen tot hun stichting gedoopt kunnen worden, hebben zij daartoe de vrijheid. Maar dit was niet een blote opschorting, maar een onmiddellijke overtreding der wet. "Gij moest dat geheel gegeten hebben." maar het was goed in Mozes ogen. Lev. X: 16-20.

Maar gij zegt, "dat het wellicht om rechtvaardige en wettige redenen opgeschort werd; hoewel die evenwel niet uitgedrukt waren."

Antwoord. De uitgedrukte regel was er tegen: "gij moest dat gans gegeten hebben in het heiligdom, gelijk als ik geboden heb." vers. 18.

Maar goed, mijnheer, zijt gij thans voor ongeschreven waarheden? Voor wettige redenen, hoewel, die niet zijn opgetekend? Ik wil u niet verder drijven, hier is reeds genoeg van Rome te bespeuren.

Aangaande Eldad en Medad kan het niet ontkend worden dat hun stichting van het volk verkozen werd boven het vervullen van elk gebod. Num. XI: 1626.

Gij zegt, "dat Paulus om een schijnbaar nietige zaak Petrus tegenstond."

Mijnheer, indien gij een schijnbaar nietige zaak reeds maakt tot een twistpunt en andere leert ook zo te doen, inzonderheid waar het leerstuk der rechtvaardigmaking in gevaar komt, kan ik niet veel eerlijkheid van u verwachten. Gal. VI: 11-13.

Wat betreft uw antwoord op het geval bij Hizkia, is verkeerd in twee opzichten:

1. Omdat gij het Paasoffer tot een type van 's Heeren Avondmaal maakt, daar het alleen een type was van het lichaam en van het bloed des Heeren; "want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus." 1 Cor. V: 7.

2. Daarin, dat gij het u tot een voorbeeld stelt om onvoorbereide personen tot des Heeren Avondmaal toe te laten.

Antwoord.

Moogt gij inderdaad personen in de gemeente opnemen, die onvoorbereid zijn voor des Heeren Avondmaal; ja onvoorbereid daarvoor, en voor andere heilige instellingen? Want zo drukt gij uzelf uit. O, welke macht hebt gij van de waterdoop gemaakt!

Aldus, waarde lezer, ziet gij, dat deze schrijver, terwijl hij ons in stukken scheurt omdat wij de waterdoop niet ten regel stellen om gelovigen en nauwgezette van geweten in de gemeenschap aan te nemen; hij zelf personen kan aannemen, indien zij gedoopt zijn, hoewel onvoorbereid voor het Avondmaal en andere heilige instellingen. Ik wenste wel dat gij de plaats raadpleegde, en ziet of ruik een handeling geoorloofd is, dat een mens die voor de waterdoop strijdt en pleit, boven de vrede en de stichting der gemeente, ontvangen moet worden, hoewel onvoorbereid, aan de tafel des Heeren

in de gemeente; inzonderheid als wij de aard van een rechte gemeente goed beschouwen, en de gestrengheid Gods tegen diegenen, die oudtijds onvoorbereid aan Zijn tafel kwamen. 1 Cor. XI: 28-30. Voorwaar, een raadsel, dat de Heere, zonder een woord, zo gestrengelijk zou bevelen, dat allen die licht in de doop missen, van de voorrechten der gemeente moesten worden uitgesloten. En nochtans tegen Zijn woord, personen zou toelaten aan des Heeren tafel, die onvoorbereid zijn.

Maar goed, waarom hier zo kortademig? Waarom kon gij niet hetzelfde gedaan hebben met die andere Schriftuurplaatsen, als hetgeen gij met deze doet?

Ik moet ze u onbeantwoord laten. En bij mijn argument blijvende moet ik besluiten, dat indien oudtijds wetten en verordeningen verbroken zijn, en de overtreding verdragen werd, toen de naleving der uitwendige dingen strenger bevolen was dan nu, indien het nut en de stichting der kerk er van afhingen; hoeveel te meer mogen wij dan nu gemeenschap houden, Avondmaal houden met elkaar, als geen wet van God daardoor overtreden wordt.

En merkt wel op, dat ik deze gehelen tijd niet zoals gij pleit voor onvoorbereiden, maar voor Godvrezenden, en voor zodanigen, die met God wandelen.

Zevende bewijs

Thans zijn wij genaderd tot mijn zevende bewijs, om gemeenschap, om Avondmaal met Godvrezenden hoewel ongedoopte personen te houden; hetgeen gij zegt, dat de LIEFDE is.

Mijn bewijs is dit; "daarom ben ik ervoor om aldus Avondmaal te houden, omdat de liefde, welke wij boven alles moeten aandoen, van groter waarde is dan het twisten over de waterdoop."

En laat de lezer opmerken, dat gij van dit bewijs geen enkele letter ontkent, maar overspringt op een andere geschiedenis. Maar ik wil u volgen.

Ik zeg verder dat de liefde meer openbaar wordt als wij de gelovigen aannemen ter wille van Christus, dan wanneer wij zijn kinderen weren ter wille van de waterdoop. En ik zeg u andermaal, dat deze vermaning tot liefde niet gegrond is op de waterdoop, maar op het aandoen van de nieuwe mens, hetgeen alle onderscheiding doet verdwijnen. Col. III: 9-14. Ja, er zijn tien bewijzen in dit een, die gij niet zoveel als aanroert, maar aldus tegenspreekt.

"Het is geen wonder dat die mens van de weg afdwaalt, die de liefde boven zijn oordeel tot levensregel stelt."

Antwoord. De liefde jegens hen, omtrent wie wij overtuigd zijn, dat God hen heeft aangenomen, is liefde die geleid wordt door het verstand of ons oordeel. En hen aan te nemen, die zodanigen zijn, omdat God het ons geboden heeft, Rom, XIV, in verstand of oordeel geleid door de regel.

Mijn bewijs heeft derhalve al uw beweging voorkomen en staat nog stevig op zijn been tegenover u. En wat betreft de plichten van vroomheid en liefdadigheid; blaast niet op de bazuin, laat uw linkerhand dat niet weten; wij spreken nu over de gemeenschap der gelovigen, over kerkelijke gemeenschap en ik pleit er voor dat het beter is om in liefde bij elkander te blijven dan de gemeente af te breken bij gemis aan de waterdoop.

Mijn reden is, omdat wij vermaand worden om in alle dingen de liefde aan te doen; de liefde der kerkelijke gemeenschap; gij integendeel zegt dat wij boven alle dingen moeten aandoen de waterdoop. Want met de besten der gelovigen onder de hemel die dezen mist, wilt gij geen gemeenschap houden. Aldus maakt gij de doop, ofschoon geen kerkelijke verordening, tot een sluitboom om de Godvrezenden buiten te sluiten,

en tot een valdeur om onvoorbereiden in de gemeenten tot des Heeren avondmaal toe te laten.

Maar zegt gij, *"Moet onze liefde tot de ongedoopten hen toegeven in een daad van ongehoorzaamheid? Kunnen wij hun persoon, hunne gaven en genade niet beminnen; of moeten wij hun zonden liefhebben?"*

Antwoord. Wij pleiten volstrekt niet voor toegeven. "Maar zijn er bij u, zelfs bij u, geen schulden tegen de Heere uwen God." 2 Kron. 28; 10. Maar waarom kunt gij de gedoopten toegeven in vele daden der ongehoorzaamheid? Want onvoorbereid in de gemeente te komen is een daad van ongehoorzaamheid; onvoorbereid tot het avondmaal te komen is een daad van ongehoorzaamheid, en tot andere heilige instellingen onvoorbereid te komen is ook een daad van ongehoorzaamheid.

"Maar voor deze dingen," zegt gij, *werpt gij niemand uit, of houdt gij iemand uit de gemeente.*"

Antwoord. Maar in welke daden van ongehoorzaamheid geven wij dan toe?

"In de zonde van de kinderdoop."

Antwoord. Wij geven hier niet in toe; maar omdat wij bevolen zijn de zwakheden van elkander te verdragen, daarom laten wij het toe; daar het inderdaad in onze ogen zodanig is; maar in de hunne zeggen zij, *is het een plicht, totdat de Heere hen een andere overtuiging geeft.*

Indien gij zonder enige zwakheid zijt, werpt gij dan de eersten steen op hen. Zij houden in dat opzicht hun geloof voor zichzelf en vallen hun broeders daar niet lastig mee.. Wij geloven dat God hen aangenomen heeft zij behoeven bij ons geen bewijs van hun kinschap bij God. Hij heeft ook de dood niet tot een muur van afscheiding tussen ons gemaakt, en daarom nemen wij hen aan.

Tegenwerping. *"Ik beschouw het als de grootste daad van vriendschap getrouw met deze belijders te zijn, en hen te zeggen dat zij dit ene ding nodig hebben, en het niet ongedaan mogen laten."*

Antwoord. Is het grootste bewijs van vriendschap de ongedoopte gelovigen de waterdoop te prediken, dan moet het kleinste bewijs daarvan wel zeer klein zijn. Doch ik acht het integendeel zover van enig bewijs van vriendschap, om de doop naar onze opvatting op te dringen aan hen die er niet mede kunnen instemmen; dat het een grote verachting is van de vrede van mijn broeder, de wet der liefde, de wet van Christus, of de gemeenschap der gelovigen. De liefde verdraagt lang, is vriendelijk, en wordt niet licht tot toorn geneigd; laat ons daarom de dingen volgen die de vrede bevorderen, en de dingen waarmede wij elkander kunnen stichten. Laat ieder onzer zijn naasten behagen tot zijn nut tot stichting: *Draagt elkanders lasten, en vervul alzo de wet van Christus.* 1 Cor. XIII; Rom. XIV : 19; VV : 2; Gal. VI : 2.

Maar zegt gij : *"Ik twijfel er aan of dit, wanneer het in Gods weegschaal gewogen worde, niet bevonden zal worden niets minder dan vleierij te zijn, waarvoor gij bestraft zult worden."*

Antwoord. Het schijnt, dat gij er slechts aan twijfelt; waarom de gronden, waarop gij er aan twijfelt, mijns inziens, niet heel zeker moeten zijn; maar dit is van weinig betekenis voor mij. Want hij, die zich wil aanmatigen om zichzelf en zijn aanhangers terwille van de doop de brieven toe te eigenen, en die al de gemeenten van Christus in

het land veroordeelt om gemis aan de waterdoop, en die zijn broeder even onheilig wil rekenen als Ezau; en verworpen, als het afgodische Efraïm, omdat hij niet van Zijn richting in de waterdoop is; zulk een handelt slechts buiten zijn gewone weg van gestrengheid, wanneer hij er slechts aan twijfelt, en het niet verzekert, dat zijn broeder een vleier is. Ik laat dus uw twijfel rusten om in de dag des oordeels opgelost te worden, en wijs u thans slechts op uwe onbillijke en onchristelijke verdenkingen. Wat betreft onze liefde tot de christenen in andere gevallen, ik hoop, dat wij ons ook benaastigen zullen om daarin het gebod van de Heere te gehoorzamen; maar omdat dit niet in betrekking staat met het punt in geschil, daarom wekt het thans onze belangstelling niet om er over te spreken.

Mijn bewijs handelt over de gemeenschap en het avondmaalvieren in de gemeente, in de voortzetting waarvan ik bewijs.

1. Dat de liefde gegrond is op het nieuwe schepsel. Col. III : 10-15.
2. Op onze gemeenschap met de Vader en de Zoon. 1 Joh. I : 2, 3.
3. Dat met betrekking hierop, zij bestaat in het vervullen der koninklijke wet. Jak. IV : II; Rom. XIV : 21.
4. Dat zij zich veeleer openbaart in daden van verdraagzaamheid dan in het opdringen van waarheden; alleen mededelende hetgeen nuttig is, en nalatende te verkondigen hetgeen niet verdragen kan worden. 1 Cor. III : 1; Hand. XX : 18 —20; Joh. 3 : 16, 17.
5. Ik toonde verder aan, dat gemeenschap met elkander te oefenen, of elkaar aan te nemen voornamelijk ter wille van een uitwendige zaak; de doop tot de aannemende en verwerpende regel te stellen; tot de regel voor de gemeenschap, wanneer er in het woord van het eeuwige testament geen woord ten gunste van gesproken wordt, geschiedt, - om rondborstig te spreken uit gebrek aan liefde, of uit gemis aan licht in de verborgenheden van het koninkrijk van Christus.

Zonderling! Neem twee christenen die in alle punten gelijk zijn behalve in dit; ja, laat de een de ander overtreffen in genade en goedheid, zover een man boven een kind kan zijn, dan zal evenwel het water de schaal doen doorslaan; het zal de deur der gemeenschap openen voor de minderen. En de andere bevelen achteraan te staan; hoewel het voor de gemeente geen bewijs is van het geloof en de hoop van dit kind; niets te maken heeft met zijn intreden in de gemeenschap, en geen deel is van de eredienst der gemeente.

Deze dingen had gij moeten beantwoorden, daar gij zo geredelijk op u hebt genomen om ons gebruik te veroordelen.

Achtste bewijs

Gij komt nu tot mijn achtste bewijs, *dat gij niet alleen verkeerd weergeeft, maar daardoor ook uw lezer misleidt.*

Ik heb niet gezegd dat die van de gemeente te Korinthe elkaar uitsloten uit de gemeenschap; maar voor Gods volk, om in partijen te verdelen of elkaar van de kerkelijke gemeenschap uit te sluiten, al ware het ook voor gewichtiger punten en op hogere voorwendsels dan dat van de waterdoop, werd voorheen als vleselijk beschouwd, en de daders daarvan als kinderachtige christenen; en dan noem ik de scheuringen op, die in de gemeente te Korinthe waren.

Maar hoe! mag het kwaad, om nu de kerkelijke gemeenschap te ontzeggen, het niets is bij een kleinere misdaad in de gemeente te Korinthe, als vleselijk en kinderachtig beschouwd worden. Maar de breuk der gemeenschap moet ook te Korinthe ten laste van hen gelegd worden?

Dat mijn bewijs goed is, geeft u gewonnen, zeggende: "De verdeeldheden der gemeente te Korinthe ontstonden omtrent de hoogste fundamentele leerstukken,

waarvoor zij menigmaal vleselijk genoemd zijn;" en evenwel kibbelt gij er tegen. Maar indien zij berispt moesten worden, omdat zij verdeeld waren omtrent de hoogste leerstukken, zijt gij er niet veel sterker voor om uw broederen te veroordelen tot een voortdurend ballingschap uit de gemeente, hoewel zij gezond zijn in al de grote punten van het Evangelie, en tevens recht in al de kerkelijke verordeningen, omdat zij uit gemis aan licht alleen dwalen in het punt van de doop?

Wat betreft uw twistvraag omtrent Paulus en Apollos of zij, of dat andere, de personen waren, -

Antwoord. hoewel ik voldaan ben dat gij vastloopt, dit verzwakt mijn bewijs niet in het minst, want indien zij te beschuldigen waren voor de verdeeldheden, hoewel omtrent de hoogste fundamentele grondwaarheden, zoals gij zegt, hoe moest gij dan blozen over uw gedrag jegens personen die misschien Godvruchtiger zijn dan wij zelf, omdat zij niet aanstonds met u van een gevoelen zijn in een zaak van minder aanbelang?

Dat de verdeeldheden te Korinthe aangewakkerd werden door misbruik van de doop is voor mij klaar en duidelijk uit hetgeen Paulus zo dikwijls te kennen geeft: "Zijt gij in Paulus naam gedoopt? Ik dank God, dat ik niemand van ulieden gedoopt hebt, - opdat niet iemand zegge, dat ik in mijn naam gedoopt heb." I: 1315.

Ik zeg niet, dat degenen, die doopten, dit beoogden, of dat de doop in zichzelf dit uitwerkte, en ook niet, - hoewel onze schrijver het waant, - "dat de meesten hunner door hun oproerige voorgangers gedoopt werden."

Nu, dat zij hun oproerige voorgangers hadden, dit is klaar. En dat deze voorgangers gebruik maakten van de namen van Paulus, Apollos en Christus, dit is even duidelijk. Want door deze namen werden zij met behulp van een MISBRUIKTE DOOP bedrogen.

Maar zegt gij, "waarin ligt de kracht van het bewijs dezes mans tegen de doop met betrekking tot zijn plaats, waarde en duur?"

Ik antwoord: ik heb geen argument tegen haar plaats of waarde of duur, hoewel gij mij aldus tracht te schandvlekken. Maar deze soort van oprechtheid zal mij nooit tot een uwer discipelen maken. Heb ik u niet zelfs in dit bewijs gezegd, "dat ik niet spreek, zoals ik doe, om de mensen te overreden om liet kleinste van Gods geboden te overtreden. *Maar opdat mijn broederen, die voor de doop zijn niet te sterk daarop zullen staan, en deze niet als een hoofdzaak van het Evangelie, of van de gemeenschap der gelovigen zullen beschouwen.*"

Evenwel geeft gij voor dat ik er twee bewijzen tegen aanvoer.

Maar lezer, gij kunt 't weten, ik heb niet een zodanig bewijs geschreven. Bovendien ik zou inderdaad wel een dwaas zijn, indien ik er tegen was, en dan van zulke zwakke bewijsgronden gebruik maakte.

Mijn woorden dan zijn deze: "ik dank God," zei Paulus, "dat ik niemand van ulieden gedoopt heb, dan Crispus," enz., niet omdat het geen verordening was, maar omdat zij hem misbruikten en er door in partijen verdeeld werden, gelijk zij ook Paulus en Cefas misbruikten. "Voorts weet ik niet, zegt hij, of ik iemand anders gedoopt heb."

Met dat onattente vertellen wie door hem gedoopt waren, liet hij zien dat hij niet zulk een grote ophef van de doop maakte, zoals sommigen dezer dagen doen.

Nee, dat gij niets geen ophef daarvan maakte met betrekking tot een kerkelijke gemeenschap. Want indien hij geen acht gaf op wiep hij zelf gedoopt had, dan gaf hij te minder acht op hen die door andere gedoopt waren?

Maar indien de doop de inwijdingsverordening geweest ware, en ik voeg er nu

bij, principaal en voornamelijk voor de kerkelijke gemeenschap, dan zou hij ongetwijfeld er meer een gewetenszaak van gemaakt hebben dan er zo ligt over heen te glijden."

Ik zeg verder, waar hij zei, dat "hij niet gezonden was om te dopen" daar sprak hij dat met een heilige toorn tegen diegenen, die die verordening misbruikt hadden. "De doop is een heilige instelling, maar wanneer de Satan hem misbruikt en hem uit zijn plaats wrikt, om, hetgeen door God verordend is tot stichting der gelovigen, tot het eeuwige wapen te maken om de liefde, de enigheid, en de vrede der gelovigen in stukken te breken, dan is het zo als Paulus van zichzelf en van zijn vrienden zei. 1 Cor. III: 57.

Wat is de doop? Zo is dan noch de doop iets?

Dit is geen nieuwe leer, want God zelf heeft door de mond der profeten tegen Zijn eigen instellingen gesproken wanneer zij door zijn eigen volk misbruikt werden; Jes. L: 11-15, omdat zij hen gebruikten "tot twist en gekijf en om goddeloos met de vuist te slaan." Jes. 58: 4.

Maar indien wij acht op deze dingen geven om verdraagzaam te zijn dan staat mijn bewijs zo vast en zo hecht als een rots tegen over u. "Want indien die van Korinthe berispenswaard waren om hun verdeeldheden, hoewel hun scheuringen, - indien gij waarheid spreekt, - over de gewichtigste grondwaarheden ontstonden, dan moest gij u schamen om aldus uw broederen voor altijd van de voorrechten der kerkelijke gemeenschap te verbannen om gemis aan een zo nietig ding als de waterdoop."

Ik noem hem *niet nietig met betrekking tot Gods instellingen*, hoewel hij als zodanig verre van de hoogste is, maar in vergelijking met die grondwaarheden waaromtrent volgens uw zeggen "de Corinthiërs verdeeld waren."

Negende bewijs

Vervolgens komt gij op mijn negende bewijs en behandelt dat even als Hanun met de knechten van David deed, 2 Sam, X: 4. Gij hebt de baard er van half afgeschoren en de klederen er half af gesneden tot de billen, en zo denkt gij het met schande huiswaarts te zenden, Gij geeft het aldus weer: "Dat gij door aan ongedoopte gelovigen het Avondmaal te weren, hen van hun voorrechten berooft, tot dewelke zij geboren zijn."

Antwoord. Heb ik zulk een bewijs in mijn gehele boekje? Zijn mijn woorden niet woordelijk deze? "Indien wij zichtbare geroepene gelovigen verwerpen, gelovigen, die gemeenschap met God hebben; die de Wet uit de hand van Christus ontvangen hebben; die van een heiligen levenswandel onder de mensen zijn, en daarom gemeenschap met ons begeren te hebben; dan ontnemen wij hen, voor zover in ons ligt, hun voorrechten, en de zegeningen, tot dewelke zij uit God geboren zijn."

Dit is mijn bewijs, en nu kunt gij het weerleggen.

Paulus zegt, niet alleen tot de vergaderde gemeente te Korinthe, maar tot alle verstrooide gelovigen, die in elke plaats de naam des Heeren aanroepen, 1 Cor. I: 2; dat indien Jezus Christus de hun is, dat Paulus en Apollos, en Cephas, en de wereld, en alle andere dingen ook de hun waren. Hfd. III: 22.

Maar gij antwoordt, "wij nemen niets van hen, maar wij weerhouden hen van een onordelijk gebruik der Evangelische instellingen, wij bieden hen hun voorrechten aan in de weg van Evangelische orde."

Antwoord. Waar vindt gij één woord van God, dat aan een persoon, zo gesteld, als hierboven in mijn bewijs beschreven, de beste gemeenschap der gelovigen bij gemis aan water ontzegt? Hiervoor is geen letter te vinden in het gehele Boek Gods. Zo maakt gij dus in uw loffelijke verdediging, uw on-Bijbels licht, dat inderdaad

donkerheid is, Jes. VIII: 20, tot de regel van het geloof uws broeders. En hoe goed gij hier zult af komen in de dag des Heeren, zou u spoedig kunnen vatten, indien gij niet zo vastgekleusterd waart aan uw eigen on-Bijbelse gevoelens.

Ik weet het, gij antwoordt, "De Nieuwtestamentische gelovigen zijn allen eerst gedoopt."

Antwoord. Veronderstel eens dat het zo ware; waren zij dan gedoopt, opdat zij daardoor geschikt mochten worden voor hun recht tot de gemeenschap der gelovigen, zodat zij zonder de onderwerping aan de doop, daarvan verstoken moesten blijven? Veronderstel verder eens dat ik u deze ongegronde opvatting ten goede gaf, moesten de Joden onder het Oude Testament niet ingaan door de besnijdenis? Gen XVII; Exod XII. Want die was, hoewel het water dat niet is, de wezenlijke inwijdingsverordening. Bovendien was er, zoals ik reeds vroeger gezegd heb, een streng verbod dat allen die niet besneden waren niet in de gemeenschap mochten treden met een bedreiging om hen af te snijden die zonder haar de gemeente waren binnen gekomen.

Maar hoe nu, indien iemand als gij dan opgestaan was en had gezegd, maar Mozes, wat is de reden dat gij het gebod Gods overtreedt door lidmaten aan te nemen zonder besnijdenis? Is dat juist niet de inwijdingsverordening? Zijt gij niet bevolen om allen, die niet besneden zijn, uit de gemeente te houden?

Ja, en luidt het gebod niet, dat gij allen, die gij aldus hebt aangenomen, opnieuw moet uitwerpen, om hen af te snijden van onder dit volk? Gen XVII: 13, 14; Ex XII: 41-46. Ik zeg, zou deze mens niet een veel betere grond gehad hebben om Mozes te weerstaan dan gij in uw on-bijbelse mening hebt om mensen uit de gemeente te verbannen, die heiliger zijn dan velen onzer? Maar denkt gij dat Mozes en Jozua en al de oudsten van Israël die man gedankt zouden hebben, of dat zij besloten zouden hebben, dat hij sprak voor God? Of dat zij ter wille van een betere zaak dan wat gij orde noemt, zich aan het werk gezet zouden hebben om, zoals gij, de gemeente hierom te verwoesten?

Maar zegt gij: "Indien iemand een andere weg wil zoeken of banen naar de schaapskooi dan in de voetstappen der kudde, wij hebben zulk een gewoonte niet en de gemeenten van God ook niet."

Antwoord. Wat oudtijds gedaan werd heb ik u reeds aangetoond; dat Christus, en niet de doop de weg tot de schaapskooi is, is klaar; en dat de persoon die op deze wijze ingaat, volgens mijn bewijs, aanspraak heeft op alle dingen, namelijk op Christus, op de genade, en alle dingen van het koninkrijk van Christus, volgens de aangehaalde Schriftuurplaatsen, is even duidelijk.

Maar gij voegt er bij: "dat ik in mijn ouderwets vertrouwen verzeker dat het "drinkt allen daar uit" aan het geloof vermaakt is, en niet aan de doop; "een zaak," zegt gij, die spoedig gezegd wordt, maar evenwel nog nooit bewezen is."

Antwoord.

1. Dat dit een nalatenschap voor het geloof is en daarmee onmiddellijk in verband staat moet door allen erkend en beleden worden.
2. Dat het een voorrecht is voor hem die des Heeren lichaam onderscheidt, en dat geen mens ons dit onthouden mag, blijkt ook duidelijk uit de tekst, "en zo laat hem eten," omdat hij waardig is. Hij derhalve, en hij alleen, die het lichaam des Heeren onderscheidt, hij is de waardige ontvanger, de waardige ontvanger in Gods oog. Maar dat niemand anders dan gedoopten (met water) het lichaam des Heeren kunnen onderscheiden is een dwaze en bespottelijke veronderstelling.

Om dus christenen buiten te sluiten en hen hun hemelse voorrechten te onthouden bij gemis aan hetgeen God nooit tot een muur des afscheidsel tussen ons gemaakt heeft, dit lijkt te veel op een geest der vervolging. Job XIX: 28, en voert in zich die **achttien ongerijmdheden**, waartegen gij zo luid geroepen hebt.

En ik voeg er nog bij "Is het dit niet, hetwelk de Heere grote oorzaak gegeven heeft om die zware oordelen over ons te brengen, waaronder wij (het volk van God) thans zuchten, ik durf te zeggen 't was EEN een der oorzaken daarvan.

- *Zo was het ook in mijn eerste copie maar de zetter plaatste DE in plaats van
- EENE.

Ja, ik ga verder, ik vrees, ik vrees zeer, dat de roede des Heeren nog niet van ons zal worden weggenomen. Want wat is een zwaardere zonde onder de christenen dan elkaars rechten en voorrechten te betwisten, waartoe zij uit God geboren zijn? En dan deze hun daden *aan God toe te schrijven*, als er evenwel niets hoegenaamd van bevolen wordt, noch in het Nieuwe noch in het Oude Testament.

Maar ik mag hier niet licht over heengaan, omdat ik van dit misbruik van Gods verordeningen, of van de zonde om broeders te binden aan een regel, die niet op het gebod Gods gegrond is, achttien ongerijmdheden heb afgeleid.

En ik ben er zeker van dat gij geen enkel bevel hebt om broederen uit de gemeenschap uit te sluiten, die evengoed en even heilig en even gezond in het geloof als gij zijn. Daarom **noemt gij mijn besluit duivels**, vol grove onkunde en eigenzinnigheid, en mij een leerling van Machiavel, trots, en aanmatigend en iemand, die het oordeel Gods over zich inroept.

Antwoord. Maar wat is er in mijn stelling dat voor een weldenkend mens beledigend zijn kan? Dit zijn mijn woorden: "Maar om christenen uit de kerkelijke gemeenschap te bannen, en hen hun voorrechten te ontzeggen wegens gemis aan hetgeen evenwel nooit door God tot een muur des afscheidsel tussen ons gesteld is, dit lijkt te veel op een geest der vervolging hierin eerbiedigt men meer de vorm dan de geest en de kracht der godsvrucht, enz. - zal ik er bijvoegen, is dit het niet hetgeen een oorzaak is dat er zoveel oordelen over ons gekomen zijn, die wij thans gevoelen en waaronder wij zo smartelijk zuchten? Ik durf te zeggen, het was *een* der oorzaken."

"EEN" stond in mijn copie, in plaats waarvan de drukker DE geplaatst heeft. Want dit, hoewel ik de waarheid spreek, wil ik niet van uw geloof vergen; bovendien wenste de boekhandelaar, dat ik, wegens haast bij de drukker, het nazien van het laatste vel aan hem overliet, hetgeen de oorzaak was, dat de fout niet in de errata werd opgenomen.

Maar, ik zeg, waarin is het voorstel beledigend? Is het geen goddeloze zaak beletselen voor de gemeenschap te maken, waar God er geen gemaakt heeft? Is het geen goddeloze zaak een muur des afscheidsel tussen ons te maken, hetgeen God nooit bevolen heeft? Indien niet, rechtvaardig uw zaak, indien wel, verootmoedig u dan! Bovendien het voorstel is algemeen, en waarom zou u er dan in hoofdzaak mee bedoeld zijn? Maar gij hebt in deze gedaan gelijk weleer een der wetgeleerden, die, toen Christus de Farizeeën over hun goddeloosheid onderhield, zei: "Meester! als gij deze dingen zegt, zo doet gij ook ons smaadheid aan." Luk. XI: 45.

Maar gij meent, en wenste wel dat de wereld ook zou geloven, dat de achttien ongerijmdheden die als vanzelf volgen uit de stelling die ik maakte, de vruchten van de doop waren, zeggende: "Niemand anders dan gij kon zulk een onnozele waarheid vinden, zo vol afschuwelijke ongerijmdheden."

Ik antwoord: dit is niets minder dan goddeloos spreken voor God, of veeleer om uw ongegronde handelwijze in de kerk te rechtvaardigen. Ik zeg niet dat de doop enige

ongerijmdheid in zich heeft, hoewel uw misbruik daarvan ze allen heeft, en nog meer, daar gij die, zonder waarborg in Gods woord, tot een vlammend zwaard maakt, om de broeder uit de gemeenschap te weren, omdat hij niet volgens uw zienswijze daarin kan bewilligen. En laat niemand er zich aan stoten, omdat ik veronderstel dat de doop misbruikt kan worden tot het broeden van zulke afschuwelijke ongerijmdheden, want zelfs grotere waarheden dan deze zijn evenzeer misbruikt.

Wat gij zegt van, "dit is mijn lichaam?" Om nu niet meer voorbeelden op te noemen, hoewel ik er nog velen zou kunnen aanhalen, zijn dit niet de woorden van onze Heere? Zijn zij geen deel van de Schriften der waarheid? En nochtans, ziet, zelfs van deze woorden heeft de duivel, door ze te misbruiken, een werktuig gemaakt om het bloed van duizenden te laten stromen.

Ook de doop kan misbruikt worden en dit heeft dan plaats, wanneer wij er meer gewicht aan hechten dan ons van God bevolen is. En dat gij dit doet, blijkt uit hetgeen ik reeds gezegd heb en nog zeggen zal ten opzichte van uw veertien bewijsgonden.

Tiende bewijs

Mijn laatste bewijs is, zoals gij zegt: "De wereld kan verbaasd staan over uw gedrag jegens deze ongedoopte personen, die gij buiten de gemeenschap houdt?"

Antwoord. Gij houdt er van uw eigen woorden op te stellen en er dan tegen te vechten. Maar mijn woorden zijn deze: "welke grotere smaad kan op de gelovige geworpen worden dan dat zij hun broederen afsnijden, of hen de kerkelijke gemeenschap onthouden."

En nu voeg ik er bij, is dit niet hen aan de duivel over te geven, 1 Cor. V, of om hen tot schande te maken voor allen die uw handelingen zien? Er is slechts een zaak die dit verhinderen kan en dat is, dat de omstanders zien, dat deze uw broederen, die gij aldus mishandelt, even heilig zijn als wij zelf. Zijt gij harder voor de openbaar goddelozen en waarzeggers in het land? Want alles wat gij tegen deze doen kunt, ik spreek nu ten opzichte van kerkelijke tucht, is niets meer dan hen de gemeenschap der gelovigen te ontfeggen.

En nu zeg ik andermaal, de wereld mag wel verbaasd staan, wanneer zij ziet dat heilige mannen Gods die vrijheid aan de gemeenschap der gelovigen ontfegt, die gij uzelf toe-eigent. En hoewel zij de gronden der belijdenis niet verstaan, of der gemeenschap, zo kunnen nochtans beide zien en zeggen, dat deze heilige mannen Gods, in alle zichtbare daden der heiligheid, geen greintje bij u ten achteren staan. Ja, ik wil u de zaak zelf ter beoordeeling laten, of die velen, ja zeer velen, die zo gestreng, - maar op hoe weinig grond, - kan door verstandige mannen gezien worden - door u uit de gemeenschap geweerd worden, niet van een even goede en heilige en onberispelijke levenswandel zijn en even gezond, indien niet gezonder in het geloof zijn dan velen onder ons, Hier houden, zij slechts op, zij kunnen niet zonder licht tot de waterdoop gedreven worden, ik bedoel volgens onze mening daaromtrent: maar wat, indien zij al daartoe gedreven werden; het zou voor mij een nietig teken zijn, dat zij oprechter voor God waren.

Om dit te besluiten; wanneer gij bewezen hebt, dat de waterdoop, welken gij zelf niet als een kerkelijke verordening beschouwt, hoofdvereiste is voor de kerkelijke gemeenschap, en dat de gemeente, naar het woord van God, voor altoos diegenen mag buitensluiten, die veel beter dan wij zijn, *maar die niet, overeenkomstig onze opvatting, gedoopt zijn met water*, dan zal het altijd nog tijds genoeg zijn om over de bewijzen te spreken waarom zo gehandeld moet worden. Inmiddels moet ik mij de vrijheid veroorloven u te zeggen, dat er in de gehelen Bijbel geen letter te vinden is ten gunste van zulk een handelwijze; daarom is uw grote geroep over uw orde on-

Bijbels en derhalve buiten het geloof, en een loutere menselijke uitvinding.

IK KOM NU TOT UW VEERTIEN BEWIJSGRONDEN EN ZAL ZE ONPARTIJDIG BESCHOUWEN.

Uw eerste bewijsgrond, om te bewijzen dat het wettig is ongedoopte gelovigen te verwerpen, is: "Omdat dit de grootste opdracht van Christus is, Matth. 28, waardoor alle personen hun gezag hebben voor hun leraarsambt, indien enig gezag hoegenaamd, klaarblijkelijk het tegendeel leert. In die last wordt de leraars opgedragen om allereerst te leren en dan de aldus gemaakte discipelen te dopen, en hen daarna al hetgeen Christus bevolen heeft te doen nakomen ten opzichte van andere instellingen der eredienst.

Indien de leraars geen ander gezag hebben om hen andere doelen van de Evangelische eredienst te eren, voordat zij geloofd hebben en gedoopt zijn, dan kan men sterk veronderstellen, dat zij hen niet toe mogen laten tot andere instellingen, voordat zij deze eerste in de lastbrief opgenoemde verordening vervuld hebben."

Antwoord.

Dat de leraars moeten *leren en dopen*, stem ik u volgraag toe. Maar dat zij door hun lastbrief, Matth. XXVIII, een *verbod* hebben ontvangen om de volgelingen andere delen van de Evangelische eredienst te leren, die geen licht in de doop hebben, dat blijft u nog over te bewijzen.

Zal ik er bijvoegen, dat deze stelling zo ongerijmd is en zo geheel en al van waarheid ontbloomt, dat niet een, die ooit over de liefde van Christus, over de aard des geloofs, over het doel van het Evangelie, of over de reden der ingestelde eredienst (welke de stichting is) gelezen heeft met een recht oordeel, nooit zo iets voor een enkele maal zou veronderstellen.

Maar waar wordt hun hier verboden aan hen andere waarheden te leren, voordat zij gedoopt zijn?

Deze tekst ontzegt even billijk de hemel en de heerlijkheid aan de ongedoopte gelovige. Nee, onze schrijver durft te midden van al zijn gescharrel met dit achtentwintigste hoofdstuk van Mattheüs zich niet verder te wagen dan „dat men het sterk *veronderstellen* mag."

Aanschouw derhalve, welwillende lezer, de grond waarop deze broederen de klem leggen om zich van hun broederen af te scheiden. Ziet is op niets anders dan op een veronderstelling, zonder waarborg, die vals op het gezegende woord van Gods is opgetrokken. Men mag sterk veronderstellen!

Maar kan men niet even sterk veronderstellen dat de tegenwoordigheid en de zegen van de Heere Jezus bij Zijn leraars evenzeer op de zelfde grond berust? Want aldus besluit Hij de tekst: „*En ziet ik ben niet ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld.*” Maar zou na iemand uit deze woorden besluiten, dat Christus Jezus hier Zijn tegenwoordigheid alleen beloofd heeft aan hen die, na geleerd te hebben, diegenen dopen, die zo gemaakt zijn; en dat zij, die niet gedoopt zijn noch Zijn tegenwoordigheid noch Zijn zegen zullen hebben?

Ik zeg nog eens, zou iemand dat hieruit willen afleiden? En zou de ondervinding het niet tegenspreken als een onwaarheid? De woorden moeten daarom gelaten worden zoals zij door u gevonden zijn; zij begunstigen uw ongegronde veronderstelling niet in 't minst.

Tot besluit, deze woorden hebben de doop niet tot een struikelblok in de weg gelegd om de gelovige uit de gemeenschap zijner broederen te houden, evenmin als zij hem

zijne erfenis des levens en der heerlijkheid in de weg staan. Bij Markus leest gij aldus: "Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden." Mark. XVI : 16. Hij laat dus de doop, die Hij vermeldde in de belofte, vallen, toen Hij aan de bedreiging kwam.

Zo doet ook de Heere met betrekking tot Zijne eredienst in de gemeente. Hij beveelt dat alles en elke jota van Zijn wil gedaan moet worden, maar Hij verdraagt onze tekortkomingen in dezen, in genen, en in een andere plicht.

Maar laat ons verder gaan.

Uw tweede bewijs luidt: "Dat zowel de orde van Christus lastbrief, als de zaak daarin vervat, nagekomen moet worden, kan men gemakkelijk besluiten uit Gods gestrengheid tegen hen, die Hem niet zochten in de plichtmatige orde. 1 Kron. XV : 13. Was God toen zoo juist met Zijn volk dat alles tot op een nagel toe overeenkomstig de afbeelding op de berg moest zijn, Heb. VIII : 5, wiens eredienst toen in vergelijking met die van het Evangelie slechts naar de wet van een vleselijk gebod was. En kan men veronderstellen dat Hij nu zo onverschillig zou zijn om de mensen aan hun eigen vrijheid over te laten, om de tijd en de plaats Zijner instellingen te bepalen tegen hetgeen Hij in Zijn woord als Zijn uitdrukkelijke wil te kennen gaf? Ezech. XLIV : 7, 9, 10. Het was vroeger de zonde van de priester om de onbesnedenen van hart en vlees in Zijn huis te brengen."

Antwoord.

Dat er in de lastbrief niet zulk een bevel is, als gij meent, heb ik reeds bewezen. En wat betreft uw vergezochte voorbeeld 1 Kron. XV, dit is geheel bezijden uw doel. Het uitdrukkelijke woord was, dat de priester, en niet een wagen, de ark des Heeren moest dragen. Ook dat zij hem niet mochten aanraken en Uzzia deed het evenwel. Exod. XXV : 14; 1 Kron. XV : 12-16; Num. IV : 15; 1 Kron. XIII.

Nu, indien gij dat 28ste hoofdstuk van Mattheus kunt laten zeggen, „neemt niemand aan, die niet eerst gedoopt is;” of dat Christus wilde dat degenen, die nog niet gedoopt waren, onkundig van al de andere waarheden moesten gehouden worden, betreffende de kerkelijke gemeenschap; dan zegt gij iets, en anders doet gij slechts een nevel voor de eenvoudige lezer oprijzen.

Maar wie het lust, moge u aanhangen. Wat betreft de nagels en spijkertjes van de tabernakel, zij waren uitdrukkelijk bevolen. En wanneer gij bewezen hebt bij het woord van God, dat gij gelovigen bij gemis aan de waterdoop uit uw vergadering weren moet, dan moogt gij op billijker wijze uw grenslijm gaan maken. Hoe gepast gij Ezechiël 44 hebt aangehaald om te kennen te geven dat ongedoopte gelovigen gelijk de onbesnedenen van hart en vlees zijn, laat ik ter beschouwing over aan alle nieuwelingen op godsdienstig gebied.

Uw derde bewijs is, "De handelwijze der eerste Evangeliedienaars met degenen, die eerst in Christus vertrouwden, doet de waarheid uitkomen van hetgeen ik beweet. Voorzeker wisten zij, die bij de hoofdbron, of de fontein der waarheid leefden, en die de wet uit Christus eigen mond ontvingen, beter dan wij de mening van zijn lastbrief. Maar hun voortdurende handelwijze in overeenstemming met die lastbrief. In de gehele Handelingen der Apostelen, openbaart ons dat zij nooit tot zulk een onbepaalde vrijheid gekomen zijn, als waarvoor sommigen in onze dagen strijden. Zij, die het woord met blijdschap aannamen werden gedoopt, en zij, ja die alleen, werden in de gemeente aangenomen."

Antwoord. Hoe wel gij bewezen hebt hetgeen gij beweet, blijkt uit mijn antwoord op de twee voorgaande bewijsgronden. Ik voeg er bij, dat de leraars en dienstknechten

van Jezus Christus, in de eerste gemeenten, want dat behoort gij te bewijzen, bevolen waren om het prediken van andere waarheden aan de ongedoopte gelovigen na te laten; of dat zij hen uit de kerk moesten houden; of dat de apostelen en de eerste vaders u door hun voorbeeld te verstaan gegeven hebben, dat gij even goede gelovigen als uzelf uit de gemeente behoort te houden, is nog niet aangetoond op gezag van het woord. Het tweede hoofdstuk der Handelingen bewijst niet dat de drie duizend genoodzaakt waren om zich te laten doppen voor hun gemeenschap met de gemeente, en het zegt ook niet dat ZIJ, ja zij alleen, in de gemeente ontvangen werden. Maar veronderstel het eens, tijdens de eerste besnijdenis werd hetzelfde gedaan, enz. en nochtans werden naderhand duizenden zonder haar aangenomen.

Uw vierde bewijs is, "Niet een der Schriftuurlijke gelovigen taalde ooit naar dit kerkelijke voorrecht zonder de doop, indien wel, laat 't mij zien. De kamerling begeerde eerst de doop vóór al het andere. Paulus werd eerst gedoopt voordat hij trachtte zich bij de gemeente te voegen.

Onze Heere Jezus Christus, het grote Voorbeeld van het Nieuwe Testament, ving Zijn openbare werk niet aan, veel minder enige andere verordening der eredienst, totdat Hij gedoopt was.

Antwoord. Dat niemand der Schriftuurlijke gelovigen, als enige onSchriftuurlijke zijn, niet zoveel als taalde naar dit kerkelijk voorrecht, blijft voor u nog over om dit te bewijzen.

Maar veronderstel dat zij allen gedoopt, waren omdat zij licht daarin hadden, wat dan? Is dit dan een bewijs dat de doop een hoofdvereiste is voor de gemeenschap der gelovigen en de Avondmaal viering? Of dat Christus in het 28ste hoofdstuk van Mattheus beval, of zijn dienstknechten daardoor macht gaf om aan de gelovigen niet de overige delen van de Evangelische eredienst bekend te maken, indien zij geen licht in de doop hadden? De Kamerling, Paulus, en onze gezegende Heere Jezus, hebben geen van allen door hunnen doop zich voor ons tot een voorbeeld gesteld hoe wij in de kerkelijke gemeenschap moeten treden; tot welke kerk werd de kamerling gedoopt, of van welke werd hij een lidmaat gemaakt.

Maar waar staat het geschreven, dat de ongedoopte gelovige, hoe heerlijk hij ook zij in het geloof en de heiligmaking, wegens gemis aan de waterdoop, uit de gemeenschap der gelovigen uitgesloten moet worden, of weer houden moet worden van de voorrechten van Zijns Vaders huis? Dit dient u te bewijzen.

Uw vijfde bewijs is: "Indien Christus zelf door de doop als de van God GEZONDENE geopenbaard werd, hetgeen blijkt uit Mark. I: 9, 10, waarom mag dan de doop, als de eerste vrucht des geloofs, en de eerste stap tot gehoorzaamheid, met betrekking tot de ingestelde eredienst, niet een baarblijkelijke geopenbaarde verordening zijn voor andere die aldus Christus voetstappen volgen.

Antwoord. Dat Jezus Christus door de doop geopenbaard is de van God GEZONDENE te zijn, of dat de doop de eerste vrucht des geloofs en de eerste stap tot gehoorzaamheid aan het Evangelie is, met betrekking tot de ingestelde eredienst, is van bewijs en waarheid ontbloot; de tekst zegt niet, dat Hij door de doop de van God gezondene bleek te zijn. Nee Hij zegt niet, dat Hij daardoor voor andere iets bleek te zijn.

U hebt dus de tekst ongelijk aangedaan om uw eigen ongegronde handelwijze daardoor te rechtvaardigen. Ja, Johannes zelf, hoewel hij Hem kende als Gods Zoon voordat Hij gedoopt was, want zegt hij, "mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?" Matth. III: 14, en hem daarna als de van God "gezondene" kende.

Hij leerde dit evenwel niet in, of door, maar nadat Hij gedoopt was, nl. *door de nederdaling van de Heilige Geest*, nadat Hij uit het water was opgeklommen, toen Hij bad. Want de hemelen werden voor Johannes geopend, Joh. I: 30-34 en hij zag, en heeft getuigd, omdat hij de Geest uit de hemel zag nederdalen, en op Jezus komen, na Zijn doop, toen Hij bad. Matth. III: 13-17; Luk. III: 21, 22. Zo vinden wij Hem dus bekend gemaakt vóór en ná, maar in 't geheel niet door de doop, als de van God "Gezondene."

En dat de doop de eerste vrucht des geloofs is, of dat het geloof gebonden moet worden om zijn eerste stap in de waterdoop te zetten, in de van God ingestelde eredienst; dit moet gij nog bewijzen, want dat staat in de gehele Bijbel niet uitgedrukt. Het geloof handelt overeenkomstig haar kracht en gezicht, en is niet gebonden aan enige uitwendige ceremonie; de een gelooft hij mag wel, en een. ander gelooft hij mag dit of dat niet doen.

Uw zesde bewijs is: "Als de doop enigermate enig deel is van het fundament van een gemeente, wat orde betreft, Heb. VI: 1, 2, dan moet hij hier of nergens plaats hebben; waarom worden die dingen de eerste beginselen genoemd, indien zij niet eerst geloofd en in toepassing gebracht moeten worden? Waarom worden zij door de geleerden tot het A B C van een christen en het begin van de Christelijken godsdienst gesteld, tot melk voor de zuigelingen, als het er niet op aan komt of de doop al of niet toegediend worde? Als men zegt dat de waterdoop daar niet bedoeld werd, laat men mij dan aantonen hoeveel dopen er nog zijn behalve de waterdoop. Kunt gij bouwen en een steen in het fundament weglaten? Ik wil de doop niet anders tot een fundament hebben dan ten opzichte van orde, en hij is of daarvoor óf tot niets bestemd."

Antwoord. De doop is in generlei wijze het fundament ener gemeente. Ik vind geen ander fundament van een gemeente dan Jezus Christus zelf, Matth. XVI: 18; 1 Cor. III: 11. Ja, het fundament dat genoemd wordt, Heb. VI: 1, 2 is niets anders dan deze Christus. Want Hij is het fundament niet alleen van de gemeente maar van al het goede dat te eniger tijd in haar gevonden wordt. Hij is het fundament onzer bekering, en van ons geloof in God, vers 1, 2.

Verder, *de dopen* worden hier niet vermeld met betrekking tot de handeling in het water, maar van de leer; dat is, de betekenis ervan. "De leer der dopen."

En merkt wel op, noch het geloof, nog de bekering, noch de dopen, worden hier fondamente genoemd. Iets anders, wordt hier als een fundament bedoeld door de Heiligen Geest, namelijk een fundament van die allen: een fundament van het geloof, van de bekering, van de leer der dopen, van de opstanding der doden, en het eeuwige oordeel. En dit fundament is Jezus Christus zelf, en dit zijn de eerste beginselen, de melk, het A B C en het begin der Christelijke godsdienst in de wereld.

Ik durf niet te zeggen, het komt er niet op aan of de doop toegediend wordt of niet. Maar hij is geen steen in het fundament van een gemeente. Nee, niet met betrekking tot de orde; hij is voor een ander geen kenmerk van mijn kinschap bij God; hij is niet de deur tot de gemeenschap der gelovigen, en geen kerkelijke verordening, zoals gij zelf getuigd hebt. Zodat ten opzichte van het werk in de gemeente, hij daarin volstrekt geen plaats heeft.

Uw zevende bewijs is, "Indien Paulus de Galaten alleen kende ter oorzaak hunner liefdadigheid als de zonen Gods door het geloof en op geen andere wijze, dan door dit deel hunner gehoorzaamheid als hij schijnt te willen zeggen, dan oordelen wij op dezelfde wijze over de waarheid van iemands belijdenis des geloofs, wanneer het zich openbaart in diezelfde gehoorzaamheid. Daar de doop een verplichting oplegt voor

alle volgende plichten." Gal. III: 26, 27 .

Antwoord. Dit bewijs van u, dat op niets meer dan op een SCHIJNBARE te kennengeving gebouwd is, en dat reeds meer dan tienmaal het onderste boven geworpen is, kon ik aan u overlaten, tot uw schijnbare te kennengeving een werkelijke geworden is, en tot een grotere overtuiging op uw eigen geweten geleid heeft.

Maar, waarlijk, mijnheer, gij misleidt uwen lezer alledroevigst; moeten tekennengevingen, ja moeten schijnbare te kennengevingen nu staan voor bewijzen om daardoor uw afscheiding van uw broederen te handhaven? Ja, moeten zulke dingen als die de grondslag zijn waarop gij die zware censures en veroordelingen opbouwt tegen uw broederen, die niet met u kunnen instemmen, omdat gij het woord mist? Een schijnbare te kennengeving!

Maar zijn dit woorden des geloofs? Of helpen de Schriften u alleen aan schijnbare te kennengevingen en misschientjes voor uw handelwijze? Nee, zelfs hieraan niet, want ik durf u stoutweg vragen, om, indien gij kunt, te bewijzen dat er zelfs zoveel als een schijnbare te kennengeving is in het gehele woord van God, die u billijkt om mannen broeders, beter dan wijzelf, uit de voorrechten van het huis onzes Vaders uit te sluiten. Dat woord tot de Galaten, zegt niet, dat Paulus hen als de zonen Gods door het geloof kende, in geen andere weg, dan juist in DIT deel hunner gehoorzaamheid. Maar noopt hen om zelf te besluiten *dat zij de zonen Gods zijn*, indien zij in de Heere Jezus gedoopt waren, hetgeen gewoonlijk aan niemand anders dan aan hunzelf alleen bekend kon zijn.

Omdat, aldus gedoopt te zijn, een bijzondere daad des geloofs betreft, waarin alleen God en hij, die hem heeft, en beoefent, kunnen ingewijd zijn. Het is een zaak voor hem die de doop toedient, om te dopen in de Naam van Jezus, en een andere zaak voor hem die het voorwerp is, om daardoor gedoopt te worden IN Jezus Christus. Het dopen in Christus is veeleer de daad des geloofs van hem die gedoopt wordt, dan zijn ingang in het water en het weder daaruit komen.

Maar dat Paulus op geen andere wijze wist dat dit de staat der Galaten was, dan door hunne uitwendige daad van met water gedoopt te worden, is beide een onbezonne en ongezone en inderdaad wel een jammerlijke TE KENNENGEVING.

Uw achtste bewijs is: Als het "in Christus gedoopt te worden" een aandoen van Christus is, zoals Paulus het uitdrukt, dan hebben degenen, die niet gedoopt zijn, Christus niet aangedaan, in de zin, zoals hij het bedoelt; indien dit aandoen van Christus niet betreft de zichtbaarheid van de christelijke godsdienst, wijst dan iets anders aan als aanduiding daarvan; de dienstknechten der rijken worden gekend aan hun meesters livrei, en zo worden de gelovigen, naar het Evangelie, gekend aan deze livrei van de waterdoop, waaraan allen die het eerst aan Christus geloofden, zich onderwierpen; welke op zich zelve evenzeer een verplichting is tot alle Evangelische gehoorzaamheid, als de besnijdenis het was tot het houden der gehele wet."

Antwoord. Voor een antwoord op het eerste deel van dit bewijs kunt gij het antwoord op het zevende bewijs nalezen.

Nu, dat niemand Christus aangedaan heeft in de zin van Paulus; ja in een zaligmakende, in de besten zin, dan zij die, zoals gij het wilt, in het water gegaan zijn, zal moeilijk zijn voor u om het te bewijzen; ja, 't is goddeloos van u om zulks te beweren.

Uw vergelijking van de waterdoop met de livrei van een heer, waardoor zijn naam gekend wordt als de zijne, is een hersenschim. Ga slechts tien deuren van waar men u kent, en zie hoevelen der wereld, of christenen, u aan deze goede livrei zullen herkennen, als een die Christus heeft aangedaan. Hoe! aan de waterdoop gekend te

worden als iemand die Christus heeft aangedaan, gelijk een hereknecht gekend wordt, als de dienaar van zijn meester, aan het vrolijke kleed, dat zijn heer hem gegeven heeft. Houdt op dwaze mens, gij vergeet de tekst geheel en al, "HIERAAN zullen zij allen bekennen, dat gij mijne discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander." Joh. XIII : 35.

Dat de doop op zich zelf verplichtend is, is om de waarheid te zeggen, volkomen onwaar, want op zich zelf gezet, staat hij zonder het stempel van de hemel er op, en ook zonder betekenis, en hoe hij, als zodanig, verplichtend zou zijn, zie ik niet in. Waar gij te kennen geeft, dat hij in de plaats der besnijdenis komt en even verplichtend is als deze, zegt gij, wat gij niet weet. Hand. XV : 1, 2.

De besnijdenis was de inwijdings-ordonnantie, maar dit hebt gij ontkent van de doop. Verder, de besnijdenis bond toen de mensen tot de hele gehoorzaamheid der wet, toen zij opgedrongen werd door de valse apostelen en aangenomen werd met een dwalend geweten. Gal. V : 1-3. Zou u aldus de waterdoop durven opdringen! Zou u wensen dat mensen hem met zulk een geweten ontvingen? *De besnijdenis in het vlees was een type van de besnijdenis in het hart, en niet van de waterdoop.* Rom. II : 28, 29; Pil, III; 3.

Uw negende bewijs is : "Indien het lofwaardig was in de Thessalonicenzen, dat zij de voetstappen der gemeente van Judea drukten 1 Thess. II : 14, die deze orde van gedoopte gelovigen aan de gemeente toe te voegen schenen te volgen; dan zijn degenen, die een andere weg uitgevonden hebben om nieuwe lidmaten bij de gemeente te voegen, naar die regel niet prijzenswaardig, maar veeleer te berispen; het was niet iets in verdorven tijden, maar hetgeen van den beginne zo was; de eerste gemeenten ware de zuiverste voorbeelden."

Antwoord. Dat de tekst zegt; dat er een gemeente van Judea was, vind ik niet in 1 Thess. II : 14. En dat de Thessalonicenzen geprezen worden omdat zij weigerden gemeenschap te houden met ongedoopte gelovigen, want dat is ons geschilpunt, - bewijst het met het Woord, en dan doet gij iets.

Wederom, dat de blijken van goedkeuring in Thess. II : 14 hoofdzakelijk, of in 't geheel, hun gedoopt te zijn betreft, óf omdat zij de gemeenten Gods volgden, welke in Judea waren in Christus, in het voorbeeld van de waterdoop, is geheel bezijden het Woord.

Het vers luidt aldus: "Want gij, broeders, zijt navolgers geworden der gemeenten Gods, die in Judéa zijn, in Christus Jezus, dewijl gij ook hetzelfde geleden hebt van uwe eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden."

Deze tekst prijst hen dus, niet omdat zij gedoopt zijn met water, maar omdat zij pal stonden, hoewel zij gedoopt werden met de "verdrukking," gelijk die van Judea om de naam van de Heere Jezus. Omdat zij hetzelfde geleden hebben van hun eigen medeburgers, gelijk als zij van de Joden.

Wilt gij nog niet aflatenvan het woord Gods te misbruiken, en het uit zijn verband te wrikken, om daardoor uw onchristelijke handelwijze te handhaven in het verwerpen van des Heeren volk, en het buitensluiten van Gods kinderen van hun gezegende voorrechten? De ongedoopte gelovige zal, ik twijfel er niet aan, in plaats van zich te schamen omdat hij zonder de doop gemeenschap wenst te houden, gereed staan, om u te beschamen, omdat gij teksten aanvoert, die geheel bezijden het doel liggen, en omdat gij deze zo jammerlijk verdraait om uzelf te schragen in uw valse denkbeelden.

Uw tiende bewijs is: *"Indien het zo is, dat enige der lidmaten te Korinthe, Galatië, Colosse, Rome, of enige dergenen, aan wie Petrus schreef, niet gedoopt waren, dan*

waren Paulus bewijzen aan hen voor de opstanding, of om bij hen op die grond (Rom. VI; Col. II; 1 Cor. XV), tot heiligmaking aan te dringen, misplaatst en volkomen nodeloos, ja verkondigen zijn onkunde en werpen verachting op des Geestes wijsheid (Heb. VI; 1 Pet. III: 21) waardoor hij schreef; als dat beweerd moet worden als een grond om hen op te wekken tot zulk een einde, dat geen wezen heeft: en als al de lidmaten van al die gemeenten gedoopt waren, waarom zou iemand er dan voor pleiten om vrijlating van de doop voor enige gemeenteleden in onze dagen?"

Antwoord. Veronderstel het alles, indien al deze gemeenten gedoopt waren, hoe dan? Dat beantwoordt onze vraag niet. Wij vragen waar gij het geschreven vindt, dat zij, die gedoopt zijn, mannen even heilig en evenzeer door de Heere Jezus bemind als zij zelf, uit de gemeenschap moeten weren bij gemis aan licht in de waterdoop. Waarom wij voor deze toelating pleiten, hoewel zij nog niet inzien dat het hun plicht is, is, omdat ons niet verboden is, maar geboden om hen aan te nemen, omdat God en Christus hen heeft aangenomen. Rom. XIV en XV.

Uw elfde bewijs is: *"Indien ongedoopte personen in de gemeenten aangenomen moeten worden, alleen omdat zij gelovigen zijn, hoewel zij de doop miskennen; waarom kunnen dan andere niet op de zelfden grond, uit gebrek aan licht, voor hetzelfde voorrecht pleiten, die nalatig zijn in enige andere Evangelische instelling der eredienst, laat het zijn wat het wil. Zo kan dan als een gevolg van dit beginsel de gemeente samengesteld worden uit zichtbare zondaars in plaats van uit zichtbare gelovigen."*

Antwoord.

1. Ik pleit niet louter voor de gelovigen omdat zij gelovigen zijn, maar voor zulke gelovigen, van wie wij op grond van Gods woord de overtuiging hebben, dat God hen heeft aangenomen.

2. Er zijn sommige instellingen, waarvan de verwaarlozing een oplossing der gemeente zou veroorzaken, waardoor de gemeente haar karakter en bestaan zou verliezen. Maar de doop is niet een dier instellingen, daar zij als zodanig geen kerkelijke verordening is, noch enig deel van het geloof, noch van die heiligheid des harten, of van het leven is, dat mij aan de gemeente openbaar maakt als een wezenlijk zichtbare gelovige. De gelovige is van tevoren reeds een gelovige, en hij kan met God wandelen en getrouw zijn met de gelovigen, naar zijn eigen ontvangen licht, hoewel hij nooit gedoopt wordt.

Derhalve opent het pleiten voor de toelating van de gelovige volstrekt niet de weg voor de openbaar goddeloze, of, om, zoals gij belijdt, dat gij doet, personen aan te nemen die onvoorbereid zijn voor 's Heeren Avondmaal en andere heilige instellingen.

Uw twaalfde bewijs is: *"Waarom zou een belijder meer licht in de breking des broods dan in de doop hebben? Dat dit zo aangevoerd moet worden tot hun verschoning: Is God spaarzamer geweest in het openbaren van Zijn wil in de een dan in de andere? Zijn er meer voorschriften of navolgenswaardiger voorbeelden voor het Avondmaal dan voor de doop? Is God zo goedertieren geweest in het bekendmaken van Zijn wil omtrent het Avondmaal, dat slechts weinige of geen, die de instellingen erkennen, er tegen op zien of zwaarigheid daaromtrent maken? En moet de doop zulk een rots der ergernis zijn voor de belijders, dat slechts zeer weinigen er naar vragen of zich er aan onderwerpen? Is de wijsheid des mensen niet tussen beide gekomen om dit deel van Gods raad te verduisteren? Waardoor belijders graag schijnen geleid te worden, hoewel tegen zovele duidelijke geboden en voorbeelden, die als met een*

zonnestraal geschreven zijn, zodat hij die loopt het lezen kan? En moet er een pleitbezorger op nagehouden worden om voor een zo grove onkunde te pleiten, waaraan de eenvoudigste kinderen der eerste tijden van het Evangelie nooit schuldig gestaan hebben?"

Antwoord. Veel woorden tot weinig nut.

1. Moet God door u tot verantwoording geroepen worden, waarom Hij meer licht geeft, omtrent het Avondmaal dan de doop? Mag Hij niet openbaren aan, of verbergen voor deze of een andere Zijner dienstknechten, die waarheden, welken Hem behagen? Van enige der lidmaten van de gemeente te Jeruzalem werd een grotere waarheid dan deze verborgen gehouden, waarvoor weet ik niet, zo lang zij leefden, Hand. XI: 19, evenwel werd God niet daarom ter verantwoording geroepen.

2. Daar de breking des broods en niet de doop een kerkelijke ordonnantie is, en wel zodanige die dikwijls herhaald moet worden; ja daar het een instelling is zo vol zaligheid, als om levendig de vereniging en gemeenschap met Christus aan al de lidmaten voor te stellen, die waardiglijk daarvan eten; - ik zeg, daar des Heeren Avondmaal zodanige is, dat de lidmaten terwijl zij aan deze feestdis zitten, elkaar de dood en het bloed des Heeren verkondigen, zoals zij behoort te doen, totdat Hij komt, 1 Cor. X: 1517 en XI: 25, 26. Daarom is de gemeente, als een gemeente, veel meer daarin betrokken dan in de waterdoop, beide niet aangaande haar geloof en troost, beide aangaande haar enigheid en gemeenschap.

3. Uw veronderstelling, dat slechts zeer weinige belijders ernstig naar de waterdoop zullen vragen, is te ruw. Hoe, moeten al de kinderen Gods, die niet gedoopt zijn uit gemis aan licht, nog gebrandmerkt worden alsof zij niet ernstig naar Gods wil wilden vragen in die zaak?

4. Dat ik een advocaat ben, die er op nagehouden wordt om te pleiten voor zulk een grove onkunde, als het gemis aan licht in de doop, is slechts als het overige van uw verward samenmengsel. Ik pleit voor de gemeenschap der mensen, der Godvruchtigen en getrouwen. Ik pleit er voor dat zij ontvangen mogen worden, van wie God ons getuigenis gegeven heeft dat Hij hen aangenomen heeft, en wie wij volgens Zijn gebod behoren aan te nemen.

Uw dertiende bewijs is: *"Indien de gehoorzaamheid de waarheid van eens mans geloof aan andere moet openbaren, waarom moet dan de doop buitengesloten worden, alsof die geen deel der gehoorzaamheid aan het Evangelie uitmaakte? Is er geen voorschrift voor deze ceremonie, dat hij veracht moet worden als een zaak van weinig nut? Of moet een van Christus dierbare geboden van de lijst der gehoorzaamheid eens Christens afgeschraapt worden om plaats te maken voor een kerkelijke gemeenschap van menselijke vinding?"*

Antwoord.

1. Dit is slechts omtrent en over en nog eens over dezelfde zaak. Dat mijn gehoorzaamheid aan het water geen openbaring is van mijn geloof aan andere blijkt duidelijk uit de gebeden Bijbel, wij vinden niets dat het bevestigt. En thans wil ik er nog bijvoegen, dat een mens, die zich niet als een christen kan doen kennen zonder de waterdoop, nooit, hetzij aan een gelovige of aan een zondaar zal kunnen laten zien dat hij daardoor een christen is.

2. Wie het ook zijn, die hem verachten, ik weet niet anders dan dat de kerkelijke gemeenschap bestaanbaar is zonder de doop, (aangezien ook gijzelf verklaart hebt, dat hij geen kerkelijke ordonnantie, en evenmin de inwijdingsverordening is), hetgeen blijkt uit de bewijzen, die ik uit de heilige Schrift heb bijgebracht. Zodat al uw bewijzen niets meer bewijzen dan dit, "dat gij zo

vastgekleusterd zit aan uw ongegronde opvattingen, dat er bij u geen plaats is voor barmhartigheid."

Hebt gij nu in al die tijd mij zoveel als een klein stukje van een tekst gegeven om te bewijzen dat het onwettig is voor de gemeente, om diegenen aan te nemen, aan wie zij bemerkt, dat God en haar Christus hen heeft aangenomen? Nee, geenszins, en daarom bedraagt al hetgeen gij gezegd hebt zoveel als niets.

Uw laatste bewijs 14e is: *"Indien de doop van Johannes zo geëerd en gewaardeerd werd, dat zij, die zich er aan onderwierpen, gezegd worden God te billijken. En dat zij die het niet deden, gezegd worden Zijn raad tegen zichzelf te verwerpen, zodat hun aanneming of verwerping van de gehele leer van God, haar benaming van deze enkele handelwijze heeft. En kan er niet evenveel dan de doop van Christus gezegd worden, tenzij gij zeggen wilt dat die geringer in waarde en nuttigheid is dan die van Johannes?"*

Antwoord.

1. Dat onze vergadering der gelovigen en ons aannemen van de leer van de Heere Jezus, niet genoemd moet worden naar onze doop, is klaar; omdat volgens onze denkwijze daarover, zij alleen, die tevoren de leer van het Evangelie hebben aangenomen, en het zo aan ons doen blijken door hun geloofsbelijdenis, dat zij alleen gedoopt behoren te worden. Dit kan als een antwoord voor allen dienen.
2. Maar 2. De doop van Johannes was "de doop der bekering tot vergeving der zonden." Mark. I: 4; Matth. III: 6; Luk. III 3; waarvan het water slechts een uitwendig teken was. Nu, wat is de doop der bekering anders dan een ongeveinsde belijdenis dat zij zondaren waren, en zo behoefte hadden aan een Zaligmaker, Jezus Christus. Deze doop, of de doop onder die beschouwing wilden de Farizeeën niet ontvangen. Luk. VII: 29, 30. Want "zij vertrouwden bij zichzelf, dat zij rechtvaardig waren," dat zij niet waren gelijk andere mensen, dat zij de bekering niet van node hadden. Luk. XVIII: 9; X: 29; XV: 7. Niet dat zij niet met water wilden gedoopt worden, als dat maar had kunnen geschieden zonder de erkenning dat zij zondaren waren; Matth. III: 7. Derhalve, aangezien de raad Gods veeleer de vergeving der zonden door Jezus Christus dan de uitwendige daad van de waterdoop betrof, zo moest gij niet, zoals gij doet, door zo te redeneren, hem ten minste in de openbaring er van, doen uitlopen in de uitwendige daad van gedoopt te zijn, maar in ongeveinsde en waarachtige bekering en in het aannemen van Jezus Christus door het geloof. Efése I: 7, 8, 11.
3. Verder, een begeerte om zich te onderwerpen aan de waterdoop van Johannes of om door hem in het water gedoopt te zijn, was geen verklaring, dat men zoals gij veronderstelt, door die enkele daad de gehele leer van God aannam. Waarom verwierp Johannes de Farizeeën die wensten gedoopt te worden Matth. III: 7 en waarom onderzocht Paulus degenen die gedoopt waren? Hand. XIX: 2, 4. Als uw leer goed is, waarom zeiden zij dan niet liever, o! aangezien gij begeert gedoopt te worden, en aangezien gij gedoopt zijt, zo heeft men u niet verder te onderzoeken; uw onderwerping aan de waterdoop van Johannes is een voldoende getuigenis voor ons, zelfs die enkele daad, dat gij de gehele leer van God hebt aangenomen.
Maar ik zeg, waarom noemde Johannes hen addereengebroedsel? En Paulus vroeg hen of zij reeds "den Heiligen Geest ontvangen" hadden? Ja het is klaar, dat een mens begerig naar de waterdoop kan zijn, dat een mens gedoopt kan

worden, en nochtans de leer de bekering kan missen en niet weten in wie hij moet geloven; dit blijkt duidelijk, en wel uit dezelfde genoemde teksten. Matth. III: 7. Hand. XIX: 24.

Gij hebt derhalve uw laatste bewijs, evenals de overige, op een grove misvatting der dingen gegrond.

**IK KOM NU TOT UW 6 VRAGEN, DIE IK, HOEWEL ZIJ MET GAL
GEMENGD ZIJN, MET GEDULD HOOP TE OVERWEGEN,
OF IK ZE OOK IN VOEDSEL KAN VERANDEREN.**

Vraag 1. Uw eerste vraag is, "Ik vraag uw eigen hart, of volksgunst en bijval van een verscheidenheid van belijders niet op de bodem ligt van hetgeen gij gezegd hebt; is dat niet uw valstrik geworden om de rechte wegen des Heeren te verkeren en andere op een pad te leiden, waarop wij geen voetstappen kunnen vinden van de kudde der eerste tijden?"

Antwoord.

Alle weerwraak terzijde stellende, zoals uw vraag, zeg ik, en God weet dat ik de waarheid spreek, dat ik gedreven ben tot hetgeen ik gedaan heb, door een terging van zestien lange jaren; gedreven, zeg ik, door, de broederen van uw richting: die, wanneer zij de gelegenheid maar hoewel zagen, het zich ten taak stelden ons in stukken te scheuren; mezelf hebben zij trachtten te overreden om de gemeente te verlaten; sommigen hebben zij geheel en al van ons afgescheurd, andere hebben zij zo telkens en telkens van ons trachten af te scheuren, maar door de ontferming Gods zijn zij tot hiertoe verhinderd in hun plan. Ik kan hierover breedvoeriger zijn, als gij het vereist, maar ik dank God dat ik geschreven heb hetgeen ik heb geschreven.

Vraag 2. "Hebt gij broederlijk of als een christen gehandeld om zoveel vuil op uw broederen te werpen in druk voor het aangezicht der wereld, wanneer gij toch de gelegenheid gehad hebt met mannen van naam onder ons te kunnen samenspreken, voordat gij uw werk in druk gaf, en zij u de vrijheid gaven om terzelfder tijd voor uzelf over hen te spreken?"

Antwoord.

Ik heb geen vuil op hen geworpen noch enige zaak ten hun laste gelegd indien hun handelwijze verdedigbaar is met het Woord. Maar gij hebt uzelf er niet beledigd over gevoeld zelf zoveel vuil op al de getrouwen in den lande geworpen te hebben, die niet van uw overtuiging zijn, door hun ongeschikt te keuren om gemeenschap met hen te houden of met hen verenigd te zijn in het huis Gods.

Over dit vuil hebt gij nooit geklaagd, tot op deze dag, en ik twijfel er aan, of gij 't ooit zult doen, indien men u maar met rust laat om het te werpen.

En wat mijn boek betreft, het was gedrukt, voordat ik met iemand uwer gesproken had, af wist, dat men mij zou laten spreken. Wat betreft de mannen van naam onder u, ik ken andere die geen tittel beneden hen staan, en ik heb de vrijheid om diegenen te raadplegen, wie ik daartoe het best geschikt acht.

Vraag 3. "Beantwoordde uw gedrag aan de wet der liefde of der wellevendheid, toen de broederen middelen in 't werk stelden om u op een samenkomst te ontmoeten, en hun verzoekbrief door u ontvangen werd, dat gij [Bunyan] toen de stad weer verliet na kennis van hun verlangen genomen te hebben, en dat gij u niet verwaardigde in hun

midden te komen, toen het de eer van God, en de verdediging van zoveel gemeenten gold?"

Antwoord. De reden waarom ik niet in u midden verscheen, was eensdeels omdat ik mijn eigen zwakheid in aanmerking nam, en mezelf, een onvernuftig mens, niet bekwaam achtte om tegen zovelen der voornaamsten uwer te kunnen strijden; zovelen, waarvan ik reeds tevoren verwittigd was, die mij daar zouden ontmoeten.

Ik vreesde ook dat in zulke persoonlijke gesprekken heethoofdigheid en bittere twist kon ontstaan, iets waarin mijn ziel geen behagen vindt. Ik vreesde ook, dat ik en mijn woorden beide verkeerd verstaan zouden worden. En dat niet zonder oorzaak, want indien zij die een boek beantwoorden, bewijzen veranderen en uit hun plaats schroeven en mijn zinnen in hun eigen woorden, niet in de mijn neerstellen, wanneer (zeg ik) mijn woorden in een boek te zien zijn, wat zou u dan weer gedaan hebben, als ik mij in 't minste, hetzij in zaak of gedrag, al ware 't ook slechts schijnbaar verkeerd had uitgedrukt.

Wat gij zegt aangaande de vele gemeenten die er in betrokken waren als ook de heerlijkheid Gods, ik aarzel niet om te zeggen dat het alleen uw ongegronde gevoelens zijn, die er in betrokken waren; de eer van God is verdedigd: wij nemen hem aan, die God heeft aangenomen en dat "tot de heerlijkheid Gods. Rom. XV: 7.

Vraag 4. "Is het niet de geest van Diotrefes vanouds, in u, die het oppergezag wenste te hebben, dat gij zo vermetel zijt om al de broederen, die niet met u van een gevoel zijn in deze zaak, het woord te onthouden in de gemeenten of bijeenkomsten, waar gij toe behoort, hoewel aan uzelf die vrijheid niet ontzegd is onder hen die van tegenovergesteld gevoel zijn? Is dit ook de wijze uwer weerwraak? Of zijt gij soms bevreesd dat de waarheid in uw gelederen zou doordringen?"

Antwoord.

Ik kan zeggen, dat ik niet graag de geest had, waarover gij spreekt; wat ik er van heb, neme God genadiglijk van mij weg. Maar wat was de geest van Diotrefes? Wel, de broederen niet in de gemeente te ontvangen en hen, die wilden, het te verbieden. 3 Joh. 9, 10. Dit doe ik niet; ik ben er sterk voor, voor de gemeenschap met de gelovigen, omdat zij gelovigen zijn: ik sluit niemand der broederen buiten de kerk, noch verhinder hen die 't begeren hen aan te nemen. Ik zeg nog eens, toon mij een man die een zichtbare gelovige is, en die met God wandelt, en hoewel hij met mij verschilt omtrent de waterdoop, zo staan nochtans de deuren van mijn kerk voor hem open en hij zal toegelaten worden tot al onze hemelse erfrechten.

Maar hoe komt Diotrefes zo laat op onze rollen? Waar was hij in die dagen, toen onze broederen die zo voor de doop strijden, niemand in de gemeente wilden opnemen, noch bidden wilden niet mannen, even goed als zij, omdat zij niet gedoopt waren? Toen zij, zoals de Kwakers, met hun hoeden op bleven staan, of anders wegliepen totdat wij gedaan hadden?

Waarom wij hen niet kunnen toelaten voor wie gij zo pleit, dat wij hen in onze vergaderingen moesten laten prediken, de reden is, omdat wij hen niet kunnen bewegen om zich te bekeren van hun kerkverscheurende beginselen.

En wat uw fijne bespotting betreft, weet dat er een God is, en denk aan Adoni-Bezek. Richt. I: 7. Laat de waarheid maar in onze gelederen komen, met open armen zullen wij haar inhalen, maar de twistzaaiers, omdat de Heere hen haat Pred. VI 19, daarom moeten wij zelve hen ook MIJDEN. Rom. 16: 17, 18.

Vraag 5. Is er geen verachting op de broederen geworpen, die uw voldoening begeerde, dat gij terzelfder tijd dat u de gelegenheid werd aangeboden om met hen te

spreeken, in plaats daarvan de brieven aan andere heb toevertrouwd bij wijze van een zijdelingse blaam op hen?

Antwoord.

Het is geen de minste minachting of verachting om wijzere en oordeelkundiger mannen dan hij is, of ik zelf hen, te raadplegen. Maar waarom andere niet geraadpleegd, moet de wijsheid met u uitsterven? Of rekent gij dat alles waarin gij geen hand hebt, tot uw geringschatting geschiedt?

Vraag 6. "Heeft uw verwaandheid u niet ingefluisterd om hen tot drukken aan te zetten in uw brief aan hen, toen zij begeerden in zulk een wijze van strijden geen deel te nemen, opdat de vijanden der waarheid daardoor geen voordeel behalen zouden?"

Antwoord.

Wat u tot het in druk geven uwer geschriften heeft aangezet zal 't best openbaar worden in de oordeelsdag, hetzij 't uw vrees was, dat gij uw on-Bijbelse gevoelens verliezen zou, of mijn ronde antwoord op uw brief.

De woorden in mijn brief luiden aldus, "stel nooit uw antwoord op mijn boek uit, totdat gij mij spreekt, want ik streef niet naar meesterachtigheid maar naar waarheid." Hoewel gij niet begeerde te schrijven, zo was er nochtans voortdurend werk voor u om ons te verdelen en onenig te maken, en om dat te verhinderen, daarom heb ik mijn eerste boek geschreven. En laat er voordeel mee doen wie wil, als de waarheid van God en de stichting van mijn broeders maar bevorderd moge worden.

Tot besluit.

1. In al hetgeen ik geschreven heb stel ik verschil tussen mijn broeders die voor de indompeling zijn; ik weet dat er sommigen onder zijn die gematigder zijn.
2. Wanneer ik pleit voor de ongedoopten, dan bedoel ik voornamelijk hem die niet zo gedoopt zijn als mijn broeders het wensen, overeenkomstig het eerste voorbeeld.
3. Indien iemand mijn geschrijf een antwoord waardig mocht rekenen, laat hem dan mijn argumenten en wat daarbij behoort of daarmee in verband staat behandelen. En niet besluiten dat hij de boeken weerlegt en ontzenuwd heeft, wanneer hij alleen tegen sommige worden geprutteld heeft.
4. Ik heb gedaan, wanneer ik u zeg dat ik niet naar meesterachtigheid streef, noch om mezelf zonderling te maken, maar kon het zijn voor enigheid en gemeenschap onder de Godvrezenden. En reken mij niet als een vijand, omdat ik u de waarheid zeg.
5. En nu anders denkende broeders, ik beveel u Gode die u uw zonden vergeven kan en een erfdeel onder hen die geheiligd zijn, door het geloof in Jezus Christus. Amen.

HIER VOLGT MR. HENRY JESSEY'S OORDEEL OVER HETZELFDE ONDERWERP.

"Degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samensprekingen." Rom. 14: 1.

Daar sommigen veronderstellen dat het aannemen, hier vermeld, slechts daarin bestond, dat men diegenen in de broederlijke liefde aannam, die reeds in de kerkelijke gemeenschap getreden waren, maar niet dat men de zwakken in de kerk opnam, zo moeten wij om hierop te kunnen antwoorden op twee zaken letten in de tekst.

Ten eerste, ***welke zwakheid des geloofs het is, die de aanneming niet verhinderen moet.***

Ten tweede. ***Door wie, en waartoe hij, die zwak in het geloof is, aangenomen moet worden.***

Ten eerste. Welke zwakheid des geloofs het is die de aanneming niet moet verhinderen, of het de zwakheid in de bedoelingen des geloofs, of in de leer des geloofs was?

Men vat dat de eerste niet buiten rekening gelaten wordt, maar dat de tweede voornamelijk bedoeld wordt.

1. Dat sommigen van 's Heeren volk zwak zijn in de bedelingen des geloofs, zal door allen beleden worden; Mark. IX: 24 en Luk. 24: 25, en dat de Heere wilde dat zowel zijn lammeren als zijn schapen gevoed werden, en zo wel zijn kinderen als de volwassenen, en dat Hij het recht op de Evangelische voorrechten niet aan de graden der genade maar aan de waarheid gegeven heeft; "degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan;" of onder ulieden, zoals sommige goede vertalingen luiden Rom. 14:1.

2. Men mag veronderstellen dat dit bevel om hem aan te nemen, die zwak is in het geloof, voornamelijk bedoelt; *die zwak is in de leer des geloofs* en dat het zo zeer in de leer der rechtvaardigmaking als in de Evangelische instellingen, zoals het blijkt uit het tweede en zesde vers, die doen zien dat het in de gebruiken was, waarin sommigen zwak waren, en waarover anderen zich beledigd gevoelden; niettegenstaande de grote God die geheel Israël op zijn hart draagt hen aanneemt (vers 3) en beveelt: "den genen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan."

Ten tweede. Derhalve moeten wij hier onderzoeken over het aannemen in de tekst, door wie, en waartoe hij die zwak in het geloof is, moet worden aangenomen. In welk onderzoek wij op twee punten moeten letten.

1. Door wie.

2. Waartoe.

1. Aangaande het eerste geeft de tekst een antwoord "degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan," hetgeen tot de gemeente te Rome moet zijn, aan wie de brief geschreven werd; als ook aan allen "geliefden Gods en geroepene heiligen" Rom. 1: 7, En zoals aan hen, zon ook aan alle gemeenten en gelovigen, geliefden en geroepenen in de gehele wereld,

Merkt wel op, dat de brieven zowel leren hoe de gemeenten zich moeten gedragen

jegens de gelovigen die buiten, als jegens degenen, die in de gemeente zijn, en zo ook jegens alle mensen, opdat geen aanstoot gegeven worde aan Joden of Heidenen, noch aan de gemeente Gods. 1 Cor, X: 32.

2. Het tweede punt ter onderzoeking is, waartoe degenen, die zwak in het geloof zijn, moeten worden aangenomen? Of alleen tot de onderlinge liefde, zoals sommige beweren; alsof zij tevoren in de kerkelijke gemeenschap waren, die zwak in het geloof waren? Óf dat de tekst zowel, indien niet voornamelijk, het aannemen van dezen bedoelt, die zwak in het geloof waren en zijn, niet alleen tot de onderlinge liefde, indien in de gemeente, maar ook in de kerkelijke gemeenschap, indien zij daarbuiten zijn.

Ter verklaring waarvan wij beschouwen moeten, aan wie de brief geschreven was. Rom. I: 7. Niet alleen aan de gemeente daar, maar aan al de geliefden Gods en aan alle geroepene heiligen van alle eeuwen. En zoals liet toen te Rome was, dat er sommigen toen waren, en zoals er nu in andere plaatsen zijn, gelovigen zwak in het geloof, beide in en buiten de kerkelijke gemeenschap.

En het is waarschijnlijk dat er toen waren, en nu elders zijn, sommigen, die dezen uit hun onderlinge bijeenkomst willen uitwerpen. En indien zij dezen, die in hun onderlinge bijeenkomst zijn, willen uitwerpen, dan zullen zij ook buiten twijfel uit hun kerkelijke gemeenschap weren, de zodanigen, die buiten zijn.

Bewijs 1. Daar des Heeren zorg zich tot al de zijn uitstrekt, en indien liet in in 't derde vers een goed bewijs voor hen was om hen aan te nemen, die in de gemeente zijn, omdat God hen aangenomen heeft, dan zou het een even goed bewijs voor hen zijn, om diegenen aan te nemen, die buiten zijn, want God heeft ook deze aangenomen; tenzij men bewijzen kon, dat allen die zwak in het geloof waren, en zijn, in de kerkelijke gemeenschap waren of zijn, hetgeen niet waarschijnlijk is: want indien zij dezen uitwierpen die in hun gemeente waren, dan zouden zij om dezelfde reden hen uit de kerkelijke gemeenschap houden, die buiten waren; derhalve, als het een plicht is om hen aan te nemen in de onderlinge broederliefde die in de gemeente zijn, dan is het een niet mindere plicht, volgens de tekst, om ook de zwakken, die buiten zijn, in de kerkelijke gemeenschap aan te nemen.

Bewijs 2. Is afgeleid uit de woorden zelve, welke zijn, "Neemt hem aan, die zwak in het geloof is" waarin de Heere geen grens plaatst in deze of in enige andere tekst. En wie is het die liet weerstreven kan, tenzij hij de Heilige Israëls beperken wil in Zijn welbehagen? En hoe zou zulk een uitlegging de Heere dwaas ten lasten leggen, alsof Hij ALLEEN zorg draagt voor degenen die in de gemeente, maar niet gelijke zorg voor die, welke buiten zijn? Daar hij beveelt hen aan te nemen, en wel deze beweegreden gebruikt, *Hij heeft hen aangenomen*, en Hij neemt aan dezen die zwak in het geloof zijn, zowel hen, die buiten, als degenen die in de gemeente zijn,

Uit het voorbeeld namelijk, dat God hen heeft aangenomen, daar zij, indien hij vroeger tot een gemeente behoord had, weten zouden, dat vroeger dezelfde beweegreden gebruikt was: want geen ware gemeente van Christus wilde iemand aannemen of in de gemeente houden, van wie zij oordeelden, dat de Heere hem niet had aangenomen. Maar de zwakken waren het, die zij onderzochten, of de Heere hen had aangenomen, anders zou de tekst geen voldoende antwoorden voor hen zijn om de zwakken aan te nemen.

Men zou hebben kunnen inbrengen, zij kleven nog Joodse gebruiken aan omtrent spijzen en dagen, die door de dood van Christus opgeheven waren, en ontkenden zo

enige van de gevolgen van Zijn dood. De Heere evenwel die hierdoor voornamelijk en principaal verongelijkt werd ziet dit over 't hoofd, en beveelt andere hen ook aan te nemen. En indien liet een goed bewijs is om de zodanigen aan te nemen die zwak in enig ding is, die de Heere heeft aangenomen, dan kan er geen goed bewijs bestaan om iemand te verwerpen, wie de Heere niet zal verwerpen; anders is het bevel in het eerste vers, en Zijn voorbeeld in het derde vers onvoldoende en zonder enig ander bewijs voor de gemeente, benevens zijn bevel en voorbeeld.

Sommigen zeggen: "Neemt elkaar aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods." Rom. XV: 7. En leiden daaruit af dat zij vroeger in de kerkelijke gemeenschap waren.

Maar de tekst dit echter niet zegt: want indien gij het achtste en negende vers beschouwt, dan kunt gij zien dat hij tot de Joden en Heidenen in 't algemeen spreekt, dat als de Joden de macht hadden om aan te nemen, dat zij dan de Heidenen moesten aannemen.

En als de Heidenen de macht hadden om aan te nemen, dat zij dan de Joden moesten aannemen, want indien het bevel niet aan beide zijden gegeven werd: dan zouden de Joden tot de Heidenen gezegd kunnen hebben, gij zijt bevolen om ons aan te nemen. En indien de sterken de macht hadden om aan te nemen, zo moesten zij de zwakken niet weren.

En de tekst wordt versterkt met het voorbeeld van het aannemen van de zoon tot de heerlijkheid Gods, dat gelijk Hij de Joden en de arme Heidenen, zwakken en sterken, hetzij zij in de kerkelijke gemeenschap of daarbuiten zijn, aanneemt, zo ook zij moesten doen tot de heerlijkheid Gods.

En gelijk de Heere Jezus sommigen heeft aangenomen, hoewel zij enige dingen meer hielden dan bevolen waren, en sommigen minder dingen dan bevolen waren, en dat zowel degenen die zwak waren buiten de kerkelijke gemeenschap als degenen die zwak waren in de kerkelijke gemeenschap, en dat niet alleen in de broederlijke liefde, maar ook in de gemeenschap der broederen.

En zo moesten zij niet alleen dezen die zwak waren, in de broederlijke liefde aannemen, maar ook de zodanigen die buiten waren, beide in de broederlijke liefde en in de kerkelijke gemeenschap: of anders zouden de zwakken, als buiten zijnde, door de tekst uitgesloten worden.

O! hoe is het hart van God de Vader en van de Zoon er op gesteld Zijn kinderen in zijn huis te hebben, en in elkaars hart, zoals zij in het Zijne zijn, en gelijk zij op de schouders en op de borsten van Zijn Zoon hun Hogepriesters gedragen worden! En alsof dit alles niet genoeg is, want de duivel zal hen evenwel verdelen, wies eigenlijke werk het is. Maar "de God des Vredes" zal welhaast komen om de "Satan onder uw voeten te verpletteren" zoals het luidt in Rom. XVI: 20. Dan zullen zij toestemmen om in een huis tezamen te wonen, wanneer zij eensgezinder zijn, Rom. XV: 5. "Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve, dat gij eensgezind zijt onder elkaar naar Jezus Christus."

Ik zal trachten enige tegenwerpingen ten beste te beantwoorden.

Tegenwerping. Sommigen zeggen, dat dit verdragen of aannemen slechts betrekking had op zaken van een onverschilligen aard.

Antwoord. Dat het eten, of het nalaten daarvan in een burgerlijk opzicht van onverschilligen aard is, is waar. Maar niet zo ten opzichte van de godsdienst, zoals het houden der dagen, en het instellen van Joodse gebruiken omtrent de spijzen, welke door de dood van Christus opgeheven waren. En men mag dus billijkerwijze niet veronderstellen dat diezelfde gemeente te Rome het zo onverschillig opnam, en de

Heere ook niet, alsof het Hem alles 't zelfde was of zij de Joodse instellingen naleefden of de dagen hielden of niet, rechte dagen of verkeerde dagen, ah of het alles onverschillig was, hetgeen een grote vergissing is en niet minder dan een verkleinen van Gods genade in het aannemen van dezen.

Want indien het slechts was in dingen, waarin zij niet gezondigd hadden, dan was het niet een zo grote zaak voor de Heere om hen aan te nemen, en dan zou loet een even goed bewijs of beweegreden zijn voor de gemeente om te zeggen de dingen waren onverschillig, als om te zeggen: de Heere heeft hen aangenomen. Daar toch de tekst dient om de rijkdom der genade te doen zien jegens de vaten der barmhartigheid. Rom. IX: 15. Dat zowel als Hij in 't eerst hen vrijelijk verkoos en aannam, Hij zo ook de eerste is om het over 't hoofd te zien, waartoe Hij ook ons vermaant. Wanneer zij schipbreuk lijden in vele dingen, ja wanneer zij zelfs mistasten in zijn eredienst, hoewel Hij daardoor het meest beledigd wordt. Dat gelijk de barmhartige Samaritaan in het Oude Testament deed zo ook onze goede Samaritaan in het Nieuwe Testament doet, wanneer Priesters en Levieten, leraars en leken ons voorbijgaan, dat Hij dan nochtans olie in onze wonden wil gieten en ons in zijn huis wil dragen, en ons aanneemt om Zijns zelfs wil.

Tegenwerping. Dat deze verdraagzaamheid en het aannemen van dezen, die zwak in het geloof zijn, bepaald moet worden tot spijzen en dagen, en dergelijke dingen van de ouden Joodse ceremoniedienst, maar niet tot het onkundig zijn in, of tot het twijfelen over een Nieuw-Testamentische instelling.

Antwoord. Waar de Heere geen grens bepaalt, daar behoren de mensen omzichtig te werk te gaan hoe zij het doen, want zij moeten een bevel of een voorbeeld hebben, voordat zij dit bevel kunnen beperken. Want hoewel de Heere van hun verschil omtrent spijzen en dagen oorzaak maakte om hen dit bevel te geven, zo is nochtans dit bevel niet meer beperkt dan Matth. 12: 18. Dat, wanneer zij in de strenge zin letterlijk gebruik maakten van zijn wet, Hij dadelijk een daad der genade verkondigt in het zevende ven en hen zegt, of zij wel wisten wat dit betekende: "Ik wil barmhartigheid en niet offerande", dan zouden zij de onschuldigen niet veroordelen; als ook Matth. IX: 13. "Doch gaat heen en lees, wat het zij: Ik wil barmhartigheid en niet offerande", hetgeen niet beperkt moet worden tot. hetgeen oorzaak was voor het tegenwoordige bevel, maar in het algemeen moest opgevat worden, als een algemeen regel voor alle gelegenheden, waar barmhartigheid en offerande tussenbeide komen, om te tonen dat de Heere liever ziet, dat een plicht weggelaten wordt, die men Hem verschuldigd is, dan dat de barmhartigheid aan Zijn schepselen zou onthouden worden.

Zo is de tekst; wanneer sommigen dezen niet aannemen, die zwak in het geloof waren aangaande zaken van kerkelijke plechtigheden, dan behaagde het de Heere een daad van genade te verkondigen: "degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samensprekingen."

Nu tenzij het bewezen worde, dat geen gelovige zwak kan zijn in enige andere zaak dan in spijzen en dagen, of in sommige Oud-Testamentische instellingen, en .dat hij niet als een gelovige moet geoordeeld worden, die zwak is in het geloof als het betrekking heeft op Evangelische instellingen, in zaken van gebruik, dan kunt gij de tekst niet beperken, en gij moet ook bewijzen dat zijn zwakheid ZODANIGE is, dat de Heere hem daarom niet wil aannemen; anders is het bevel in het eerste vers en de reden of het motief in het derde vers beide van kracht over u; n.l. "degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan", want God heeft hem aangenomen."

Tegenwerping. Maar sommigen kunnen tegenwerpen op 1 Cor. 12: 13. "Want ook wij

allen zijn door enen Geest tot een lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken." Sommigen beweren dat dit bedoeld wordt van de waterdoop, en dat daardoor bijzondere gemeenten gevormd worden en alle personen tot de gemeente moeten worden toegelaten en daaraan verbonden door de waterdoop.

Antwoord. Dat de doop in de tekst bedoeld, de doop des Geestes is, en niet [alleen] de Waterdoop. En dat het lichaam in de tekst bedoeld, niet voornamelijk de gemeente te Korinthe is, maar alle gelovigen, beide Joden en Grieken, gedoopt zijnde in een verborgen lichaam, zoals Eféze IV: 4, "één lichaam is het, één Geest, waar de Vereniger en de verenigden benoemd worden; daarom worden zij in het derde vers vermaand, *om de enigheid des Geestes te behouden door de band des vredes*. De verenigden zijn al de getrouwen in één lichaam; in wie? In het vijfde vers, in één Heere Jezus Christus; waardoor? Eén geloof, één doop, hetgeen NIET van de waterdoop bedoeld KAN worden. Want de waterdoop verenigt niet dit gehele lichaam, want sommigen hunner ontvangen nooit de doop, en zijn nochtans van dit lichaam en door de Geest vergaderd in een Heere Jezus Christus, Eféze 1: 10, "beide die in de hemel en die op aarde zijn," Jood en Heiden, Eféze 1: 16, opdat hij die beiden met God in één lichaam zou verzoenen door het kruis."

Het Werktuig hebt gij in vers 18 "door één Geest" Eféze III: 6. "Dat de Heidenen zijn meee-erfgenamen, en van hetzelfde lichaam." Vers 15, "uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt." En de redenen waarom zij de "enigheid des Geestes moeten behouden" in Eféze IV: 3, wordt neergelegd in vers 4, 5, " één lichaam," " één Geest" zijnde, " één hoop," " één Heere", " één geloof," " één doop" hebbende, hetzij zij Joden of Heidenen waren, dezen, die in de hemelen en die op aarde zijn. Hetgeen NIET KAN bedoeld worden van de waterdoop, want in die zin hadden zij niet allen één doop, en waren niet allen daardoor toegelaten en verenigd. Zo in 1 Cor. XII: 13. "Want ook wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen. En wij zijn allen tot één Geest gedrenkt;" hetgeen niet bedoeld kan worden van de waterdoop, in aanmerking genomen dat geheel het lichaam van Christus, Joden en Heidenen, dienstknechten en vrijen niet allen deelgenoten daarvan waren.

Tegenwerping. Maar Eféze IV: 5 zegt, *dat er slechts " één doop is," en door hetgeen gezegd is, indien toegestemd, zal de waterdoop uitgesloten worden, of anders is er meer dan één doop.*

Antwoord. Het volgt niet, omdat de Geest geen mededinger wil hebben, dat er daarom geen andere dingen kunnen zijn op hun plaats. Omdat de Geest van God de hoofdplaats inneemt, dat er daarom geen andere dingen ondergeschikt zouden kunnen zijn. 1 Joh. II: 27. De apostel zegt tot hen, dat de zalving, die zij ontvangen hebben, in hen blijft, en gij hebt niet van node, zegt hij, "dat iemand u lere, maar gelijk dezelfde zalving u leert van alle dingen."

Hieruit zouden sommigen kunnen denken dat Johannes het predikambt uitsluit; niets van dat alles, hoewel de Heilige Geest hen zo in de waarheid van het Evangelie bevestigd en geleerd had, dat zij gewapend waren tegen verleiders in vers 26 nochtans ziet gij dat Johannes evenwel voortgaat hen in vele zaken te onderwijzen; als ook in Eféze IV: 11-13. Hij heeft sommigen gegeven tot apostelen; sommigen tot Evangelisten, sommigen tot herders en leraars; tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw des lichaams van Christus. Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus."

Zo ook de doop des Geestes, hoewel hij de voorrang heeft en zich dingen toe-eigent, als behorende alleen aan zichzelf, zo vernietigt hij evenwel daardoor niet het gebruik en het doel van de waterdoop, of van enige andere verordening in deszelfs plaats: want de waterdoop is een middel om de genade te doen wassen, en in hem, en door hem wordt de heiligmaking bevorderd, en een klaarder getuigenis gegeven van de vergeving der zonden, evenwel het geven der genade, en het weerbaren en vernieuwen is alleen het werk des Heiligen Geestes. Leest Tit. III: 5, "Door het bad der weergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes," de doop een uitwendig toeken zijnde van de inwendige genade, gewrocht door de Geest, een voorstelling of zinnebeeld, zoals in Petr. III: 21. "Waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt, niet die een aflegging is der vuiligheid des lichaams, maar die een vraag is van een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus;" de waterdoop niet uitsluitende.

Maar aantoonende, dat hoofdzakelijk op het *geestelijke deel* gelet moet worden: hoewel dezen die de waterdoop verachten, zoals de Farizeeën en wetgeleerden het deden. Luk. VII: 30, *de raad Gods tegen zichzelf verwerpen, niet gedoopt zijnde*. En dezen, die de waterdoop in de plaats van de Geest stellen, verheffen een plicht tegen de Godheid en de waardigheid van de Geest, en geven de aan Hem, - als aan God verschuldigde eer, - aan een plicht.

Van welke vergissing om de waterdoop in de plaats des Geestes te stellen, en hem voor een werk te bestemmen, waartoe hij nooit beschikt was, n.l. om het lichaam van Christus te vormen, hetzij in het algemeen zoals in 1 Cor. XII: 13; Eféze IV: 5, of tot het vormen van bijzondere gemeenten in Christus, kunnen wij de gevolgen zien; dat hij in plaats van een middel ter vereniging te zijn, zoals de Geest is, hij niet alleen zijn zoomloze kled verscheurd heeft, maar ook Zijn lichaam gedeeld heeft, hetwelk Hij gekocht heeft met Zijn eigen bloed, en zó staat de doop tegen het plan van Vader, Zoon en Heilige Geest, in het verenigen der arme gelovigen, dat daardoor veeleer in stukken gescheurd wordt, wat de Geest bij elkaar gevoegd heeft. "Degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, - want God heeft hem aangenomen;" zulken die de Geest gedoopt en toegelaten had tot het lichaam van Christus, wilde hij dat ook zijn gemeenten zouden aannemen: Wiens doop de ENIGE doop is, en zo genoemd wordt één doop.

Bedenk daarom of er voor zulk een handelwijze, dat personen door de waterdoop in de kerkelijke gemeenschap moeten worden opgenomen, een bevel of een voorbeeld is. Want Johannes doopte er velen, nochtans doopte hij sommigen niet tot een, en andere weer tot een andere, of allen tot één gemeente, gelijk de kerk van Rome doet.

En tot welke gemeente heeft Filippus de kamerling gedoopt, of de apostel de stokbewaarder en zijn huis? En al de overigen, die zij doopten, waren zij niet vrij om zich tot hun gemak en tot hun stichting met elkaar te verenigen? Hetgeen ik alles ter overweging geef.

Tegenwerping. *Maar God is een God van orde, en heeft orde bevolen in al de gemeenten van Christus en om iemand aan te nemen die als kind gedoopt is, daarvoor is geen bevel noch voorbeeld, en hierdoor zouden ook kinderen tot lidmaat der gemeente worden.*"

Antwoord. Dat God een God van orde is, en bevelen daartoe gegeven heeft in alle gemeenten van Christus is waar. En dat dit "om hein die zwak in het geloof is aan te nemen," een van die bevelen is, is even waar. *En hoewel er geen voorbeeld of bevel is, in rechtstreekse woorden, om dezen aan te nemen die in hun jeugd gedoopt zijn, noch om zulk een te verwerpen;* maar er is een bevel om hem aan te nemen, die zwak in het

geloof is, zonder beperking, en het is zeer waarschijnlijk, dat hieraan in onze dagen niet getwijfeld wordt, en daarom wordt er niet over gesproken in bijzonderheden.

Maar de Heere geeft een middel voor alle tijden in de tekst "degenen nu, die zwak in het geloof is, neemt aan," want anders zou het aannemen niet ter oorzaak van het kindschap zijn, maar op een kennis en het doen van alle dingen overeenkomstig de regel en de orde, en dat moet volmaakt zijn, anders zou het ontkennen of teveel te bevestigen van een zaak onordelijk, en alzo de aanneming verhinderen.

Maar de Heere handelt zo niet met Zijn volk, maar rekent "DE LIEFDE als de vervulling der wet," al zijn zij ook onkundig in vele zaken, beide in het weten en doen. En Hij neemt hen aan tot de gemeenschap met Zichzelf, en wil dat andere ook zo zullen handelen.

Tegenwerping. "Hierdoor kunnen sommige instellingen verloren gaan of weggelaten worden, en mag men veronderstellen dat de Heere het zou toelaten dat enige zijner verordeningen in het Oude of Nieuwe Testament, of het rechte gebruik daarvan, verloren gingen of weggelaten werden, en dat hij evenwel zulke gemeenten als ware gemeenten zou erkennen, en welke reden kan er voor bestaan?"

Antwoord. De Heere heeft toegelaten dat sommige verordeningen in het Oude Testament weggelaten werden en verloren gingen en toch erkende Hij de gemeente als de Zijne. Ofschoon de besnijdenis in de woestijn weggelaten werd, zo erkende Hij hen nochtans als Zijn gemeente, Hand. VII: 38. En vele instellingen gingen verloren gedurende de gevangenschap Ezech. 28; 30. enz., hetgeen aantoonde wat de Hoogepriester aan moest doen, en hetgeen, niet uitgelaten mocht worden op straf des doods, - zoals de Urim en Thummim, hoewel zij verloren waren en verscheiden andere verordeningen, de ark, met het verzoendeksel en de cherubims, het vuur van de hemel, de majesteit en de Goddelijke tegenwoordigheid enz., - toch erkent Hij de tweede tempel, ofschoon minder schoon dan de eerste, en vervulde hem met Zijn heerlijkheid, en vereerde die met Zijn Zoon, die een Lidmaat en Leraar daarin was, Mal. III : 1, „die Heere, dien gijlieden zoekt, zal snellijk tot Zijn tempel komen."

Zo in het Nieuwe Testament, sedert hun staat in de woestijn en grote en langdurige gevangenschap is er duisterheid en twijfel, en gebrek aan licht bij de besten van 's Heeren volk, omtrent enige verordeningen, en dat gedurende verscheidene eeuwen en hoe heeft de Heere hen nochtans als Zijne gemeenten erkend, waarin Hij heerlijkheid heeft „in alle geslachten," Eféze III : 2,1. En zo behoren wij hen te erkennen, tenzij wij het geslacht der rechtvaardigen willen veroordelen.

Men moet belijden, dat, indien een stipte naleving der instellingen werd vereist en klaarheid in Evangelische instellingen vóór het Avondmaal, wie zou dan de moed hebben om te zeggen dat zijn handen rein zijn, en dat hij al de bevelen des Heeren volbracht heeft, aangaande de instellingen van Zijn eredienst?

En wie zou niet moeten erkennen dat de *wisseling der tijden enige verandering noodzakelijk maakt, hetzij in de zaak of gewoonte der dingen overeenkomstig de eerste gebruikelijkheden*; die toch als ware gemeenten erkend en als zichtbare gelovigen aangenomen worden, ofschoon zij, óf geheel óf in grote mate onwtend zijn in het opleggen der handen, het wassen der voeten, en het zalven met olie, in de gaven van de Geest, welke is de Urim en Thummim van het Evangelie.

En men kan niet bewijzen dat de gemeenten zoo onwetend waren in de apostolische tijden en ook niet dat dezulken in de gemeenschap werden aangenomen; toch was men hierin verdraagzaam en waarom dan niet omtrent de doop, inzonderheid in zulken die hem erkennen als een ordonnantie, en hun liefde daarvoor, en jegens de Heere, en

jegens Zijn wet daarin, tonen dat zij er eerder voor konden sterven dan deze te verloochenen, ja, zich in hun bloed laten dopen. Hetgeen aantoonde dat zij hem in der waarheid als hun plicht beschouwden, en gewillig zijn om er naar te horen en eraan te gehoorzamen in zover zij er kennis aan hebben. Zeker, de tekst is aan hun zijde, anders zouden alle zwakken uitgesloten zijn; "degenen nu, die zwak in het geloof is, neemt aan, — want God heeft hem aangenomen."

Tegenwerping. Maar vele schrijvers oordelen dat de zwakken en de sterken allen te veren in kerkelijke gemeenschap waren en dat het aannemen Rom. XIV : 1 slechte bestaat in een onderlinge liefdeband,

Antwoord. Het dient wel ernstig overwogen te worden hoe enig verschil *van zovele waardige schrijvers beleden wordt; aan wie de wereld zoveel te danken heeft voor hun hulp in vele dingen*; neer het zou gevaarlijke gevolgen hebben om alles wat zij zeggen voor bewezen aan te nemen, en niet gelijk de edele Bereërs, Hand. XVII : 11.

Ofschoon zij sommige onfeilbare leraars hadden namen zij toch hun woorden of leerstellingen niet op goed geloof aan, en er kan meer reden bestaan om over de uitleggers van dezen tekst te twijfelen, in aanmerking genomen dat hun beginselen hen noodzaken om te oordelen dat dat de zin van de tekst.

Want indien het naar hun oordeel een plicht is om allen te dwingen om binnen te komen en allen aan te nemen en hun kinderen, dan moeten zij naar dien tekst oordelen, dat zij allen van de gemeente waren en in de gemeenschap, voordat zij bezwaar gemaakt hebben over hunne spijsen en dagen, omdat dat een daad is van volwassen lieden op jaren van onderscheid, en derhalve wordt het aannemen door hun geoordeeld als alleen in onderlinge broederliefde te bestaan. Want het is onmogelijk voor hen om hun mening vol te houden, en anders over de tekst te oordelen. Want door de doop, oordelen zij dat de kinderen in de kerkelijke gemeenschap moeten worden opgenomen, en dan moeten bezwaren omtrent spijsen en dagen noodwendig daarna ontstaan.

Tegenwerping. *Maar geen onbesnedene mocht van het paasoffer eten Exod. XII.* En eist de Heere nu niet zowel het teken van de doop als Hij vroeger de besnijdenis eiste? En bestaat er geen gelijke rede voor?

Antwoord. De Heere heeft in het Oude Testament uitdrukkelijk bevolen dat geen onbesnedene het paasoffer mocht eten, Exod. XII : 48, en in Ezech. 44 : 9 dat geen vreemde of onbesnedene van hart en onbesnedene ven vlees in Zijn heiligdom mocht ingaan. En als de Heere bevolen had dat geen ongedoopte in Zijne gemeente mocht ingaan, dan zou het duidelijk zijn.

En ongetwijfeld was Christus als een Zoon in geheel zijn huis even getrouw als Mozes was s een dienstknecht; en ofschoon er weinig reden geweest zou zijn als de Heere geboden had, dat het zoo zijn moest, zoo moeten wij nochtans in de godsdienst niets vergelijken met ons verstand, naar met de wil van God, de grond van alle plicht.

Het meeste dat volgens mijn gedachte gezegd kan worden is, dat wij geen voorbeeld hebben om zonder de doop aan te nemen, maar ook geen voorbeeld om iemand bij gemis er van te verwerpen. Daarom wens ik, dat hetgeen gezegd is, in overweging genomen wordt; opdat wij, terwijl wij naar een voorbeeld zoeken, door een vergissing niet een gebod over het hoofd zien, veronderstellende dat zij allen tevoren in de kerkelijke gemeenschap waren; daar de tekst dit niet zegt, maar "degenen nu, die zwak is in het geloof, neemt aan."

Wij kunnen tevens zien hoe de Heere handelde onder de wet, hoewel Hij beschouwde dat deze dingen tegen zijn wet gedaan waren, dus zondig, hoewel in onwetendheid

gedaan; toch eiste Hij nooit dat de schuldige zou offeren, voordat hij belijdenis daarvan deed, Lev. V: 5 vergeleken met vers 15 en 16.

En dat kan iemands zonde zijn in zijn onwetendheid. En hoewel het eens anders plicht kan zijn hem daarvan te verwittigen, zo mag men hem daarom nog niet uit het huis Zijns Vaders houden. Want de Heere wil niet dat wij iemand Zijner kinderen uit Zijn huis houden, zonder dat wij daarvoor grond hebben in het woord.

En al is het dat zij bezwaar hebben omtrent sommige spijsen in huns Vaders huis, zo kan het nochtans gevaarlijk zijn voor de sterkere kinderen hen al de overige lekkernijen daarin te ontzeggen, totdat de zwakken en zieken vaste spijs eten kunnen; daar toch Petrus ook vlees voor de een, en melk voor de andere had.

En Petrus moest zowel de arme lammeren als de schapen voeden. En als andere het niet willen doen zo zal de grote Herder weldra komen en zorgen voor hetgeen weggedreven is. Ezech. XXXIV: 4, 11; Jes. XL: 11. Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen, en in zijn schoot dragen; de zogenden zal hij zachtjes leiden.

**VREDELIEVENDE EN WARE BEGINSELEN.
OF**

**EEN KORT ANTWOORD OP D'ANVERS' EN PAUL'S BOEKEN TEGEN
MIJN GELOOFSBELIJDENIS, EN VERSCHIL VAN INZICHT OMTRENT
DE WATERDOOP,⁴ N.L. DAT DEZE GEEN BELETSEL IS VOOR DE
GEMEENSCHAP DER BROEDEREN EN VOOR DE
AVONDMAALVIERING.**

Engelse titel:

Peaceable Principles and True,

Een herhaling van ingenomen standpunten over de doop tegen ingebrachte bezwaren door de particuliere baptisten Thomas Paul en Henry Danvers. 1674

Spreekt gijlieden waarlijk gerechtigheid, gij vergadering? oordeelt gij billijkheden, gij mensenkinderen. PS. LVIII: 2.

Mijnheer!

Ik heb uw korte antwoord op mijn verschil van opvatting omtrent de waterdoop ontvangen en overwogen. En bemerk, dat gij het bewijs in 't geheel niet aanroert. Maar u veeleer beijvert en dat wel boven hetgeen gij behoort te doen, om hatelijkheden op uw broeder te werpen omdat hij u uw dwaling onder 't oog brengt, nl. "dat de gelovigen, die gedoopt zijn, na een geloofsbelijdenis afgelegd te hebben, behoren, en volgens hunnen plicht moeten uitsluiten van hun kerkelijke gemeenschap en de gemeenschap aan de tafel des Heeren, diegenen van hun heilige broederen, die niet zo als zij gedoopt zijn."

Dit is uw dwaling. Ik noem het een dwaling omdat het niet gegrond is op het Woord van God, maar het een louter menselijk verzinsel is. Want hoewel ik niet ontken, maar juist erken, dat de doop een ordonnantie Gods is; zo heb ik nochtans ontkend, dat de doop ooit door God is ingesteld om een muur der verdeeldheid te zijn tussen rechtvaardigen en rechtvaardigen; tussen de rechtvaardigen die wel, en de rechtvaardigen die niet zoals wij gedoopt zijn met water.

Gij integendeel beweert door uw leer en uw handelwijze dat de doop dit wél is. En daarom scheidt gij u af van al de broederen die in die zaak van u verschillen; hen, niettegenstaande hun zaligmakend geloof en heiligen levenswandel, niet geschikt achtende voor de kerkelijke gemeenschap, en dat alles omdat zij niet zo gedoopt zijn als gij.

Verder acht gij hun Avondmaalviering onderling onwettig, en daarom on-Bijbels, en gij hebt besloten "dat zij aan afgoden offeren en dat hun de vorm van het huis van God niet getoond moet worden, *totdat zij schaamrood zijn over hun besprenging in hun jeugd, en de doop ontvangen en aannemen als gij.*" Ezech. 44.

Ja, gij rekent hen zoals zij daar staan, niet als de gemeenten van God, zeggende: "wij hebben zulke gewoonten niet, en de gemeenten van God ook niet."

Hierom heb ik naar uw bewijzen gevraagd, welken gij hebt trachten aan te voeren, maar ten slotte hebt gij geen andere aangetoond dan "dat de apostolische gemeenten degenen, die zij aannamen, eerst doopten."

Ik heb u gezegd, dat dit, hoewel het toegestemd werd, niets met onze vraag te maken

⁴ Als Bunyan over **waterdoop** spreekt, bedoelt hij altijd de volwassen gelovige onderdompeling

heeft. Want wij vragen niet, of zij alzo gedoopt waren? Maar of gij een woord in de Bijbel vindt dat uw besluit rechtvaardigt, dat het uw plicht is om diegenen van uw heilige broederen uit te sluiten, die niet zo gedoopt zijn als gij?

Uw eerste vijf bladzijden hebt gij gebruikt om te bewijzen dat ik verschrikkelijk trots of een leugenaar ben. Gij vraagt mij hoelang het is dat ik een Baptist ben, en voegt er dan bij dat het een kwade vogel is, die zijn eigen nest verradt."

Antwoord.

Ik moet u zeggen, uw vuile taal vermijdende: ik ken niemand op wie deze titel zo toepasselijk is dan op de discipelen van Johannes. En daar gij graag weten wilt met welken naam ik mij van andere onderscheid; ik zeg u, dat ik wens en hoop te zijn EEN CHRISTEN, en verkies, indien de Heere het mij waardig keurt, een christen genoemd te worden, een gelovige, of enige andere naam welken door de Heilige Geest goedgekeurd is. Hand. XI: 26.

En wat betreft die partijnamen als Anabaptisten, Independenten, Presbyterianen, of dergelijke, ik besluit, dat zij noch van Jeruzalem, noch van Antiochië kwamen maar veeleer uit de hel en Babylon. Want zij leiden tot verdeeldheden "gij kunt ze kennen aan hun vruchten."

Aangaande het oordeel van de heer **Jessey** weet gij dat het uw handelwijze veroordeelt, en daar gij in 't eerst naar het getuigenis van een schrijver hebt gevraagd, heb ik er ir een aangeboden, wies bewijzen gij niet veroordeeld hebt.

Want uw opsomming van mijn onwaardig en verwerpelijk gedrag als de oorzaak om onze Christelijke gemeenschap te verbreken is niet alleen onwaar, maar bespottelijk. Onwaar, want zij hebben getracht mij ook tot een hunner volgelingen te maken, en iemand met dat doel tot mij gezonden.

Bovendien is het bespottelijk; hun vermeende orde, en zoals zij het noemen, onze wanorde was de oorzaak; of zij moesten zichzelf als zeer boosaardig aanstellen om de verwoesting van een gehele gemeente te zoeken om het onwaardige gedrag, indien het zo ware, van een enkelen persoon.

En nu gij mij zegt, dat de heer **Kiffin** geen vergeving van mij nodig had voor het ongelijk mij in zijn brief aangedaan.

Nu vraag ik, heeft hij u dat zelf gezegd? Maar laat dit voor 't ogenblik rusten, ik wil zijn bewijs aan hem terugzenden, en een rechtstreeks antwoord van hem vragen.

Daar er geen voorschrift of voorbeeld bestaat voor de heer Kiffin om zijn gelovige broederen uit de Christelijke gemeenschap te bannen, die met hem omtrent de doop verschillen, zo behoort hij dat niet te doen.

Gij berispt mij omdat ik zijn naam voluit schreef, [William Kiffin] maar ik weet dat bij zich niet schaamt over zijn naam. En gij, die dit in de verte enigszins schijnt te keuren te geven, moogt wel vergeving aan hem vragen daarvoor.

Uw twistzieke veronderstellingen, die gij de wereld aanbiedt omtrent mijn persoon, mijn gevangenschap en dergelijke, neem ik vrijelijk op mij als een ereteken onder de overige verwijtingen, die gij mij maakt, totdat de Heere ze bij Zijn komst zal afwissen. Maar dit zijn geen bewijzen dat gij een woord hebt dat u bindt om de heilige broederen uit de gemeenschap te weren.

En wat, indien, zoals gij veronderstelt, **de wijze Dr. Owen**, niet over mijn boek schreef, hoewel hij het naderhand toejuichte?

Dit is ook in mijn voordeel. Want *hij heeft het gelaten om de vele en ernstige verzoekschriften, die verscheidene van u tot hem gericht hebben om zijn hand te weerhouden.*

En misschien was het meer ter eer van God dat de waarheid naakt de wereld zou

ingaan, dan dat zij gesteund zou worden door een zo *machtinge krijgsheld* als hij. Gij zegt mij ook, dat sommige der nuchtere Independenten hun ongenoegen getoond hebben over dit onderwerp.

Welnu, wat? Indien ik ook kan zeggen, hetgeen ik doen kan zonder onwaarheid te spreken, dat verscheidene der Baptisten gewenst hadden dat uw geschriften verbrand waren, voordat zij het licht gezien hadden; is uw boek daarom slechter?

Op pagina 13 zegt gij, dat gij u niet inlaat met Presbyterianen, Independenten, gemengde Avondmaalgangers (een nieuwe naam) maar dat gij *voor vrijheid zijt voor allen naar hun licht*.

Antwoord. Ik vraag dan, veronderstel dat een heilige man Gods die van u verschilt, zoals de bovengenoemde doen, in de ceremonie van de waterdoop; ik zeg, veronderstel, dat zo iemand Avondmaal met u wenste te houden, maar evenwel naar zijn eigen licht in die dingen bleef, waarover wij spreken, zou u zo iemand in de gemeenschap aannemen? Indien niet, maakt gij dan geen scheuring?

Maar gij zegt, "indien ongedoopte gelovigen niet met ons wandelen, dan kunnen zij met anderen samenleven met wie zij beter overeenstemmen."

Antwoord. Dan schijnt gij hen slechts te vleien. Gij zijt er niet voor, hoe gij er ook over spreekt dat zij hun vrijheid moeten hebben, dat zij die met u zouden genieten. Zo geven ook de Papisten vrijheid aan de Protestanten, omdat zij noch willen noch kiezen kunnen.

Nogmaals, volgt gij hen niet met verwijtingen en beschimpingen, dat hun gemeenschap onderling zelfs onwaardig is? Nu, hoe geeft gij hun dan hun vrijheid? Nee, verkondigen deze dingen zelfs niet dat u hen ook dit ontnemen zou indien gij kon?

Gedurende de tijd dat ik een Baptist geweest ben (zegt gij) herinner ik mij niet dat ooit een ongedoopte zichzelf heeft aangemeld om gemeenschap met ons te houden.

Antwoord. Dit is geen bewijs van uw liefde jegens de broederen, maar veeleer een bewijs dat uw gestrengheid van die dag af reeds zo blijkbaar was, dat deze goede zielen de moed niet hadden om zulke pogingen te wagen; wij weten dat zij het elders gedaan hebben, waar zij met bemoediging hoopten ontvangen te worden.

Op pagina 14 schijnt gij uw ontkenning van de waterdoop als de inwijdingsverordening in te trekken.

Antwoord. Inderdaad heeft de heer D'Anvers mij gezegd, dat gij die mening moest herroepen, en dat hij anders tot u zeggen zou dat gij het doen moest; nochtans wordt het door sommigen als zodanig erkent, en in het bijzonder door uw groten voorstander de heer **Denne**, die het met verscheidene bewijzen tracht te handhaven. Maar uw ontkenning zal een voldoende weerlegging voor hem zijn; zo laat ik het aan u beiden over om overeen te stemmen en besluit dat gij hem weerlegd hebt.

Maar het schijnt, hoewel gij nu niet erkent dat het de ingang is in uw bijzondere gemeente, nochtans gelijk gij ons vertelt op pagina 14, "dat gij nooit ontkende dat de doop een gelovige niet tot een lidmaat der algemeen, ordelijke, zichtbare kerk maakt." En hierin stemmen gij en de heer. D'Anvers overeen. *Personen gaan de zichtbare kerk binnen door de doop*, zegt hij.

Antwoord.

1. De algemene, dat is, de gehele kerk. Dit woord sluit in alle delen der kerk, zelfs van

Adam af aan tot aan het einde der wereld, hetzij in de hemel en aarde, enz. Nu, dat de doop een mens, een lidmaat van deze kerk maakt, geloof ik nog niet, en gij kunt mij niet aantonen waaraan we dit moeten geloven.

2. De algemene, *ordelijke kerk*. Welke kerk dit toch moet zijn, indien gij met het woord ordelijk, overeenstemming aanduidt in de uitwendige delen der godsdienst, versta ik ook niet,

En toch schijnt gij dit te menen, omdat gij het woord zichtbaar er ten laatste bijvoegt "De algemeen, ordelijke *zichtbare kerk*."

Nu zou ik wel van die broeder willen leren waar die kerk is, want indien het de zichtbare is, dan kan hij zeggen welke en waar zij is.

Maar om kort te zijn, zulk een kerk bestaat niet; de algemene kerk kan niet zichtbaar zijn, daar een groot gedeelte van dit grote lichaam reeds in de hemel is, en een groot gedeelte daarvan nog niet geboren is.

Maar indien hij met de algemeen kerk bedoelt, het gehele deel van die kerk die op aarde is, dan is zij noch zichtbaar, noch ordelijk.

1. Niet zichtbaar. Want het deel blijft altijd voor het oog van de beste mens volstrekt onzichtbaar.

2. Deze kerk is niet ordelijk, dat is, heeft geen harmonie in zijn uitwendige en zichtbare delen der eredienst; daar sommige delen andere op de heftigste wijze tegenspreken. Ja, zou het onbarmhartig zijn om te geloven dat sommigen der leden van dit lichaam gewillig zouden sterven in het tegenspreken van datgene, hetwelk andere leden voor de waarheid van Christus houden?

Bijvoorbeeld in ons eigen land, zouden sommigen der zogenaamde Baptisten hun leven niet willen opofferen in het tegenstellen van de Kinderdoop?

En wederom, sommigen van hen die voor de kinderdoop zijn, zouden die niet willen sterven voor hetgeen zij denken dat waarheid is? Hier is dus geen orde, maar een klare tegenspraak, en dat wel in zulke delen der eredienst, welke beiden inderdaad als zichtbare delen der godsdienst beschouwen.

Onder de algemeen, ordelijke, zichtbare kerk moet deze broeder dus verstaan, al diegenen der gelovigen, die gedoopt zijn, of gedoopt werden, zoals wij. Dit is klaar, want, zegt hij, de doop maakt een gelovige tot een lidmaat dezer kerk; zijn bedoeling is dus, dat er een algemeen, ordelijke, zichtbare kerk is en hiertoe behoren alleen de Baptisten. En dat ieder die gedoopt is, daardoor een lid der algemene, ordelijke, zichtbare kerk der Baptisten wordt, en dat het gehele aantal van de overige gelovigen geheel en al uitgesloten is.

Maar indien alle andere zo zouden doen als deze man, hoeveel algemene kerken zouden er dan wel zijn? Een "algemeen, ordelijke, zichtbare gemeente der Independenten;" een "algemeen, ordelijke, zichtbare kerk der Presbyterianen, en dergelijke. En wie hunner zou niet evengoed als hij voor zijn algemene kerk kunnen strijden, als zij even verward in hun gevoelens waren als deze broeder? Maar zij hebben meer verstand.

Maar veronderstel dat deze denkbeeldige kerk de enig ware algemeen kerk ware, dan moet toch wie zij dopen, eerst een zichtbare gelovige zijn, en indien een zichtbare gelovige, dan een zichtbaar lidmaat van Christus. En indien dit, dan een zichtbaar lid van zijn lichaam, hetwelk de kerk is, voordat zij gedoopt worden; nu, hij die reeds een zichtbaar lid der gemeente is, heeft aan alle eisen voldaan die hem zouden kunnen opgelegd worden om te tonen dat hij een wezenlijk zichtbaar lid is. Hand. VIII: 37; XIX: 17 en XVI: 33. Zijn zichtbaarheid is er reeds; hij is reeds een zichtbaar lid van het lichaam van Christus en daarna wordt hij gedoopt. Zijn doop maakt hem dus noch een lid noch een zichtbaar lid van het lichaam van Jezus Christus.

Gij vervolgt, dat ik gezegd heb dat het de instemming was, die personen tot leden van afzonderlijke gemeenten maakte.

Antwoord. Maar dat het een blote in of toestemming is en niets anders, toestemming zonder geloof, enz., is onwaar. Uw latere poging om uw onjuiste uitdrukking weer goed te maken, baat u niets. Het geloof geeft zowel werkelijkheid aan, als bewijs voor het lidmaatschap.

Wat gij nu van de Zendbrieven zegt, dat zij aan afzonderlijke gelovigen, en zowel aan diegenen die buiten als aan hen die in de kerk waren, geschreven zijn, heb ik altijd geloofd. Maar in uw eerste punt behaagde het u te zeggen, dat gij een van degenen waart, die op onze bewijzen uit de brieven iets tegen had, omdat zij voor bijzondere gemeenten geschreven waren (bedoelende de gedoopten). En dat zij voor andere gelovigen geschreven waren, zou voor mij moeilijk zijn om het te bewijzen; maar gij doet wel, dat gij voor de waarheid zwicht.

Wat ik omtrent de doop heb gezegd, dat het een PEST was, neemt mijn woorden zo als zij daar staan, en dan blijft ik daar nog bij: "Wetende dat, de satan elke ordonnantie Gods tot een PEST en een plaag voor zijn volk kan maken, zelfs de doop, des Heeren tafel, en de heilige Schrift; ja, dat ook de dienstknechten van Jezus Christus toegelaten kan worden, deze te misbruiken en haar uit haar plaats te wrikken."

Daarom verzoek ik u, om, wanneer gij weer schrijft, óf deze stelling toe te stemmen of haar te ontkennen, voordat gij voortgaat met veroordelen.

Maar ik moet voortgaan met u te zeggen, hoewel gij dat niet graag hoort, dat gij, indien gij uw zin kon hebben, u dan al de gemeenten die niet denken, zoals gij denkt, zou verwoesten.

Gij rekent dat de kerkelijke voorrechten niet toebehoren aan hen, die niet gedoopt zijn als wij, zeggende: "Hoe kunnen wij deze voorrechten van hen nemen, voordat zij ze hebben, wij weerhouden hen van een onordelijk gebruik van de ordonnantiën, inzonderheid onder ons zelf;" te kennen gevende dat gij even goed uw best doet onder andere. En hij, die hen, met wie hij niet wandelt, zal oordelen, of zeggen zal, zoals gij, dat zij gelijk Efraïm aan een afgod offeren, en schaamrood moeten worden over die afgod, voordat hun de vorm van het huis bekend gemaakt mag worden," en dan alles met een aanhaling van een tekst zal staven, doet dit, of in scherts, of in ernst; indien in scherts dan is het verfoeilijk; indien in ernst dan is zijn geweten er in betrokken, en indien zijn geweten er in betrokken is, dan noopt dit hem om al het mogelijke te doen om die zaak, welke hij als afgodisch en verfoeilijk beschouwd, uit te roeien, zowel in de gemeenten die niet, als in de gemeenten, die wel met hem in betrekking staan.

Dit zo zijnde, dan mag men besluiten, dat gij wel de moed, maar niet de gelegenheid hebt, om uw plannen te volvoeren.

Op pagina 22 en 23 zegt gij, "dat een overtreding van een positief voorschrift, betreffende de ingestelde eredienst, door God op het aller strengst gestraft is, aan deze zijde der hel."

Antwoord. Mr. D' Anvers zegt; "dat de overtreding van een positief voorschrift, betreffende de eredienst, een overtreden is van het eerste en tweede gebod."

1. Indien dit zo is, dan is het om deze breuk, dat die strenge oordelen over de mensenkinderen komen.

2. Maar gij haalt als voorbeeld aan, Adams eten van de verboden boom, maar tot niet veel nut. Adams eerste overtreding was, dat hij de wet overtrad, die in zijn hart geschreven was, daarin, dat hij hoorde naar de verleidelijke stem zijner vrouw. En daarna, omdat hij van de boom gegeten heeft, welke boosheid in zijn gehele natuur

doordrong. En toen droeg hij deze kwade vrucht wegens het eten der dingen, die de Heere hem verboden had. Gen. III. Maakt óf de boom goed, en zijn vrucht goed; óf de boom slecht en zijn vrucht slecht. Matth. VII: 17; Luk. VI: 43, 44. De mens moet slecht zijn, eer hij kwaad doet. En goed eer hij goed doet. En dan vraagt gij wat groter oordeel was, verontreinigd en verdorven te worden, of uit het paradijs verdreven te worden.

Maar wat de zaak betreft, waarover wij spreken, welk positief voorschrift overtreden degenen, die hem, die God ons gebiedt aan te nemen, niet willen verwerpen, als hij geen licht in de doop heeft?

Berispt mij niet langer omdat ik u naar een Schriftuurplaats vraag, ten bewijze dat uw handeling om hen uit te sluiten billijk en wettig is; waarlijk ik moet dit nog blijven doen, en ik vertrouw als gij er een vinden kon, dat ik ze reeds lang geleden van u vernomen zou hebben.

Maar gij verwondert u er over dat ik naar een Schriftuurplaats vraag om een negatief voorschrift te bewijzen.

Antwoord.

1. Zijt gij bij die deur, mijn broeder? Indien een dronkaard, een eedzweerder, of een echtbreker gemeenschap met u wenst te houden, en op uw weigering, u naar uw gronden zou vragen; zou u dan denken dat die eis zodanig is, dat gij er niet op behoort te antwoorden. Zou u de redenen uwer weigering niet bij tientallen kunnen opnoemen? Zó zou u ook met ons doen, als gij hierin niet buiten de Bijbel stond.

2. Maar opnieuw, gij hebt gehandeld als iemand, die een positieve regel moet voorschrijven. Gij rekent het u ten plicht, een deel uwer gehoorzaamheid aan God, om diegenen uit de kerkelijke gemeenschap te bannen, die niet zo gedoopt zijn als gij. Ik vraag u dan welk voorschrift geeft u recht tot zulk een handelwijze? Waar wordt gij bevolen aldus te handelen?

Gij werpt mij tegen dat in Eféze IV: 5 en 1 Cor. XII: 13, de Geestesdoop niet bedoeld wordt: maar de **heer Jessey** zegt, dat het de doop met water niet is, niet kan zijn; en gij hebt hem volstrekt niet weerlegd.

En nu met betrekking tot de kerk in de woestijn, gij dacht, zoals ge zegt, dat ik mezelf geantwoord zou hebben, maar dit heb ik evenmin gedaan als gij. Maar laat ons zien wat gij als antwoord geeft.

Tegenwerping

1. **Ten eerste zegt gij:** "hoewel God in die tijd hun ongehoorzaamheid in de besnijdenis kwijschold Gen. XVII, Exod. XII, daaruit volgt niet dat gij de verordening van de waterdoop nu moet wegcijferen."

Antwoord. God beval haar, en maakte haar tot de inwijdingsordonnantie voor de kerkelijke gemeenschap. Maar, Mozes, en Aäron en Jozua, en de oudsten van Israël hebben haar opgeheven gedurende veertig jaren; daarom was de opheffing ambtelijk en wel met Gods vergunning, zoals gij verzekert.

Nu, indien zij de besnijdenis mochten opheffen, hoewel zij de inwijdingsordonnantie was; waarom mogen wij dan niet Gods heiligen in de gemeenschap aannemen, daar het ons toch niet verboden, maar geboden wordt; ja, waarom zouden wij de waterdoop, welken God nooit tot dat doel verordineerd heeft, tot een sluitboom maken om de gelovigen uit de kerk te weren?

2. **Gij vraagt,** of men de besnijdenis ophief uit gebrek aan licht, daar zij toch duidelijk

geboden was?

Antwoord. Wat ook de oorzaak ware, gebrek aan licht is een grote oorzaak. En dat het noodzakelijk volgen moest, dat zij het moesten zien, omdat het geboden was, is een inbreuk op de heerlijkheid van de Heilige Geest, wiens werk het is ons alles indachtig te maken hetgeen de Heere Jezus ons gezegd heeft. Joh. XIV: 26.

3. **Gij vraagt**, "kunt gij uzelf geen reden geven, dat hun telkens verhuizende en reizende staat hen onbekwaam maakte, en dat God barmhartig was? Kan diezelfde reden nu voor de weigering van de doop worden gegeven?"

Antwoord. Ik kan mezelf deze reden niet geven, en gij kunt mij daardoor ook niet enige voldoening geven. Omdat hun reizende staat volstrekt geen verhindering voor hen was, indien gij veronderstelt dat zij, en dit was buiten twijfel waar, dat zij verscheidene jaren aaneen op een en dezelfde plaats vertoefden.

1. Zij hadden veertig jaren nodig om van Egypte naar Kanaän te gaan, en zij deden slechts twee en veertig reizen.

2. Soms deden zij verscheidene van die reizen in een en hetzelfde jaar. Zij hadden reeds, zoals ik het opvat, elf reizen gedaan aan het einde der derde maand na hun uittocht uit Egypte. Vergelijk Exod. XIX: 1 met Num. XXXIII: 15.

3. Opnieuw, in het veertigste jaar vinden wij hen op de berg Hor, waar Aäron stierf en begraven werd. Nu, dat was het jaar, waarop zij Kanaän binnengingen, en in dat jaar moesten zij nog negen of tien reizen doen eer zij over de Jordaan gingen. Num. XXXIII: 38 enz.

Hier waren dus twintig reizen in minder dan anderhalf jaar. Verdeel nu de rest van de tijd op de overige reizen en dan hebben zij meer dan acht en dertig jaar gereisd om hun twee en twintig voetreizen te gaan.

En hoe dit nu een reis zou kunnen zijn die hen verhinderde om deze ordonnantie op deszelfs gezette tijden te houden, nl. om hun kinderen op de achtsten dag te besnijden, zie ik niet in.

Indien gij denkt dat hun oorlogen hen verhinderen konden, dan antwoord ik dat zij, voor zover ik zien kan, tienmaal meer gestreden hebben in het land Kanaän, waar zij wel besneden werden, dan in de woestijn waar zij niet besneden werden.

En indien vleselijke of uitwendige veiligheid de oorzaak ware geweest, dan zouden zij zich niet in het gezicht van een en dertig koningen hebben besneden. Jos. V; XII. Ik zeg, zij zouden hun zes honderd duizend strijdbare helden niet besneden hebben, en hen blootgesteld hebben aan de aanvallen en de gevaren hunner vijanden.

Dit was dus niet de oorzaak waarom zij niet besneden werden, zoals gij veronderstelt.

4. De hoofdinhoud van **uw vierde punt** is, "dat een buitengewoon geval niet tot een algemeen regel mag gesteld worden."

Antwoord. De regel was gewoon, welke was de besnijdenis; het terzijde stellen van deze regel werd even gewoon voor de tijd van veertig jaren, en in de gehele gemeente. Maar dit is een arme uitvlucht, om niets anders te kunnen zeggen, dan dat het een buitengewoon geval was, wanneer het echter niet zo was.

Maar gij vraagt, "mochten zij zo handelen toen zij in Kanaän gekomen waren?"

Antwoord. Nee, nee. Evenmin zullen wij doen hetgeen wij nu doen, wanneer hetgeen volmaakt is, gekomen is.

Gij zegt, omdat de kerk in de woestijn, Openb. XII, niet door ordonnantiën kon komen enz., daarom, wanneer zij zonder dezelve in de hemel komen, behoeven wij hen ook

niet te houden.

Antwoord. Niemand heeft dit tegen u gezegd. Maar zijt gij een van degenen uit de genoemde woestijn? Openb. XII. Is de Antichrist door niets anders overwonnen en voor niets anders dood dan voor uw geloof? Of zijn wij, die onze broederen vooruit zijn in de doop, alleen uit die Egyptische duisternis verlost?

Zwijg toch, want gij zelf verkeert nog in zulk een wolk der donkerheid, dat gij een regel stelt, die in de Bijbel niet gevonden wordt, nl., om het als eed zonde te beschouwen uw heilige broederen aan te nemen, hoewel dit niet verboden, maar zelfs geboden is. Rom. XIV; XV.

Uw grote woordenpraal over *mijn vierde bewijs* laat ik ter beoordeling over aan hen, die over het gewicht uwer woorden kunnen oordelen, alsook hetgeen gij zegt omtrent het *vijfde en zesde bewijs*.

Want het voorbeeld dat ik u gaf van Aäron, David, en Hizkia, die dingen deden, welke niet geboden waren, en dat in heilige zaken, en toch voor verontschuldigd gehouden werden, kunt gij, noch uw voorvechters enigermate omverwerpen. Aäron overtrad het gebod; Lev. VI: 26; X: 18. David deed hetgeen niet geoorloofd was. En in Hizkia's tijd aten zij het Pascha anders dan beschreven was. 2 Kron. XXX: 8.

Maar ik merk dat hier de schoen wringt, hetgeen u verblijd maakt over de heer Denne's uitval om hulp.

Hiertegen verheft ook D' Anvers zijn stem, maar echter tot weinig nut, mij ten laste leggende, dat ik beweerd heb, dat de onkunde een vrijbrief geeft voor de zonde der overtreding van Gods gebod. Maar beoordeel eerst de teksten, die ik aangehaald heb, en begin mij dan te beschuldigen. Gij hebt uw stelling van ongeschreven waarheden jammerlijk verdedigd.

Mijn *zevende* bewijs, hebt gij, zoals ik reeds gezegd heb, niet eens zoveel als aangeroerd. En het *tiende* ook niet, dan dat gij er mee gespot hebt.

Maar wij zullen ze de lezer voorleggen.

1. De liefde, die wij, zoals geboden is, moeten aandoen, is veel meer waard dan het ijdel twisten over de waterdoop. Col. III: 14.
2. De liefde wordt meer openbaar, wanneer wij de gelovigen aannemen om de wil van Christus, dan wanneer wij hen verwerpen bij gemis aan water.
3. De gemeente te Colosse werd gelast de gelovigen aan te nemen en verdraagzaam te zijn, omdat zij nieuwe schepselen waren.
4. In de gemeente te Jeruzalem waren sommige gelovigen, die de verkondiging van het Evangelie aan de Heidenen tegenstanden, en toch hun lidmaatschap behielden.
5. Verdelingen en scheuringen onder de gelovigen zijn van een latere dagtekening dan de uitverkiezing, en de tekenen daarvan. En moesten daarom plaats maken voor degenen, die weten dat zij verkozen zijn.
6. Het is de liefde, niet de doop, die ons aan de wereld openbaar maakt als volgelingen van Christus. Job. XIII: 35.
7. Het is de liefde die het onfeilbare kenmerk is van onze belangstelling in - en onze gemeenschap met Christus, Rom. XII: 10; XVI: 10.
8. De gemeenschap met Christus is voldoende om uit te nodigen tot - en de nieuwe mens de grote regel onzer gemeenschap, met Christus. 1 Joh. I: 2.
9. De liefde is de vervulling der wet; hij derhalve, die haar heeft, is door God aangenomen, en moet door de mensen goedgekeurd worden. Maar hij vervult de wet niet, die zijn broeder oordeelt en veroordeelt. Gal. VI: 16; Fil. III: 16; Rom.

XIV; Jak. IV: 11.

10. De liefde wordt soms meer gezien en getoond in het nalaten der verkondiging van hetgeen wij weten, dan in het verkondigen en opdringen. Joh. XVI: 12; 1 Cor. III: 1 2.
11. Hoe kunnen wij zeggen dat wij de liefde bezitten, wanneer wij onze broeder trachten te dwingen om boven zijn licht te handelen, of om zijn hart met smart te vervullen, om hem boven zijn geloof te laten werken, of hem van zijn voorrechten te beroven? Dit tot de deur der gemeenschap te stellen, hetgeen God niet gedaan heeft; at tot de regel voor de Avondmaalsviering te stellen, is uit gemis aan liefde.

In onze verhandeling over de vleselijkheid die de oorzaak der verdelingen te Korinthe waren, **vraagt gij**, aan wie moet de vleselijkheid ten laste gelegd worden, aan hen die de waarheid verdedigen of aan hen die haar tegenstaan?

Antwoord. Misschien aan beiden, maar voorzeker aan hen, die de waarheid tegenstaan; hebt daarom acht op uzelf, die zonder enig gebod van God om u te rechtvaardigen, uwen broeder van de gemeenschap uitsluit; uw broeder, wie gij op Gods bevel moet aannemen.

Met mijn *negende bewijs* maakt gij u in de beginne vrolijk, maar waarom hakt en snijdt gij er in om, totdat gij het ten laatste, als 't ware, op het vuur werpt?

Die *zeventien ongerijmdheden* kunt gij op generlei wijze ontwijken. Want indien gij niet een enkel woord hebt, - hetgeen ook werkelijk het geval is, hoewel gij mij bespot omdat ik een enkel woord latijn gebruikt hebt - niet een enkel woord van God dat u beveelt om uw broederen, die niet zo gedoopt zijn als gij, van het Avondmaal te weren.

Ik zeg, indien gij niet een enkel woord van God hebt, om dit tot uw plicht te maken, dan doet gij het onvermijdelijk

1. Uit een geest der vervolging.
2. Uit meer eerbied voor een vorm, dan voor de geest en de kracht der godsvrucht.
3. Zodoende maakt gij wetten, waar God geen gemaakt heeft, en zijt gij wijs boven hetgeen geschreven is.
4. Het is een bedillen van de Geest des Heeren.
5. En bindt het geweten van alle mensen aan ons licht en onze mening.
6. Zo doende ontnemt gij de kinderen hun brood.
7. En weerhoudt hen van de wasdom des geloofs.
8. Dit geeft oorzaak dat de harten der zwakke christenen tot zonde geprikkeld worden.
9. Dat de harten der goddelozen verhard worden.
10. Het zet de deur open voor allerlei verzoeking.
11. Het brengt de duivel in verzoeking om degenen, die alleen staan, aan te vallen.
12. Het is een broeinest van ijdele twist.
13. Het geeft aan de wereld gelegenheid om ons te lasteren.
14. De zwakken en wankelenden worden zodoende in twijfel gehouden over de rechte wegen des Heeren.
15. Het is een misbruiken der Heilige Schrift.
16. Een steun voor de Antichrist.
17. En geeft oorzaak dat velen van de vechten weg in gevaarlijke dwaalsporen zullen geraken.

En hoewel het laatste punt zo door u verfoeid wordt, dat gij haast uzelf geen meester kon blijven hij het lezen daarvan, zo beweer ik evenwel als in het eerste schrijven van

mijn hand, "dat het uitsluiten der christenen uit de kerkelijke gemeenschap en hun voorrechten te onthouden, wegens gemis aan datgene, hetwelk God nooit tot een muur des afscheiding gesteld heeft tussen ons, God oorzaak gaf, geeft, en zal geven om die oordelen over ons te zenden, waaronder wij thans zuchten.

Nu kom ik tot wat gij gezegd hebt ter verdediging van uw *veertien bewijsgronden*.

"Zoals zij waren, zegt gij, ben ik bereid om daarbij te blijven; wat ik aangeboden heb, heb ik met alle bescheidenheid aangeboden: naar het beste licht dat ik had in die teksten der Schrift, waarop zij gegrond zijn. Daar ik nog niet zo vermetel geworden ben dat ik wens dat alles wat ik zeg voor wetten gehouden moeten worden om daaraan andere in hun geloof en godsdienstoefening te binden, daarom druk ik mezelf uit in veronderstellingen, sterke vermoedens, en schijnbaar goede gevolgtrekkingen uit het woord.

Antwoord. Uw bewijzen zijn, zoals gij met waarheid zegt, gegrond op veronderstellingen en vermoedens. En dat wel, omdat u het woord der Heilige Schrift tot hulp ontbreekt. En laat de lezer wel opmerken, omdat gij geen rechtstreeks bevel kunt vinden in het Woord van God, daarom komt gij te voorschijn met veronderstellingen en vermoedens.

Een oordeelkundig lezer zal niet alleen hier, maar ook op vele andere plaatsen bemerken tot welke droevige uitvluchten gij gedreven wordt om uw pen gaande te houden. Maar, mijnheer, daar gij, zoals gij zelf zegt, niet zo op uw stuk staat in uw bewijzen, waarom matigt gij uzelf dan zoveel gezag aan in de toepassing uwer stellingen? Want niettegenstaande al uw bescheidenheid en nederigheid wilt gij toch niemand hunner met u Avondmaal laten vieren. En gij gunt het hun die afwijken van de schijnbare tekennen-gevingen onder elkaar ook niet. Uw liefde jegens hen bestaat hierin, dat gij hun onthoudt datgene, waarop zij recht hebben. Wordt u bevolen hen te verwerpen, noem ons de tekst waar het staat. En indien het u niet bevolen wordt, waarom doet gij het dan?

"Laat ons zeggen wat wij willen," zegt gij, "tot verdediging onzer eigen gebruiken; tenzij wij geen positieve Schriftuurplaatsen opnoemen, dat uw gebruiken verboden zijn, hoewel nergens geboden, zo zult gij als een razende bij uw punt blijven met de gedachte dat gij met de krans zult heengaan."

Antwoord.

Ik raas niet, maar ik strijd ernstig met u voor de waarheid. En zegt wat u wilt of kunt, al zij het ook met veel meer smaad en hoon dan gij tot hiertoe gedaan hebt, zo blijven wij u toeroepen, de Schrift, de Schrift moet gij ons tonen. En het is een zeker teken dat uw zaak verkeerd is, wanneer gij spot en scheldt omdat ik u naar de Schrift vraag. Had u mij één plaats aangetoond, waarin geschreven staat, dat gij uw broederen, die niet zo gedoopt zijn als gij, van de tafel des Heeren moet weren, dan, had ik gedaan. Maar gij staat buiten het woord, en daarom belijdt het! Wij worden geboden om hem, die zwak in het geloof is, aan te nemen, want God heeft hem aangenomen. Ik lees in de Bijbel nergens van kransen dan in Hand. XIV: 13, en die moogt gij hebben.

In uw zevende bewijs klaagt gij er over, dat ik over uwe, "schijnbare tekennen-gevingen" spreekt; zeggende, ik ben niet gewoon om zoals John Bunyan te zeggen, "dit zeg ik" "en ik durf te zeggen." Ik stel mezelf tevreden met mijn veronderstellingen aan andere te onderwerpen die boven mij staan.

Antwoord.

1. Schijnbare gronden zijn een slecht en onwaardig fundament voor een gebruik in de godsdienst. En daarom spreek ik er tegen.

2. Waar gij zegt, dat gij uw meningen onderwerpt aan degenen, die boven u staan, is onwaar; tenzij gij besluit dat niemand dan zij boven u staan, die met u van hetzelfde gevoelen zijn. Hebt gij uw opvattingen gewillig onderworpen aan het oordeel dergenen die niet in uw overtuiging delen? Hebt gij uw gevoelens onderworpen aan het onpartijdige oordeel der Independenten en Presbyterianen? En zijt gij bereid om u aan hun oordeel te onderwerpen? Behoudt gij niet uzelf de vrijheid om te beoordelen hetgeen zij zeggen en om te kiezen hetgeen gij oordeelt dat recht is, of zij het met u eens zijn of niet? Waarom misleidt gij zo de wereld door voor te geven dat gij uzelf onderwerpt aan het oordeel van andere, wanneer gij toch volhoudt hun gevoelens te veroordelen? Gij hebt slechts één hulpmiddel; misschien denkt gij dat zij niet boven u staan, en met die uitvlucht dekt gij uzelf. Maar dat is onvoldoende.

BESLUIT

Lezer, toen Mozes de broederen, die met elkaar twistten weer tot vrede zocht te brengen, wierp degene, die het ongelijk deed hem opzij, als onwillig om in zijn goddeloze werken gestoord te worden. Maar toen Mozes evenwel voortging om hen tot vrede aan te manen, trachtte dezelfde persoon een vreselijke beschuldiging tegen hem in te brengen, met te zeggen: "Zegt gij dit om mij te doden gelijk gij de Egyptenaar gedood hebt?" Exod. II: 14, iets wat te dikwerf naar het hoofd van diegenen geworpen wordt, die de vrede zoeken en najagen. Hand. VII: 24-29.

"Mijn ziel," zegt David, "heeft lang gewoond bij degenen, die de vrede haten. Ik ben vreedzaam. Maar als ik spreek, zijn zij aan de oorlog." Ps. CXX: 6, en 7.

Men zou denken, dat zelfs de natuur zelf de vrede en de enigheid der gelovigen onderling als een zaak van de grootste waarde zou beschouwen, inzonderheid, daar zij, boven alle mensen, zichzelf kennen. Want hij, die zichzelf het best kent, is het geschiktst om medelijden met een ander te hebben en te verdragen, Heb. V: 2. En toch zijn er onder deze zodanigen, die willen opstaan om scheuringen en verdeeldheden te maken onder hun broederen "om de discipelen af te trekken achter zich." Hand. XX: 3 roepende, dat zij gelijk hebben en dat allen, die niet met hun instemmen, ongelijk hebben en verwijderd moeten worden. Rom. XVI: 17. Maar als iedere HIJ gezegd heeft al hetgeen hij kan zeggen, dan is dit een ding dat de Heere haat, nl. om tussen broederen krakelen in te werpen. Spreuk. VI: 19. En toch hebben wij reeds vele, jaren deze kwade toeleg moeten ondervinden even als andere op andere plaatsen, hetgeen met voorbeelden gestaafd zou kunnen worden als dat gevraagd werd.

Inzonderheid hebben wij veel moeten lijden van de gestrengte broederen, de Baptisten, wier beginsel niet toelaat iemand in hun gemeenschap op te nemen die van hen verschilt omtrent de waterdoop, en ook niet duldt dat enige gemeente bestaat, die van hun beginsel afwijken.

Zo menigmaal de gelegenheid zich voordoet om andere aan te vallen, spannen zij al hun netten en strikken om onze gemeente te verzwakken en te verdelen en leden achter hen te doen volgen.

Deze dingen grieden mij zo, dat ik, na zestien jaar gezwegen te hebben, mij niet langer weerhouden kou om openlijk aan de wereld te tonen op welken grond wij gemeenschap met elkaar houden, en op de onredelijkheid dergenen, die ons zoeken te verdelen. Sommigen uwer vergeleken mij bij de duivel, andere zeiden dat ik raasde en krankzinnig was, en dat alleen, omdat ik de vrede trachtte te bewaren tussen de gelovigen onderling.

Nee zij gingen verder, zij begonnen moord te roepen, alsof ik hen bij de openbare overheid wilde aanklagen, en hen ongeschikt wilde maken tot samenleving in de maatschappij, wanneer ik slechts sprak over hun hartverscheurende en

kerkverwoestende beginselen en gebruiken, daar zij hun gelovige broederen van onder hen uitdreven en toen zij van hen uitgegaan waren, hen ook nog onderling alle recht tot gemeenschap ontzeiden, omdat zij niet, zoals zij, datzelfde licht in de doop hadden: Zij antwoorden met laster en verwijtingen, hetgeen zij, zo schijnt 't ten minste, als bewijzen beschouwen om zichzelf te verdedigen.

Maar ik vraag inmiddels naar bewijzen, bewijzen uit de Schrift, om mij te overtuigen dat het mijn plicht is, die gelovigen uit de kerkelijke gemeenschap te roeren, die niet zoveel licht in de doop hebben als wij. Hierover wordt de heer Paul zo verbolgen dat hij zulk een hooghartige taal geen antwoord waardig keurt, maar ik begrijp de reden. Want hierdoor zou hij zichzelf buiten de Bijbel plaatsen; wanneer hij mij dus begint aan te vallen, dan kan hij dit slechts doen met schijnbare tekennen-gevingen, veronderstellingen, en sterke vermoedens en zegt u verder in zijn antwoord, "dat dit zijn grootste licht is, dat hij in de Bijbel heeft en ten goede geeft voor zijn gewoonte, over welk licht, welwillende lezer, gij gemakkelijk kunt oordelen, indien gij slechts een flauw begrip van de ruil van God omtrent de broederlijke liefde hebt.

Vreemd is het, dat de Schrift, die overal de liefde aanbeveelt en ons er toe opwekt om verdraagzaam te zijn en de last van onze broeder te dragen, evenwel stilzwijgend te kennen zou geven, dat wij onze broeder uit het huis onzes Vaders moeten uitsluiten, of dat de Schriften die ons bevelen om de zwakken aan te nemen, ons tegelijkertijd bevelen zouden om de sterken buiten te sluiten!

Denkt gij, lezer, dat de Schrift twee aangezichten heeft, en met twee monden spreekt? En toch moet dit waar zijn, volgens de leer van deze mensen. Er staat uitdrukkelijk geschreven, "neemt elkaar aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods." Rom. XV: 7.

Maar deze mannen zeggen dat het onze plicht niet is, het is ongerijmd en afgodisch, besluitende dat het noch een gewoonte van hen noch van enige gemeente Gods is, om deze broeder aan te nemen; bijgevolg zijn zij die deze broeder wel aannemen, niet van de gemeente Gods, laten zij zeggen wat zij willen. En hier ziet gij nu hun liefde, hun hartelijkheid en barmhartigheid van hun vermeende goedheid.

Maar wees verzekerd, Christelijke lezer, dat zij voor deze onbarmhartige woorden en daden geen grond hebben in Gods woord, en zij kunnen hun pad niet hoewel maken met te zeggen dat zij zulk een vreedzame omgang met de wereld hebben. Ik pleit voor de kerkelijke gemeenschap, en zij ontzeggen ze aan ons, en toch is de kerkelijke gemeenschap een gemeenschap naar de Schrift, en wij lezen van geen andere onder de gelovigen.

Het is waar, wij worden geboden om ons te onttrekken "van een iegelijk broeder, die ongeregeld wandelt, - opdat hij beschaamd worde, evenwel moeten wij kern niet als een vijand houden, maar kern vermanen als een broeder." 2 Thess. 3: 6. 14, 15. Indien dit is hetgeen zij beogen, want ik ken geen andere gemeenschap, welke wij met hem moeten hebben, aan wie wij de kerkelijke gemeenschap ontzeggen, dan laat ik de beschouwing van de grond der blijdschap die zij hebben, die aldus door hun broederen geëerd worden, aan henzelf over.

Inmiddels, blijf ik verzekeren, "dat er geen muur des afscheidsels is voor de gemeenschap der gelovigen, en ook geen toegangsdeur is tot de gemeenschap.

Ik wil geen spot met spot vergelden, hoewel een van mijn aanvallers mij verzekerde dat ik bij het lezen van het geschrift van de heer **Paul** genoegzaam tot zulk een werk zou aangezet worden. Maar wat is de oorzaak van een zodanig schrijven, als het niet de ontevredenheid is van zijn eigen gemoed, of het gemis van een beter antwoord?

Hiervoor dank ik God, dat sommigen der broederen in de laatste tijd kalmer zijn geworden in hun uitdrukkingen, en dat degenen, die hun vroegere bitterheid blijven aankleven, door hun broederen overgelaten worden aan de bitterheid van hun eigen hartstochten, daar hun broederen openhartig belijden, dat zij als hun geloofsgenoten het konden verdragen, zelf er volle vrijheid toe gevoelen in hun eigen zielen om gemeenschap te houden met gelovigen, als gelovigen, hoewel zij omtrent de waterdoop verschillen.

Moge de Heere alle bitterheid uit de gemeenten verdrijven en hen vergeven die de oorzaken zijn van de vele verdeeldheden en scheuringen onder de gelovigen. "Ziet, hoe goed, en hoe liefelijk is het, dat broeders samenwonen! Het is, gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op de baard, de baard van Aäron; die nederdaalt tot op de zoom zijner klederen. Het is gelijk de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van Sion. Want de Heere gebiedt aldaar Zijn zegen en het leven tot in der eeuwigheid." Ps. 133.

Vaarwel

Ik ben de uwe, christen, om u te dienen zolang ik nog met die ogen zien kan, waarin reeds door zovelen zoveel vuil geworpen is.

JOHN BUNYAN.

**Nagelaten broken, deel 3,
Stichting het Braambos.**

Levensbeschrijving van William Kiffin, door R.A. Ramsbottom

Kiffin en John Bunyan, blz. 88

Ongetwijfeld was John Bunyan de meest bekende godsdienstige persoon van de zeventiende eeuw. Het is duidelijk hoe er op sommige wijzen een overeenkomst is tussen zijn leven en dat van William Kiffin, hoewel er natuurlijk in vele opzichten een onmetelijk verschil was. Maar hier waren twee kampioenen van de afgescheidenheid, die gevangenschap ondergingen om hun geloof. Klaarblijkelijk ontstaat de vraag: als zij in dezelfde tijd leefden, hadden zij enig contact met elkaar? (Bunyan stierf in 1688, het jaar waarin Jacobus II zijn troon verloor). Vreemd, het contact dat zij met elkaar hadden, schijnt de enige wijze te zijn, waardoor Kiffin vandaag bij velen bekend is; hoewel het duidelijk genoeg is dat tijdens hun leven Kiffin de enige was die bekendheid genoot.

Wij kunnen niet ontdekken dat de beide mannen elkaar ooit ontmoet hebben, hoewel Bunyan vaak in Londen preekte. Hun contact ontstond door een boek dat Bunyan uitgaf, getiteld: *'Verskil in oordeel omtrent den waterdoop, geen beletsel voor gemeenschap, 1673'*.

Voor Bunyan was het niet van belang of iemand die deelnam aan het heilig avondmaal als kind gedoopt was, of als gelovige, of in het geheel niet. In zijn boek beweert hij dat de enige voorwaarde is 'een zichtbare heilige' te zijn, dat is iemand die in heel zijn voorkomen toont een ware gelovige te zijn.

Kiffin gevoelde echter dat dit een zeer gevaarlijk standpunt was en beweerde, dat volgens de Schrift iemand niet alleen een ware gelovige moest zijn, maar eerst door onderdompeling gedoopt moest zijn. Met andere woorden, hij was een Bijzondere Baptist, die geloofde in een nauwgezette avondmaalsviering.

Hoewel Bunyans naam zelfs niet vermeld wordt, is men het er altijd over eens geweest, dat het werk dat Kiffin produceerde, een antwoord aan Bunyan was. Het droeg de titel: 'Een ernstige verhandeling van het recht tot het kerkelijk avondmaal', en het werd uitgegeven in 1681. Een klein boekje van 163 bladzijden (plus een voorrede en inleiding); 'Londen, gedrukt bij Geo. Larkin, voor Enoch Prosser, in de Rose and Crown in Sweethings Alley, op het East End van de Royal Exchange, 1681'.

Daar dit het enige boek van enige omvang is dat William Kiffin schreef, is het interessant de inhoud ervan te overwegen. Niet alleen geeft het ons inzicht in Kiffins bekwaamheden en zijn standpunten, zowel als zijn contact met John Bunyan, maar het onderwerp is er een dat voor ons vandaag nog steeds van belang is.

Op het titelblad ondertekent de schrijver zelf: 'W. Kiffin, een beminnaar van de waarheid en vrede.' Hij maakt duidelijk dat hij hen acht als Christenbroeders en heiligen, maar dat hij zich tegen hen verzet, door degenen die niet gedoopt waren van des Heeren tafel uit te sluiten, nochtans niet van onze liefde en toegenegenheid.

Kiffin maakt het duidelijk dat hij niet schrijft tegen Independenten, Presbyterianen of de Kerk van Engeland. Zij brengen de kinderdoop in praktijk, maar zij stemmen toe dat dit noodzakelijk is voordat zij komen tot des Heeren tafel. Zijn strijd is met die Baptisten, die geloven in de doop van gelovigen door onderdompeling als een Schriftuurlijke verordening, en die kinderdoop ontkennen, maar die aan een ongedoopt persoon toegang tot het heilig avondmaal verlenen. Het is heel duidelijk, dat hij zeer scherp was aangaande dit onderwerp.

Eén zaak die hem zeer diep scheen aan te gaan was, dat als God een bevel in de Schrift heeft vastgesteld, het dan heel ernstig is, als wij het negeren. Men zal zich herinneren hoe diep bezwaard hij als jonge man hierover was. Nu, meer dan veertig jaar later, komt hij nog steeds terug op het geval van Nadab en Abihu, dat hem toen trof:

"U ziet hoe streng God was jegens Nadab en Abihu omdat zij ander vuur namen dan hetgeen God voorschreef, om wierook te offeren, hoewel er geen onmiddellijk gebod tegen was. Het geringste deeltje van Goddelijke waarheid is van groter waarde dan iets wat de wereld bieden kan."

En hij gevoelde dat het zo duidelijk geopenbaard was: geloof, doop, avondmaal, in die volgorde. Maar een andere zaak woog hem ook zwaar. Als de doop niet nodig was om aan te gaan aan de tafel des Heeren, waarom bestaan wij dan als een afgescheiden lichaam? Is er enige werkelijke grond van afscheiding van de Independenten? Zijn de zaken, die wij als Baptisten geleden hebben, voor niets geweest? Ook had hijzelf, als Baptist, veel geleden.

Bovendien ging hij zover, om te opperen, dat als het ooit een algemeen gevoel onder de Baptisten werd, de doop van gelovigen Schriftuurlijk was, maar niet vereist om deel te nemen aan het heilig avondmaal, dit er te eniger tijd toe leiden zou, dat de instelling van de doop veracht werd en zelfs in onbruik geraakte. Hij geeft aan:

1. "Dat God een bijzondere wijze en orde heeft voorgeschreven, waarin Hij aangebeden wil worden.
2. Dat Hij daarin zo teder en nauwgezet is, dat de minste verandering van Zijn eigen gesteld bevel door Hem niet zal worden toegestaan, hetgeen blijkt door de bestraffing van dezulken als overtreders, en de lofprijzingen gegeven aan dezulken die Zijn verordeningen zo onderhouden als zij overgedragen zijn.
3. Dat af te wijken van des Heeren instelling en Zijn bevel om te keren, een rechtstreekse neiging gehad heeft om alle vormen van eredienst te verwoesten, en bijgevolg alle plechtige beoefening van godsdienst, aangezien dezelfde reden waarom een verordening gewijzigd of opgeheven mag worden, evenzeer de wijziging of opheffing van iets bewijzen wil, ja zelfs na lang verloop."

En Kiffin beweerde altijd: dopen na geloof, voor enige andere verordening. Na een inleiding 'Aan de christelijke lezer', en een voorwoord volgen er vijf hoofdstukken:

1. De vraagstelling.
2. Redenen voorgelegd waarom ongedoopte personen niet mogen worden toegelaten tot het heilig avondmaal.
3. Enige Schriftbewijzen aangevoerd om aan te tonen dat zo'n gewoonte (nl. om hen zo toe te laten) niet evangelisch is.
4. Aangetoond, dat het in strijd is met de gewoonte en het oordeel van alle Christenen, die verordeningen hebben gehad gedurende meer dan 1600 jaren.
5. Tegenwerpingen beantwoord.

Zijn Schriftuurlijke redenering is zeer eenvoudig, beknopt en duidelijk. In het Nieuwe Testament lezen wij niet van enige gelovigen, die niet gedoopt waren, en hun doop volgde gewoonlijk spoedig na hun geloof. Hand. 2:41 geeft duidelijk de orde: 'Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt; en er werden op dien dag tot hen toegedaan omtrent drie duizend zielen.' Ook is het evenzeer duidelijk dat al de Nieuw-Testamentische kerken bestonden uit gedoopte gelovigen; Paulus spreekt hen aan als bestaande uit degenen die gedoopt waren.

Ook vermeldt Kiffin, dat in het Nieuwe Testament meer de nadruk gelegd wordt op de

doop dan op het avondmaal, maar zelfs als dit niet zo was, is het verkeerd om de ene verordening te verheffen ten koste van de andere.

In het behandelen van de kerkgeschiedenis en de standpunten van verschillende geleerde schrijvers openbaart Kiffin een opmerkelijke kennis, en hij haalt ook hier en daar het oorspronkelijke Grieks aan (geen geringe prestatie voor iemand die als een arme wees weinig of geen onderwijs had!) Het is interessant te ontdekken, dat hij velen van de bekende Puriteinen, zijn tijdgenoten, aanhaalt. Zo worden Owen, Goodwin, Coxe, Rogers, Burroughes, Bayne, Manton en anderen aangehaald. Dezen geloofden in de kinderdoop, maar Kiffin haalt hen aan, ten eerste tot staving van het belang van een juiste orde, en ten tweede dat de doop moet plaatsvinden vóór het heilig avondmaal of kerkelijk lidmaatschap (hoewel zij in hun geval de verordening van de doop zelf verschillend verstonden).

Wij treffen hier een interessant nevenartikel aan. Kiffin moet goed bekend geweest zijn met enige van de voornaamste Puriteinen; daarom zijn wij erin geïnteresseerd te ontdekken, dat hij verwijst naar 'de achtenswaardige en geleerde Dr. Owen' en dat hij zo hartelijk spreekt over Jeremiah Burroughes, 'die vermaarde knecht Gods... Niemand in zijn tijd (als degenen die hem in zijn leven kenden, getuigen kunnen) was van een zachtere en verdraagzamer aard.' Het was meer dan veertig jaren geleden, dat Burroughes hem zo tot een zegen was geweest. Kiffin maakt zelf heel duidelijk dat hij niet gelooft dat er iets zaligmakends in verordeningen ligt; zij zijn niet noodzakelijk tot zaligheid:

"Ik ben er goed van overtuigd dat het uitvoeren van alle plichten en verordeningen van geen waarde zal zijn voor enig mens dan wanneer Christus erin genoten wordt. Het hele Evangelie zelf, van Christus afgescheiden, zal de bediening des doods blijken te zijn. De krachtigste prediking en de duidelijkste verhandeling van de vrije genade Gods heeft geen leven in zich, tenzij de ziel door de Geest tot Christus geleid wordt... Kennis van de waarheid en gehoorzaamheid eraan in uitwendige verrichtingen zullen evenmin iemands ziel redden als het verbond der werken."

Kiffin voelde heel sterk dat hij uit liefde tot Christus en tot Zijn volk, zijn broederen moest tonen waar hij geloofde dat zij ongelijk hadden als het tot oneer van de Zaligmaker was:

"Wij arbeiden om des Heeren verordeningen in die zuiverheid en orde te bewaren zoals ze in de Heilige Schrift nagelaten worden en getuigenis geven om in de geest van liefde en zachtmoedigheid ijverig te strijden voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is; hetgeen wij ons voorstellen een plicht te zijn die aan alle Christenen bevolen is."

Een zaak die meer dan iets anders William Kiffin tegengeworpen werd, was, dat het hem aan liefde ontbrak: Waar is de liefde van Christus wanneer een dierbaar kind van God, die oprecht zijn onvermogen belijdt om de doop der gelovigen te begrijpen, wordt uitgesloten en buitengesloten van het heilig avondmaal, dat van Christus' stervende liefde spreekt? Hierop antwoordt Kiffin:

"Nochtans, dat kan geen liefde genoemd worden, die uitgeoefend wordt in strijd met de orde die in het Woord wordt voorgeschreven, naar hetwelk verordeningen behoren te worden uitgevoerd. Want zoals liefde een genade van de Geest van Christus is, zo zijn verordeningen de beschikkingen van dezelfde Geest, Welke genade werkt in de harten van Christenen; alle ware liefde wordt bestuurd volgens de regel van het Evangelie. En zoals allen de discipelen van Christus kunnen herkennen door hun liefde tot elkander, zo is het ook een kenteken gegeven door dezelfde Heere, een discipel te zijn, wanneer deze liefde bewezen wordt in het houden van Zijn geboden (Joh. 14:15): "Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden."

Men zegt dat toen de heer Peter Lely het portret van Oliver Cromwell schilderde, hij de wrat op zijn gezicht wenste weg te laten. 'Schilder mijn wratten en alles!' was Cromwells antwoord. Daarom moeten Kiffins fouten niet worden buitengesloten, indien zij bewezen kunnen worden.

Christopher Hill, wiens onlangs verschenen boek over Bunyan begroet werd als 'het boek van het jaar', klaagt dat Kiffin erg liefdeloos over Bunyan sprak. Hij zegt dat Bunyan in 1673 diep edroefd was, omdat William Kiffin die hij als 'mijn broeder' aanzag, zijn persoon verachtte 'wegens mijn lage afkomst onder de mensen door mij te brandmerken voor een figuur van zo'n lage stand, waarover men zich niet behoefde te bekommeren of voor te zorgen.'

Hill vertelt ons dat Kiffin verklaarde: 'Ik had mij met het hele geschil niet bemoeid, als ik niet enige gedeelten ontdekt had, die aanleiding gaven om acht op u te slaan.'

Terecht geërgerd antwoordde Bunyan: 'Welk soort u ben ik? En waarom is mijn stand zo laag, dat de meest begenadigden en Godvruchtigen onder u niet stipt en ernstig mogen overwegen wat ik gezegd heb?'

Nu kan er natuurlijk helemaal geen verontschuldiging zijn voor het smalend spreken over iemand, laat staan een medegelovige. Evenwel blijkt hiervan geen spoor in 'Een ernstige verhandeling'. Kiffins geest schijnt zeer teergevoelig en liefdevol te zijn. Getuige hiervan:

"Wij stellen ons oordeel eerlijk en duidelijk voor, zonder de minste aanmerking op, of vooroordeel tegen onze christelijke broeders, die op dit punt van ons verschillen. Met ieder die de Naam van de Heere Jezus zich kan toeëigenen naar Zijn Evangelie, wensen wij te leven in broederlijke liefde en christelijke vereniging."

Maar hij voegt eraan toe:

"Als wij ontdekken dat onze broeders enig vals denkbeeld koesteren met betrekking tot de waarheden van het Evangelie, beschouwen wij het als onze plicht om te pogen hen op een zachte en ernstige wijze ervan te berichten."

Echter is het niet volstrekt zeker, dat deze aan Kiffin toegeschreven woorden door hem geschreven waren. Het boek waarnaar verwezen werd ('Enige ernstige aanmerkingen op dat gedeelte van de Geloofsbelijdenis van de heer Bunyan aangaande het kerkelijk avondmaal'), werd geschreven door **Thomas Paul** met de brief aan de lezer, geschreven door Kiffin.

Ook kunnen de opmerkingen die inderdaad van Kiffin zijn, op verschillende wijzen gelezen worden. Helaas bleek heel wat verbittering in het geschil, hetgeen bewijst, dat 'de beste mensen slechts mensen op hun best zijn.'

EEN VERMANING TOT VREDE EN EENHEID

An Exhortation to Peace and Unity

"U BENAARSTIGENDE TE BEHOUDEN DE ENIGHEID DES GEESTES DOOR DEN BAND DES VREDES." Efése 4: 3.

BEMINDEN

De godsdienst is de grote band der maatschappij, en het zou gewenst en goed zijn, zo zij betracht werd door de band der eenheid, en opdat het zo wezen moge, moeten wij ons benaarstigen, gelijk de tekst zegt, "om de enigheid des Geestes te behouden door de band des vredes."

Deze woorden behelzen een raad en een vermaning.

- **De raad is: Dat wij ons benaarstigen te behouden de enigheid des Geestes.**
- **de vermaning is: dat wij het doen door de band des vredes.**

Alsof de Heere zeggen wil: *Ik begeer, dat gij in enigheid leeft, maar dat gij toch zorg draagt, de enigheid niet te kopen met de breuk der Christelijke liefde.*

Laat ons dan gewaarschuwd zijn, dat wij ons niet zó benaarstigen om de enigheid in praktijk en mening, dat wij daardoor de band des vredes en der toegenegenheid breken.

Bij de behandeling van deze woorden zal ik deze gang in 't oog houden:

- Eerst zal ik de bedeling van de tekst bloot leggen.
- Ten tweede zal ik aantonen, waarin deze enigheid en vrede bestaat.
- Ten derde toon ik u de vruchten en voordelen daarvan aan, benevens negen kwalen en kwade vruchten, die in zulke gemeenten gevonden worden, waar de eenheid en vrede ontbreken.
- Ten vierde en ten laatste zal ik u twaalf aanwijzingen en gronden aangeven om die te verkrijgen.

Ten eerste.

Betreffende de zin van deze tekst.

Wanneer ons geraden wordt om de enigheid des Geestes te bewaren, moeten wij zo niet de Geest van God als zodanig verstaan, omdat de Geest van God in die zin niet kan verdeeld worden; derhalve zou het ook niet nodig zijn, dat wij ons benaarstigen om deszelfs enigheid te bewaren.

Door de enigheid des Geestes derhalve moeten wij verstaan, *die enigheid des gemoeds, welke de Geest Gods wil, en die Hij van Christenen eist, opdat zij trachten daardoor enigheid te bewaren.* Vandaar, dat wij vermaand worden, te staan door één Geest, met één gemoed, gezamenlijk strijdende voor het geloof des Evangelies. Filip. 1: 27.

Maar verder zinspeelt de apostel met deze woorden op de staat en toestand van een natuurlijk lichaam, en toont ons daardoor aan, dat het geestelijk lichaam een overeenkomst heeft met het natuurlijk lichaam van de mens. Als:

1. In een natuurlijk lichaam moet er een geest zijn om het te bezielen, want "zonder

de geest is het lichaam dood." Jac. 2: 26. Zo is het met het geestelijk lichaam van Christus; niet zodra verhaalt ons de apostel van dat een lichaam, of hij herinnert ons aan die "éne geest." Efeze 4: 4.

2. Het lichaam heeft samenvoegselen en banden om al de delen te verenigen; eveneens het geestelijk lichaam van Christus. Coll. 2: 19. Dat is de band des vredes, in de tekst vermeld, gelijk ook in Eféze 4: 16, waar "het gehele lichaam" gezegd wordt "bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt te zijn door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in zijn maat."

3. Het natuurlijk lichaam ontvangt raad en voedsel van het hoofd; zo ook het geestelijk lichaam van Christus. Hij is deszelfs raadgever en naar Hem dient gehoord; Hij is het hoofd en Hem moeten de leden vasthouden, vandaar de klacht van de apostel in Coll. 2: 19, dat enige het Hoofd niet behielden, waaruit het gehele lichaam door de samenvoegselen en samenbindingen zijn voedsel ontvangt.

4. Het natuurlijk lichaam kan niet gezond zijn, indien de geest gewond, of de banden

verbroken en ontwricht zijn. Het lichaam kan een gewond of gebroken geest niet dragen; "een verslagen geest zal het gebeente verdrogen." Spr. 17: 22, en een gewonden geest, wie kan die opheffen? Spr. 18: 14.

En hoe dikwijls heeft aan de andere kant de ontwrichting van het lichaam of de verbreking de dood des geestes niet veroorzaakt?

Op dezelfde wijze gaat het met het geestelijk lichaam van Christus; hoe verbreken de verdeelde geesten de banden des vredes, welke de samenvoegselen van dit lichaam zijn.

En hoezeer wonden de verbrekingen van liet lichaam en de kerk van Christus de geest der Christenen, en veroorzaken dikwijls, dat de geest en het leven van het Christendom kwijnt, zo niet sterft! Hoe noodzakelijk is het dan, dat wij trachten en ons benaarsstigen om de enigheid des geestes door de band des vredes te bewaren?

Ten tweede.

Nu moet ik u aantonen, waarin deze enigheid en vrede bestaat, hetgeen ik u in vijf bijzonderheden zal aanwijzen.

1. Deze enigheid en vrede kan bestaan in de onkunde omtrent vele waarheden, en in het vasthouden van enige dwalingen; of anders zou deze plicht des vredes en der eenheid niet in de praktijk kunnen gebracht worden door iemand, aan deze zijde der volmaaktheid. - Maar wij moeten ons benaarsstigen om de enigheid des geestes te behouden, "tot wij allen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods." Eféze 4: 13. Omdat wij nu, gelijk de apostel zegt, ten dele kennen en ten dele profeteren en door een spiegel in een duistere rede zien." 1 Kor. 13: 12.

En gelijk dit in het algemeen waar is, zo zullen wij het ook waar bevinden, wanneer wij tot enige bijzonderheden afdalen.

De discipelen schenen onkundig te zijn van die grote waarheid, welke hun door hunnen Meester herhaaldelijk was geleerd, te weten, dat Zijn koninkrijk niet van deze wereld was, en dat zij in deze wereld zouden lijden en vervolgd worden. Toch lezen wij in Hand. 1: 6, dat zij Hem vroegen: *of Hij in deze tijd het Koninkrijk aan Israël weer wilde oprichten*, daarbij latende blijken, dat het Koninkrijk van Christus, gelijk zij menen, moest bestaan in zijn tijdelijke heerschappij over Israël, welke, gelijk zij verwachtten, *nu onder hen zou beginnen* en plaats grijpen.

Opnieuw zegt onze Heere tot hen, dat Hij nog vele dingen te zeggen had, en dat waren vele belangrijke waarheden, welke zij nu nog niet dragen konden. Joh. 16: 12.

En dat het belangrijke waarheden waren, blijkt duidelijk uit vers 10 en 11, waar Hij spreekt over de gerechtigheid en het oordeel en er toen bijvoegt, dat Hij nog vele dingen te zeggen had, die zij niet dragen konden. En daarop belooft Hij hen de Trooster, om hen in ALLE WAARHEID te leiden; hetgeen insluit, dat zij nu nog onbekend waren met vele waarheden en bijgevolg nog met vele dwalingen behept, en ondanks dit alles bidt Hij toch voor hen en dringt bij hen aan op hun dure plicht tot betrachting van vrede en eenheid. Joh. 14: 27 en 17: 21.

Hieraan kan men toevoegen de woorden van Hebr. 5: 11, waar de schrijver zegt, dat hij nog vele dingen te zeggen had over het priesterlijk ambt van Christus, die zij, wegens hun traagheid tot horen, niet bevatten konden, gelijk ook de woorden in Hand. 10, waar Petrus onbekend schijnt te zijn met die waarheid, n. 1. dat het Evangelie aan alle natiën moest gepredikt worden. En tegen deze waarheid in, dwaalt hij, als hij meent, dat het ongeoorloofd is het Evangelie de heidenen te prediken.

Ik zal nog twee teksten daaraan toevoegen; de een is Hand. 19: 2, waar wij lezen, dat die discipelen, welke door Johannes onderwezen en gedoopt waren, nog onbekend bleken te zijn niet de Heiligen Geest, en niet eens wisten, gelijk de tekst ons zegt, dat er een Heilige Geest was, hoewel Johannes onophoudelijk leerde, dat Hij, die na hem komen zou, met de Heiligen Geest en met vuur zou dopen. Daaruit kunnen wij gemakkelijk en duidelijk opmaken, dat de christenen onbekend kunnen zijn met vele waarheden, wegens hun zwakke en trage vermogens en andere dergelijke hindernissen, zelfs wanneer zulke waarheden met veel duidelijkheid hun geleerd is geworden.

Opnieuw lezen wij in Hebr. 5: 13 van sommigen, die onervaren waren in het woord der gerechtigheid, welke desniettemin staande zuigelingen in Christus genoemd worden en met wie eenheid door de band des vredes ongeschonden gehouden en bewaard moet worden.

2. Gelijk deze eenheid en vrede bestaan kan in de onbekendheid met vele waarheden, en in het vasthouden van enige dwalingen, zo moeten die bestaan met, en kunnen niet bestaan zonder het geloof aan, en de beoefening van die dingen, welke ter zaligheid en tot een kerkgemeenschap nodig zijn; als daar zijn:

- a. Het geloof dat Christus, de Zoon van God, voor de zonden der mensen stierf.
- b. Dat, wie gelooft, ook gedoopt behoort te worden.
- c. De derde zaak, die nodig is om deze gemeenschap te genieten, is een heilige en onbevleete wandel.

a. Het geloof, dat Christus, de Zoon van God, voor de zonden der mensen stierf, is ter zaligheid nodig; hetgeen ik bewijs met deze teksten, die ons zeggen, *dat hij die niet gelooft, verdoemd zal worden*. Marc. 16: 16. Joh. 3: 18. 2 Thess. 2: 12. Rom. 10: 10. En dat dit geloof ook nodig is tot kerkgemeenschap blijkt uit Matth. 16: 16-18. Toen Petrus beleden had, dat Christus de Zoon des levenden Gods was, verzekert Christus daarop aan Petrus, dat Hij op deze petra n. 1. deze belijdenis des geloofs, of op Deze Christus, welke Petrus beleden had, zijn gemeente bouwen wilde, en dat de poorten der hel die niet zouden overweldigen.

En als de apostel in 1 Cor. 3: 11 de Korintiërs gezegd had, dat zij Gods gebouw waren, voegde hij er bij, dat zij niet konden gebouwd zijn op enig ander fundament, dan op hetgeen gelegd was, n. l. Jezus Christus. Dit alles bewijst, dat de Christelijke gemeenschap is gefundeerd op de belijdenis van Christus, en niet slechts de Schrift maar ook de wetten der gezonde rede schrijft dit voor, dat enige regelen en geboden tot het grond vesten van elke gemeenschap moet in acht genomen worden, welke

moeten aangenomen worden door allen die een deel dezer gemeenschap willen uitmaken.

Vandaar is het, dat Christus aan te nemen als Heere en Hoofd der christenen, nodig is tot het grondvesten van een Christelijke maatschappij en omgang.

b. De Schriften hebben verklaard, dat dit geloof deszelfs belijders recht geeft om gedoopt te worden, gelijk in het geval genoemd in Hand. 8, toen de kamerling vroeg *wat hem hinderde om gedoopt te worden?* Filippus antwoordde, *dat het hem geoorloofd was, zo hij van geheler harte geloofde.* En de kamerling, Christus belijdende, werd gedoopt.

Die doop is nodig tot een kerkgemeenschap, hetgeen ik bewijs uit 1 Cor. 12, waar wij zien dat de apostel tracht een slecht gebruik te voorkomen, dat kon gemaakt worden van de geestelijke gaven, als: daardoor opgeblazen te worden, en te menen, dat zij, die ze misten, niet van het lichaam waren, of als leden werden geacht, waarop hij besluit, dat wie Christus beleed en Hem aannam als zijn Hoofd, het deed door de Geest, vers 3, hoewel zij daarvan niet zulk een zichtbare openbaring hadden als de andere. Daarom behoorden zij ook als leden erkend te worden, gelijk uit vers 23 blijkt. En niet slechts, omdat zij Hem Heere genoemd hadden door de Geest, maar omdat zij door de leiding en besturing *van dezelfde Geest gedoopt zijn* geworden, vers 13. "Want ook wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt" enz.

Ik behoef het gevoelen niet te gaan weerleggen, dat enige onlangs over deze tekst hadden, n. 1. dat de doop, waarvan hier gesproken wordt, *de doop des Geestes is*, omdat gij dat gevoelen niet aangenomen noch ook als uw mening verklaard hebt, maar integendeel hebt gij allen, met wie ik ooit omgang gehad heb, verklaard dat gij het houdt voor de doop met het water, naar de leiding des Geestes.

Indien dit zo is, dan volgt er uit, dat mannen en vrouwen *door de doop tot leden van Christus' lichaam verklaard worden*, en kunnen zonder die doop volgens de Schriften niet aldus gerekend en gehecht worden; hetgeen verder blijkt uit Rom. 6: 5, waar de mensen door de doop gezegd worden ingeplant te zijn in de gelijkheid Zijns doods.

En in Coll. 2: 12 wordt gezegd, "dat wij met Hem begraven zijn door de doop."

Dit alles, benevens het getuigenis van alle christenen (uitgezonderd enige in onze tijd) bewijst, dat de doop noodzakelijk is om personen in de gemeente van Christus in te leiden.

c. Heiligheid des levens is wezenlijk nodig om gemeenschap der kerk te oefenen, omdat het de reden schijnt te wezen, waarom Christus een gemeente in de wereld grondvestte, n. 1. opdat de mensen daardoor onder opzicht zouden staan en bewaard blijven voor vallen, en opdat, zo iemand door een zonde overvallen wordt, hij die geestelijk is, de zodanige terechbrengen. En ook opdat door dit middel mannen en vrouwen onberispelijk moeten worden bewaard tot de toekomst van Christus; en: "De genade Gods leert ons, dat wij alle goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig leven zouden in deze tegenwoordige wereld." Tit. 2: 11, 12. En dat een iegelijk, die de Naam van Christus noemt, afsta van ongerechtigheid." 2 Tit. 2: 19.

En Jakobus zegt ons, sprekende van de Christelijke godsdienst, dat de zuivere en onbevleete godsdienst voor God en de Vader deze is: "Weduwen en wezen te bezoeken in hun verdrukking en zichzelf onbesmet te bewaren van de wereld. Jac. 1: 27. Uit dit alles en nog veel meer teksten, die zouden kunnen aangevoerd worden, blijkt, dat een onheilig en bezoedeld leven onbestaanbaar is met de Christelijke godsdienst en omgang, en dat heiligheid noodzakelijk is ter zaligheid en ter kerkgemeenschap. Zodat deze drie zaken: geloof, doop en een heilig leven, gelijk ik straks zei,

noodzakelijk door alle gemeenten moeten beaamd en tot een band aangenomen worden als dingen, die, wanneer zij ontbreken, hun bestaan zullen doen eindigen.

Dat niet iemand mene, dat wanneer ik zeg, dat te geloven dat de Zoon Gods stierf voor de zonden der mensen, nodig is ter zaligheid en ter kerkgemeenschap, dat ik dan hierdoor alle andere artikelen der Christelijke Geloofsbelijdenis wil uitsluiten als niet noodzakelijk, zoals: het geloof aan de opstanding der doden en aan het eeuwig oordeel enz., die ik, uit gebrek aan tijd, nalaat om in bijzonderheden daarover te spreken. En te eerder, omdat ik geloof, dat dit grote artikel het geloof dat de Zoon Gods voor de zonden der mensen stierf, alle andere artikelen omvat, en het artikel is, waaruit alle artikelen gemakkelijk worden afgeleid.

En hierin hoop ik niet verkeerd begrepen te worden, alsof ik het er voor hield, dat er voor christenen niets anders te beoefenen ware, als ik zeg dat dit alles is, wat tot kerkgemeenschap vereist wordt. Want ik weet zeer goed, dat Christus vele andere dingen van ons eist, nadat wij leden van zijn lichaam zijn, welke, zo wij ze wetens en uit kwaadaardigheid veronachtzamen, de oorzaak wezen kunnen niet slechts van afsnijding, maar zelfs van verdoemenis.

Maar toch zijn deze zaken dezulke, welke betrekking hebben tot de welstand en niet tot het wezen der kerk, als het opleggen der handen, gelijk in de eerste tijden niet gelovigen plaats had, waardoor zij de gaven des Geestes ontvingen dit, zeg ik, geschiedde tot toeneming en opbouw van het lichaam, en niet dat zij daardoor leden van het lichaam van Christus werden, want dat waren zij tevoren al.

En meen niet, dat ik geloof, dat het opleggen der handen geen apostolische instelling was, omdat ik zeg, dat de mensen daardoor niet tot leden van het lichaam van Christus geworden zijn, of omdat ik zeg, dat dit niet noodzakelijk is ter kerkgemeenschap. Waarom zou men dan denken dat ik er tegen was, dat er een vuur op de haard brandt, wjl ik gezegd heb dat het niet in het dak van het huis branden mag?

Merk dan op, hoe schadelijk het is om elke leer, *hoe waar ook, tot een band der gemeenschap te maken, namelijk die leer, welke de eenheid verbreekt, en naar deze regel zouden alle mensen volmaakt moeten zijn voor zij in vrede leven kunnen.*

Want zien wij niet dagelijks, dat zodra de mensen tot een klaarder begrip van de Geest Gods komen, zij hetgeen zij vasthouden als het beste beschouwen, en oordelen dat alle mensen, die niet met hen overeenkomen, afgesneden moeten worden, ja verloren moeten gaan.

Geloven en beschouwen sommigen dat niet als hoogmoed en gierigheid, wat andere zo niet zien, omdat zij misschien meer nauwkeurig en vlijtig hunnen plicht hebben nagespeurd in deze dingen, dan andere? Wat dan? Moeten allen, die niet zulk een uitgebreide kennis hebben van hunnen plicht in deze zaken, afgesneden worden?

Waarlijk, het zou te wensen zijn, dat er meer gematigdheid in kledij en scheiding makende bekommelingen en ijver in de gemeenten gevonden werden. Maar God verhoede, dat wij, - zo zij daarin eens zich misgingen, - zouden zeggen, gelijk onlangs iemand uitdrukte, dat hij met zulk volk niet kon omgaan, omdat zij trots en overdadig in hun kledij waren.

Laat mij een beroep doen op hen, en hen afvragen of er niet eens een tijd was, sedert zij geloofden en gedoopt werden, dat zij niet geloofden, dat het opleggen der handen een plicht was en geloofden zij toen niet, of geloven zij niet nog heden, dat zij leden waren van het lichaam van Christus? En was er niet eens een tijd, dat gij niet zo goed de aard en omvang van de hoogmoed en der gierigheid begreep, gelijk nu? En geloofde u toen niet en gelooft u het niet nu nog, dat gij werkelijk leden van Christus waart, hoewel minder volmaakt?

Waarom zou u dan niet oordelen over hen, die met u hierin verschillen, gelijk gij

oordeelt over uzelf, toen gij nog was zoals zij nu zijn? Hoe nodig is het dan voor een Christen om onderscheid te maken tussen die waarheden, welke wezenlijk nodig zijn tot een kerkgemeenschap en die welke dat zo niet zijn, zo zij ooit in vrede en eenheid willen leven.

3. Vrede en eenheid bestaat daarin, dat wij een schouder vormen om de dingen, die wij kennen, gemeenschappelijk te dragen en te beoefenen. "Doch daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen." Fil. 3: 16.

Hoe treurig is het, als wij zien, dat onze ijver ons verteert en onze kostelijke tijd doet doorbrengen in twijfelachtige en twistzaken, terwijl wij ons niet bevljtigen in, nog genegen ons voelen tot de beoefening van die onbetwistbare zaken, waarin wij allen eensgezind zijn?

Wij weten allen dat de liefde het grote gebod is, en toch, hoe weinigen zijn eensgezind om haar te beoefenen! Wij allen weten dat zij, die arbeiden in het Woord en de leer, dubbele eer waardig zijn, en dat God verordend heeft, dat zij, die het Evangelie prediken ook van het Evangelie leven zullen; deze plichten hebben andere echter hen betwist; ik weet dat gij daarin eensgezind en overtuigd zijt van uwen plicht. Maar waar is uw ijver om ze te beoefenen? O hoe goed zou het zijn voor de gemeenten, zo zij maar half zo ijverig waren in de grote, duidelijke, onbetwistbare zaken, en de kostbaarste en de kostelijkste dingen van de godsdienst, dan zij zijn in twijfelbare of minder nodige dingen, of in dingen die hun niet zo kostbaar zijn en hen niets kosten dan de adem der voldoening, hoewel dat te groot een prijs kan zijn voor de kleine dingen, die zij daarvoor kopen.

Maar verder, zijn wij het niet allen daarover eens, dat de mensen, welke het Evangelie prediken het behoren te doen als arbeiders, die zich niet behoeven te schamen? en toch, hoe weinig wordt dit overwogen door velen predikers, die nooit bedenken, voor zij spreken, wat zij zeggen, of wat zij bevestigen zullen? Hoe weinigen leggen zich op de studie toe, opdat zij wel beslagen mogen zijn. Hoe weinigen overdenken bij zichzelf en wijden zich aan deze dingen, opdat het allen moge blijken, dat zij er voordeel van hebben!

Laat ons om 's Heeren wil ons verenigen om de dingen die wij weten in beoefening te brengen. En zo wij meer talenten zouden willen bezitten, laat ons dan allen eensgezind zijn om die, welke wij bezitten, te gebruiken.

Zie de geest, die onder de eerste belijders heerste, die, wetende en gelovende, hoezeer het hun aanging om ter verbreiding van het Christendom elkaar liefde te betonen, opdat aldus allen mochten weten, dat zij discipelen van Christus waren, liever alles wat zij hadden verkochten, dan dat er enig klacht onder hen ware. O, hoe beijverden zij zich om eensgezind in beoefening te brengen in hetgeen er door God op hun harten lag.

Ik zou er nog verder kunnen bijvoegen, hoe dikwijls wij eensgezind zijn geweest in ons oordeel? en is het nooit in onze harten opgekomen, dat het goed ware zo deze of die zaak gedaan wierd om de duistere wereld te verlichten en om de breuken der gemeenten te herstellen en om die gemeenten op te heffen, die nu liggen te zieltogen en onder wie die ziel van de godsdienst stervende is.

Maar wat doen wij meer dan daarover praten? Minachten de meesten deze dingen niet, wanneer het op hun beurs of op hun lichaam aankomt om in deze en dergelijke zaken te helpen? Laat ons dan, in hetgeen wij weten, eensgezind zijn, opdat wij het beoefenen, ons herinnerende dat, zo wij deze dingen weten, wij zalig zijn, zo wij dezelfde doen.

4. Deze enigheid en vrede bestaat in ons verenigen en verenigd zijnde in de gebeden om en in het haken naar die waarheden, welke wij nog niet kennen.

De discipelen waren in de eerste tijden zich van hun onvolkomenheden bewust en daarom waren zij verenigd in gebeden en smekingen. Als wij meer in het gevoel van onze eigen onkunde en onvolmaaktheden verkeerden, dan zouden wij ons beter gedragen jegens degenen, die met ons verschillen; dan zouden wij overvloediger zijn in de geest der zachtmoedigheid en geduld, opdat wij daardoor andere mochten brengen, of door andere mogen gebracht worden tot de kennis der waarheid; dit zou ons tot God doen gaan en met Elihu zeggen. "Wat, wij niet weten, leer ons dat!" Joh. 34: 32.

Broeders! waren wij het maar allen daarover eens, dat wij in vele dingen dwaalden, dan zouden wij spoedig eensgezind zijn om tot God te gaan en te bidden om meer wijsheid en openbaring van zijn bedoeling en Zijn wil jegens ons.

Doch hierin steekt onze ellende, dat wij niet zodra iets voor waarheid aannemen, of wij bestijgen daarmee dadelijk de stoel der onfeilbaarheid, alsof wij in deze niet konden dwalen; vandaar dat wij ongeduldig worden bij tegenspraak, en liefdeloos jegens degenen, die niet met ons van een gevoelen zijn.

Maar nu zal de bewustheid dat wij kunnen dwalen of dat, zo mijn broeder dwaalt in deze zaak, ik in een ander dwalen kan, ons in genegenheid jegens elkaar verenigen en ons aanmoedigen om te jagen naar de volmaaktheid volgens hetgeen de apostel zegt: "Broeders, ik acht niet dat ik het gegrepen heb, maar dit doe ik, vergetende de dingen die achter zijn en mij strekkende tot de dingen die voor zijn, jaag ik naar het wit, naar de prijs der hoge roeping Gods in Christus Jezus", en zo gij in enige zaak van een ander gevoelen zijt, ook dat zal God u openbaren. Filip. 3: 13-15. O, dat wij dan maar verenigd en eensgezind voor elkaar tot God konden gaan in het vertrouwen dat Hij ons leren zal en dat, zo iemand onder ons wijsheid ontbreekt, (en wie van ons ontbreekt die niet), wij eenstemmig God er om mochten vragen, die alles vrijelijk en mildelijk aan allen geeft en niemand verwijt. Laat ons dan, als het volk waarvan in Jesaja 2 gesproken wordt, tot elkaar zeggen: *Komt laat ons tot de Heere gaan, want Hij zal ons leren van Zijn wegen en wij zullen in Zijn paden wandelen.*

5. Deze eenheid en vrede bestaat grotelijks in eenheid der liefde en der toegenegenheid, dit is de grote en aller-noodzakelijke plicht van alle Christenen; hierdoor worden zij discipelen van Christus verklaard. En vandaar is het, dat de liefde het grote gebod, het oude gebod, het nieuwe gebod genoemd wordt, hetgeen bevolen was in de beginne en blijven zal tot het einde ja na het einde. *De liefde vergaat nimmermeer maar, hetzij talen, zij zullen ophouden, hetzij kennis, zij zal te niet gedaan worden.* 1 Cor. 13:8. En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de meeste van deze is de liefde, vers 13. "Boven al deze dingen, doet aan de liefde, welke is de band der volmaaktheid." Coll. 3: 14, omdat de liefde is "het einde van de wet." Tit. 1:5. De liefde wordt daarom het koninklijk gebod genoemd, alsof het boven andere wetten staat en zonder twijfel een wet is, waarvoor andere wetten wijken moeten, wanneer zij met haar vergeleken worden.

Hebt daarom boven alle dingen een vurige liefde onder elkaar, want de liefde zal menigte van zonden bedekken. 1 Petr. 4: 8. Laat ons daarom in vrede en eenheid leven, en de God der liefde en des vredes zal met ons zijn.

En opdat u zo mag doen, laat mij u herinneren met de woorden van een geleerd man, *dat de enigheid der kerk een enigheid is in liefde en toegenegenheid en niet bloot eenvormigheid in denkwijze en beoefening.*

Ten derde.

Nu ik u aangetoond heb, waarin deze eenheid bestaat, kom ik tot de derde zaak, u voorgesteld, welke is: ***de vruchten en voordelen u aan te tonen van de eenheid en de vrede; benevens de kwalen en kwade vruchten, die in zulke gemeenten gevonden worden, waar de eenheid en vrede ontbreken.***

1. De eenheid en vrede is een plicht, die welbehaaglijk is voor God, die de bewerker van de vrede genoemd wordt en niet van de verwarring in al de gemeenten. Gods geest verheugt zich in de enigheid van onze geest, maar waar aan de andere kant twist en verdeeldheid is, daar wordt de geest Gods bedroefd. Vandaar, dat de apostel niet zodra de Efeziërs vermaant om de geest Gods niet te bedroeven of dadelijk geeft hij ons een geneesmiddel tegen dat kwaad: dat zij alle bitterheid en kwaadspreken zouden weg doen en jegens elkaar goedertieren, barmhartig zouden zijn, vergevende elkaar, gelijk God in Christus ulieden vergeven heeft." Efése 4: 32.

2. Even gelijk de eenheid en vrede Gode welbehaaglijk is, en Zijn Geest verheugt, zo verheugt het ook de harten en gemoederen der kinderen Gods; de enigheid en de vrede brengt de hemel onder ons op aarde. Vandaar dat de apostel ons zegt, Rom. 14: 17, *dat het koninkrijk Gods niet is spijs en drank, maar gerechtigheid en vrede en vreugde door de Heilige Geest.* Waar enigheid en vrede is, daar is de hemel op aarde, daardoor smaken wij de eerstelingen van die gezegende staat, waarin wij eens zullen leven, wanneer wij komen zullen tot de algemeen vergadering en gemeente der eerstgeborenen, wier namen in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, de Rechter over allen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen. Hebr. 12: 23. Deze uitwendige vrede in de gemeente gaat, gelijk een geleerd man opmerkt, in vrede des gemoeds over en verandert het geschrijf en geles van twistvragen in verhandelingen over verslagenheid en toewijding. En de psalmist zegt ons, dat het niet slechts goed, maar aangenaam is, dat broeders in vrede samenwonen, Ps. 133, maar waar enigheid en vrede ontbreekt, daar zijn stormen en beroeringen, waar nijd, twist en gierigheid is, aldaar is verwarring en alle boze handel." Jac. 3: 16. 't Is de uitwendige vrede der gemeente, die onze vreugde des harten verhoogt, en de vrede in het huis Gods geeft ons gelegenheid om onze spijs in onze eigen huizen met blijdschap te genieten. Hand. 2: 46.

3. Deze eenheid en vrede in de gemeente maakt de gemeenschap der heiligen begeerlijk. Wat is het anders dan verdeeldheid, die de gemeenschap der kerk bitter en tot een last maakt? Hebt gij niet menige klacht gehoord, dat men de kerkgemeenschap moede is vanwege de kerkelijke twisten? Nu dan, waar eendracht en vrede is, daar verlangen de christenen naar elkaars gemeenschap. David zei, dat hij blijde was, toen men tot hem zei: "Komt, laat ons in het huis des Heeren gaan." Ps. 122: 1. Hoe kwam dat, anders omdat Jeruzalem, gelijk het derde vers zegt, een welgebouwde stad was, waarheen de stammen opgingen, de stammen des Heeren, om Zijn Naam te danken. En David, sprekende van de man, die eens zijn vriend was, laat ons daarbij het voordeel van vrede en eenheid kennen. Ps. 55: 15. "Wij", zegt hij, die tezamen in zoetheit heimelijk raadpleegden, wij wandelden in gezelschap ten huize Gods. Waar de enigheid het sterkste is, is de gemeenschap het zaligst en meest begeerlijk. Gij ziet dan, dat vrede en eenheid het volk Gods vervullen met verlangen naar gemeenschap, maar hoor hoe daarentegen David klaagt. Ps. 20: 5. "O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone." Men denkt dat de

Psalmist hier zinspeelt op een soort van mensen die in de woestijn van Arabië woonden, die in twist leefden, en daarom voegt hij er bij: vers 6, dat zijn ziel lang gewoond heeft bij degenen, die de vrede haatten; dat was het, wat hem deed verlangen naar de voorhoven des Heeren, en één dag in zijn huis beter deed achten dan duizend elders.

Dit maakte dat zijn ziel krank werd van begeerte naar het huis Gods, om deszelfs vrede. "Welgelukzalig zijn zij, zo roept hij uit, die in Uw huis wonen, die U nog loven. Ps. 84: 4. Er is een zekere overeenstemming, gelijk uit Hand. 2 blijkt, waar wij van de eerste Chris tenen lezen, dat zij eendrachtelijk samenkwamen om God te loven.

4. Waar eenheid en vrede is, daar worden vele kwade dingen en kwalen voorkomen, die bij die lieden gevonden worden, waar vrede en eenheid ontbreekt, en van die vele welke konden opgenoemd worden, zal ik in het kort bij deze **negen** stilstaan:

a. Waar enigheid en vrede ontbreekt, daar wordt veel kostelijke tijd onnut doorgebracht. Hoeveel dagen zijn doelloos doorgebracht en hoe vele vruchteloze reizen zonder enig voordeel gedaan, waar het volk niet in vrede leeft. Hoe dikwijls hebben velen de tijd uitgekocht in de zaai- of oogsttijd, toen zij het nauwelijks konden bijbrengen om naar de kerk te gaan, en wegens hun verdeeldheid slechter te huis kwamen dan zij gingen, berouw hebbende dat zij zulk een kostelijke tijd tot zo weinig nut doorgebracht hadden. Hoe treurig is het als wij de mensen hun kostelijke tijd zien verbeuzelen, waarin zij hun eigen zaligheid behoorden uit te werken, door te trachten als met vuur om een onzekere en twijfelachtige stelling te bewijzen en zo hun tijd zoek maken, (waarin zij hun roeping en verkiezing behoorden vast te maken,) om een overtuiging te bevestigen. En wanneer zij alles gedaan hebben, dan zijn zij nog niet onfeilbaar zeker of het waar is of niet; omdat alle dingen, die nodig zijn ter zaligheid en ter kerkgemeenschap, duidelijk in de Schriften zijn neergelegd, van welker waarheid wij onfeilbaar zeker zijn kunnen.

Maar aangaande de dingen, waarvoor wij geen duidelijke teksten hebben en waarvan de waarheid afhangt van onze uitlegging, moeten wij omzichtig zijn, dat wij niet te veel tijd doorbrengen met ze andere op te dringen of ze aan andere bekend te maken, tenzij wij op onfeilbaarheid aanspraak maken - anders verspillen wij de tijd op onzekerheden, en wie zijn ogen de kost geeft en zijn oren laat opmerken, zal zowel zien als tot zijn smart horen dat vele gemeenten hunnen grootste tijd doorbrengen in het vitten en twisten over dingen, die noch ter zaligheid, noch tot een kerkgemeenschap dringend nodig zijn; en wat erger is, over zulke twijfelachtige vragen, die zij nooit in staat zijn onomstotelijk op te lossen.

Maar nu, waar eenheid en vrede is, daar wordt de tijd doorgebracht in de verheerlijking van God, en met die grote vragen: wat zullen wij doen om zalig te worden? En hoe wij nederiger en heiliger voor God zullen leven en meer liefderijk en dienstvaardig jegens elkaar?

b. Waar eenheid en vrede ontbreekt, daar is kwade argwaan en kwaadspreken tot schade en verachting, zo niet, tot ondergang van een ieder. Gal. 5: 14, 15. "De gehele wet wordt in dit een woord vervuld: *gij zult uw naasten liefhebben als uzelf, maar zo gij elkaar verbijt en vereet, ziet toe dat gij van elkaar niet verteerd wordt*. Niet zodra is de band der liefde verbroken, die de christenen als een muur omgeeft, of er worden kwade geruchten verbreid en kwade geruchten van de een tegen de ander aangenomen. Daaruit ontstaan dan oorblazingen en achterklap, rondgaande van huis tot huis om de gebreken en fouten van andere uit te bazuinen. Vandaar is het, dat wij

de struikelingen van andere bespieden, en inwendig ons verheugen over het wangedrag van andere, zeggende in ons hart: Na, ha, zo wilden wij het hebben.

Maar waar eenheid en vrede is, daar is liefde, en waar liefde is, daar zijn wij van harte bereid de gebreken van andere te verbergen, en de naaktheid van onze broederen te bedekken. "De liefde denkt geen kwaad." 1 Cor. 13: 5, en daarom kan zij niet verdenken, noch kwalijk spreken.

c. Waar eenheid en vrede ontbreekt, daar kunnen geen grote zaken ondernomen worden; wij kunnen veel voor God, noch veel voor elkaar doen. Als de duivel verhinderen wil, dat er onder volken of in gemeenten iets goeds tot stand komt, verdeelt hij hun raad, en gelijk iemand goed opmerkt, verdeelt hij hun hoofden, opdat hij ook hun handen moge verdelen. Toen Jakob de wreedheid van Simeon en Levi voorzegd had, dreigt hij hen, die broeders waren, met de gevolgen. Gen. 49: 7. "Ik zal hen verdelen onder Jakob. En hen verstrooien onder Israël."

De duivel leert de grondstelling, die hij aan de Machiavelli's der wereld geleerd heeft: *divide et impera, verdeelt en heerst*. Maar ik zeg dat een verenigde kracht geducht is; vandaar wordt in het Hooglied van de bruid gezegd, dat zij was "een enige", "de enige harer moeder." Hoogl. 6: 9.

Hierop wordt van haar gezegd, vers 10, "dat zij verschrikkelijk is, als een leger met banieren." Wat kan een verdeeld leger doen, of een wanordelijk heir, dat zijn banieren verloren, of uit vrees voor schande weggeworpen heeft? Wat kunnen op dezelfde wijze christenen voor Christus doen en voor de verbreiding van zijn rijk in de wereld, door mensen brengen van de duisternis tot het licht, terwijl zij zelf verdeeld en in wanorde zijn?

De vrede is voor de christenen, wat grote rivieren voor enige steden zijn, die behalve andere weldaden en voordelen, de natuurlijke versterkingen zijn, waardoor zulke plaatsen onneembaar worden gemaakt. Maar wanneer door de geslepenheid eens tegenstanders of door de dwaasheid der burgers deze wateren in kleine beekjes veranderen, hoe spoedig worden zij dan aangevallen en ingenomen. Zo gaat het ook met de gemeenten, wanneer de duivel of hun eigen dwaasheid hen verdeeld heeft, dan is het er zo verre vandaan, dat zij hem weerstaan kunnen, dat zij spoedig door hem zijn tenonder gebracht.

De vrede is voor de gemeenten, wat wallen voor de steden zijn, ja, eenheid heeft steden zonder muren en wallen verdedigd. Men vroeg eens aan Agesilaus waarom Lacedemon geen muren had? Waarop hij antwoordt, naar de stad wijzende, dat de eendracht der burgers de sterkte der stad was. Evenzo zijn de Christenen sterk, wanneer zij eensgezind zijn; dan zijn zij te beter in staat om de verzoeken te weerstaan en dezen bijgestaan, die in de verzoeking zijn.

Als er eenheid en vrede is onder de gemeenten, dan zijn zij als een ommuurde stad, en wanneer de vrede de muren der gemeente zijn, dan zal de zaligheid haar bolwerk wezen.

Plutarchus verhaalt ons van zekeren Silurus, die tachtig zonen had, welke hij tot zich riep toen hij op zijn sterfbed lag; hij gaf hun een bundel pijlen, waarmee hij aanduidde, dat zij, indien zij in enigheid leefden, veel zouden kunnen doen, maar zo zij onderling verdeeld waren, zij tot niets zouden worden.

Als Christenen eens allen aaneengesloten waren, zodat zij waren als één massa, als 't ware één bundel, hoe groot zouden dan de dingen zijn, die zij voor Christus en zijn volk in de wereld zouden kunnen doen, terwijl zij anders weinig meer kunnen doen dan Hem onteren en de Zijnen verbitteren.

Er is opgetekend van de Leviathan, dat zijn kracht in zijn schubben bestaat, Job. 41.

"Zijn schilden of schubben zijn zijne trots, elk aaneengesloten als met een nauwdrukkend zegel. Het een is zo na aan het andere, dat de wind daar niet kan tussenkomen. Zij kleven aan elkaar, zij vatten zich samen, dat zij zich niet scheiden." Indien de gemeente Gods verenigd was als de schubben van de Leviathan, dan zou niet elk breinziek begrip of elke boze speculatie de oorzaak hunner verdeeldheid zijn.

Salomo zegt: *Twee zijn beter dan één, opdat zo de een struikelt, de andere hem opheffen kan*; dan, voorzeker, zijn twintig beter dan twee, en honderd zijn beter dan twintig om dezelfde reden - omdat zij dan beter in staat zijn om elkaar te helpen.

Als ooit Christenen iets zouden willen doen om de gevallen tabernakelen van Jacob weer op te richten, de zwakken te sterken, de treurige te troosten, en de dwalenden te recht te brengen, dan moet het in enigheid geschieden.

Wij lezen van de mannen van Babel. Gen. 11: 6. "De Heere zei: "Zie zij zijn enerlei volk." En nu, zou hun niet afgesneden worden hetgeen zij zich voorgesteld hebben om te doen."

Wij bevatten met het verstand welke grote dingen er in wereldse zaken gedaan kunnen worden, waar enigheid is. En zal niet de rede, ondersteund door de motieven van de godsdienst, ons leren, dat enigheid onder de Christenen hen bekwamen kan om groter dingen voor Christus te ondernemen; zou dit niet maken, dat de satan als een bliksem uit de hemel viel? Want gelijk door enigheid het aardse Babel gebouwd werd, zo moet het geestelijk Babel door enigheid verwoest worden.

En waar aan de andere kant verdeeldheid is, daar is verwarring; hierdoor is in elke eeuw een Babel gebouwd geworden.

Een geleerd man heeft eens opgemerkt, en ik wenste wel dat ik niet zeggen kon dat die opmerking waar was, *dat er het meest van Babel en de verwarring gevonden wordt bij diegenen, die hun stem het meest daartegen verheffen*.

En indien wij willen helpen om Babylon te vernielen, laat ons dan hartelijk trachten om onder elkaar eensgezind te zijn.

Onze Engelse geschiedenis verhaalt ons, dat, nadat Austin de monnik enige tijd in Engeland geweest was, hij hoorde dat er nog enige overblijfselen waren van de Britse christenen, die hij op een plaats samenriep, welke door Cambden in zijn Britannia "Austins eik" genoemd wordt. Hier vergaderden zij om elkaar te raadplegen over godsdienstige zaken. Maar zo groot was hun verdeeldheid door de bedriegende geest van Austin, dat deze synode, naar luid onzer historie, enkel hierom beroemd was, dat zij slechts samenkwam en niets uitrichtte.

Dit is het kwaad der verdeeldheid, zij verhinderen het goede en zo Christenen, die verdeeld zijn, *ooit om iets beroemd zijn, dan zal het wel wezen omdat zij dikwijls samenkwamen, en over allerhande dingen spraken, maar niets deden*.

d. Waar enigheid en vrede ontbreekt, daar worden de zwakken gewond en de goddelozen gehard. De enigheid mag wel vergeleken worden met kostelijke olie. Psalm 133: 2. Het is de aard van de olie om het gewonde te heden en het harde lenig te maken. Die mensen, welke zich tegen God en zijn volk verhard hebben, zullen, wanneer zij de eenheid en vrede onder hen zien, zeggen: *God woont waarlijk in hen*. En zijn zij aan de andere kant, niet haastig om te zeggen, wanneer zij u verdeeld zien, dat de duivel onder u woont, omdat gij niet met elkaar overeenstemt?

e. Verdeeldheid en gemis aan vrede houden diegenen buiten de gemeente, welke anders tot haar komen zouden, en maken dat degenen, die er in zijn, weer weggaan.

De verdeeldheid onder de Christenen is, gelijk een geleerd man opmerkt, een schandaal voor de Joden, een schande voor de heidenen en een toelating voor

atheïsme en ontrouw. Zodat onze twisten over de godsdienst, vooral die onlangs gevoerd zijn, de godsdienst zelf tot een twistpunt gemaakt hebben.

O, hoe goed is het dan, dat broederen in enigheid samenwonen. De vrede en eenheid, die er onder de eerste Christenen heerste, trok andere aan om zich bij hen te voegen. Wat staat **de bekering der Joden** meer in de weg, dan de verdeeldheid der christenen? Moet ik Christen worden, zegt de Jood? Welke christen moet ik worden: tot welke secte moet ik gaan?

De Joden, zo merkt iemand op, de tekst in Jesaja 11: 6, waar voorzeggd is, dat de leeuw en het lam tezamen zullen nederliggen, - en dat er niemand zijn zal die schaaft of verderft op de gehele heiligenberg Gods, toelichtende, - verklaren deze uitspraak aldus, dat zij betekent, dat er eenheid en vrede wezen zal onder het volk, die de Messias zullen aannemen. En ze besluiten daaruit, dat de Messias nog niet gekomen is, omdat er zoveel twist en verdeeldheid is onder degenen, die Hem belijden. En de apostel zegt in 1 Cor. 14: 23, dat indien een ongelovige hun tweedracht en onenigheid zag, hij zeggen zou dat zij dwaas, onzinnig waren. Doch waar eenheid en vrede is, daar wordt de gemeente vermenigvuldigd.

Wij lezen in Hand. 9: 31, dat de Kerk vermenigvuldigde, toen zij rust had, en in Hand. 2: 46, 47, dat de Heere dagelijks toevoegde tot de gemeente, die zalig zouden worden, toen de Gemeente de Heere God eendrachtelijk diende.

't Is de eenheid die de mensen tot de gemeente brengt, maar de verdeeldheid die hen buiten houdt.

Er wordt verhaald van een Indiaan die voorbij het huis van een christen komende en hen horende twisten, weigerde daar binnen te gaan, toen men hem daartoe uitnodigde, zeggende: dat Habamach daar woonde, waarmee hij bedoelde dat *de duivel daar woonde*. Maar waar eenheid en vrede woont, daar woont God, en hij die in de liefde blijft, blijft in God.

De apostel zegt tot de Corinthiërs, dat zo zij geregeld wandelden, de ongelovigen zelfs daardoor zouden gedrongen worden om te komen aanbidden en te zeggen: dat God waarlijk onder hen was. En wij lezen in Zach. 8: 23 van een tijd, dat tien mannen eena Joodse man zullen aangrijpen en zeggen: Wij zullen met u gaan, want wij hebben gehoord dat God met u is."

En vandaar bidt Christus in Joh. 17: 21, *dat Zijn discipelen mogen één zijn, gelijk de Vader en Hij één zijn, opdat de wereld moge geloven dat de Vader Hem gezonden had*. Alsof hij zeggen wilde, 'gij kunt Mij prediken zo lang gij wilt, en met weinig vrucht, zo gij niet in vrede en eenheid onder elkaar leeft.'

Zo groot was de eenheid onder de christenen in vroegere dagen, dat de verstandige heidenen van hen zeiden, dat hoewel zij vele lichamen hadden, zij toch maar één ziel hadden. En wij lezen hetzelfde van hen in Hand. 4: 32, dat de menigte dergenen die geloofden, één hart en één ziel waren.

Zie wat de geleerde Stillingfleet in zijn Irenicum opmerkt:

"De eenheid en vrede, die er toen onder de christenen heerste, maakte de godsdienst beminnelijk in de ogen van onpartijdige heidenen. De christenen werden toen gekend aan de minzaamheid en aangenaamheid hunner gemoedsstemming en hun omgang, door de openhartigheid en ongeunsteldheid hunner gemoederen, door hun wederkerige liefde, lankmoedigheid en welwillendheid jegens elkaar, maar dit is óf niet de praktijk van het christendom, te weten, een plicht welke christenen moeten in acht nemen; óf is het niet geschikt en berekend voor onze meridiaan, waar de geesten der mensen op een veel te hoge trap staan om dat te bedenken. Want indien hoogmoed en liefdeloosheid, verdeeldheid en twist, haat en nijd, vijandschap en gekijf de merktekenen waren van ware christenen, -dan zou Diogenes op de middag niet met

zijn lampje onder ons behoeven te zoeken om dezen onder ons te vinden. Maar indien een geest van zachtmoedigheid, liefderijkheid en welwillendheid, indien een inlaten met de zwakheden en gebreken van elkaar, indien het najagen van de vrede, wanneer die van ons wijkt, de onmisbare plichten en kenschetsende begrippen van christenen zijn, dan zou het mogelijk een moeilijke zaak blijken om dezen te zoeken onder de menigte dergenen, die zich met die heerlijken naam dekken."

Het is de eenheid en vrede der gemeenten, die andere tot haar brengt en het Christendom beminneeljk maakt. Wat voorzeggd is van de gemeente uit de joden, kan in dit geval ook gezegd worden van de gemeente uit de heidenen, Jez. 66: 12 n. l. *wanneer God eens de vrede over haar uitstrekken zal als een rivier, de heidenen zullen binnen komen als een over lopende beek*; dan, en ook niet eerder, zal de heerlijkheid des Heeren verrijzen boven Zijn gemeenten, en Zijn heerlijkheid zal onder hen gezien worden. Dan zullen hun harten vrezen en verruimd worden, omdat de volheid der volken tot hen zullen bekeerd worden.

f. En evengelijk het ontbreken van eenheid en vrede diegenen buiten de gemeente houdt, die anders zouden binnenkomen, zo verhindert het de wasdom dergenen, die binnen zijn. Verschil en verdeeldheid, twisten en veroordelen verkankeren de groei, zo niet het leven van de godsdienst. 'Dat zijn die wateren van Mara, die onze gemoederen verbitteren en de geest Gods uitblussen. Er wordt gezegd, dat eenheid en vrede is als de dauw van Hermon en als de dauw, die op Sion nederdaalt, waar de Heere de zegen gebiedt. Ps. 133: 3.

De verdeeldheid brengt de godsdienst in distels en doornen, in twisting en partijschappen. De verdeeldheid is voor de gemeente, wat een oorlog is voor een land. Waar oorlog is, daar ligt de grond woest en onbebouwd, niemand zorgt daarvoor. De liefde is het, die opbouwt, maar de verdeeldheid breekt af. De verdeeldheid werkt, gelijk de noord-oostewind op de vruchten, die hen doet verwelken tot niet, maar zodra de storm voorbij is, begint alles weer te groeien. Wanneer de mensen verdeeld zijn, betrachten zij zelden de waarheid in liefde, en dan is het geen wonder, dat zij niet in alle dingen opwassen in Hem, die het Hoofd is.

Het is een treurig voorteken van een naderende hongersnood, gelijk iemand wel opmerkt, niet naar brood of water, maar naar het horen van het Woord Gods, wanneer de magere korenaren de dikke volle aren verslinden, wanneer de magere koeien de vette opeten, wanneer ons gekijf over twijfelachtige zaken en dingen van minder gewicht onze ijver voor de meer zekere en werkdadige dingen Gods verteren, hetgeen ons oorzaak geven kan om te vrezen dat dit het kenmerkende zal zijn, waaraan onze eeuw gekend zal worden door het nageslacht, dat het de eeuw was, waarin men veel over de godsdienst sprak, maar die het minst lief had.

Zie die gemeenten maar eens aan, waar vrede is, en u zult voorspoed bij haar vinden. Toen de gemeenten rust hadden, werden zij niet slechts vermenigvuldigd, maar wandelden zij in de vreze Gods en in de vertroosting des Heiligen Geestes werden zij opgebouwd; als het gehele lichaam samengevoegd is, als met samenvoegselen en banden, dan nemen zij toe en wassen in God.

Wij weten soms niet, waarom er zo weinig wasdom in de gemeenten gevonden wordt, waarom de leden zo lang leren, en toch nog zo verre van de kennis der waarheid zijn. De een gaf deze reden, die weer een andere. Enige zeiden dat de hoogmoed, en andere dat de gierigheid de oorzaak was; ik wenste wel dat ik zeggen kon, dat deze de oorzaken niet waren. Maar ik merk op, dat God, wanneer Hij een twist met, zijn volk vanouds begon, hen gewoonlijk aan een of andere zonde overgaf, als afgoderij, vergieten van onschuldig bloed, enz. als al de andere omvattende, niet, dat zij niet

schuldig zouden staan aan andere zonden, maar die zonden waren de grootste en daaraan waren zij bijzonder verslaafd.

Op dezelfde wijze zal een ieder, die maar een blik werpt op de gemeenten, welke in twist en verdeeldheid leven, gemakkelijk bevinden dat de breuk van eenheid en liefde hun hoofdzonde is en de oorzaak van alle andere zonden.

Geen wonder dus, dat de Schrift zegt, dat *liefde de vervulling der gehele wet is* en indien dit zo is, dan moet er noodzakelijk uit volgen, dat de gehele wet verbroken wordt, waar de liefde ontbreekt. Waar de liefde verkon, daar vermenigvuldigt zich de zonde; derhalve is het gebrek aan eenheid en vrede de oorzaak van die dorheid en onvruchtbaarheid, welke onder ons gevonden wordt. Het is waar in het geestelijke, zowel als in het tegenwoordige, dat de vrede overvloed brengt.

g. Waar eenheid en vrede ontbreekt, daar worden onze gebeden verhinderd. De belofte is, dat onze hemelse Vader ons geven zal datgene, waarover wij samenstemmen. Geen wonder dus, dat wij bidden en nogmaals bidden, en geen antwoord ontvangen; dat komt, omdat wij niet samenstemmen over hetgeen wij vragen.

Er wordt verhaald, dat het volk in Lacedemon, toen zij hun afgod kwamen smeken en enige om regen en andere om mooi weer vroegen, van het orakel ten antwoord kregen: "Dat zij eerst het onder elkaar moesten zien eens te worden." Indien dan een heidens afgod zulke gebeden weigert te horen, waarin de smekenden het niet eens zijn, zullen wij menen dat de ware God ze verhoren zal?

Wij gevoelen derhalve, dat verdeeldheid onze gebeden verhindert, en een verbod op onze offeranden legt: "Indien gij", zo zegt Christus, "uw gave zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt dat uw broeder iets tegen u heeft, laat daar uw gave voor het altaar en ga heen, verzoen u eerst met uw broeder en kom dan en offer uw gave." Matth. 5: 24.

Zodat gemis aan eenheid en liefde zelfs onze bijzondere gebeden en smekingen verhindert. Dit stond ook de gebeden en vasten van het volk vanouds in de weg om aangenomen te worden. Jes. 58:3, het volk vroeg naar de reden waarom zij vastten en God hen niet zag en opmerkte. Hij geeft deze reden: "Ziet, tot twist en gekijf vast gij-lieden" en gij verbergt uw aangezicht voor uw eigen vlees.

En opnieuw zegt de Heere in Jesaja 59: Zijn hand was niet verkort, zodat Hij niet zou kunnen redden, noch zijn oor zwaar, dat Hij niet zou kunnen horen, maar hun zonden hadden scheiding gemaakt tussen hen en hun God.

En onder de vele zonden, waaraan zij schuldig stonden, was deze zeker niet de geringste n. 1. *dat zij de weg des vredes niet gekend hadden*. Gij merkt het, waar vrede ontbrak, daar werden de gebeden verhinderd, zowel onder het Oude als onder het Nieuwe Testament.

De offerande van het volk in Jesaja. 65, dat zei: *Houd u tot uzelf naak en tot mij niet, want ik ben heiliger dan gij*, was als rook in de neusgaten des Heeren.

Aan de andere kant lezen wij hoe aangenaam die gebeden waren welke in samenstemming werden opgezonden. Hand. 4: 24 vergeleken met vers 31. Zij baden eensgezind en zij waren allen één hart en één ziel. En aanschouw de vrucht daarvan: "Zij werden allen vervuld met de Heiligen Geest, en spraken het Woord Gods met vrijmoedigheid", hetgeen juist de zaak was, waarom zij gebeden hadden, gelijk uit vers 29 blijkt.

En de apostel vermaant de echtgenoot om bij zijn vrouw te wonen, opdat zijn gebed niet verhinderd worde. 1 Petr. 3: 7. Wij zien dus, dat gemis aan eenheid en vrede zowel in het huisgezin als in de gemeente de gebeden verhindert.

h. Het is een schande en oneer voor Christus, dat zijn huisgezin zo verdeeld is. Als een leger tot opstand of verdeeldheid overslaat, werpt het smaad op hem, die het aanvoert. Zo zijn de onenigheden in de huisgezinnen een smaad voor hun hoofden en die ze besturen. En als dat zo is, hoezeer onteren wij dan onze Heer en Leidsman dan, die Zijn lichaam overgaf om verbroken te worden, opdat Hij Zijn gemeente voor de verbreking zou bewaren, en die om hun vrede en eenheid bad; en toen Hij van hen scheidde, Zijn vrede als een legaat hun achterliet, ja een vrede, die de wereld niet geven kan.

i. Waar vrede en eenheid is, daar is sympathie (medegevoel) voor elkaar; wat de een mist, mist de andere. *Wie is bedroefd en ik niet?* zegt de apostel. Wij behoren hunner, die gevangen zijn, te gedenken alsof wij mee gevangen waren, en dergenen die kwalijk gehandeld worden, alsof wij ook zelf in het lichaam kwalijk gehandeld waren. Hebr. 13: 3.

Maar waar het lichaam gebroken is of de mensen niet geacht of gerekend worden tot het lichaam te behoren, dan is het geen wonder dat wij zo weinig aangedaan zijn met degenen die in kommer verkeren. Waar verdeeldheid heerst, daar is datgene, wat de vreugd voor de een uitmaakt, de smart voor de ander. Maar waar eenheid en vrede en liefde rijkelijk woont, daar zullen wij zien dat de christenen treuren met de treurenden, vreugde bedrijven met de blijden, en zij zullen de voorspoed aan andere niet benijden, noch heimelijk zich vermaken over de ellenden of struikelingen van andere.

Ten vierde.

Ten allerlaatste zal ik u nu **twalf aanwijzingen** en gronden aangeven om vrede en eenheid te verkrijgen. Zo wij ooit in vrede leven willen, dan moeten wij er om bidden. Er wordt van ons geëist de vrede te zoeken. Van wie dan kunnen wij het verwachten te zullen ontvangen anders dan van Hem, die de God des vredes is en die beloofd heeft zijn volk met vrede te zegenen? 't Is God, die beloofd heeft, dat Hij zijn volk één hart en één weg geven zal, maar om al deze dingen wil Hij gebeden zijn.

O, laat ons dan de vrede zoeken, om de vrede bidden, omdat de Heere hen voorspoedig maken zal, die de vrede liefhebben.

Het is om de vrede der gemeente, dat de apostel in al zijn brieven bidt, waarin ook als zijn begeerte is uitgedrukt, dat onder hen genade en vrede vermenigvuldigd en vermeerderd worde.

1. Zij die de vrede in de gemeenten najagen, moeten omzichtig zijn aan wie zij de zorg en het opzicht over de gemeente toevertrouwen, als: eerst boven en behalve die hoedanigheden, welke in alle ware christenen behoren te zijn, behoren zij, die de gemeente Gods regeren, mensen te zijn van raad en verstand; waar een onkundige bediening is, daar is gewoonlijk een onkundig volk, volgens hetgeen oudtijds was: zo de priesters, zo het volk.

Hoe treurig is het als wij zien, dat de gemeente Gods toevertrouwd is aan de zorg der zodanigen, die voorgeven leeraars van andere te zijn, en die niet verstaan wat zij zeggen, noch begrijpen hetgeen zij bevestigen. Geen wonder dat de vrede der gemeenten verbroken is, als hun wachters de kennis missen om haar eenheid te bewaren, die toch onder alle dingen als de muur der gemeenten is. Wanneer zij verdeeld zijn, dan is het geen wonder, dat zij wegbrok kelen, zo er geen verstandig heelmeester is om ze te helen. Het is treurig, wanneer er geen balsem is in Gilead en geen heelmeester aldaar gevonden wordt. Vandaar dat de wonden der gemeenten ongeneeslijk worden, gelijk de wonden van Gods volk vanouds of geheel niet geheeld,

of anders lichtzinnig geheeld, en tevergeefs. Kan niet heden ten dage van vele gemeenten gezegd worden, hetgeen God zei van de gemeente van Israel, dat hij omzag naar een man onder hen, die zou staan in de bres en de breuk helen, maar dat Hij niemand vond?

Denk wat er vanouds gezegd is, Mal. 2: 7. *De lippen der priesters zullen de wetenschap bewaren, en het volk zal uit zijn mond de wet zoeken.* Maar wanneer dit ontbreekt, dan zal het volk struikelen en van God en van elkaar afwijken; daarom klaagt God in Hos. 4: 6, "dat Zijn volk vergaat omdat het geen kennis heeft", dat is, omdat het kundige leidslieden mist, want indien het licht, dat in hun leeraars is, duisternis is, hoe groot moet dan de duisternis zelve niet zijn, en indien de blinden de blinden leiden, geen wonder dat beiden in de gracht vallen.

Hoe velen zijn er, die het op zich nemen om andere te leren, die van node hadden zelf onderwezen te worden in de beginselen van de godsdienst, die in plaats van de kennis te vermeerderen, woorden zonder kennis vermeerderen, en in plaats van Gods raad bekend te maken, Zijn raad verdonkeren door woorden zonder kennis? De apostel spreekt van enige, die meer deden dan de raad Gods verdonkeren, want zij verdraaiden de raad Gods. 2 Petr. 3: 6.

In Paulus brieven, zegt hij, zijn enige zaken zwaar om te verstaan, welke de ongeleerde en onvaste mensen verdraaien, gelijk ook de andere schriften, tot hun eigen verderf. Enige zaken zijn zwaar en moeilijk om te verstaan, welke nog zwaarder gemaakt worden door zulke ongeleerde leermeesters, die hun eigen begrippen uitspreken door woorden zonder kennis.

Niemand is stoutmoediger en waagt het eerder om de verklaring op zich te nemen van de duistere geheimnissen en uitspraken der profeten en openbaring en het 9de hoofdstuk der Romeinen - die, geloof ik, enige van die vele zaken bevat, waarvan Petrus zei, die zwaar zijn om te verstaan. Ik zeg, niemand is eerder gereed om in deze mijn te graven, dan zij, die nauwelijks een gezonde reden kunnen geven aangaande de eerste beginselen van de godsdienst en die onbekend zijn met vele gewichtige zaken, die gemakkelijk gelezen kunnen worden uit het gelaat en de gedaante der Schriften; niets behaagt hun meer dan in de diepten te zwemmen, terwijl zij nog niet eens geleerd hebben om de ondiepten der Schriften te doorwaden.

Evenals de Gnostiken vanouds, die leerden dat zij alles wisten, hoewel zij nog niets kenden, gelijk zij behoorden te kennen. En even gelijk die Gnostieken vanouds deden, zo ook breken deze hedendaagse leermeesters de eenheid en de vrede der gemeenten. Hoe nodig is het dus, zo wij naar de vrede der gemeenten verlangen, dat wij mensen met kennis uitkiezen, die in staat zijn hen te bewaren, dat zij niet omgevoerd en verdeeld worden door elke wind der leer, en die in staat zijn om te overtuigen en de mond der tegensprekers te stoppen.

2. U moet niet enkel mannen van raad kiezen, maar zo gij de eenheid en vrede der gemeenten bedoelt, moet gij mannen kiezen, die moed hebben haar te besturen. Want gelijk er wijsheid nodig is om sommigen te dragen, zo behoort er ook moed te zijn om andere terecht te wijzen; gelijk enige liefderijk moeten onderwezen worden, zo moeten andere weer scherp bestraft worden, opdat zij gezond zijn in het geloof, er moet bij dezen wijsheid zijn om enige met lankmoedigheid te bestraffen en moed om de monden van andere te stoppen.

De apostel deelt Titus van enige mee: dat hun mond gestopt moet worden, of anders zullen zij gehele huizen verkeren. 1 Tit. 1: 11. Waar deze moed ontbroken heeft, zijn niet alleen gehele huizen, maar gehele kerken verkeerd. En Paulus zegt de Galatiërs, dat hij, wanneer hij enige zag, die bezig waren om de gemeenten in dienstbaarheid te

brenge, dezulken geen plaats gaf, zelfs geen uur enz. Gal. 2: 5. Indien deze weg gevolgd ware geworden door de bestuurders der gemeenten, dan zou hun vrede niet zo dikwijls gestoord zijn geworden door ongeregelde en ijdele praters.

Indien u de eenheid des geestes door de band des vredes wenst te bewaren, wees dan omzichtig in het kiezen van mannen om te regeren, zodat gij mannen kiest met een vreedzaam gemoed. Hetgeen het meest de vrede der gemeenten verstoord heeft, is de drijvende en verdorven geest van bestuurders geweest. Salomo geeft daarom de raad: *dat wij niet omgaan moeten met een grimmig man, opdat wij zijn paden niet leren en een strik over onze zielen halen.* Spr. 21: 24, 25, En van de drijvers leren wij de drijfverij. Hoe vreten de woorden der mensen soms niet als een kanker in, die in plaats van hun stem te verheffen als een bazuin, om een vredesonderling te openen, veeleer alarm geblazen hebben tot oorlog en twist. Zo wij ooit in vrede wensen te leven, laat ons dan de voeten waarderen dergenen die deszelfs blijde boodschap brengen.

O, hoevelen hebben het zich ten taak gesteld om verdeeldheid te prediken, en ter begunstiging van elke nieuwe mening scheiding te prediken. Hoe is Gods woord al verdraaid en uit elkaar gerukt, om deze lieden argumenten te leveren, teneinde de gemeenten uit elkaar te rukken! Hebben uw oren niet dikwijls de tekst horen noemen: Ga uit het midden van hen en scheid u af enz., of: Onttrek u aan elke broeder die ongeregeld wandelt?

Ik zeg, hebben wij niet dikwijls die teksten horen noemen, welke geschreven zijn om wanorde te voorkomen, die bijeengebracht werden om de grootste wanorde te begunstigen, die er ooit in de gemeente Gods was, zelfs scheiding en verdeeldheid? Terwijl een van deze vermaningen geschreven was aan de gemeente van Korinthe, om zich te scheiden van de tempel der afgoden en de tafel der afgoden, in welker genieting velen hunner deelden, ondanks hun belijden van de ware God, gelijk blijkt uit 2 Cor. 6: 16, 17, vergeleken met 1 Cor. 8: 7 en 1 Cor. 10: 14, 20, 22 en niet aan enige leden, die zich als rechters en partij opwerpen om, wanneer en zo dikwijls het hun behaagt zich te scheiden van de gehele vergadering en gemeente Gods, waarmee zij in betrekking stonden. Want volgens dezelfde regel en op dezelfde grond kunnen andere weer enige twistpunten opwerpen onder deze nieuwe separatisten en zelf rechters worden over de omgang derzulken en daarop weer zich van deze scheiden, tot er ten laatste geen twee overgelaten worden om saam te wandelen. - En met betrekking tot die andere aangehaalde tekst in 2 Thess. 3: 6, waarin Paulus de gemeente van Thessalonica vermaant *om zich te onttrekken aan elke broeder, die ongeregeld wandelt*, kan ik mij slechts verwonderen, dat iemand die kan bijbrengen om de scheiding of de afzondering van een ware, hoewel wanordelijke gemeente, te rechtvaardigen. Want:

a. Merk wel op dat dit niet aan een paar leden werd geschreven om zich te onttrekken aan de gemeente, maar aan de gemeente om zich te onttrekken aan ongeregeld wandelende leden.

b. Overweeg ook dat, zo enige vertoornde leden, onder voorwendsel van dwaling, hetzij in de leer, hetzij in de beoefening, door deze tekst rechters werden, zowel als partij, over de gronden en geoorloofdheid hunner scheiding, dan zal er uit volgen, dat een tiental grote ketteren of lieden met een schandelijk levensgedrag, wanneer zij zo geleefd hebben dat zij voorzien, dat de kerk gereed is om hen te straffen, van haar scheiden, de kerk vijandig worden, en iets tegen haar eisen, waarover zij zelf rechters willen zijn, en onttrekken zich aldus aan de kerk, terwijl zij ketterij of wanorde voorgeven. Zó veroordelen zij de kerk of gemeente om de ongenade of straf te voorkomen, van door de kerk of gemeente

veroordeeld te worden. Hoe nodig dus, dat mensen van vreedzame hoedanigheden en niet van drijvende en partijzuchtige gemoederen gekozen worden om de gemeente Gods te regeren, uit vrees dat ten laatste de gehele gemeente door hen worde in gisting en verbittering gebracht.

4. Evenals men omzichtig zijn moet in het kiezen van mensen, die de gemeente Gods zullen regeren, moet er ook niet vergeten worden, dat er vele duistere dingen in de Schriften zijn; dit zal onze gemoederen matigen en maken dat wij in vrede en eenheid des te vaster leven in de dingen, waarover wij het eens zijn. Dit zal ons helpen om elkaars lasten te dragen en aldus de wet van Christus te vervullen, aangezien alle dingen, die tot onze zaligheid en onze gemeenschap nodig zijn, duidelijk in de Schriften zijn neergelegd.

En waar meer duistere zaken zijn, moeten wij indachtig zijn, dat God daarmee de bedoeling heeft, onze vlijt aan te wakkeren, opdat wij daardoor onze kennis vermeederen, en niet de verdeeldheid, want van alle ontdekkingen der waarheid, die wij in de Schriften doen, kan gezegd worden, wat gezegd is van de aardbol, dat er nog een *terra incognita* - een onbekend land - is, hoewel de mensen daarop grote nasporingen en grote ontdekkingen hebben gedaan.

Zo is het met de Schriften, want nadat de mensen ze doorzocht hebben, de een eeuw na de andere, toch is er als het ware nog een *terra incognita*, een *onbekend land*, om ons verder tot nasporing en onderzoek te nopen en om ons te bewaren voor het veroordelen en verwerpen van andere, die nog niet dezelfde ontdekkingen gedaan hebben, opdat wij aldus, wanneer wij over onze kortzichtige bevassing van de bedoeling Gods nadenken, met de Psalmist zeggen mogen: *dat wij een einde gezien hebben aan alle volmaaktheden, maar dat Gods geboden zeer wijd zijn*. En gelijk iemand, sprekende over de Schriften, opmerkt, dat daarin een pad is, voerende tot de bedoeling Gods, welke zeer verre verwijderd ligt van de gedachten en bevattingen der mensen.

En aan de andere kant zetelt God in vele plaatsen als het ware aan de oppervlakte en bovenkant der letter, waar hij, die leest, Hem kan ontdekken, als een die duidelijk spreekt en in geen gelijkenissen. - Hoe behoorde de overweging van dit alles ons te nopen om vreedzaam ons te gedragen jegens degenen, die van ons verschillen!

5. Zo wij waarlijk de vrede en de eenheid willen najagen, moeten wij indachtig zijn, hoe God het lichaam heeft samengesteld, opdat aldus de sierlijke leden niet gescheiden zouden worden van de onsierlijke, als geen behoefte aan deze hebbende 1 Cor. 12: 22-25.

Er zijn in het lichaam en huis van Christus enige leden en vaten, die minder eer genieten, 2 Tit. 2: 20, en daarom behoren wij niet te doen als enige heden ten dage, om hen meer oneer, in plaats van overvloediger eer te bewijzen. Als wij dit maar indachtig waren, dan zouden wij de zwakheid en de struikelingen van elkaar bedekken en verbergen, omdat wij allen elkaars leden zijn, en omdat het minst nuttige lid nuttig is op zijn plaats.

6. Als wij in vrede willen leven, dan moeten wij gedachtig zijn aan onze betrekking tot God, als kinderen van één Vader en broeders van elkaar. Zal niet de gedachte, dat wij één Vader hebben, ons tot vrede roepen en de gedachte dat wij broeders zijn, ons verenigen? Dit was het, wat Abraham aanspoorde om vredes bepalingen aan Lot voor te stellen Gen. 13. "Dat er geen twist zij tussen ons," zegt hij, "want wij zijn broeders" En wij lezen van Mozes, in Hand. 7: 26, die dit argument gebruikt om hen te verzoenen, die samen twistten, en om hen weer eensgezind te maken: "Mannen! gij

zijt broeders," zegt hij, "waarom doet gij elkaar ongelijk." Een diep gevoel van deze betrekking, dat wij broeders zijn, zou ons wel voor verdeeldheid bewaren

7. Indien wij de vrede willen bewaren, dan moeten wij de gaven, en genade, en deugden, die in onze medebroeders zijn, opmerken, opdat deze dingen meer mogen zijn in onze ogen, dan hun struikelingen en verkeerdheden.

Toen de apostel de Filippenzen tot vrede vermaande, zegt hij hun, als een middel, opdat de vrede Gods in hun harten mocht heersen: dat zo er enige deugd is, of enige lof, zij datzelfde zouden bedenken. Hoofdst. 4: 8. Als wij altijd de gebreken van elkaar en hun zwakheden bepraten en uitbazuinen, geen wonder zo wij zelden in vrede en liefde verbeteren, want gelijk de liefde menigte van zonden bedekt, zo bedekt de kwaadaardigheid een menigte van deugden. Ze doet ons met elkaar handelen, gelijk de heidense vervolgers met de Christenen deden, n. l. in berenhuiden naaien, opdat ze te eerder een prooi zouden worden voor die honden, welke bestemd waren om ze te verslinden.

8. Zo wij de eenheid en de vrede willen bewaren, dan moeten wij alle tot toorn verwekkende en scheiding makende taal nalaten en hen vergeven, die er gebruik van maken. Denk aan dat oude spreekwoord: *Kwade samensprekingen bederven goede zeden*. Als de mensen menen allen voor zich te winnen door liefdeloos en onmededogend van hun broeders of hun meningen te spreken, kan men dan dezen niet beantwoorden, gelijk Job zijn onvriendelijke bezoekers antwoordde, Job 6: 25. "O; hoe krachtig zijn de rechte reden! maar wat bestraft het straffen, dat van u lieden is?"

Hoe zalvend zijn de woorden op zijn pas gesproken. Een tijdig woord hoe goed is het! Als wij de vrede willen zoeken, laat ons dan onze smekingen om de vrede in aangename woorden kleden, en wanneer het een woord beter doel treft dan het andere, dan moet dat woord gebruikt worden om personen of zaken te noemen. Laat ons niet, als sommigen, de verschillende beoefeningen van onze broederen 'verheerlijking van de wil', en hun verschillende meningen *leringen van de duivel* noemen, of leringen van Balaïm, die onreinheid leerde enz. Tenzij wij het duidelijk en met grondige redenen kunnen bewijzen. Zulk een taal heeft onze gemoederen ontzettend verdeeld en onze harten tegen elkaar verhard.

9. Zo wij in vrede willen leven, laat ons dan elkaars woorden en daden ten beste verklaren. De liefde oordeelt ten goede, en denkt geen kwaad; als woorden en daden in een goeden zin kunnen verklaard worden, dan moeten wij daarvan nooit een slechte verklaring geven. Hoe zeer is de vrede der Christenen verstoord geworden door een liefdeloze verklaring van woorden en daden? Even gelijk enige aan andere te last legden, wat zij nooit gezegd hebben, zo leggen andere weer door der mensen woorden te verdraaien, aan hun medemensen ten laste, wat zij nooit gedacht hadden.

10. Wees gewillig om te horen en te leren, en gehoorzaam degenen, die God in Zijn voorzienigheid over u gezet heeft; dit is een krachtig middel om de eenheid en de vrede in de gemeenten te bewaren. Maar wanneer mannen, ja soms vrouwen, zich gezag aanmatigen en zichzelf wijzer achten dan hun leraars, geen wonder zo het volk in twist en partijschappen geraakt, wanneer sommigen zeggen dat zij niet vrij zijn om te horen, die door de gemeente geschikt geacht worden om tot hen te spreken. Dit is de eerste stap tot scheuring, en deze is gewoonlijk ook vergezeld van een zondige verdeeldheid, zo men ze niet tijdig voorkomt.

11. Als u de eenheid des geestes door de band des vredes wenst te bewaren, wees dan indachtig, dat de God, die gij dient, een God des vredes is en uw Heiland de Vrededorst, en dat Zijn wegen, wegen der liefelijkheid zijn en al Zijn paden vrede. En dat Christus in de wereld gezonden werd om te verlichten degenen, die in duisternis zitten en in de schaduw des doods en om onze voeten te leiden in de weg des vredes.

12. Merk op de eenheid des geestes, welke er bij de vijanden van de godsdienst heerst; hoe wel zij in andere dingen verschillen, toch zijn zij eensgezind om de godsdienst te vervolgen en die van de aarde te verdelgen: de duivels in de lucht en de duivels op aarde, alle duivelen in de hel en op de aarde zijn op dit punt één.

Moet dan het koninkrijk des duivels één zijn en zal Christus' koninkrijk verdeeld wezen? Zullen de duivels eendrachtig zijn om het oogmerk, de mensen te verderven, te volvoeren en zullen niet de Christenen eensgezind zijn om het grote doel, hen te redden, na te jagen? Zullen de Pausgezinden eensgezind en verenigd zijn om hun belangen voorbestaan, ondanks de vele orden, graden en verscheidenheden, die onder hen bestaan en zullen niet zij, die zich Gereformeerde gemeenten⁵ noemen, zich verenigen om het algemeen belang van Christus in de wereld voor te staan, ondanks oenige nietige en twijfelachtige geschillen, die onder hen bestaan?

Twistingen over de godsdienst, dat waren, zoals een opmerkt, zonden, die onder de heidenen niet genoemd werden. Hoe groot een schande is het dan, als Christenen daarin overvloedig zijn, vooral wanneer men de aard van de Christelijke godsdienst in aanmerking neemt, en welke grote voorzorgen de stichter daarvan heeft gemaakt om deszelfs belijders in vrede te houden, zodat het, gelijk iemand terecht opmerkt, bijna een wonder is, dat iemand, vooral de belijders, daarin zouden vallen.

13. Overweeg en onthoud dat de Rechter aan de deur staat; laat deze, gedachte onze gemoederen matigen; de Heere staat te komen. Wat een treurige rekening zullen zij maken, die, wanneer Hij komt, zullen bevonden worden zijn mededienstknechten te slaan en de weg naar Zijn koninkrijk nog nauwer te maken, dan Hij die ooit gemaakt heeft?

Laat mij dit alles besluiten met de woorden van die grote apostel. 2 Cor. 13: 11: *Voorts, broeders, vaart wel. Wees volmaakt, zijt getroost, wees eensgezind, leeft in vrede, en de God der liefde en des vredes zal met u zijn.*

NASCHRIFT.

Lezer!

Het dacht mij goed u mede te delen, dat ik dit in uw hand overgeef in dezelfde orde en wijze van behandeling, waarin het is gepredikt geworden, ja bijna in dezelfde woorden, zonder enige verkortingen of uitwijdingen, behalve in de dertien laatste bijzonderheden; op enige dezer heb ik enige uitwijding mij veroorloofd, hetgeen ik toen niet doen kon uit gebrek aan tijd, maar de hoofdzaak van elke bijzonderheid was toen ook in dezelfde orde voorgesteld als gij ze nu hier hebt.

En nu ik gedaan heb, heb ik geen ander plan dan bij zulk een gelegenheid de woorden van een vreedzaam man te gebruiken. Maar het zal mij gaan, als 't gewoonlijk met

⁵ Het Engels woord is Reformed Church. De vertaler heeft het toegepast op de Gemeenten waar het in zijn tijd het meest op pasten. 1892

hem gaat; die een twist bijlegt; beide partijen hebben het misschien op mij gemunt, omdat ik hun niets minder dan de vrede toewens.

Mijn zucht naar de openbare vrede van de gemeenten Gods, zal mij, hoop ik, door deze gevaren voeren. Beide mogen mij slaan, indien hun twist maar ophoudt; ik zal mij verheugen in die slagen en schrammen, die ik ontvang ter wille van de welvaart der gemeenten.

John Bunyan.